TẠP CHÍ

PHÒNG CHÁY VÀ CHỮA CHÁY

Số Xuân Ất Tỵ 2025

ISSN 1859 - 4719

MỪNG ĐẢNG QUANG VINH

Mừng Xuân Ất Tỵ

2025

TRƯỜNG ĐẠI HỌC PHÒNG CHÁY CHỮA CHÁY - BỘ CÔNG AN
UNIVERSITY OF FIRE PREVENTION AND FIGHTING - MINISTRY OF PUBLIC SECURITY

TẠP CHÍ

PHÒNG CHÁY VÀ CHỮA CHÁY

Số Xuân Ất Tỵ 2025

ISSN 1859 - 4719

MỪNG ĐẢNG QUANG VINH

Mừng Xuân Ất Tỵ

2025

TRƯỜNG ĐẠI HỌC PHÒNG CHÁY CHỮA CHÁY - BỘ CÔNG AN
UNIVERSITY OF FIRE PREVENTION AND FIGHTING - MINISTRY OF PUBLIC SECURITY

THƯ CHÚC MỪNG NĂM MỚI

Hà Nội, ngày 01 tháng 01 năm 2025

Các đồng chí thân mến!

Nhân dịp năm mới 2025 và đón Xuân Ất Tỵ, thay mặt Đảng ủy Công an Trung ương, Bộ Công an, Tôi thân ái gửi tới toàn thể tướng lĩnh, sĩ quan, hạ sĩ quan, học viên, công nhân Công an, lao động hợp đồng trong Công an nhân dân; các đồng chí cựu cán bộ Công an; thương binh, bệnh binh, thân nhân liệt sĩ Công an; lực lượng tham gia bảo vệ an ninh, trật tự ở cơ sở; lực lượng bảo vệ cơ quan doanh nghiệp cùng gia đình lời thăm hỏi ân cần và lời chúc mừng tốt đẹp nhất.

Năm 2024, dưới sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng, sự quản lý của Nhà nước; sự phối hợp chặt chẽ của Quân đội nhân dân, các ban, bộ, ngành Trung ương và cấp ủy, chính quyền địa phương; sự ủng hộ, giúp đỡ của Nhân dân và bạn bè quốc tế, lực lượng Công an nhân dân tiếp tục phát huy truyền thống vẻ vang, đoàn kết thống nhất, chung sức đồng lòng, nỗ lực phấn đấu, không quản gian khó, hy sinh, vượt qua mọi khó khăn, thử thách, hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ, kết quả đạt được cao hơn năm 2023. Công tác tham mưu chiến lược góp phần thống nhất nhận thức, tư duy trong xử lý nhiều vấn đề đối ngoại, đối nội. Giữ vững an ninh quốc gia, không để xảy ra bị động, bất ngờ; kéo giảm 9,98% tội phạm về trật tự xã hội, xây dựng xã hội ngày càng an toàn, lành mạnh. Tiếp tục đi đầu trong xây dựng thể chế, chủ động cải cách thủ tục hành chính và đề xuất các vấn đề mới; tiên phong trong chuyển đổi số quốc gia; phòng chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực; thực hiện các chính sách an sinh xã hội gắn với xây dựng phong trào toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc; phát huy mạnh mẽ vai trò của đối ngoại Công an, phục vụ đắc lực phát triển kinh tế - xã hội, đối ngoại của đất nước, vì bình yên hạnh phúc của Nhân dân.

Năm 2025 diễn ra nhiều sự kiện chính trị đặc biệt quan trọng, trong đó đại hội đảng bộ các cấp tiến tới Đại hội XIV của Đảng với quyết tâm đưa đất nước vững bước vào kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc như đồng chí Tổng Bí thư Tô Lâm đã nhiều lần nhấn mạnh và Hội nghị Trung ương 10 khóa XIII đã thống nhất. Dưới sự lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước, với khí thế mới, quyết tâm mới, toàn lực lượng Công an nhân dân sẽ tiếp tục gương mẫu, đi đầu trong thực hiện các chủ trương của Đảng, nhất là về tinh gọn tổ chức bộ máy, về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số. Đổi mới mạnh mẽ tư duy, biện pháp công tác, giữ vững an ninh quốc gia, trật tự an toàn xã hội, bảo vệ tuyệt đối an ninh, an toàn các sự kiện quan trọng của đất nước, tạo thuận lợi cao nhất cho phát triển kinh tế - xã hội, đóng góp tích cực thực hiện mục tiêu tăng trưởng kinh tế hai con số và các mục tiêu chiến lược của Đảng. Không ngừng học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh và Sáu điều Bác Hồ dạy Công an nhân dân, "vì nước quên thân, vì dân phục vụ".

Chúc các đồng chí và gia đình năm mới Ất Tỵ 2025 mạnh khỏe, hạnh phúc, tiếp tục giành nhiều thắng lợi trong công tác và cuộc sống.

Chào thân ái và quyết thắng!

Đại tướng Lương Tam Quang - Ủy viên Bộ Chính trị
Bí thư Đảng ủy Công an Trung ương, Bộ trưởng Bộ Công an

NGUYỄN VĂN LONG

Đảng 95 tuổi!
Người lý tưởng, văn minh, trí tuệ.

Nước 80 năm!
Sáng niềm tin, độc lập, hùng cường.

HỒ THỊ THU HẰNG

Mừng Tết đến, luyện mưu thần phòng lửa tặc, chiến thuật tinh thông, gác canh mọi nẻo.

Đón Xuân sang, rèn trí dũng diệt hoả tai, chuyên môn vững chãi, gìn giữ muôn nhà.

ISSN 1859 - 4719

HỘI ĐỒNG CHỈ ĐẠO BIÊN TẬP
PGS, TS. LÊ QUANG BỐN - Chủ tịch
TS. PHẠM VĂN NĂM - Phó Chủ tịch
PGS, TS. PHẠM VĂN LONG - Ủy viên
PGS, TS. LÊ QUANG HẢI - Ủy viên
PGS, TS. NGUYỄN THANH HẢI - Ủy viên
TS. LÃ XUÂN LỰC - Ủy viên
TS. NGUYỄN ĐỨC ÁNH - Ủy viên

TỔNG BIÊN TẬP
TS. PHẠM VĂN NĂM

PHÓ TỔNG BIÊN TẬP
Kiêm THƯ KÝ TÒA SOẠN
TS. PHẠM THỊ THOAN

TÒA SOẠN
243 Khuất Duy Tiến - Thanh Xuân - Hà Nội
ĐT/Fax: (04) 3553 7759
Email: tapchipccc@gmail.com
Website: daihocpccc.bocongan.gov.vn

THIẾT KẾ MỸ THUẬT
THÀNH THỊ PHƯƠNG NHUNG

In tại Công ty in Sao Việt
Địa chỉ: Số 9/40 Ngụy Như Kon Tum
Nhân Chính, Thanh Xuân, Hà Nội.

Giấy phép xuất bản số 287/GP-BTTTT
Bộ Thông tin và Truyền thông cấp
ngày 01/10/2024.

Ảnh bìa:
Mừng Đảng quang vinh
mừng Xuân Ất Tỵ 2025.

TẠP CHÍ
PHÒNG CHÁY VÀ CHỮA CHÁY
SỐ XUÂN ẤT TỴ 2025

TRONG SỐ NÀY

XÃ LUẬN
4. LÊ QUANG BỐN: Phát huy vai trò của đội ngũ nhà giáo trong kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc Việt Nam.

MỪNG ĐẢNG QUANG VINH, MỪNG XUÂN ẤT TỴ
5.THÙY DƯƠNG: Những mùa Xuân năm Tỵ của Bác Hồ.

DIỄN ĐÀN ĐẦU NĂM
6. HỒNG HÀ: 80 năm truyền thống hào hùng và những dấu ấn đặc biệt của lực lượng Công an nhân dân Việt Nam.
7. BẢO ANH: Phỏng vấn Trung tướng, PGS, TS Lê Quang Bốn – Bí thư Đảng ủy, Hiệu trưởng Trường Đại học PCCC: Mở rộng đào tạo hệ Dân sự, góp phần đáp ứng nguồn nhân lực trong lĩnh vực PCCC&CNCH cho xã hội.
9. HOÀNG VIỆT: Phỏng vấn Trung tướng Nguyễn Tuấn Anh – Cục trưởng Cục Cảnh sát PCCC&CNCH: Nỗ lực kiềm chế cháy, nổ, bảo vệ an toàn tính mạng, tài sản của nhà nước và nhân dân, phục vụ đắc lực sự nghiệp xây dựng và phát triển đất nước.

XUÂN TRÊN MỌI MIỀN TỔ QUỐC
10. PHƯƠNG LINH: Lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an TP Hà Nội: Vì một Thủ đô bình yên.
11. HUỲNH QUANG TÂM: Lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an TP Hồ Chí Minh: Nỗ lực đồng hành cùng nhân dân Thành phố mang tên Bác bước vào kỷ nguyên mới.
12. DUY HƯNG: 114 Quảng Ninh – Xứng đáng là điểm tựa trong lòng dân.
13. TRUNG PHẠM: Giữ bình yên thành phố bên bờ sông Hàn.
14. NGUYỄN NGỌC THANH: Lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Nghệ An: Góp công vào chiến thắng mùa Xuân lịch sử.
15. THU TRÀ: Phát huy sức mạnh toàn dân trong phong trào PCCC&CNCH trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi.
16.THÁI THỤY: Hà Giang – Xuân về nơi con lũ đi qua.

GẶP GỠ NGÀY XUÂN
17. HỒNG THANH: Nhà điêu khắc Nguyễn Văn Tuệ - "Những người lính chữa cháy là những "anh hùng" của đời thường".
18. DUY KHOA: Những anh hùng trong bão.

CÔNG TÁC PCCC TRONG DỊP TẾT
19. XUÂN MAI: Vui "Tết ta" không lơ là phòng cháy!
20. QUANG ANH: Đảm bảo an toàn PCCC tại Cảng Hàng không Quốc tế Cát Bi dịp Tết Nguyên đán.
21. MINH ANH: Đảm bảo an toàn tại Lễ hội Đền mẫu Âu Cơ.
22.NGUYỄN NGỌC DƯƠNG – VŨ XUÂN HÙNG: Đảm bảo an toàn PCCC tại hộ gia đình khi thắp hương thờ cúng, đốt vàng mã trong dịp Lễ, Tết.

TRANG THƠ

VĂN HÓA – NGHỆ THUẬT
24. PHAN HÀ: Hình ảnh ẩn dụ "con rắn" trong các tác phẩm đấu tranh của Chủ tịch Hồ Chí Minh.
25. SONG THƯ: "Không phải người hùng nào cũng mặc áo choàng".
26. ĐỨC AN: Những địa điểm du Xuân cầu bình an năm mới ở Hà Nội.
27. ĐỨC CHIẾN: Kéo lửa thổi cơm thi – Nét văn hóa đặc sắc của người Thị Cấm.
28. BẢO MINH: "Lá chắn bình yên".
28. BÌNH MINH: "Ngọn lửa Hy Lạp" – Vũ khí đáng sợ bậc nhất thời Trung cổ.
29. NGUYỄN CÔNG ĐỨC: Ngược chiều lửa cháy.
30. PHAN ĐÌNH MINH: Cành đào dành mẹ.
31. BÙI NGỌC PHÚC: Tiếng sáo diều cô đơn.
32. NGUYỄN XUÂN HẢI: Khúc quanh của con suối.
33. ĐINH THÀNH TRUNG: Giữ lại thời gian.

CÂU CHUYỆN NGÀY XUÂN
34. TRẦN VĂN THIÊN: Về thương bếp mẹ mùa Xuân...
35. QUANG LÂM: Trường Đại học PCCC – Đem lửa sưởi ấm yêu thương.
36. THU PHƯƠNG: Đưa công tác PCCC&CNCH đến gần người dân.
37. TRUNG ANH: Những ngôi nhà mang mùa Xuân đến sớm.
38. PHƯƠNG ANH: Xuân về làng kim hoàn Định Công.
39. PHƯƠNG QUANG: Làng mứt Xuân Đỉnh những ngày giáp Tết.
40. TUỆ MINH: Làng trồng "ngọc xanh" hơn 400 tuổi những ngày cận Tết.
40. THỤY AN: Chợ phiên phố Cáo những ngày Xuân.
41. NGUYỄN TẤN TUẤN: Chuyện "Vua Lửa" Tây Nguyên.
42. MAI HỒNG LÂM: "Củi hứa hôn" - sính lễ giữ lửa hạnh phúc gia đình của thiếu nữ người Ve.

NĂM TỴ NÓI CHUYỆN RẮN
43. BỬU LONG: Những năm Tỵ hào hùng trong lịch sử.
44. PHẠM ĐỨC: "Thần Xà" bảo vệ Tử Cấm Thành.
45. PHƯƠNG TRANG: Độc đáo những làng nghề nuôi rắn ở Việt Nam.
46. THANH HÀ: Con rắn trong văn hóa dân gian Việt Nam.
46. MINH CHÂU: Nguồn gốc thờ Thần Rắn của người Việt.

PHONG TỤC ĐÓN TẾT BỐN PHƯƠNG
47. THÙY DƯƠNG: Tết xưa nơi Hỏa Lò.
48. AN LÂM: Những lễ hội lửa độc đáo xứ Phù Tang.
49. QUANG ANH: Omizutori – Lễ hội tắm lửa của mùa Xuân.

GIỚI THIỆU CÔNG NGHỆ, THIẾT BỊ PCCC&CNCH
50. ĐẶNG BÁCH TÀI, ĐỖ SƠN HẢI, LÊ THỊ HỒNG DUNG, NGUYỄN HOÀNG MAI, LƯU HỒNG QUẢNG: Thiết bị đeo vai ứng dụng trong công tác PCCC.

PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA ĐỘI NGŨ NHÀ GIÁO TRONG KỶ NGUYÊN MỚI, KỶ NGUYÊN VƯƠN MÌNH CỦA DÂN TỘC VIỆT NAM

Trung tướng, PGS, TS LÊ QUANG BỐN
Bí thư Đảng ủy, Hiệu trưởng Trường Đại học PCCC

Giáo dục và đào tạo có vị trí và vai trò hết sức quan trọng đối với sự phát triển của mỗi quốc gia. Thực tiễn đã chứng minh rằng, nhiều quốc gia trên thế giới đạt được những thành tựu to lớn và phát triển vượt bậc như ngày hôm nay là nhờ vào việc sớm coi trọng sự nghiệp giáo dục, đào tạo. Lịch sử giáo dục Việt Nam trải qua nhiều giai đoạn, mỗi giai đoạn mang những đặc trưng riêng biệt. Trong suốt chiều dài lịch sử dựng nước và giữ nước ấy, giáo dục, đào tạo luôn đồng hành, vun đắp cho nền văn hiến lâu đời của dân tộc, đáp ứng yêu cầu xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong từng thời kỳ. Trong đó, người thầy có vai trò, vị trí quan trọng trong sự nghiệp giáo dục đào tạo.

Thời kỳ phong kiến, từ thế kỷ X đến cuối thế kỷ XIX, nền giáo dục Việt Nam mang đậm tính chất Nho giáo, chú trọng vào việc đào tạo quan lại, nho sĩ. Chương trình học tập trung vào các kinh sách cổ, chữ Hán. Hình thức đào tạo truyền thống: thầy Đồ dạy học tại nhà hoặc ở đình, chùa. Khoa cử là con đường quan trọng để vào tầng lớp thống trị. Thời kỳ này, giáo dục có vai trò bảo tồn và phát triển văn hóa truyền thống; đào tạo nhân tài phục vụ cho bộ máy nhà nước và củng cố chế độ phong kiến. Người thầy có vai trò quan trọng trong việc truyền bá Nho giáo, giảng dạy các kinh sách Nho giáo, chữ Hán, đạo đức, lễ nghi phong kiến. Nhiều nhà giáo trở thành những người thầy của các sĩ tử, giúp họ đỗ đạt trong các kỳ thi để làm quan; tiêu biểu như: Chu Văn An, Nguyễn Thiếp, Nguyễn Bỉnh Khiêm, Lê Quý Đôn…

Thời kỳ thuộc địa, từ cuối thế kỷ XIX đến 1945, giáo dục Việt Nam bị thực dân Pháp đồng hóa, phục vụ cho mục đích khai thác thuộc địa. Hệ thống giáo dục chia làm hai cấp rõ rệt, bao gồm: giáo dục bản xứ và giáo dục Pháp. Chương trình học tập mang nặng tính thực dụng, chú trọng vào các môn khoa học, kỹ thuật phục vụ cho kinh tế. Thời kỳ này, giáo dục có vai trò tạo ra tầng lớp trí thức phục vụ cho chính quyền thực dân; phân hóa xã hội, tạo ra khoảng cách giàu nghèo; nhưng cũng khơi dậy tinh thần dân tộc, đấu tranh chống thực dân Pháp. Tiêu biểu cho đội ngũ nhà giáo thời kỳ này là các nhà giáo yêu nước như: Phan Bội Châu, Nguyễn Thái Học, Huỳnh Thúc Kháng, Nguyễn Tất Thành, Võ Nguyên Giáp.... Họ không chỉ truyền dạy kiến thức mà còn gieo mầm yêu nước, khơi dậy tinh thần đấu tranh chống ngoại xâm trong lòng học trò.

Giai đoạn kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ từ 1945 đến 1975, giáo dục Việt Nam phục vụ cho mục tiêu kháng chiến, xây dựng chế độ mới. Chương trình học tập mang tính quần chúng, chú trọng vào giáo dục chính trị, xóa nạn mù chữ; giáo dục phát triển ở các vùng giải phóng. Thời kỳ này, giáo dục có vai trò, đào tạo nguồn nhân lực phục vụ cho kháng chiến; nâng cao dân trí, xây dựng con người mới xã hội chủ nghĩa; thúc đẩy sự nghiệp giải phóng dân tộc. Các nhà giáo tiêu biểu xuất hiện trong giai đoạn này như: Nhà giáo Nhân dân Nguyễn Lân, Nhà giáo Nhân dân Phạm Minh Hạc, Nhà giáo Hồ Ngọc Đại… Bên cạnh các nhà giáo trên, còn có hàng nghìn thầy cô giáo khác đã trực tiếp tham gia kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ, vừa dạy học vừa chiến đấu, có nhiều thầy cô đã anh dũng hy sinh. Họ đã góp phần quan trọng vào việc duy trì nền giáo dục trong điều kiện chiến tranh khốc liệt, bồi dưỡng thế hệ trẻ lòng yêu nước, sẵn sàng hy sinh vì Tổ quốc, vì Nhân dân.

Giai đoạn đổi mới đất nước từ 1986 đến nay, nền giáo dục Việt Nam được đổi mới theo hướng hiện đại hóa, hội nhập quốc tế. Chương trình học tập đa dạng hóa, chú trọng phát triển năng lực của người học; các cấp học đều tập trung vào nâng cao chất lượng giáo dục. Thời kỳ này, giáo dục có vai trò quan trọng trong việc đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao phục vụ cho công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước; tăng cường hợp tác quốc tế, đưa giáo dục Việt Nam hội nhập với thế giới, nâng cao vị thế của Việt Nam trên trường quốc tế. Cả nước chung tay xây dựng xã hội học tập với sự ra đời của nhiều trường đại học, cao đẳng, trung cấp; đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin vào quá trình đào tạo…. Trong giai đoạn này, nền giáo dục Việt Nam đã có những bước phát triển vượt bậc, cùng với đó là sự xuất hiện của nhiều thế hệ nhà giáo tài năng, tâm huyết. Các nhà giáo đã chủ động đổi mới phương pháp dạy học, từ truyền thụ kiến thức một chiều sáng tạo điều kiện cho người học tự học, tự khám phá. Các thầy cô đã không ngừng nâng cao trình độ chuyên môn, cập nhật kiến thức mới để đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của thực tiễn xã hội. Nhiều nhà giáo đã góp phần đào tạo nên những thế hệ học sinh, sinh viên tài năng, có khả năng hội nhập quốc tế. Nhiều nhà giáo tích cực tham gia các hoạt động xã hội, đóng góp vào sự phát triển của cộng đồng. Các nhà giáo luôn tìm tòi, đổi mới sáng tạo, không ngừng học hỏi, cập nhật những kiến thức mới, những xu hướng giáo dục hiện đại, những phương pháp dạy học mới, hiệu quả. Đội ngũ nhà giáo luôn yêu nghề, yêu trò; luôn đặt lợi ích của học sinh, sinh viên lên hàng đầu; đặc biệt là có khả năng thích ứng với những thay đổi của xã hội, của những yêu cầu, nhiệm vụ mới do giáo dục đào tạo đặt ra. Đội ngũ với 1,6 triệu các thầy cô giáo trên cả nước, trong đó có hàng trăm thầy cô là Nhà giáo Nhân dân, hàng nghìn thầy cô là Nhà giáo Ưu tú, hàng nghìn Giáo sư, Phó Giáo sư… thực sự là những hạt nhân nòng cốt lan tỏa những giá trị tốt đẹp, tạo động lực, truyền cảm hứng, niềm vui tới học sinh, sinh viên; thực sự là những tấm gương sáng về đạo đức, tự học và sáng tạo, tận tâm, tận hiến cho sự nghiệp trồng người.

Nhận thức rõ vai trò, vị trí của người thầy và trách nhiệm, danh dự của mình đối với sự nghiệp giáo dục, đào tạo, các thế hệ nhà giáo của Trường Đại học PCCC trong gần 50 năm qua đã không ngừng cống hiến, kế thừa, phát huy những truyền thống tốt đẹp của nhà giáo Việt Nam nói chung, nhà giáo Công an nhân dân nói riêng; không ngừng phấn đấu tăng trưởng về số lượng, phát triển về chất lượng và trưởng thành về mọi mặt. Hiện tại, nhà trường đã có gần 500 cán bộ, giảng viên, công nhân viên có trình độ cao với 70 Tiến sỹ và gần 300 Thạc sỹ. Về học hàm có: 01 Giáo sư và 07 Phó Giáo sư đã nghỉ hưu; 08 Phó Giáo sư đang công tác. Đặc biệt, ngày 19/11/2024, Chủ tịch Hội đồng Chức danh Giáo sư Nhà nước đã ký Quyết định công nhận đạt tiêu chuẩn chức danh Phó Giáo sư năm 2024 đối với hơn 600 Nhà giáo. Vinh dự cho Trường Đại học PCCC có 04 Nhà giáo đạt tiêu chuẩn Phó Giáo sư đợt này, bao gồm: Đại tá, TS Nguyễn Thành Long - Giám đốc Trung tâm Nghiên cứu ứng dụng khoa học, kỹ thuật phòng cháy, chữa cháy, cứu nạn, cứu hộ; Thượng tá, TS Hà Thu Hằng - Trưởng khoa Luật; Thượng tá, TS Nguyễn Đức Việt - Trưởng khoa Phòng cháy; Thượng tá, TS Đặng Như Định - Trưởng phòng Quản lý học viên.

Trong năm học 2023 - 2024, nhà trường cũng rất vinh dự có đồng chí Đại tá, PGS, TS Hoàng Ngọc Hải - Trưởng khoa Nghiệp vụ cơ bản được Chủ tịch nước phong tặng danh hiệu "Nhà giáo Ưu tú" nâng tổng số danh hiệu cao quý Nhà giáo của nhà trường lên 01 Nhà Giáo Nhân dân, 13 Nhà giáo Ưu tú. Bộ Giáo dục Đào tạo vinh danh 01 Nhà giáo tiêu biểu toàn quốc, 01 đồng chí được tặng Kỷ niệm chương Vì sự nghiệp giáo dục. Bộ Công an vinh danh 01 Nhà giáo trẻ tiêu biểu cấp Bộ, 01 giảng viên đạt dạy Giỏi cấp Bộ, 01 đồng chí đạt danh hiệu Chiến sĩ thi đua toàn lực lượng. Nhà trường vinh danh 05 Nhà giáo tiêu biểu, 06 giảng viên đạt dạy giỏi cấp Trường, 03 giảng viên được khen thưởng về công bố quốc tế…

Trong các bài viết, bài phát biểu quan trọng gần đây của đồng chí Tổng Bí thư Tô Lâm và các đồng chí lãnh đạo cấp cao của Đảng, Nhà nước đã nhiều lần đề cập đến chủ đề *"Kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc Việt Nam"*. Trong đó xác định rằng, kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc Việt Nam là kỷ nguyên phát triển bứt phá, tăng tốc dưới sự lãnh đạo, cầm quyền của Đảng Cộng sản Việt Nam, xây dựng thành công nước Việt Nam xã hội chủ nghĩa, đích cuối cùng là giàu mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, phồn vinh, hạnh phúc; đuổi kịp, tiến cùng, sánh vai với các cường quốc năm châu; đóng góp ngày càng nhiều cho hòa bình, ổn định, phát triển của thế giới, hạnh phúc của nhân loại và văn minh toàn cầu. Trong kỷ nguyên mới, mọi người dân Việt Nam đều được phát triển toàn diện, có cuộc sống ấm no, tự do, hạnh phúc, văn minh. Ưu tiên hàng đầu trong kỷ nguyên mới là khơi dậy mạnh mẽ hào khí dân tộc, tinh thần yêu nước, tự chủ, tự tin, tự lực, tự cường, tự hào dân tộc, khát vọng phát triển đất nước; kết hợp chặt chẽ sức mạnh dân tộc với sức mạnh thời đại thực hiện thắng lợi các mục tiêu chiến lược đến năm 2030, Việt Nam trở thành nước đang phát triển, có công nghiệp hiện đại, thu nhập trung bình cao; đến năm 2045 trở thành nước xã hội chủ nghĩa phát triển, có thu nhập cao.

Hướng tới kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, xây dựng đất nước giàu mạnh và thịnh vượng, Đảng, Nhà nước ta tiếp tục xác định, sự nghiệp giáo dục đào tạo là quốc sách hàng đầu và đội ngũ nhà giáo có vai trò quyết định đối với giáo dục, đào tạo. Theo đó, sự nghiệp giáo dục, đào tạo của Việt Nam sẽ tiếp tục đổi mới căn bản và toàn diện, sâu sắc hơn nữa, được đầu tư xây dựng thực sự chất lượng, sáng tạo, thích ứng hơn nữa với Cuộc cách mạng công nghiệp 4.0, với sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ số, trí tuệ nhân tạo, để giáo dục, đào tạo Việt Nam đạt trình độ tiên tiến của khu vực châu Á vào năm 2030 và đạt trình độ tiên tiến của thế giới vào năm 2045. Bối cảnh trên đặt ra cho đội ngũ nhà giáo Việt Nam nói chung, đội ngũ nhà giáo Công an nhân dân, Trường Đại học PCCC nói riêng những nhiệm vụ hết sức nặng nề nhưng vô cùng vẻ vang.

Trước yêu cầu, nhiệm vụ của kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc Việt Nam; với phương châm: "lấy con người là trung tâm, chủ thể; là mục tiêu, động lực, nguồn lực của sự phát triển"; sự nghiệp giáo dục đào tạo trong kỷ nguyên mới với phương châm: "Lấy học sinh, sinh viên làm trung tâm, chủ thể - Thầy cô giáo là động lực - Nhà trường làm bệ đỡ - Gia đình là điểm tựa - Xã hội là nền tảng", cán bộ và công tác cán bộ là vấn đề "rất trọng yếu", "quyết định mọi việc", là nhân tố quyết định sự thành bại của cách mạng. Do đó, nhiệm vụ xây dựng đội ngũ cán bộ đủ năng lực đưa đất nước bước vào kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc đang đặt ra cấp thiết, là vấn đề có ý nghĩa sống còn. Để thực hiện tốt nhiệm vụ hết sức nặng nề nhưng vô cùng vẻ vang này, chúng ta cần phải đổi mới mạnh mẽ công tác đào tạo cán bộ của các học viện, nhà trường. Trong đó, chú trọng đến việc xây dựng đội ngũ nhà giáo đủ tâm, tầm, tài và khả năng thích ứng.

Để thích ứng với kỷ nguyên mới, Trường Đại học PCCC cần tập trung xây dựng môi trường học tập thân thiện, sáng tạo, không gian học tập hiện đại; trang bị đầy đủ thiết bị phục vụ giảng dạy, nghiên cứu, thí nghiệm, huấn luyện, thực hành; tạo điều kiện cho học viên được tự do khám phá, đổi mới, sáng tạo. Không ngừng đổi mới phương pháp dạy học, áp dụng các phương pháp dạy học tích cực, tiên tiến. Tăng cường tổ chức các hoạt động thực tập, thực tế, ngoại khóa để học viên phát triển toàn diện về kỹ năng, thể chất, tinh thần. Chú trọng xây dựng đội ngũ nhà giáo đồng bộ về cơ cấu, giỏi toàn diện, thích ứng tốt với yêu cầu, nhiệm vụ trong kỷ nguyên mới. Có cơ chế khen thưởng phù hợp để động viên đội ngũ nhà giáo không ngừng đổi mới sáng tạo.

Trong bối cảnh hiện nay, khi mà ngành giáo dục đang đứng trước nhiều thách thức và cơ hội mới, ngành Phòng cháy chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ (PCCC&CNCH) với những đặc thù riêng, đòi hỏi mỗi người thầy không chỉ có kiến thức, kỹ năng mà còn là sự dấn thân, một trái tim ấm nóng và tinh thần dũng cảm. Nhiệm vụ của người thầy không chỉ cung cấp kiến thức mà còn truyền cảm hứng, niềm tin, lý tưởng và kỹ năng cho người học - những người sẽ trở thành cán bộ PCCC&CNCH, bảo vệ bình yên cuộc sống và hạnh phúc cho nhân dân. Đó là những giá trị vô cùng cao quý mà ít ngành nghề nào có thể sánh được. Vì vậy, mỗi thầy giáo, cô giáo cần tiếp tục phát huy truyền thống vẻ vang của ngành, của nhà trường, không ngừng dấn thân, đổi mới, sáng tạo, hoàn thiện về phẩm chất, lý tưởng, niềm tin cách mạng; phải phấn đấu hơn nữa, nỗ lực hơn nữa để cùng chung sức phát triển sự nghiệp giáo dục, đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục đào tạo, góp phần xây dựng đất nước Việt Nam giàu đẹp, hùng cường, thịnh vượng; nhân dân ngày càng được ấm no, hạnh phúc.

Mỗi nhà giáo cần là khởi nguồn bất tận, thổi bùng trong thế hệ trẻ ngọn lửa đam mê, nhiệt huyết; ươm mầm khát vọng, chắp cánh ước mơ; khơi dậy tinh thần đổi mới sáng tạo; bồi đắp, hun đúc, trao truyền cho thế hệ trẻ khả năng thích ứng, lý tưởng, đạo đức; các giá trị chân, thiện, mỹ, tinh hoa văn hóa dân tộc và nhân loại; góp phần hình thành những phẩm chất tốt đẹp của con người Việt Nam.

Mỗi nhà giáo hãy không ngừng học hỏi, nâng cao trình độ, tích cực tham gia các khóa đào tạo để cập nhật kiến thức mới. Quan tâm, chia sẻ với học viên, tạo động lực cho học viên học tập. Tích cực đổi mới phương pháp giảng dạy, áp dụng các công nghệ số, công nghệ thông tin vào giảng dạy, tạo ra các bài học sinh động, hấp dẫn để mỗi tiết học thực sự bổ ích và lý thú, để mỗi ngày học thực sự là ngày vui đối với học viên. Tích cực tham gia các hoạt động xã hội, góp phần xây dựng cộng đồng đổi mới, sáng tạo trong giáo dục. Tích cực phát triển bản thân, rèn luyện các kỹ năng mềm, năng lực truyền thụ, đổi mới sáng tạo để thích ứng với kỷ nguyên mới.

Với tất cả những cố gắng trên, chắc chắn rằng, đội ngũ nhà giáo của Trường Đại học PCCC sẽ là những tấm gương sáng về rèn đức, luyện tài để học viên học tập, noi theo; luôn giữ vững tinh thần nhiệt huyết, trách nhiệm với nghề để đào tạo ra những thế hệ kỹ sư PCCC&CNCH chất lượng cao, góp phần bảo vệ tính mạng và tài sản của nhân dân, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của sự phát triển kinh tế, xã hội trong kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc Việt Nam.■

NHỮNG MÙA XUÂN NĂM TỴ CỦA BÁC HỒ

THÙY DƯƠNG

"Cứ nghĩ hồn thơm đang tái sinh/ Ngôi sao ấy lặn báo bình minh/ Con mưa vừa tạnh Ba Đình nắng/ Bác đứng trên kia vẫy gọi mình". (Theo chân Bác – Tố Hữu). Chủ tịch Hồ Chí Minh là vị lãnh tụ thiên tài của Đảng và nhân dân Việt Nam, anh hùng giải phóng dân tộc, danh nhân văn hóa thế giới, người kết tinh trong mình những phẩm chất và giá trị tinh thần cao quý nhất của giai cấp công nhân và nhân dân lao động Việt Nam. Trong 79 mùa Xuân của cuộc đời, Bác Hồ trải qua những mùa Xuân năm Tỵ với những dấu ấn đặc biệt trong hành trình tìm đường cứu nước giành lại độc lập, tự do cho dân tộc. Khi tìm về những kho tư liệu quý giá về những mùa Xuân năm Tỵ của Người luôn ghi dấu những thời điểm quan trọng quyết định đến vận mệnh Cách mạng Việt Nam, dưới sự lãnh đạo tài tình của Bác.

Xuân Ất Tỵ (1905)

Theo dòng lịch sử, về với dòng sông Lam xứ Nghệ, về với làng sen quê Bác, dấu ấn đặc biệt đầu tiên là mùa Xuân Ất Tỵ 1905, Bác Hồ đón Xuân trên quê hương Nam Đàn, Nghệ An. Trong năm này, người được theo cha đến các tỉnh và các vùng lân cận khác. Chuyến đi này đã khiến người thanh niên Nguyễn Sinh Cung – Nguyễn Tất Thành mở rộng tầm nhìn, thấy được nỗi thống khổ của nhân dân. Đến tháng 5 năm 1905, Người được cha cho theo học trường tiểu học Pháp tại Vinh. Tại đây, lần đầu tiên Bác biết đến khẩu hiệu "Tự do – Bình đẳng – Bác ái" của Cách mạng Pháp. Điều đó đã thôi thúc Người đi tìm điều ẩn dấu bên trong khẩu hiệu ấy là gì, để cứu giúp đồng bào thoát khỏi nỗi thống khổ của người dân mất nước.

Xuân Đinh Tỵ (1917)

Kể từ khi tìm đường cứu nước, ngày 05/6/1911, Xuân năm Tỵ đầu tiên Bác đón Tết trong nỗi nhớ quê hương da diết là Tết Đinh Tỵ năm 1917. Xuân năm đó, người thanh niên Nguyễn Tất Thành đang sống và làm việc ở xứ đảo quốc sương mù. Bác đã làm rất nhiều việc trong thời gian ở Anh, từ cào tuyết trong trường học, đến điều khiển hệ thống nước nóng, rồi phụ bếp trong một khách sạn nhỏ tên là Drayton Court. Sau đó người làm việc rửa bát đĩa ở khách sạn danh tiếng Carlton ở Luân Đôn. Nhờ vậy, Người có thời gian tìm hiểu về Luân Đôn và học tiếng Anh. Những năm sống ở Anh đã góp phần định hình tư tưởng chính trị của Chủ tịch Hồ Chí Minh, tích lũy thêm sự hiểu biết về chế độ chính trị tư sản, về đấu tranh giữa giai cấp vô sản và giai cấp tư sản. Người đã tìm ra và đến với chủ nghĩa Mác không phải như là một học thuyết mà là lời kêu gọi giải phóng và hành động sáng tạo. Đây là một bước ngoặt trên con đường tìm hiểu thế giới, quyết tâm tìm con đường để giải phóng nhân dân, Tổ quốc mình thoát khỏi ách nô lệ.

Xuân Kỷ Tỵ (1929)

Từ châu Âu về Thái Lan, một lần, trên đường đi thăm trụ sở các đoàn thể Việt kiều, nửa đường thì trời tối, Bác ghé vào một gia đình Việt kiều làm thợ mộc, ngủ nhờ. Đêm đó, nghe tiếng ngâm Kiều ru con, Bác không ngăn được cảm xúc gợi nhớ về ký ức tuổi thơ tình cảm sâu nặng đối với quê nhà: *"Xa nhà chốc mấy mươi niên/ Đêm qua nghe tiếng mẹ hiền ru con"*. Đó là mùa Xuân Kỷ Tỵ 1929, Bác Hồ đang hoạt động ở vùng Đông Bắc Thái Lan, lúc này người mang tên Thầu Chín hoạt động trong phong trào Việt kiều, đã đào tạo được một số cán bộ cốt cán trở thành nòng cốt của phong trào yêu nước của người Việt Nam tại Thái ở các tỉnh Udon Thani trước khi về ở tại bản Mạy của tỉnh Nakhon Phanon. Di tích nhà bác Hồ ở bản Mạy đã trở thành một điểm di tích nổi tiếng. Đây cũng là năm đánh dấu sự phát triển mạnh mẽ của phong trào cách mạng ở Việt Nam. Lúc này, Bác Hồ đang hoạt động ở nước ngoài và có vai trò quan trọng trong việc tuyên truyền, phát triển phong trào công nhân và các tổ chức cách mạng ở Đông Dương. Đây là thời điểm Bác Hồ tích cực xây dựng nền tảng tư tưởng cho cuộc cách mạng Việt Nam như: Hội Việt Nam Cách mạng thanh niên; thứ hai là tuyên truyền tinh thần yêu nước trong kiều bào Việt Nam ở Thái Lan; thứ ba là cùng với đồng bào Thái Lan, xây dựng sự đoàn kết, tương trợ rộng rãi. Từ Thái Lan, Bác đã cử một số cán bộ về nước để gây dựng phong trào cho cách mạng Việt Nam. Trong năm này, Bác cũng phải mang trong mình một nỗi đau khi cha Bác mất vào cuối năm 1929. Trước đó, chính quyền Nam Triều đã tuyên án ở Tòa án Vinh bản án tử hình Nguyễn Ái Quốc vắng mặt. Nhưng cũng chính năm đó, nhờ những hoạt động sôi nổi của Người từ những năm 1924, 1925 và 1926 ở Quảng Châu mà Hội Việt Nam cách mạng Thanh niên được thành lập và phát triển, trở thành Đảng Thanh niên. Từ năm 1920 - 1930 trở thành tổ chức Cộng sản Việt Nam đầu tiên. Khi nghe 3 tổ chức Cộng sản đầu tiên ra đời, Người thấy phải đoàn kết lại, Người lập tức về Hồng Kong và mùa Xuân 1930, Đảng Cộng sản Việt Nam ra đời.

Xuân Tân Tỵ (1941)

Sự kiện mùa Xuân Tân Tỵ năm 1941, tại Tĩnh Tây Trung Quốc, Hồ Chí Minh mở một lớp huấn huyện cán bộ tại xóm Nậm Quang, Ngàn Tẩy. Lớp học gồm 40 thanh niên Việt Nam, sau này hầu hết về nước Việt Nam hoạt động cách mạng. Sau khi kết thúc khóa huấn luyện, Bác Hồ cùng các đồng chí: Vũ Anh, Lê Quảng Ba, Phùng Chí Kiên về Việt Nam. Ngày 28/01/1941 là ngày có ý nghĩa đặc biệt trong lịch sử dân tộc Việt Nam tại mốc 108 biên giới Việt Trung sau 30 năm bôn ba xứ người tìm đường cứu nước. Đúng vào dịp Tết cổ truyền của dân tộc, lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc đã trở về đất nước. Bác đứng lặng đi bên cột mốc số 108, đưa mắt ngắm nhìn núi rừng trùng điệp quê hương rồi cúi xuống cầm nắm đất Tổ quốc lên hôn mà đôi mắt Bác rưng rưng, lặng đi trong niềm xúc động khi chứng kiến khoảnh khắc thiêng liêng ấy của lịch sử. Nhà thơ Tố Hữu sau này đã viết: "Bác đã về đây Tổ quốc ơi/ Nhớ thương hòn đất ấm hơi Người/Ba mươi năm ấy chân không nghỉ/ Mà đến bây giờ mới tới nơi". (Theo chân Bác – Tố Hữu)

Tết Tân Tỵ năm 1941 ấy có ý nghĩa đặc biệt với phong trào Cách mạng Việt Nam, sau 30 năm bôn ba tìm đường cứu nước, Người đã trở về đây để trực tiếp lãnh đạo cuộc đấu tranh của nhân dân Việt Nam. Sau khi trở về nước một thời gian nghiên cứu tình hình trong nước và tình hình quốc tế thì Người đã quyết định triệu tập Hội nghị Trung ương lần thứ V của Đảng vào tháng 5/1941. Và chính hội nghị này Người đã quyết định những vấn đề mang tính chiến lược cho Cách mạng Việt Nam. Quyết định chuyển hướng chỉ đạo chiến lược cho Cách mạng Việt Nam, đặt nhiệm vụ giải phóng dân tộc lên hàng đầu. Để hoàn thành khối lượng công việc đó, cần có một khối đoàn kết toàn dân, và theo tinh thần đoàn kết của Người, ngày 19/05/1941, Mặt trận Việt Minh đã ra đời. Mặt trận đoàn kết toàn bộ dân tộc Việt Nam thành một sức mạnh vô địch, kể từ đó, làm nên thắng lợi của dân tộc Việt Nam trong ngày Cách mạng Tháng Tám năm 1945.

Từ Mùa Xuân Tân Tỵ năm 1941, Bác Hồ về Việt Nam chọn Pắc Pó là căn cứ địa Cách mạng, cơ quan đầu não của Đảng Cộng sản Việt Nam. Sự kiện có ý nghĩa sống còn của Cách mạng Việt Nam là tháng 5/1941, Bác Hồ lãnh đạo thành công Hội nghị Trung ương VIII để thành lập Mặt trận Việt Minh. Hội nghị này đã quyết định về đường lối và đặt nhiệm vụ giải phóng dân tộc lên hàng đầu, tạo bước chuyển cơ bản trong chuyển hướng chiến lược cách mạng, chuẩn bị lực lượng và phương pháp lãnh đạo toàn dân đấu tranh tiến tới cuộc Cách mạng tháng Tám năm 1945, giành độc lập dân tộc sau hơn 80 năm bị Thực dân Pháp đô hộ, thống trị.

Ngày 06/6/1941, Bác viết lời kêu gọi đồng bào đứng lên dưới lá cờ của Mặt trận Việt Minh, chống Thực dân Pháp và Phát xít Nhật. Đây là bước ngoặt to lớn đối với Cách mạng Việt Nam. Cuộc tổng khởi nghĩa Cách mạng tháng Tám năm 1945 hừng hực khí thế. Hàng triệu người nhất tề nổi dậy với ý chí "Dù hy sinh tới đâu, dù phải đốt cháy cả dãy Trường Sơn, cũng phải kiên quyết giành cho được độc lập". Cách mạng tháng Tám thành công, nhân dân ta đã đập tan những xiềng xích nô lệ của Thực dân Pháp và Phát xít Nhật. Tư tưởng Cách mạng, độc lập, tự do của Chủ tịch Hồ Chí Minh, một kỷ nguyên mới đã đến với dân tộc Việt Nam.

Xuân Quý Tỵ (1953)

Đây là giai đoạn quan trọng của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp, Bác Hồ và Trung ương Đảng chỉ đạo kháng chiến toàn diện, trong đó tập trung vào chiến dịch Đông Xuân 1953 - 1954, nhằm tiêu diệt quân Pháp. Khi cuộc trường chinh chống thực dân Pháp đã thu được nhiều thắng lợi trên mọi mặt trận, cũng là lúc bác Hồ cùng cả dân tộc đón Tết Quý Tỵ năm 1953. Đã từ lâu, trong thời khắc Giao thừa thiêng liêng, mọi người đều được nghe thơ chúc Tết của Bác Hồ, từ các cụ già râu tóc bạc phơ đến bày em nhỏ, tất cả đều cảm thấy lòng lắng dịu khi nghe giọng nói ấm áp, thiết tha của Người. Thơ chúc Tết của Bác Hồ gửi đồng bào, cán bộ, chiến sỹ cả nước đến kiều bào ta ở nước ngoài thường khen ngợi thành tích của một năm công tác và đề ra nhiệm vụ, phương hướng cho năm mới, động viên mọi người phấn khởi, hăng hái tiến lên hoàn thành nhiệm vụ mới. Thơ chúc Tết Xuân Quý Tỵ 1953 Bác viết rất dung dị như lời nói hàng ngày, như cách Bác vẫn dùng thơ ca để cổ vũ phong trào Cách mạng, để động viên quần chúng trong kháng chiến chống thực dân Pháp năm 1953:

Mừng năm Thìn vừa qua
Mừng Xuân Tỵ đã tới.
Mừng phát động nông dân
Mừng hậu phương phấn khởi
Mừng tiền tuyến toàn quân
Thi đua chiến thắng mới
Mừng toàn dân đoàn kết
Mừng kháng chiến thắng lợi
Mừng năm mới, nhiệm vụ mới
Lực lượng mới, thành công mới
Mừng toàn thể chiến sĩ và đồng bào,
Mừng phe dân chủ, hòa bình thế giới.

Đây là năm ghi dấu ấn của Hồ Chủ tịch và các đồng chí lãnh đạo Đảng quyết định mở chiến dịch lịch sử Điện Biên Phủ. Ngày 07/5/1954, dân tộc ta đã giành thắng lợi vang dội sau 09 năm kháng chiến trường kỳ chống phá, đánh dấu sự kết thúc ách thống trị của Thực dân Pháp ở Đông Dương.

Xuân Ất Tỵ (1965)

Đây là thời điểm Bác Hồ cùng Trung ương Đảng đưa ra các chủ trương chiến lược trong cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước. Lúc này, Mỹ đang mở rộng chiến tranh ở miền Bắc Việt Nam, và Bác đã lãnh đạo nhân dân ta đấu tranh quyết liệt để bảo vệ Tổ quốc. Bác kêu gọi toàn dân đoàn kết, kiên cường trong công cuộc kháng chiến, để đi đến thắng lợi cuối cùng.

Tết Ất Tỵ 1965 là Tết năm Tỵ cuối cùng trước khi từ biệt thế giới này, Bác đã làm thơ Xuân để tặng đồng bào với những vần thơ hào sảng, ngập tràn niềm tin thắng lợi của ngày mai:

Chào mừng Ất Tỵ Xuân năm mới
Nhà nước ta vừa tuổi hai mươi
Miền Bắc xây dựng đời sống mới vui tươi
Miền Nam kháng chiến ngày càng tiến tới
Đồng bào hai miền thi đua sôi nổi
Đấu tranh anh dũng, cả nước một lòng
Chủ nghĩa xã hội ngày càng thắng lợi!
Hòa bình thống nhất ắt hẳn thành công!

Bài thơ chúc Tết Xuân Ất Tỵ 1965 là để cổ vũ nhân dân ta đánh thắng Đế quốc Mỹ. Bài thơ nói đến tiền tuyến, hậu phương, đến hòa bình trong bối cảnh đất nước vừa kháng chiến, vừa xây dựng Chủ nghĩa xã hội. Người luôn luôn nhìn xa trông rộng, tin tưởng vào tương lai của dân tộc sẽ xán lạn và đẹp mãi như mùa Xuân.

Cũng trong năm Ất Tỵ 1965, Bác Hồ bắt đầu viết di chúc, tài liệu tuyệt đối bí mật nằm trong một chiếc phong bì to, được Bác viết trong 4 năm từ 1965 đến năm 1969 vào ngày sinh của mình, từ 10/5 đến 20/5. Mỗi ngày dành đúng một tiếng từ 09 giờ đến 10 giờ viết một số điều dặn lại cho toàn Đảng, toàn dân, toàn quân, là kim chỉ nam của cả dân tộc trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Tháng 5/1989, Nhà Xuất bản Sự thật đã xuất bản lần đầu tiên cuốn sách "Bác Hồ viết di chúc" và đến tháng 9 năm đó, nhân kỷ niệm 20 năm ngày Bác đi xa, Bộ Chính trị khóa VI đã công bố ngày mất và toàn văn di chúc của Người.

Trải qua những mùa Xuân năm Tỵ không có Bác và chúng ta nhớ lại mùa Xuân năm Tỵ của Người với dấu ấn đặc biệt, một con người, một vĩ nhân của mọi thời đại, suốt đời cống hiến, hy sinh cho non sông, đất nước. Bác lo nỗi lo của dân, vui niềm vui của dân, luôn vì sự nghiệp cách mạng cao cả của dân tộc và loài người để hôm nay, mùa Xuân đất nước ta hưởng trọn niềm vui. *"Bác đi di chúc giục lòng ta/ Cho cả muôn đời một khúc ca/ Lẽ sống, niềm tin, mong ước lớn/ Và tình thương ơn nghĩa bao la."* (*Theo chân Bác* - Tố Hữu).■

80 NĂM TRUYỀN THỐNG HÀO HÙNG VÀ NHỮNG DẤU ẤN ĐẶC BIỆT CỦA LỰC LƯỢNG CÔNG AN NHÂN DÂN VIỆT NAM

Trong suốt chặng đường 80 năm xây dựng, chiến đấu và trưởng thành, dù trong bất cứ hoàn cảnh nào, lực lượng Công an nhân dân (CAND) Việt Nam vẫn luôn vượt qua mọi khó khăn và thử thách, trung thành với Đảng, Nhà nước và Nhân dân, dũng cảm, mưu trí, lập nhiều chiến công xuất sắc, xứng đáng là "thanh bảo kiếm" sắc bén bảo vệ bình yên cuộc sống.

Lực lượng CAND ra đời trong khí thế sục sôi giành chính quyền tại Hà Nội và cuộc Cách mạng Tháng Tám vĩ đại năm 1945. Những tổ chức đầu tiên của lực lượng CAND là Sở Liêm phóng và Sở Cảnh sát ở Bắc Bộ, Sở Trinh sát ở Trung Bộ và Quốc gia tự vệ cuộc ở Nam Bộ với nhiệm vụ đập tan các cơ quan đàn áp của địch và thiết lập chính quyền cách mạng.

Trong giai đoạn kháng chiến chống thực dân Pháp (1945 - 1954), dưới sự lãnh đạo của Đảng, lực lượng CAND đã triệt phá nhiều tổ chức phản động, bảo vệ Đảng, chính quyền và thành quả cách mạng. Đặc biệt, ngày 12/7/1946, Nha Công an Trung ương đã khám phá vụ án phản cách mạng ở số 7 phố Ôn Như Hầu (nay là phố Nguyễn Gia Thiều), Hà Nội; cùng với các lực lượng vũ trang và nhân dân tổ chức tấn công, tiêu diệt 40 trụ sở Quốc dân Đảng, bắt trên 100 tên phản động, đập tan âm mưu đảo chính, lật đổ chính quyền cách mạng của bọn phản động và thực dân Pháp.

Hưởng ứng Lời kêu gọi toàn quốc kháng chiến của Chủ tịch Hồ Chí Minh, lực lượng CAND đã cùng với quân và dân cả nước đồng lòng đứng lên thực hiện kháng chiến trường kỳ chống thực dân Pháp. Trong vùng địch tạm chiếm, lực lượng CAND đã xây dựng cơ sở, tham gia diệt ác, phá tề, trừ gian, trấn áp bọn mật thám, phản động nguy hiểm, tổ chức nhiều trận đánh ngay trong lòng địch. Ngày 27/9/1950, tại vùng biển Sầm Sơn, Thanh Hóa, Tổ Điệp báo A13 của Ty Điệp báo, Nha Công an Trung ương đã đưa người vào hàng ngũ địch, sử dụng một khối lượng lớn thuốc nổ đánh đắm Thông báo hạm lớn nhất của Pháp ở Đông Dương thời đó là Amiôđanhvin, tiêu diệt hơn 200 sỹ quan, thủy thủ và binh lính Pháp. Chiến công này là một mốc son chói lọi, đánh dấu sự trưởng thành của lực lượng CAND Việt Nam và sự thất bại thảm hại của các cơ quan tình báo, phản gián Pháp.

Trong vùng tự do và hậu phương căn cứ cách mạng, lực lượng CAND đã bố trí lại lực lượng trinh sát, bảo vệ vũ trang và tổ chức Công an xã; đẩy mạnh phong trào "Ba không" ở Bắc Bộ ,"Ngũ gia liên bảo" ở Nam Bộ, góp phần đấu tranh chống hoạt động do thám, gián điệp và bọn phản động tay sai; phối hợp với các lực lượng vũ trang bẻ gãy nhiều cuộc càn quét của địch, bảo vệ hậu phương và khu căn cứ kháng chiến. Ở các tỉnh Nam Bộ, lực lượng Quốc gia tự vệ cuộc phối hợp với các lực lượng vũ trang, dũng cảm chiến đấu cản bước tiến của quân Pháp.

Tiếp nối những chiến công vang dội trên, lực lượng CAND tiếp tục ghi dấu trên khắp các chiến trường, nhất là trong các chiến dịch lớn, như: Chiến dịch Việt Bắc - Thu Đông năm 1947, chiến dịch Biên Giới năm 1950, chiến dịch Điện Biên Phủ năm 1954. Lực lượng CAND đã phối hợp với lực lượng quân báo tổ chức tốt công tác nắm tình hình, bảo vệ bí mật quân sự, bảo vệ an toàn giao thông liên lạc và các cuộc hành quân, trú quân của bộ đội, bảo vệ an toàn lãnh tụ và các cơ quan đầu não chỉ đạo kháng chiến đi đến thắng lợi bằng chiến dịch Điện Biên Phủ năm 1954.

Trải qua 9 năm kháng chiến đầy gian khổ, hy sinh, lực lượng Công an luôn nêu cao tinh thần cảnh giác cách mạng, mưu trí, dũng cảm chiến đấu, lập nhiều chiến công thầm lặng nhưng vô cùng oanh liệt, đấu tranh làm thất bại mọi hoạt động gián điệp, do thám của thực dân Pháp xâm lược; đập tan âm mưu hoạt động đảo chính, lật đổ chính quyền dân chủ nhân dân của các thế lực tay sai phản động; bảo vệ tuyệt đối an toàn khu căn cứ địa cách mạng và các cơ quan đầu não của Đảng, chính quyền, đoàn thể nhân dân; đấu tranh bài trừ lưu manh, trộm cướp, giữ gìn trật tự an ninh, bảo vệ tính mạng, tài sản và cuộc sống của nhân dân. Nhiều cán bộ, chiến sỹ Công an nêu cao khí phách kiên cường, dũng cảm, lập công xuất sắc, tiêu biểu như các đồng chí: Bùi Thị Cúc (Công an Hưng Yên), Võ Thị Sáu (Công an huyện Đất Đỏ, tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu), Nguyễn Thị Lợi (Điệp báo Công an Hà Nội), Cao Kỳ Vân (Công an Bắc Giang), Trần Thành Ngọ (Công an Hải Phòng), Phan Khắc Trình, Trần Bình (Công an Hà Nội), Bửu Đóa (Công an Khánh Hòa), Nguyễn Xuân Thưởng (Công an Thừa Thiên - Huế)...

Trong sự nghiệp kháng chiến chống Mỹ cứu nước (1954 - 1975), nhiều cán bộ, chiến sỹ Công an đã không quản ngại gian khổ, hy sinh, ngày đêm vượt qua mưa bom, bão đạn của kẻ thù, bảo vệ an toàn các kế hoạch, địa điểm chuyển quân, chuyển hàng, kho tàng, bến bãi và các cuộc hành quân của bộ đội ta chi viện cho chiến trường miền Nam. Lực lượng CAND đã bám đất, bám đường, bắn trả máy bay địch, phân tán xe cộ, ngụy trang bảo vệ vật tư, phương tiện vận tải; quên mình trong lửa đạn của kẻ thù để cứu người, cứu tài sản.

Dưới sự lãnh đạo trực tiếp của Trung ương Cục và Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam, lực lượng An ninh miền Nam đã phát động sâu rộng phong trào "Bảo mật phòng gian"; phối hợp với các lực lượng vũ trang trên khắp các chiến trường, mở nhiều chiến dịch, đánh bại nhiều chiến lược "Chiến tranh đơn phương", "Chiến tranh đặc biệt", "Chiến tranh cục bộ", "Việt Nam hóa chiến tranh" của Đế quốc Mỹ và làm nên đại thắng mùa Xuân năm 1975, giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất Tổ quốc.

Trong các cuộc kháng chiến chống Pháp, chống Mỹ cứu nước, đã có trên 14.000 cán bộ chiến sỹ công an anh dũng hy sinh, hơn 20.000 đồng chí bị thương tại các chiến trường, quên mình vì nền độc lập, tự do của Tổ quốc.

Từ năm 1986 đến nay, đất nước ta tiến hành công cuộc đổi mới, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Dưới sự lãnh đạo của Đảng, lực lượng CAND đã chủ động nắm chắc tình hình, kiên quyết đấu tranh ngăn chặn, làm thất bại mọi âm mưu và hoạt động phá hoại của các thế lực thù địch, các phần tử cơ hội, giữ vững ổn định chính trị. Lực lượng CAND đã luôn nắm chắc tình hình, chủ động phối hợp tham mưu với Đảng, Nhà nước gắn kết chặt chẽ hai nhiệm vụ chiến lược là xây dựng và bảo vệ Tổ quốc; kết hợp an ninh, quốc phòng với kinh tế, đối ngoại; phát huy sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị và toàn dân; chủ động tích cực mở rộng quan hệ hợp tác quốc tế, chú trọng vận dụng sáng tạo các quan điểm, tư tưởng chỉ đạo của Đảng, đổi mới phương thức đấu tranh phòng, chống tội phạm, tập trung đấu tranh có hiệu quả với các loại tội phạm mới, tội phạm tham nhũng, buôn lậu và gian lận thương mại; tội phạm ma túy, tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia, tội phạm môi trường, tội phạm sử dụng công nghệ cao và tệ nạn xã hội.

Những năm gần đây, lực lượng CAND đã phát huy vai trò nòng cốt trong bảo đảm công tác đảm bảo an ninh trật tự, chủ động phòng ngừa, đẩy lùi từ sớm, từ xa các nguy cơ, thách thức, mối đe dọa, bảo vệ vững chắc an ninh quốc gia; Bảo vệ tuyệt đối an ninh, an toàn các mục tiêu, công trình trọng điểm, các sự kiện chính trị quan trọng của đất nước; phát hiện, xử lý kịp thời các nhân tố gây mất an ninh, trật tự, tuyệt đối không để bị động, bất ngờ; vô hiệu hoá mọi âm mưu, hoạt động của các thế lực thù địch. Lực lượng CAND đã quyết liệt thực hiện đồng bộ các giải pháp phòng ngừa, liên tục tấn công, trấn áp, kéo giảm tội phạm về trật tự xã hội; quyết liệt đấu tranh triệt xoá các băng, nhóm tội phạm, tội phạm ma tuý, tội phạm có tổ chức, tội phạm tín dụng đen.... Đặc biệt, hàng loạt các vụ án, vụ việc thuộc diện Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực theo dõi, chỉ đạo đã được điều tra, xử lý bảo đảm đúng quy định pháp luật, lập nhiều chiến công trong đấu tranh, phòng chống tham nhũng, tiêu cực, góp phần làm trong sạch bộ máy và giữ kỷ cương, phép nước.

Triển khai thực hiện Nghị quyết 12-NQ/TW ngày 16/3/2022 của Bộ Chính trị về đẩy mạnh xây dựng lực lượng CAND thật sự trong sạch, vững mạnh, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới, lực lượng CAND đã sắp xếp tổ chức bộ máy Công an các đơn vị, địa phương tinh, gọn, mạnh, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ đặt ra, qua đó, tạo sự chuyển biến tích cực, mạnh mẽ trong toàn lực lượng.

Có thể nói, qua các thời kỳ, lực lượng CAND đã không ngừng tiếp nối, phát huy truyền thống anh hùng vẻ vang, ngày càng lớn mạnh, trưởng thành về mọi mặt, luôn phát huy truyền thống "Vì nước quên thân, vì dân phục vụ," tuyệt đối trung thành với Đảng, Tổ quốc, gắn bó mật thiết với nhân dân, xứng đáng là lực lượng vũ trang tin cậy, là "thanh bảo kiếm" và "lá chắn" bảo vệ chế độ, bảo vệ Đảng, Nhà nước và Nhân dân. Những thành tích, chiến công của lực lượng CAND là những mốc son chói lọi, góp phần tô thắm thêm truyền thống anh hùng của lực lượng. Nhìn lại chặng đường vẻ vang của lực lượng CAND, mỗi cán bộ, chiến sỹ Công an càng thêm vinh dự, tự hào, đồng thời, nỗ lực phấn đấu, kế thừa và phát huy truyền thống anh hùng của lực lượng, thực hiện xuất sắc nhiệm vụ mà Đảng, Nhà nước và Nhân dân giao phó./.

HỒNG HÀ
(Tổng hợp)

TRUNG TƯỚNG, PGS, TS LÊ QUANG BỐN – BÍ THƯ ĐẢNG ỦY, HIỆU TRƯỞNG TRƯỜNG ĐẠI HỌC PCCC:

"MỞ RỘNG ĐÀO TẠO HỆ DÂN SỰ, GÓP PHẦN ĐÁP ỨNG NGUỒN NHÂN LỰC TRONG LĨNH VỰC PHÒNG CHÁY CHỮA CHÁY VÀ CỨU NẠN, CỨU HỘ CHO XÃ HỘI"

BẢO ANH
(Thực hiện)

Là cơ sở duy nhất ở Việt Nam được Bộ Công an giao nhiệm vụ đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao làm công tác phòng cháy, chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ (PCCC&CNCH), năm 2024, Trường Đại học PCCC đánh dấu bước chuyển biến với nhiều đột phá trong giáo dục, đào tạo, đặc biệt đối với công tác tuyển sinh học viên hệ dân sự, góp phần cung cấp nguồn nhân lực không chỉ cho lực lượng Công an nhân dân (CAND) mà còn cho các ngành kinh tế trọng điểm quốc gia, phục vụ đắc lực cho sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Trước thềm năm mới Ất Tỵ 2025, Tạp chí Phòng cháy và chữa cháy đã có cuộc trò chuyện với Trung tướng, PGS, TS Lê Quang Bốn – Bí thư Đảng ủy, Hiệu trưởng Trường Đại học PCCC về những bước tiến của nhà trường trong năm vừa qua và định hướng phát triển trong năm 2025.

Trung tướng, PGS, TS Lê Quang Bốn – Bí thư Đảng ủy, Hiệu trưởng Trường Đại học PCCC. *Ảnh: Anh Tuân*

Phóng viên (PV): *Kính thưa Trung tướng, PGS, TS Lê Quang Bốn – Bí thư Đảng ủy, Hiệu trưởng nhà trường, năm 2024, Trường Đại học PCCC đã đạt được nhiều dấu ấn trên mọi mặt công tác. Xin đồng chí cho biết một số kết quả nổi bật trong năm qua của nhà trường?*

Trung tướng, PGS, TS Lê Quang Bốn: Năm 2024, được sự quan tâm của lãnh đạo Bộ Công an, sự hỗ trợ, hợp tác có hiệu quả của các Bộ, Ban, Ngành và Công an các đơn vị, địa phương, đặc biệt là sự nỗ lực phấn đấu của tập thể lãnh đạo, cán bộ, giảng viên, công nhân viên nhà trường, Trường Đại học PCCC đã không ngừng đổi mới, sáng tạo, triển khai nhiều các giải pháp đồng bộ để đạt được những thành tựu đáng ghi nhận.

Trường Đại học PCCC là cơ sở đào tạo duy nhất trong cả nước thực hiện nhiệm vụ đào tạo cán bộ ngành PCCC&CNCH với đầy đủ các bậc, hệ học từ Bồi dưỡng nghiệp vụ, Trung cấp, Đại học, Thạc sỹ, Tiến sỹ. Đối tượng đào tạo cũng rất đa dạng, từ lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH chính quy, Quân đội, cho đến các ngành kinh tế, đơn vị tổ chức doanh nghiệp (hệ dân sự), cho lực lượng PCCC Cộng hòa Dân chủ nhân dân Lào và Vương quốc Camphuchia.... Năm 2024, nhà trường đã hoàn thành xây dựng 06 chương trình đào tạo gồm: (1) Trung cấp chính quy Công an; (2) Văn bằng 2 Đại học chính quy Công an; (3) Liên thông từ Trung cấp lên Đại học chính quy Công an; (4) Thạc sỹ ứng dụng chính quy Công an; (5) Văn bằng 2 Đại học ngoài ngành Công an; (6) Thạc sỹ ứng dụng chính quy ngoài ngành Công an; và 02 Chương trình Bồi dưỡng kiến thức mới, kiến thức nâng cao cho Đội trưởng, Phó Đội trưởng thuộc lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH, Chương trình bồi dưỡng nghiệp vụ PCCC cho cán bộ Bộ Nội vụ Vương quốc Campuchia 03 tháng với 217 đề cương chi tiết học phần/môn học báo cáo Bộ Công an thẩm định và ban hành. Trong đó, nhà trường tăng cường các hoạt động giảng dạy thực tế, diễn tập phương án thông qua việc sử dụng các mô hình học tập hiện đại sát với thực tế chiến đấu của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH nhằm rèn luyện và nâng cao bản lĩnh, kỹ năng xử lý tình huống thực tế cho học viên. Hiện nay, nhà trường tổ chức đào tạo 86 lớp học dài hạn với tổng số 2.606 học viên. Đồng thời, ngay khi được sự đồng ý của Ban Tổ chức Trung ương, lãnh đạo Bộ Công an về việc cho phép đào tạo trình độ Trung cấp lý luận chính trị, Trường Đại học PCCC đã chiêu sinh nhập học 10 lớp với 504 học viên, góp phần nâng cao nhận thức chính trị, chủ động hoàn thiện, chuẩn hóa trình độ lý luận chính trị trong kiện toàn chức vụ, chức danh, vị trí việc làm, đáp ứng yêu cầu xây dựng lực lượng CAND thật sự trong sạch, vững mạnh, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại theo Nghị quyết số 12 của Bộ Chính trị.

Để nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo, bắt kịp với xu thế phát triển của đất nước, Đảng ủy, Ban Giám hiệu nhà trường xác định chuyển đổi số là giải pháp mang tính chiến lược. Trong năm 2024, Trường Đại học PCCC đã đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin, tích cực số hoá các dữ liệu; triển khai có hiệu quả hàng chục phần mềm ứng dụng phục vụ quản lý, điều hành công tác hành chính cũng như quản lý giáo dục, nghiên cứu khoa học và giảng dạy. Hạ tầng công nghệ thông tin của nhà trường từng bước hiện đại hóa với hệ thống mạng LAN, mạng Internet được đầu tư mới đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của việc ứng dụng các công nghệ dạy học trực tuyến. Nhà trường đã quan tâm chủ động xây dựng dự án, phối hợp với các đơn vị nghiệp vụ trong và ngoài ngành, các tổ chức quốc tế đầu tư, mua sắm thiết bị dạy học như: thư viện điện tử với hàng vạn đầu sách được số hóa; phòng học thông minh, phòng học chuyên đề, phòng thí nghiệm phục vụ đào tạo chuyên sâu về các lĩnh vực như: Tiếng Anh, Tin học, Vật lý, Hoá học; thực hành ôtô, máy bơm, hệ thống chữa cháy tự động; các phòng thử nghiệm khả năng chống cháy, trung tâm huấn luyện, thực hành về PCCC&CNCH.... Những kết quả trên đã giúp cho công tác giáo dục, đào tạo của Trường Đại học PCCC đáp ứng cơ bản yêu cầu nhiệm vụ đào tạo nguồn nhân lực PCCC&CNCH trong bối cảnh cuộc cách mạng công nghiệp 4.0.

Năm 2024, hoạt động nghiên cứu khoa học của nhà trường đi vào chiều sâu, gắn liền nghiên cứu với thực tiễn. Nhà trường đã triển khai 42 nhiệm vụ khoa học các cấp, trong đó 02 đề tài cấp Nhà nước là "Nghiên cứu công nghệ, thiết kế và chế tạo thử nghiệm Robot chữa cháy cho công trình công nghiệp" và "Nghiên cứu xây dựng hệ thống thông minh phục vụ cảnh báo cháy, hỗ trợ chỉ huy điều hành chữa cháy cho đô thị tại Việt Nam" đã được nghiệm thu thành công, được các nhà khoa học uy tín đánh giá cao về ý nghĩa khoa học và ứng dụng. Đặc biệt, các sản phẩm khoa học triển khai từ các đề tài như: Robot chữa cháy, xe Moto chữa cháy... đã đem lại hiệu quả tích cực trong thực tiễn chiến đấu của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH. Một trong những dấu ấn của công tác nghiên cứu khoa học nhà trường năm 2024 là sự ra đời của Tạp chí Phòng cháy và chữa cháy điện tử hoạt động song song với Tạp chí in. Với phiên bản điện tử, Tạp chí Phòng cháy và chữa cháy sẽ trở thành diễn đàn công bố những nghiên cứu khoa học PCCC&CNCH chất lượng, tin cậy, góp phần đưa nhà trường trở thành trường đại học trọng điểm của lực lượng CAND và đất nước.

Đội ngũ cán bộ, giảng viên Trường Đại học PCCC có bản lĩnh chính trị vững vàng, có trình độ kiến thức, năng lực sư phạm, nghiên cứu khoa học, là nhân tố quyết định góp phần xây dựng nhà trường vững mạnh toàn diện. Đặc biệt, năm 2024, Trường Đại học PCCC vinh dự tự hào có 04 Nhà giáo đạt tiêu chuẩn Phó Giáo sư; 01 đồng chí được Chủ tịch nước phong tặng danh hiệu "Nhà giáo Ưu tú" nâng tổng số danh hiệu cao quý Nhà giáo của trường lên 01 Nhà Giáo Nhân dân, 13 Nhà giáo Ưu tú; 01 Nhà giáo tiêu biểu toàn quốc, 01 đồng chí được tặng Kỷ niệm chương Vì sự nghiệp giáo dục; 01 Nhà giáo trẻ tiêu biểu cấp Bộ, 01 giảng viên đạt dạy Giỏi cấp Bộ, 01 đồng chí đạt danh hiệu Chiến sỹ Thi đua toàn lực lượng; 05 Nhà giáo tiêu biểu cấp Trường, 06 giảng viên đạt dạy Giỏi cấp Trường, 03 giảng viên được khen thưởng về công bố quốc tế.

Thực hiện quyết định của Đảng ủy Công an Trung ương, lãnh đạo Bộ Công an về quy định nhiệm vụ xây dựng lực lượng dự bị sẵn sàng chiến đấu cho các trường CAND, Thông tư quy định huy động học viên tham gia giữ gìn an ninh trật tự và tổ chức đơn vị dự bị chiến đấu trong các trường CAND, Trường Đại học PCCC đã thành lập Đơn vị dự bị chiến đấu năm học 2024 – 2025. Đơn vị dự bị chiến đấu được biên chế với 237 cán bộ, chiến sỹ, học viên; tổ chức thành 9 Tiểu đội và 3 Trung đội học viên. Nhiệm vụ của Đơn vị dự bị chiến đấu là tham gia xử lý các tình huống, tổ chức các phương án trong công tác PCCC&CNCH, sẵn sàng chiến đấu trong mọi tình huống khi có lệnh điều động

Trung tướng, PGS, TS Lê Quang Bốn tại một buổi dạy thực hành. *Ảnh: Nguyễn Nam*

của lãnh đạo Bộ Công an. Nhà trường hy vọng Đơn vị dự bị chiến đấu với những cán bộ, chiến sỹ được đào tạo, huấn luyện đặc biệt tinh nhuệ sẽ tăng cường khả năng ứng phó nhanh chóng, hiệu quả với các vụ cháy, sự cố và tai nạn phức tạp, không chỉ hỗ trợ công tác PCCC&CNCH trên địa bàn TP Hà Nội mà có thể phối hợp với lực lượng PCCC&CNCH cả nước và quốc tế khi cần thiết. Hiện nay, mô hình Đội Chữa cháy và CNCH học tập tại Cơ sở 1 và Cơ sở 3 của nhà trường đang phát huy rất hiệu quả. Trong năm 2024, Đội Chữa cháy và CNCH học tập đã phối hợp với Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an TP Hà Nội và Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Đồng Nai tham gia chi viện, cứu chữa trên 23 vụ cháy.

PV: *Thưa đồng chí, trong năm học 2023 – 2024, Trường Đại học PCCC đã triển khai nhiều hình thức mới trong công tác tuyên truyền tuyển sinh, đặc biệt là tuyển sinh hệ dân sự. Xin đồng chí cho biết những chuyển biến, đột phá mà nhà trường đã đạt sau khi triển khai công tác này?*

Trung tướng, PGS, TS Lê Quang Bốn: Trong những năm qua, tình hình cháy, nổ, tai nạn, sự cố tại Việt Nam và trên thế giới diễn biến phức tạp, xảy ra nhiều sự kiện có tác động lớn tới nhận thức xã hội về công tác PCCC&CNCH. Bên cạnh sự tôn vinh đối với lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH, xã hội ngày càng có nhu cầu cấp thiết về lực lượng lao động có chuyên môn, đảm bảo an toàn cháy, nổ, tai nạn, sự cố tại các cơ sở kinh tế, văn hóa, xã hội và trong các doanh nghiệp kinh doanh dịch vụ PCCC&CNCH. Trường Đại học PCCC là cơ sở duy nhất được Bộ Công an giao nhiệm vụ đào tạo nguồn nhân lực PCCC&CNCH cho lực lượng Công an và đáp ứng nhu cầu nhân lực về PCCC&CNCH của xã hội. Trước tình hình đó, Đảng ủy, Ban Giám hiệu nhà trường đã xác định nhiệm vụ trọng tâm trong công tác giáo dục vào đào tạo khối học viên nói chung, đối với hệ dân sự nói riêng là: "Tiếp tục triển khai, thực hiện hiệu quả công tác tuyển sinh, nâng cao chất lượng giảng dạy, đổi mới phương pháp dạy học gắn lý luận với thực tiễn…", trong đó, nhà trường mở rộng đào tạo hệ dân sự, góp phần đáp ứng nguồn nhân lực trong lĩnh vực PCCC&CNCH cho xã hội, đánh dấu bước chuyển biến với nhiều đột phá trong công tác tuyển sinh học viên hệ dân sự của nhà trường.

Ngay từ những ngày đầu năm 2024, xác định công tác tuyển sinh có vai trò quan trọng quyết định chất lượng học viên, nhà trường đã chủ động xây dựng kế hoạch, thành lập Ban Tuyển sinh, các Đội Tuyên truyền tuyển sinh với sự chung tay vào cuộc của tập thể cán bộ, giảng viên. Ban Tuyển sinh đã chủ động xây dựng hướng dẫn, tăng cường các bài viết tuyên truyền trên các cơ quan báo chí, truyền hình; đăng tải hàng chục bản tin, bài viết trên các nền tảng số, trang mạng xã hội Facebook, Zalo... để tuyên truyền rộng rãi trong quần chúng nhân dân. Đặc biệt, nhà trường đã tổ chức nhiều lượt tuyên truyền trực tiếp như: tham gia Ngày hội Tư vấn tuyển sinh – hướng nghiệp năm 2024; trực tiếp đến một số trường đại học, trung học phổ thông trên địa bàn TP Hà Nội, phát hơn 10.000 tờ rơi, thu thập thông tin..., tư vấn tuyển sinh cho các em học sinh các khối nhằm kịp thời truyền tải những thông tin cần thiết về điều kiện, tiêu chuẩn, hồ sơ thủ tục đăng ký dự tuyển và giải đáp những thắc mắc của thí sinh liên quan đến công tác tuyển sinh các loại hình đào tạo hệ dân sự của nhà trường. Công tác tư vấn đã giúp thầy cô giáo, phụ huynh và các em học sinh có cái nhìn sâu sắc hơn về lực lượng PCCC&CNCH cũng như giải đáp những thắc mắc về tiêu chí, ngành học và cách thức xét tuyển, chính sách học phí, học bổng, cơ hội nghề nghiệp trong tương lai…. Đặc biệt, năm 2024, nhà trường xây dựng Module đăng ký xét tuyển Đại học hệ dân sự dành cho thí sinh dự tuyển trên Trang Thông tin điện tử của nhà trường, tạo điều kiện cho học sinh tìm hiểu cũng như nộp hồ sơ dự tuyển trực tuyến.

Với những đổi mới trong công tác tuyên truyền, tư vấn tuyển sinh vào các dân sự năm 2024, đã có hàng trăm thí sinh đăng ký xét tuyển hệ đào tạo đại học chính quy Trường Đại học PCCC, trong đó 237 thí sinh có hồ sơ hợp lệ và trúng tuyển. Đối với loại hình Văn bằng 2 Vừa làm vừa học hệ ngoài ngành Công an có tổng số 173 học viên trúng tuyển. Những con số trên đã thể hiện sự nỗ lực của tập thể Trường Đại học PCCC trong công tác tuyển sinh năm học 2024 – 2025.

PV: *Đồng chí có thể chia sẻ những nhiệm vụ trọng tâm mà Trường Đại học PCCC sẽ triển khai trong năm tới để hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ mà Đảng, Nhà nước, Bộ Công an và nhân dân giao phó?*

Trung tướng, PGS, TS Lê Quang Bốn: Năm 2025, Trường Đại học PCCC quyết tâm thực hiện hiệu quả các mục tiêu, nhiệm vụ của Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng, Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Công an Trung ương lần thứ VII, chuẩn bị tiến tới Đại hội Đảng các cấp nhiệm kỳ 2025 – 2030 và kỷ niệm 80 năm Ngày Truyền thống lực lượng CAND (19/8/1945 – 19/8/2025), hướng tới 50 năm Ngày Thành lập Trường Đại học PCCC (02/9/1976 – 02/9/2026).

Để hoàn thành tốt các mục tiêu đã đề ra, Đảng ủy, Ban Giám hiệu cùng đội ngũ cán bộ, giảng viên, học viên Trường Đại học PCCC tiếp tục triển khai thực hiện Nghị quyết số 12-NQ/TW ngày 16/3/2022 của Bộ Chính trị khóa XIII về "Đẩy mạnh xây dựng lực lượng CAND thật sự trong sạch, vững mạnh, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới" và các Đề án thành phần. Trong đó, đơn vị thực hiện sắp xếp tổ chức bộ máy bên trong (giai đoạn 2) theo chủ trương của Bộ Công an; bố trí lại đội ngũ cán bộ, giảng viên đảm bảo với Khung tiêu chuẩn, tiêu chí cán bộ và vị trí việc làm theo mô hình tổ chức bộ máy mới đảm bảo lộ trình, tiến độ đề ra; chú trọng trong công tác đào tạo, bồi dưỡng, xây dựng đội ngũ cán bộ, giảng viên có bản lĩnh chính trị vững vàng, trình độ chuyên môn cao, được trau dồi về kỹ năng nghiệp vụ, hoàn thiện tiêu chuẩn, tiêu chí đáp ứng yêu cầu, vị trí việc làm và yêu cầu chuẩn chức danh giảng dạy, chức danh công tác cũng như đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ chuyển đổi số và bối cảnh hội nhập quốc tế hiện nay.

Nhà trường tiếp tục đổi mới, hoàn thiện nội dung, chương trình đào tạo, bồi dưỡng các loại hình học, hệ học bám sát mục tiêu đào tạo đáp ứng chuẩn đầu ra và yêu cầu xã hội; đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin, trang thiết bị hiện đại thúc đẩy hiện đại hóa môi trường giáo dục, đào tạo phù hợp với xu thế phát triển; triển khai có hiệu quả kế hoạch chuyển đổi số và tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin nhằm xây dựng nhà trường thông minh, trường đại học 4.0. Đồng thời tăng cường các hoạt động nghiên cứu khoa học gắn với công tác giáo dục, đào tạo nhằm giải quyết các vấn đề nảy sinh trong thực tiễn công tác PCCC&CNCH đối với nhiệm vụ đào tạo của nhà trường và công tác chiến đấu của lực lượng PCCC&CNCH.

Nhân dịp Tết Nguyên đán Ất Tỵ 2025, thay mặt Đảng ủy, Ban Giám hiệu Trường Đại học PCCC, tôi xin cảm ơn sâu sắc đến lãnh đạo, nguyên lãnh đạo Bộ Công an, Công an các đơn vị địa phương đã quan tâm, tạo điều kiện cho nhà trường trong suốt thời gian qua cũng như toàn thể cán bộ, giáo viên, công nhân viên nhà trường đã chung sức, đồng lòng, đoàn kết xây dựng nhà trường hướng tới một kỷ nguyên mới. Kính chúc các đồng chí một năm mới An khang – Thịnh vượng!

PV: *Trân trọng cảm ơn đồng chí Hiệu trưởng!*■

TRUNG TƯỚNG NGUYỄN TUẤN ANH - CỤC TRƯỞNG CỤC CẢNH SÁT PCCC&CNCH:

NỖ LỰC KIỀM CHẾ CHÁY, NỔ, BẢO VỆ AN TOÀN TÍNH MẠNG, TÀI SẢN CỦA NHÀ NƯỚC VÀ NHÂN DÂN, PHỤC VỤ ĐẮC LỰC SỰ NGHIỆP XÂY DỰNG VÀ PHÁT TRIỂN ĐẤT NƯỚC

HOÀNG VIỆT
(Thực hiện)

Năm 2024 đã khép lại với những dấu ấn của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH trên các lĩnh vực công tác. Nhân dịp Xuân Ất Tỵ 2025, Tạp chí Phòng cháy và chữa cháy đã có cuộc trò chuyện với Trung tướng Nguyễn Tuấn Anh – Cục trưởng Cục Cảnh sát PCCC&CNCH về những kết quả đã đạt được của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH trong năm qua và một số phương hướng hoạt động trong năm tới.

Phóng viên (PV): *Thưa đồng chí, năm 2024 đã khép lại với nhiều dấu ấn nổi bật của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH. Xin đồng chí khái quát một số kết quả nổi bật của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH trong năm qua?*

Trung tướng Nguyễn Tuấn Anh: Năm 2024, vượt qua nhiều khó khăn, thách thức, cán bộ, chiến sỹ lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH đã nỗ lực hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao. Các mặt công tác chuyên môn được triển khai đồng bộ và hiệu quả, đóng góp tích cực bảo vệ bình yên cuộc sống của người dân, phục vụ đắc lực sự nghiệp phát triển kinh tế, xã hội của đất nước. Những kết quả, hoạt động của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH rất nhiều, rất đáng khích lệ. Nhưng theo tôi, kết quả nổi bật của lực lượng trong năm qua là hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước được nâng lên; những Nghị quyết, Quyết định, Chỉ thị, Kế hoạch của Đảng, Quốc hội, Chính phủ và Bộ Công an trong công tác PCCC&CNCH đã được tổ chức triển khai quyết liệt, hiệu quả, tác động tích cực đến nhận thức và hành động của người đứng đầu và đông đảo các tầng lớp nhân dân đối với công tác PCCC&CNCH.

Để hoàn thiện hành lang pháp lý về PCCC&CNCH, ngày 29/11 tại Kỳ họp thứ 8, Quốc hội khóa XV đã biểu quyết thông qua Luật Phòng cháy, chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ (PCCC&CNCH) với 448/450 đại biểu Quốc hội tham gia biểu quyết tán thành và có hiệu lực thi hành vào ngày 01/7/2025. Những quy định mới của Luật PCCC&CNCH đã khắc phục những hạn chế, bất cập trong công tác quản lý nhà nước về PCCC&CNCH. Theo đó, đã giải quyết những quy định đang chồng chéo, chưa phân định rạch ròi với các Luật hiện hành như quy định về tạm đình chỉ, đình chỉ hoạt động do vi phạm quy định về PCCC hay vấn đề đầu tư xây dựng, an toàn trong sử dụng điện; điều kiện bảo đảm an toàn phòng cháy đối với nhà ở và nhà ở kết hợp sản xuất, kinh doanh; trách nhiệm trong bảo đảm an toàn trong sử dụng điện tại cơ sở, hộ gia đình; quy định xử lý chuyển tiếp đối với công trình xây dựng đã đưa vào sử dụng mà không bảo đảm quy định về PCCC; khuyến khích các cơ quan, tổ chức, cá nhân trong nước, người Việt Nam định cư ở nước ngoài, tổ chức, cá nhân nước ngoài và tổ chức quốc tế đầu tư, đóng góp, tài trợ cho hoạt động PCCC&CNCH. Bên cạnh đó, các tổ chức, cá nhân sản xuất, lắp ráp phương tiện PCCC&CNCH trong nước được hưởng các ưu đãi về tín dụng, đất đai, khoa học và công nghệ, nguồn nhân lực theo quy định của pháp luật… Luật PCCC&CNCH cũng đã triệt để cắt giảm, đơn giản hóa thủ tục hành chính, điều kiện kinh doanh dịch vụ PCCC. Cụ thể, đã cắt giảm 27 thủ tục hành chính (từ 37 thủ tục hành chính hiện hành xuống còn 10 thủ tục hành chính), tạo thuận lợi cho người dân và doanh nghiệp. Hiện nay, Cục Cảnh sát PCCC&CNCH cũng đang khẩn trương tham mưu, đề xuất Bộ Công an, Chính phủ sớm ban hành Nghị định hướng dẫn thi hành Luật, đưa Luật PCCC&CNCH thực sự đi vào cuộc sống.

Lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH đã tổ chức thực hiện có hiệu quả Chỉ thị số 19/CT-TTg ngày 24/6/2024 của Thủ tướng Chính phủ về tăng cường công tác PCCC đối với nhà ở nhiều tầng, nhiều căn hộ, nhà ở riêng lẻ kết hợp sản xuất, kinh doanh. Thông qua công tác kiểm tra an toàn PCCC, hàng nghìn sơ hở, thiếu sót về PCCC tại các nhà chung cư, nhà trọ, nhà nhiều căn hộ, nhà ở kết hợp sản xuất, kinh doanh… đã được khắc phục, góp phần kiềm giảm số vụ và thiệt hại do cháy gây ra tại các cơ sở này.

Trong công tác tuyên truyền và xây dựng phong trào Toàn dân PCCC&CNCH, Cục Cảnh sát PCCC&CNCH đã tích cực đổi mới phương thức tuyên truyền, xây dựng phong trào Toàn dân PCCC&CNCH: Tham mưu Bộ Công an chỉ đạo Công an các địa phương thí điểm thành lập các Trung tâm Giáo dục cộng đồng về PCCC&CNCH tại Hà Nội và TP Hồ Chí Minh để người dân đến học tập kiến thức, kỹ năng, trải nghiệm, thực hành các phương tiện, tình huống cháy nổ và thoát nạn… Phối hợp với các báo, đài của Trung ương và địa phương tuyên truyền nội dung Dự án Luật PCCC&CNCH; tuyên truyền kiến thức, kỹ năng PCCC&CNCH cho người dân…

Cùng với lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH, các cơ quan báo chí và người dân đã tích cực, tự giác tham gia tuyên truyền PCCC&CNCH bằng những hành động, đóng góp thiết thực tạo ra sự đồng thuận trong tổ chức thực hiện các biện pháp PCCC&CNCH ở các cơ sở và khu dân cư. Nhiều mô hình phong trào tiếp tục được duy trì, nhân rộng và hoạt động hiệu quả như: "Nhà tôi ba có", "Tổ liên gia an toàn PCCC", "Điểm chữa cháy công cộng", "Nhà tôi có bình chữa cháy", "Cụm cơ quan, doanh nghiệp an toàn PCCC"…

Lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH cũng đã tập trung đẩy nhanh số hóa hồ sơ, tài liệu; nâng cao chất lượng dịch vụ hành chính công về PCCC, tạo điều kiện thuận lợi nhất cho người dân, doanh nghiệp; mở các đợt thanh tra, kiểm tra ngăn chặn cháy lớn tại các cơ sở trọng điểm trong khu công nghiệp, cơ sở sản xuất, nhà cao tầng, khu dân cư… Trong năm 2024, toàn lực lượng đã kiểm tra, phát hiện 46.951 tồn tại, thiếu sót và kiến nghị khắc phục. Ra quyết định phạt tiền 10.061 trường hợp, quyết định áp dụng hình thức xử phạt bổ sung 18 trường hợp, 66 quyết định phạt cảnh cáo, 372 quyết định có áp dụng biện pháp khắc phục hậu quả; tạm đình chỉ 646 trường hợp; đình chỉ hoạt động 669 trường hợp, phục hồi hoạt động 285 trường hợp.

Cùng với công tác phòng ngừa, công tác chữa cháy, CNCH cũng đạt được nhiều kết quả đáng khích lệ. Lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH đã bảo vệ an toàn tuyệt đối các sự kiện lớn, quan trọng của đất nước; nhiều vụ cháy, tai nạn, sự cố lớn đã được lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH tổ chức thực hiện kịp thời, hiệu quả, giảm thiểu thiệt hại về người và tài sản. Cán bộ, chiến sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH đã phát huy cao nhất tinh thần *"Vì nước quên thân, vì dân phục vụ"*, vượt qua mọi khó khăn, nguy hiểm cứu dân trong cơn bão số 3, trong các vụ mưa lũ, lở đất, giúp dân khắc phục hậu quả, ổn định cuộc sống sau bão lũ, sạt lở. Nhiều đơn vị Cảnh sát PCCC&CNCH, Công an các địa phương đã nhận được Thư khen của người dân và các cấp, các ngành. Đây là vinh quang cũng là trách nhiệm lớn lao của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH.

Công tác thẩm duyệt thiết kế đã kiến nghị được nhiều giải pháp an toàn PCCC ngay khi công trình còn trên bản vẽ. Xử lý các công trình không bảo đảm yêu cầu về PCCC; đăng tải công khai trên cổng thông tin điện tử của các địa phương các dự án, công trình vi phạm quy định của pháp luật về PCCC...

Các mặt công tác khác như: hậu cần, xây dựng lực lượng, điều tra nguyên nhân vụ cháy, nghiên cứu khoa học, quan hệ quốc tế... đều có những bước chuyển rõ rệt, đạt được những kết quả tốt.

PV: *Để đạt được những kết quả trên, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH đã vượt qua những khó khăn, thử thách như thế nào, thưa đồng chí?*

Trung tướng Nguyễn Tuấn Anh: Để nói về khó khăn, thử thách mà lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH phải đối mặt để hoàn thành nhiệm vụ thì rất nhiều nhưng tựu chung có một số những khó khăn, thử thách cơ bản sau:

Thứ nhất, tình trạng vi phạm các quy định của pháp luật về PCCC&CNCH vẫn rất đáng lo ngại. Nhận thức về trách nhiệm đối với công tác PCCC&CNCH của một số cấp ủy, chính quyền địa phương, người đứng đầu cơ quan, tổ chức, cơ sở, người dân còn hạn chế và xem nhẹ.

Thứ hai, cùng với sự phát triển của kinh tế, xã hội tình hình cháy, sự cố, tai nạn ngày càng gia tăng cả về số vụ và mức độ thiệt hại. Bên cạnh đó, cơ sở hạ tầng chưa đáp ứng, chưa đồng bộ với sự phát triển của nền kinh tế. Hầu hết các khu tập trung đông dân cư như ở các đô thị, các khu công nghiệp, nhà ga, bến xe, bến phà.. hạ tầng giao thông chưa bảo đảm, lối đi hẹp, dễ xảy ra tình trạng ùn ứ giao thông cục bộ, không có lối thoát nạn, nhất là ở nhiều khu phố cổ của TP Hà Nội và một số đô thị lớn với nhiều nhà dân diện tích nhỏ, xây dựng lâu năm hầu hết đều đã xuống cấp,...

Thứ ba, tính chất nguy hiểm của công tác chữa cháy, CNCH; sự cám dỗ vật chất; khó khăn trong đầu tư nguồn lực thiết bị, phương tiện chữa cháy, CNCH cũng là một thử thách lớn đối với cán bộ, chiến sỹ lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH…

Thứ tư, những biến động khó lường của tình hình an ninh, trật tự liên tục nảy sinh những vấn đề mới cần phải giải quyết trong công tác PCCC&CNCH. Ví dụ, sau khi cơ quan quản lý siết chặt các điều kiện an toàn về PCCC và thoát nạn đối với dịch vụ kinh doanh Karaoke, một số chủ kinh doanh đã "lách luật" chuyển sang kinh doanh loại hình mới "Hát cho nhau nghe" trong điều kiện mất an toàn về PCCC&CNCH nên lại phải cần có những quy định của pháp luật mới để điều chỉnh.

Thứ năm, tình trạng thời tiết cực đoan và thiên tai xuất hiện ngày càng nhiều cả về tần số và cường độ. Tình hình bão lũ, sạt lở… ở nhiều tỉnh thành, gây thiệt hại nặng nề về người và tài sản xảy ra trên rất nhiều tỉnh, thành phố đang đặt ra những nhiệm vụ hết sức nặng nề cho công tác PCCC CNCH.

Mặc dù có những khó khăn, thử thách rất lớn, có những vụ chữa cháy, CNCH phải đối mặt với những nguy hiểm có thể hy sinh tính mạng nhưng điều mà chúng tôi tự hào là cán bộ, chiến sỹ toàn lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH đã luôn nêu cao tinh thần đoàn kết, quyết tâm tu dưỡng, thực hành đạo đức Cách mạng, tích cực học tập nâng cao kiến thức pháp luật, trình độ, kỹ năng chuyên môn, sẵn sàng đương đầu, vượt qua những khó khăn, thử thách hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ, được các cấp, các ngành và nhân dân ghi nhận, tin yêu.

PV: *Năm 2025 đang tới gần, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH sẽ hướng tới những mục tiêu, phương hướng như thế nào, thưa đồng chí?*

Trung tướng Nguyễn Tuấn Anh: Mục tiêu cao nhất của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH luôn là phải kiềm chế đến mức thấp nhất số vụ cháy, nổ và thiệt hại do cháy, nổ gây ra, bảo vệ an toàn tính mạng, tài sản của người dân, tài sản của nhà nước, phục vụ đắc lực sự nghiệp xây dựng và phát triển đất nước.

PV: *Xin đồng chí cho biết những giải pháp trọng tâm mà lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH sẽ thực hiện để đạt được những mục tiêu trên trong thời gian tới?*

Trung tướng Nguyễn Tuấn Anh: Để hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao, trong năm 2025, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH cần tập trung triển khai một số nhiệm vụ trọng tâm sau:

Thứ nhất, tham mưu Đảng ủy CATW báo cáo Ban Bí thư tổng kết 10 năm thực hiện Chỉ thị số 47-CT/TW ngày 25/6/2015 của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác phòng cháy, chữa cháy; tiếp tục tổ chức triển khai thực hiện có hiệu quả các chỉ đạo của Ban Bí thư, Quốc hội, Chính phủ và Bộ Công an trong công tác PCCC&CNCH. Nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các cấp ủy Đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc, các Bộ, Ban, Ngành trong lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện công tác PCCC&CNCH. Triển khai thi hành Luật PCCC&CNCH.

Thứ hai, đổi mới tư duy và phương thức thực hiện công tác tuyên truyền, xây dựng phong trào Toàn dân PCCC&CNCH, đi đôi với việc phối hợp cùng các cơ quan báo chí của Trung ương và địa phương cần đẩy mạnh tuyên truyền, phổ biến pháp luật, kiến thức, kỹ năng về PCCC&CNCH trên các nền tảng số, mạng xã hội; hướng dẫn, đôn đốc Công an các địa phương tổ chức tuyên truyền về Luật PCCC&CNCH. Phối hợp với các đơn vị chức năng của các Bộ, ngành trong công tác PCCC. Xây dựng phong trào Toàn dân tham gia PCCC&CNCH ở cơ sở rộng khắp, chất lượng, hiệu quả.

Thứ ba, hướng dẫn, chỉ đạo các đơn vị, địa phương tổ chức hiệu quả công tác kiểm tra nghiệp vụ; quản lý địa bàn, cơ sở, kiểm tra về PCCC xử phạt vi phạm hành chính, điều tra, giải quyết vụ cháy đối với Công an các địa phương; tổ chức thanh tra việc chấp hành các quy định của Pháp luật về PCCC đối với các đơn vị, cơ sở.

Thứ tư, tổ chức huấn luyện, nâng cao khả năng chiến đấu cho các Tổ Cảnh sát chữa cháy và CNCH đặc biệt tinh nhuệ của Công an các địa phương; thực hiện nghiêm chế độ thường trực sẵn sàng chiến đấu, kịp thời ứng phó hiệu quả trước các tình huống bị động, bất ngờ xảy ra trong công tác PCCC&CNCH.

Thứ năm, tiếp tục triển khai xây dựng lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH thật sự trong sạch, vững mạnh, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại. Tăng cường ứng dụng chuyển đổi số trong lĩnh vực PCCC&CNCH; nghiên cứu, xây dựng và triển khai thực hiện ứng dụng hệ thống quản lý cơ sở dữ liệu về PCCC và truyền tin báo sự cố phục vụ công tác quản lý, thông tin, chỉ huy, điều hành chữa cháy, CNCH trực tuyến từ trung ương đến cơ sở; mở rộng hợp tác trong lĩnh vực PCCC&CNCH với các đối tác quốc tế mới.

PV: *Xin trân trọng cảm ơn đồng chí!* ■

LỰC LƯỢNG CẢNH SÁT PCCC&CNCH – CÔNG AN THÀNH PHỐ HÀ NỘI:

VÌ MỘT THỦ ĐÔ BÌNH YÊN

PHƯƠNG LINH

Hà Nội những ngày cuối năm, cả Thủ đô như thay màu áo mới, lộng lẫy và rực rỡ hơn bởi sắc đào, sắc mai, ánh đèn màu lung linh và những dòng người hối hả cố gắng hoàn thành công việc trở về quây quần bên gia đình. Đón năm mới, bên cạnh niềm vui về sự phát triển vượt bậc về kinh tế xã hội, văn hóa chính trị của Thủ đô, có sự góp sức không nhỏ của những chiến sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an Thành phố Hà Nội - những chiến sỹ áo xanh nỗ lực "cứu cái còn trong cái mất", sẵn sàng vượt hiểm nguy, đương đầu với giặc lửa vì một Thủ đô bình yên...

Hà Nội là trung tâm chính trị - hành chính, văn hóa, khoa học, giáo dục, kinh tế, xã hội và giao dịch quốc tế của cả nước, nơi tập trung dân cư đông đúc, đồng thời là nơi đặt trụ sở của các cơ quan Trung ương của Đảng, Nhà nước, các đoàn thể chính trị, xã hội, các cơ quan đầu não quan trọng... và là nơi thường xuyên diễn ra các hoạt động đối nội, đối ngoại và sự kiện trọng đại của Thủ đô và đất nước. Những đặc điểm nêu trên là lợi thế trong công cuộc xây dựng và phát triển kinh tế, xã hội đồng thời cũng là những thách thức trong công tác PCCC&CNCH của Thủ đô. Các hoạt động sản xuất, kinh doanh dịch vụ tại đây không ngừng gia tăng; nhu cầu về phương tiện, nguyên, nhiên liệu phục vụ cho sinh hoạt, sản xuất lớn, khó kiểm soát; các công trình nhà chung cư, cao tầng, trung tâm thương mại các cơ sở dịch vụ vui chơi giải trí tập trung đông người, những công trình công nghiệp, kho, xưởng, nhà ở kết hợp sản xuất kinh doanh phát triển đa dạng… Tất cả những yếu tố trên khiến Hà Nội luôn tiềm ẩn cao nguy cơ về cháy, nổ...

Trong bối cảnh đó, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an TP Hà Nội đã chủ động tham mưu cho Thành ủy, HĐND, UBND, Công an thành phố triển khai nhiều biện pháp đồng bộ thực hiện công tác PCCC&CNCH; thực hiện thắng lợi nhiệm vụ, chỉ tiêu công tác PCCC&CNCH, hạn chế đến mức thấp nhất thiệt hại do cháy, nổ gây ra góp phần bảo đảm an ninh trật tự, an toàn xã hội trên địa bàn Thủ đô. Bám sát sự chỉ đạo của Ban Bí thư Trung ương Đảng, Quốc hội, Chính phủ, Bộ Công an, Cục Cảnh sát PCCC&CNCH, Thành ủy, HĐND, UBND Thành phố, năm 2024, Công an TP Hà Nội đã chủ động làm tốt công tác nắm tình hình, phát huy vai trò tham mưu cho cấp ủy, chính quyền địa phương. Nổi bật là, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an Thành phố Hà Nội đã tham mưu trình HĐND Thành phố thông qua "Đề án nâng cao năng lực và bảo đảm an toàn PCCC&CNCH trên địa bàn Thủ đô giai đoạn đến năm 2025, định hướng đến năm 2030", trong đó đề ra 05 nhóm giải pháp với 13 nhiệm vụ trọng tâm, đột phá, định hướng, chiến lược trong thời gian tới với mục tiêu khắc phục những tồn tại, vướng mắc trong công tác PCCC của thành phố. Công an TP Hà Nội cũng đã Tham mưu UBND thành phố ban hành 01 Chương trình, 02 Công điện, 05 Kế hoạch và nhiều văn bản chỉ đạo về công tác PCCC&CNCH trên địa bàn Thành phố. Trong đó, đã tham mưu tổ chức 01 Hội nghị cấp Thành phố, 01 Hội nghị cấp Công an thành phố, 30 Hội nghị cấp UBND huyện để rà soát, đánh giá chất lượng, hiệu quả các chuyên đề, kế hoạch trọng tâm trên địa bàn quản lý; qua đó, đề ra các biện pháp, giải pháp, lộ trình giải quyết triệt để những tồn tại, hạn chế trong công tác PCCC&CNCH trên địa bàn Thủ đô.

Nhằm góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác PCCC&CNCH trên địa bàn Thủ đô, Công an TP Hà Nội đã ban hành 03 chương trình, 34 kế hoạch cùng hàng trăm văn bản hướng dẫn, chỉ đạo công tác PCCC&CNCH; phát động các đợt cao điểm, ra quân triển khai đồng bộ để giải quyết dứt điểm những tồn tại, hạn chế, những điểm "nóng", vấn đề "nổi cộm" trong công tác PCCC&CNCH trên địa bàn Thủ đô. Trong năm qua, Công an TP Hà Nội đã chủ động xây dựng kế hoạch tổ chức thực hiện hiệu quả các nhiệm vụ bảo đảm công tác PCCC&CNCH đối với các sự kiện chính trị, văn hoá, xã hội và đối ngoại diễn ra trên địa bàn thành phố.

Trong công tác tuyên truyền, xây dựng phong trào Toàn dân tham gia PCCC&CNCH, Công an TP Hà Nội đã thường xuyên nghiên cứu đổi mới về nội dung, đa dạng về hình thức tuyên truyền, với nhiều cách làm hay, mô hình hiệu quả với phương châm "dễ hiểu, dễ nhớ, dễ áp dụng". Đặc biệt, các cán bộ, chiến sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH Thủ đô đã có sáng kiến thực hiện nội dung tuyên truyền, khuyến cáo, cảnh báo an toàn, hướng dẫn về kỹ năng thoát nạn, thoát hiểm về PCCC gắn với mã hóa thành mã QRcode để người dân tiện truy cập, tiếp cận; xây dựng các video clip tuyên truyền bằng hình ảnh trực quan, sinh động để phát sóng trên các đài truyền hình, các nền tảng xã hội được đông đảo người dân theo dõi; từ đó tạo sức lan tỏa sâu rộng đến người dân, góp phần đưa công tác PCCC thực sự đi vào cuộc sống.

Năm 2024, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an TP Hà Nội đã triển khai tổ chức nhiều hoạt động tuyên truyền, trải nghiệm, thực hành chữa cháy và CNCH trên địa bàn thành phố, đồng thời triển khai thí điểm "Trung tâm giáo dục cộng đồng về PCCC&CNCH" thu hút 16.050 lượt khách tham gia trải nghiệm. Đơn vị cũng phối hợp với Sở Giáo dục và Đào tạo, các địa phương triển khai tuyên truyền, tập huấn, hướng dẫn kỹ năng PCCC&CNCH cho hàng trăm nghìn giáo viên, học sinh các cấp học trên địa bàn thành phố...

Nhằm phát huy hiệu quả phương châm "4 tại chỗ" trong công tác PCCC, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an TP Hà Nội đã xây dựng 8.975 Tổ Liên gia an toàn PCCC, 23.788 điểm chữa cháy công cộng, vận động hơn 1,5 triệu hộ gia đình, nhà để ở kết hợp sản xuất, kinh doanh đã trang bị bình chữa cháy xách tay, nhiều quận huyện, thị xã đã phát động các phong trào có hiệu quả cao như: "Nhà tôi có bình chữa cháy", "Cán bộ, đảng viên gương mẫu trang bị bình chữa cháy xách tay tại gia đình"… vận động được hơn 300.000 hộ gia đình từ 2 tầng trở lên mở lối thoát nạn thứ 2.

Để nâng cao chất lượng công tác kiểm tra, xử lý vi phạm hành chính về PCCC, Công an TP Hà Nội đã ban hành các kế hoạch, văn bản hướng dẫn, chỉ đạo thực hiện công tác kiểm tra về PCCC&CNCH, tập trung tăng cường kiểm tra, xử lý vi phạm đối với các cơ sở thuộc chuyên đề, lĩnh vực trọng điểm, có nguy hiểm về PCCC&CNCH. Công tác kiểm tra được tăng cường với nhiều hình thức như kiểm tra định kỳ, đột xuất, kiểm tra liên ngành.

Cán bộ Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an TP Hà Nội hướng dẫn người dân cách sử dụng bình chữa cháy. Ảnh: Phương Thúy.

Năm 2024, thực hiện chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ, Bộ Công an, Công an TP Hà Nội đã chỉ đạo các đơn vị tổ chức kiểm tra, kiến nghị, hướng dẫn khắc phục cơ bản xong đối với 77.762 cơ sở có nguy cơ cháy nổ cao. Công tác kiểm tra được thực hiện nghiêm túc, kỉ luật đã kịp thời phát hiện, hướng dẫn, kiến nghị cơ sở khắc phục, xử lý nghiêm các vi phạm về PCCC.

Bên cạnh đó, để nâng cao hiệu quả công tác chữa cháy và CNCH, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an TP Hà Nội đã tiến hành số hóa các dữ liệu như định vị trên bản đồ Google map vị trí của 100% các nguồn nước có thể khai thác, sử dụng trên địa bàn thành phố giúp chỉ dẫn các đơn vị khai thác hiệu quả khi tổ chức chữa cháy; xây dựng cơ sở dữ liệu phiếu chiến thuật trên hệ thống máy tính máy tính được: 8.831 phiếu chiến thuật; 12.358 phương án chữa cháy của cơ sở để chủ động khai thác thông tin khi có cháy nổ xảy ra. Lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH Thủ đô đã chỉ đạo các đơn vị tập trung tổ chức xây dựng và thực tập phương án chữa cháy đối với các khu dân cư có nguy cơ cháy nổ cao, làng nghề, khu, cụm công nghiệp, các công trình sai phạm mà tại đó giao thông khó tiếp cận; nguy cơ cháy lan, cháy lớn cao; nguồn nước chữa cháy hạn chế để sẵn sàng xử lý các tình huống khó khăn, phức tạp nhất có thể xảy ra.

Đặc biệt, trong năm qua, Hà Nội đã tổ chức ra mắt 2 Tổ Cảnh sát Chữa cháy và CNCH đặc biệt tinh nhuệ trên cạn và trên sông. Đây là lực lượng chiến đấu mũi nhọn của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH Thủ đô, giải quyết các vụ cháy nổ, sự cố, tai nạn có tính chất phức tạp, đặc thù trên địa bàn Thành phố Hà Nội, các địa phương giáp ranh trong vùng kinh tế trọng điểm cũng như các địa phương có quy chế phối hợp với Công an thành phố trong công tác chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ; tham gia các nhiệm vụ chữa cháy, cứu nạn, cứu hộ quốc tế và các địa phương khác khi có yêu cầu.

Song song với những hoạt động trên, các đơn vị lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an TP Hà Nội luôn duy trì lực lượng, phương tiện thường trực 24/24 giờ, đảm bảo 100% tin báo cháy, sự cố, tai nạn được tiếp nhận và xử lý theo quy định. Năm 2024, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH đã tham gia tổ chức cứu nạn, cứu hộ 563 vụ và cứu được 202 người, tìm thấy 80 thi thể, giúp hàng trăm người thoát nạn thành công, bảo vệ tài sản cho Nhà nước và nhân dân. Đặc biệt, trong năm qua, do ảnh hưởng của cơn bão số 3 (Yagi), các đơn vị của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an Thành phố Hà Nội đã tham gia hỗ trợ khắc phục hàng chục sự cố cây đổ, sơ tán người dân trong các ngôi nhà có nguy cơ sập đổ, trong khu vực có nguy cơ ngập lụt… theo điều động của Trung tâm chỉ huy Công an TP, Ban chỉ đạo phòng chống lụt bão của các quận, huyện, thị xã trên địa bàn, để lại hình ảnh đẹp về người chiến sỹ Cảnh sát hết lòng vì nhân dân phục vụ.

Năm 2025 đang đến gần, kinh tế, xã hội trên địa bàn Thủ đô sẽ tiếp tục phát triển với tốc độ công nghiệp hóa, hiện đại hóa, đô thị hóa nhanh, các nguy cơ cháy, nổ càng tiếp tục tăng cao… Theo Đại tá Phạm Trung Hiếu – Trưởng Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an TP Hà Nội, năm 2025, đơn vị sẽ tập trung thực hiện quyết liệt, dứt điểm một số chuyên đề như: xử lý cơ sở, công trình không đảm bảo yêu cầu về PCCC được đưa vào hoạt động trước khi Luật PCCC số 27/2001/QH10 có hiệu lực; xử lý cơ sở, công trình vi phạm trong lĩnh vực đầu tư xây dựng; những tồn tại liên quan đến PCCC&CNCH tại khu dân cư, các loại hình cơ sở nguy hiểm cháy nổ cao. Tiếp tục đẩy mạnh công tác tuyên truyền, xây dựng phong trào Toàn dân tham gia PCCC&CNCH; thường xuyên đổi mới về nội dung, hình thức, phương pháp, đối tượng tuyên truyền, để tạo sự chuyển biến mạnh mẽ, bứt phá trong công tác này. Thường xuyên, định kỳ kiểm tra, rà soát hệ thống giao thông, nguồn nước phục vụ chữa cháy trên địa bàn Thành phố để chủ động trong công tác chữa cháy. Duy trì công tác thường trực, ứng trực sẵn sàng chiến đấu; tiếp nhận, xử lý thông tin báo cháy, nổ, sự cố, tai nạn thông suốt, nhanh chóng, chính xác, tăng cường ứng dụng, chuyển đổi số trong công tác PCCC&CNCH. Đặc biệt, trong thời điểm Tết đang cận kề hiện nay, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an TP Hà Nội sẽ phối hợp với các cơ quan, đơn vị chức năng thực hiện các biện pháp đảm bảo an toàn trước, trong và sau Tết Nguyên đán Ất Tỵ 2025, nhằm đảm bảo an toàn tuyệt đối cho nhân dân Thủ đô đón Tết vui vẻ, bình an, ý nghĩa.■

LỰC LƯỢNG CẢNH SÁT PCCC&CNCH – CÔNG AN THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH:

NỖ LỰC ĐỒNG HÀNH CÙNG NHÂN DÂN THÀNH PHỐ MANG TÊN BÁC BƯỚC VÀO KỶ NGUYÊN MỚI

Đại tá HUỲNH QUANG TÂM
Trưởng Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an TP Hồ Chí Minh

Hướng tới cột mốc lịch sử đầy tự hào 50 năm Giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước (30/4/1975 - 30/4/2025), Thành phố Hồ Chí Minh khoác lên mình tấm áo rực rỡ, như một bản hòa ca của sắc màu, âm thanh và niềm hân hoan. Trên những con đường, cờ hoa rực rỡ tung bay, mang theo bao niềm tự hào, kiêu hãnh của thành phố là đầu tàu kinh tế của đất nước. Trong không khí rộn ràng chào đón một mùa Xuân mới, với truyền thống tiên phong đổi mới, sáng tạo, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an TP Hồ Chí Minh đang có những bước đi vững chắc, bứt phá, tạo ra những thành quả thiết thực trong công tác đảm bảo an toàn PCCC&CNCH chào mừng các ngày lễ lớn, đại hội đảng các cấp nhiệm kỳ mới của Thành phố.

Trong gần 50 năm sau giải phóng và 40 năm kể từ khi bắt đầu công cuộc đổi mới, TP Hồ Chí Minh luôn là địa phương đóng góp lớn cho cả nước trên cả phương diện GDP, thu ngân sách, năng suất lao động, cơ chế, chính sách mới, mô hình kinh doanh mới. Với định hình tương lai là thành phố toàn cầu, phát triển thông minh, hiện đại, năng động, hội nhập, Thành phố tập trung nhiều những dự án phức hợp, các tòa nhà cao tầng, khu dân cư đông đúc và các công trình ngầm, điển hình như: đường hầm Thủ Thiêm, tuyến Metro số 1 Bến Thành – Suối Tiên... Tất cả các yếu tố trên đã tạo nên những thách thức không nhỏ đối với công tác PCCC&CNCH ở Thành phố mang tên Bác. Trước tình hình trên, trong năm 2024, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an TP Hồ Chí Minh đã chủ động tham mưu cho Thành ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân 20 văn bản; Công an Thành phố 81 văn bản về công tác PCCC&CNCH với mục tiêu lớn nhất là kiềm chế, kéo giảm số vụ cháy, bảo vệ an toàn tài sản, tính mạng của nhân dân, bảo vệ sự phát triển bền vững của thành phố.

Trong năm 2024, với sự nỗ lực của toàn lực lượng cùng sự đồng hành của nhân dân, chính quyền các cấp, số vụ cháy xảy ra trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh đã được kéo giảm 16,8% (83 vụ) so với cùng kỳ năm 2023. Tuy nhiên, số vụ cháy lớn gây thiệt hại nghiêm trọng có chiều hướng gia tăng, tập trung tại các loại hình đối tượng thuộc phân cấp quản lý của Ủy ban nhân dân cấp xã, nhà ở, nhà ở kết hợp sản xuất kinh doanh. Trong bối cảnh tình hình cháy, nổ có nhiều diễn biến phức tạp, các chiến sỹ Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an TP Hồ Chí Minh và Công an các quận, huyện, TP Thủ Đức đã nỗ lực kiểm soát vụ cháy, chiến đấu với "giặc lửa", vừa chữa cháy vừa thực hiện cứu hộ khẩn cấp 271 vụ, cứu được 161 người, tìm được 66 thi thể, hướng dẫn hàng trăm người tự thoát nạn, bảo vệ được hơn 40.000m^2 diện tích sử dụng của nhiều nhà xưởng, hàng ngàn nhà dân và nhiều tài sản, máy móc thiết bị hoạt động, sản xuất của người dân, doanh nghiệp. Trong đó, nhiều nhiệm vụ chữa cháy và CNCH đã để lại hình ảnh đẹp về sự quả cảm, tinh thần chiến đấu hết mình "vì nhân dân phục vụ" của người chiến sỹ Công an nhân dân. Tiêu biểu như: vụ chữa cháy và CNCH ngày 02/11/2024 tại Block A3, chung cư Đức Khải, địa chỉ đường Nguyễn Lương Bằng, phường Phú Mỹ, quận 7. Ngay khi nhận được tin báo cháy, Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an TP Hồ Chí Minh đã nhanh chóng điều động hàng chục cán bộ, chiến sỹ thuộc các Đội Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an Quận 7, Đội Chữa cháy và CNCH Khu vực 1, Đội Công tác Chữa cháy và CNCH, Đội Cảnh sát PCCC&CNCH Công an Quận 4; đặc biệt có sự tham gia của Tổ Cảnh sát Chữa cháy và CNCH đặc biệt tinh nhuệ - đơn vị mới được thành lập, cùng các phương tiện hiện đại vừa được trang cấp tham gia chữa cháy và CNCH. Qua trinh sát nắm tình hình, đám cháy tạo ra nhiều khói, khí độc, nhiệt độ cao, lực lượng tại chỗ báo còn nhiều người đang bị kẹt trong các phòng tại các tầng của chung cư. Các lực lượng tham gia chữa cháy đã khẩn trương triển khai các biện pháp, tiếp cận các vị trí người mắc kẹt trong tòa nhà. Không màng hiểm nguy, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH đã cứu và hướng dẫn 60 người dân thoát nạn ra khỏi đám cháy an toàn từ tầng 12 đến tầng 35 gồm nhiều người già, trẻ em, đồng thời triển khai dập tắt hoàn toàn đám cháy, không để đám cháy phát triển gây cháy lan. Hay vụ cháy nhà dân ngày 10/11/2024 tại địa chỉ 208/6 đường Bà Hạt, phường 9, quận 10, nhờ sự quả cảm của những "anh hùng chống giặc lửa" đã kịp thời cứu được 16 người ra ngoài an toàn và dập tắt hoàn toàn đám cháy.

Hai vụ chữa cháy và CNCH trên đây cũng là những chiến công đầu tiên của Tổ Cảnh sát Chữa cháy và CNCH đặc biệt tinh nhuệ - đơn vị mới được thành lập trực thuộc Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an TP Hồ Chí Minh. Đây là lực lượng chuyên nghiệp, được thành lập nhằm tăng cường khả năng ứng phó nhanh chóng, hiệu quả với các vụ cháy, sự cố và tai nạn phức tạp trên địa bàn thành phố và quốc tế khi cần thiết. 44 cán bộ, chiến sỹ tham gia Tổ Cảnh sát Chữa cháy và CNCH đặc biệt tinh nhuệ đều là những chiến sỹ Công an nhân dân được đào tạo bài bản, trang bị phương tiện đầy đủ, có kỹ năng chuyên môn cao, có chức năng giải quyết các vụ cháy, nổ, sự cố, tai nạn theo địa bàn được phân công; trực tiếp giải quyết các vụ cháy, nổ, sự cố, tai nạn có tính chất phức tạp, đặc thù trên cạn và dưới nước tại địa phương, sẵn sàng chi viện và tham gia các nhiệm vụ chữa cháy, CNCH quốc tế khi có yêu cầu theo sự phân công, điều động của lãnh đạo các cấp. Đây cũng là sự chuẩn bị lực lượng sẵn sàng ứng phó tại các địa điểm nguy hiểm cao, như: đường hầm Thủ Thiêm, tuyến Metro số 1 Bến Thành – Suối Tiên, các toà nhà cao tầng, khu dân cư tập trung đông đúc. Lực lượng này không chỉ góp phần bảo vệ tính mạng và tài sản của người dân tại TP Hồ Chí Minh mà còn tham gia hỗ trợ công tác cứu nạn tại các địa phương và quốc tế. Việc thành lập Tổ Cảnh sát Chữa cháy và CNCH đặc biệt tinh nhuệ khẳng định quyết tâm của lãnh đạo TP Hồ Chí Minh trong xây dựng lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH hiện đại, đảm bảo an toàn cho người dân và thể hiện hình ảnh thành phố văn minh, hiện đại. Thông qua lực lượng chiến đấu mũi nhọn này, TP Hồ Chí Minh không chỉ nâng cao khả năng ứng phó với các tình huống nguy hiểm trong nước mà còn khẳng định vai trò trong hợp tác và hỗ trợ quốc tế.

THẬT SỰ TRONG SẠCH, VỮNG MẠNH, CHÍNH QUY, TINH NHUỆ, HIỆN ĐẠI

Công an TP Hồ Chí Minh ra mắt Trung tâm Giáo dục cộng đồng về PCCC&CNCH. Ảnh: Minh Hiệu

Bên cạnh công tác xây dựng lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, với phương châm "lấy phòng ngừa là chính, làm tốt công tác phòng cháy để giảm công tác chữa cháy", Phòng Cảnh sát PCC&CNCH – Công an Thành phố cũng tập trung tham mưu, triển khai công tác xây dựng phong trào Toàn dân tham gia PCCC&CNCH lồng ghép với việc xây dựng phong trào Toàn dân tham gia bảo vệ an ninh Tổ quốc; thực hiện hiệu quả công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật và kiến thức về PCCC&CNCH, năm 2024 đã tổ chức cho 1.625.985 thành viên tại hộ gia đình, nhà để ở kết hợp sản xuất, kinh doanh được tập huấn về PCCC thoát nạn; duy trì và nhân rộng gương điển hình tiên tiến trong phong trào Toàn dân tham gia PCCC; củng cố và duy trì hiệu quả hoạt động của lực lượng PCCC tại chỗ. Song song duy trì tổ chức các hoạt động tuyên truyền với các hình thức truyền thống như: viết tin, bài phóng sự trên các phương tiện truyền thông, tổ chức các lớp tập huấn, phát tờ rơi, đăng pano, áp phích..., lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH cũng tăng cường tuyên truyền trên Zalo, Facebook của Công an Thành phố, ứng dụng "Help 114".... Các mô hình như: "Tổ Liên gia an toàn về PCCC", "Điểm Chữa cháy công cộng", "Nhà tôi 3 có" (gồm có thiết bị cảnh báo cháy, có mặt nạ phòng độc và có lối thoát nạn thứ hai), "Từng nhà an toàn - từng khu phố an toàn - từng xã, phường an toàn"... được các chiến sỹ "đi từng ngõ, gõ từng nhà" để vận động các hộ gia đình tham gia. Tính đến thời điểm hiện nay, toàn Thành phố đã có 6.186 Tổ Liên gia an toàn về PCCC (chiếm 5,9% số tổ liên gia của cả nước (54.045 tổ)), 6.005 Điểm Chữa cháy công cộng được triển khai thành lập và đưa vào hoạt động (chiếm 10,02% số Điểm Chữa cháy công cộng của cả nước (59.938 điểm)); phấn đấu đến tháng 3/2025, 100% các hộ gia đình đều tham gia mô hình "Nhà tôi 3 có".... Số hộ gia đình đã mở lối thoát nạn thứ 2: 74.812 (đạt 94,5%). Số hộ gia đình đã trang bị bình chữa cháy xách tay: 1.599.231/1.625.985 hộ gia đình (đạt 88,4%).

Phòng Cảnh sát PCC&CNCH – Công an Thành phố cũng đã cho ra mắt Trung tâm giáo dục cộng đồng về PCCC&CNCH, mang lại những trải nghiệm thực tế cho người dân, học sinh, sinh viên thông qua các trang thiết bị hiện đại mô phỏng tình huống cháy, nổ và các buổi thực hành kỹ năng thoát nạn, sử dụng dụng cụ chữa cháy. Sau thời gian thí điểm, Trung tâm đã đạt hiệu quả tích cực trong việc tuyên truyền và đào tạo kỹ năng PCCC, thu hút 19.779 người tham gia.

Công tác tuyên truyền, xây dựng phong trào Toàn dân tham gia PCCC&CNCH với nhiều hình thức đa dạng, đổi mới, sáng tạo về nội dung đã giúp người dân, doanh nghiệp nắm bắt được kiến thức, kỹ năng về PCCC&CNCH, trên cơ sở đó, có thể xử lý các vụ cháy ngay từ ban đầu. Theo thống kê, trong năm 2024, lực lượng tại chỗ như: PCCC cơ sở, Dân phòng, người dân, nhân viên điện lực... đã chữa cháy ban đầu đối với 136/395 vụ cháy thuộc diện thống kê (tỷ lệ 34,4%), xử lý 363/480 vụ cháy thuộc diện không phải thống kê (tỷ lệ 75,6%) và 15/159 vụ tai nạn, sự cố (tỷ lệ 9,4%). Những con số trên đây cho thấy hiệu quả thiết thực của những mô hình do lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH triển khai thực hiện.

Có thể khẳng định, trong năm 2024, sự kết hợp giữa các mô hình tự quản trong nhân dân với điển hình là phong trào "Nhà tôi 03 có", việc thành lập Trung tâm Huấn luyện cộng đồng cùng với sự ra đời của Tổ Cảnh sát Chữa cháy và CNCH đặc biệt tinh nhuệ không chỉ tạo ra giải pháp ứng phó hiệu quả mà còn góp phần nâng cao ý thức tự bảo vệ, đảm bảo an toàn cháy, nổ trong cộng đồng tại TP Hồ Chí Minh.

Trong những ngày cuối cùng của năm Giáp Thìn, không khí rộn ràng của các hoạt động, phong trào thi đua lập thành tích chào mừng những ngày lễ lớn và đón nhiều tin vui trên các lĩnh vực kinh tế, xã hội của thành phố, những chiến sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH Thành phố mang tên Bác cũng đang nỗ lực hết mình, bảo đảm an toàn cho nhân dân vui Tết, đón Xuân cũng như lên phương án sẵn sàng lực lượng, phương tiện, bảo vệ các sự kiện lớn sẽ diễn ra trên địa bàn thành phố trong năm 2025 để đồng hành, hòa nhịp cùng nhân dân thành phố vững bước vào "kỷ nguyên mới" – "kỷ nguyên vươn mình của dân tộc".■

114 QUẢNG NINH:

XỨNG ĐÁNG LÀ ĐIỂM TỰA TRONG LÒNG DÂN

DUY HƯNG

Hướng dẫn hơn 600 người dân tránh bão an toàn, cứu 81 người bị nạn trong bão vào bờ, trực tiếp cứu chữa 143 vụ cháy, bảo vệ tính mạng và tài sản hàng trăm tỉ đồng cho nhà nước và nhân dân... đó là những thành tích nổi bật của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ninh trong năm qua. Có thể nói, năm 2024 là một năm đầy dấu ấn đối với những cán bộ, chiến sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH Quảng Ninh, khi các anh vừa hoàn thành nhiệm vụ xuất sắc trên các lĩnh vực công tác, vừa tham gia cứu nạn, cứu hộ thành công nhiều sự cố trong cơn bão số 3 lịch sử, để lại hình ảnh đẹp trong lòng chính quyền và nhân dân địa phương.

Tháng 9/2024, cơn bão Yagi (bão số 3) lịch sử đổ bộ vào các tỉnh phía Bắc, gây thiệt hại nghiêm trọng. Đồng chí Thượng tá Trần Huy Nghị – Trưởng Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ninh chia sẻ: "Xác định việc ứng phó khẩn cấp với bão số 3 là nhiệm vụ chính trị quan trọng, trong đó lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH phải là lực lượng xung kích, nòng cốt trong công tác tham mưu và triển khai thực hiện các nhiệm vụ, Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ninh đã bám sát chỉ đạo của Cục Cảnh sát PCCC&CNCH, Công an tỉnh về việc tập trung ứng phó khẩn cấp với bão số 3 và mưa lũ sau bão. Ngày 05/9/2024, Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ninh đã tham mưu Giám đốc Công an tỉnh tổ chức Hội nghị hội ý nghiệp vụ của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH toàn tỉnh; trong đó đã tổ chức quán triệt và phân công nhiệm vụ, giải pháp cần thực hiện hiện để ứng phó khẩn cấp với bão số 3. Phòng đã tổ chức phân công 09 tổ công tác thường trực ứng phó với bão (gồm 05 tổ công tác tại Trụ sở Phòng; 02 Tổ công tác tại Đội Chữa cháy và CNCH khu vực Tiên Yên và 02 Tổ công tác tại Đội Cảnh sát PCCC&CNCH trên sông, biển). Từ ngày 06/9/2024 đến ngày 10/9/2024, Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ninh đã bố trí phân công 100% quân số và phương tiện thường trực sẵn sàng ứng phó với bão số 3 và khắc phục hậu quả do mưa, lũ sau bão trên địa bàn tỉnh.

Đơn vị đã tổ chức kiểm tra, rà soát lại tất cả các trang thiết bị, phương tiện; bổ sung nhiên liệu, hóa chất để đưa vào thường trực chiến đấu ở mức cao nhất; kiểm tra đường truyền phục vụ việc tiếp nhận, xử lý thông tin báo cháy, nổ, tai nạn, sự cố, các tình huống cần huy động của đơn vị; đồng thời thường xuyên trao đổi, nắm tình hình hệ thống thông tin liên lạc của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an cấp huyện bảo đảm thông suốt 24/24 giờ. Bên cạnh đó, đơn vị đã chỉ đạo Đội Hậu cần tổ chức rà soát, mua sắm bổ sung các trang thiết bị bảo hộ, quân tư trang phòng, chống lụt bão, chuẩn bị lương thực, thực phẩm (lương khô, sữa, nước lọc...) để sẵn sàng phục vụ cán bộ, chiến sỹ thực hiện nhiệm vụ. Do đó, các tổ công tác của đơn vị luôn có sự chủ động, trong tâm thế sẵn sàng thực hiện mọi nhiệm vụ được giao.

Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ninh đã tuyên truyền vận động 180 tàu du lịch neo, đậu tại bến Cảng tàu khách Quốc tế Hạ Long; hơn 200 tàu du lịch neo, đậu tại Cảng Tuần Châu đi tránh bão; còn lại khoảng 100 tàu còn ở lại tránh bão do Âu Tuần Châu là điểm tránh bão được tỉnh công nhận, đơn vị đã cử cán bộ, chiến sỹ hỗ trợ các chủ tàu buộc dây cố định tàu, tài sản. Bên cạnh đó, đôn đốc, hướng dẫn các cơ sở thuộc diện quản lý chủ động tự kiểm tra công tác PCCC&CNCH; thực hiện chằng buộc, gia cố các công trình, phương tiện, máy móc, giằng chống, tháo giỡ các biển quảng cáo, biển hiệu, băng rôn...; tăng cường lực lượng PCCC cơ sở thường trực trong thời gian bão số 3 đổ bộ vào đất liền. Đơn vị còn phân công cán bộ quản lý địa bàn đến trực tiếp một số cơ sở trọng điểm để hướng dẫn, đôn đốc triển khai các biện pháp an toàn ứng phó với bão số 3.

Nhớ lại những ngày bão đổ bộ lịch sử, đồng chí Trần Huy Nghị cho biết: "Trong thời điểm bão số 3 đổ bộ vào tỉnh Quảng Ninh, chuông điện thoại trực ban Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ninh không ngớt reo vang. Khi thì là tin báo người dân bị mắc kẹt, khi là sự cố cây đổ, sự cố sập nhà, khi lại là tin báo cháy.... Đơn vị đã tiếp nhận và xử lý trên 1.000 tin báo cháy, sự cố, tai nạn về sập nhà, đổ cây, mắc kẹt,... Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH đã điều động toàn bộ cán bộ, chiến sỹ trong đơn vị và thông tin cho Công an các địa phương điều động lực lượng, phương tiện để thực hiện nhiệm vụ chữa cháy, cứu nạn, cứu hộ đạt hiệu quả cao nhất."

Trong những ngày mưa lũ, các cán bộ, chiến sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH Quảng Ninh đã không quản ngại nguy hiểm, vất vả, luôn luôn đồng hành cùng nhân dân. Không thể kể hết những nghĩa cử cao đẹp đã được thực hiện vì nhân dân trong bão. Điển hình như: vụ việc xảy ra vào lúc 16 giờ 10 phút chiều ngày 07/9/2024, 01 tàu cá bị đứt neo trôi dạt trên khu vực mặt nước biển Cảng tàu khách Tuần Châu. Khi đó, trên tàu có 03 người, trong đó có 01 trẻ em 10 tháng tuổi. Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ninh đã điều động 01 Tổ công tác thuộc Đội Cảnh sát PCCC&CNCH trên sông, biển phối hợp với Phòng Cảnh sát Giao thông (01 người), Công an phường Tuần Châu (01 người), UBND phường Tuần Châu (01 người) thực hiện công tác cứu nạn. Trung tá Phạm Thái Sơn – Đội trưởng Đội Cảnh sát PCCC&CNCH trên sông, biển kể: "Công tác cứu nạn gặp rất nhiều khó khăn do xảy ra đúng lúc bão đổ bộ, sức gió mạnh, sóng to. Tổ công tác đã nghiên cứu kỹ hiện trường vụ việc và đi đến quyết định phân công 01 cán bộ trong Tổ công tác sử dụng thiết bị đẩy của thợ lặn bơi ra tàu cá (trong điều kiện sóng rất to) để kết nối dây cứu nạn, cứu hộ giữa lực lượng trong bờ và tàu bị nạn; sau đó, tiếp tục phân công 01 đồng chí khác sử dụng phao bè tiếp cận tàu bị nạn, đưa các nạn nhân vào bờ. Bằng sự cố gắng không ngừng, đến 17 giờ 35 phút cùng ngày, chúng tôi đã cứu nạn đưa được 03 người trên tàu vào bờ an toàn, không có ai bị thiệt mạng. Cán bộ, chiến sỹ tham gia cứu nạn, cứu hộ bảo đảm tuyệt đối an toàn."

Một vụ cứu nạn cứu hộ đặc biệt khác trong cơn bão số 3 là vụ việc xảy ra vào hồi 14 giờ 12 phút ngày 09/9/2024. Cơn mưa quá lớn, kéo dài đã gây ngập lụt tại xã Thống Nhất, TP Hạ Long. Ngay sau khi nhận được tin báo, Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ninh đã điều động 01 xe chữa cháy, 01 xe CNCH, 01 xe chỉ huy, 01 xe chở quân và 30 cán bộ, chiến sỹ đi cứu nạn. Chỉ đạo công tác cứu nạn tại hiện trường có đồng chí Đại tá Nguyễn Thuận - Phó Giám đốc Công an tỉnh. Trực tiếp chỉ huy thực hiện nhiệm vụ tìm kiếm, cứu nạn, Thượng tá Trần Huy Nghị - Trưởng phòng kể lại: "Ngay khi đến hiện trường, chúng tôi đã nghiên cứu, tính toán, đưa ra chiến thuật, phương án cứu nạn hợp lý và hiệu quả nhất. Ban Chỉ huy quyết định phân công 04 cán bộ, chiến sỹ Đội Chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ khu vực Trung tâm bơi qua dòng nước lũ đang chảy xiết, mang theo dây cứu hộ để tạo thành cầu nối bằng dây cứu nạn giữa 02 bờ; từ đó dùng xuồng cứu nạn bám theo dây để đưa nhân dân ra khỏi vùng ngập lụt. Bên cạnh đó, chúng tôi cũng phân công cán bộ, chiến sỹ đến từng nhà dân đang bị ngập lụt, cô lập để tìm kiếm, vận động nhân dân di dời đến nơi an toàn". "Trải qua rất nhiều vất vả, nhưng không gì có thể sánh bằng niềm vui vì kết quả đã cứu hộ thành công và đưa 81 người đang bị cô lập, gặp rất nhiều nguy hiểm khi nước lũ dâng cao trong các nhà dân bị ngập sâu đến nơi an toàn. Lực lượng, phương tiện tham gia cứu nạn đều bảo đảm tuyệt đối an toàn." - Thượng tá Trần Huy Nghị cho biết.

Một vụ cứu nạn, cứu hộ khác cũng để lại ấn tượng không kém đối với cán bộ, chiến sỹ PCCC&CNCH tỉnh Quảng Ninh cũng như người dân địa phương là vụ việc xảy ra vào hồi 15 giờ 47 phút ngày 09/9/2024. Vụ sạt lở đất làm sập 01 gian nhà nhà cấp 4 tại Tổ 9, khu 3, phường Hồng Hải, TP Hạ Long khiến cháu gái Nguyễn Thanh Tâm (sinh năm 2010) bị mắc kẹt dưới đống đổ nát. Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ninh đã xuất 02 xe, 16 cán bộ, chiến sỹ đi cứu nạn; điều động 01 xe CNCH và 06 đội viên Trung tâm cấp cứu mỏ - TKV phối hợp thực hiện công tác cứu nạn, cứu hộ. Các lực lượng cứu hộ đã xác định vị trí cháu bé bị mắc kẹt, phá rỡ 01 lỗ trên bức tường phòng bên cạnh để tiếp cận cháu bé. Thiếu tá Nguyễn Trọng Bình – Phó Đội trưởng Đội Chữa cháy và CNCH khu vực trung tâm – một trong những cán bộ chiến sỹ làm nhiệm vụ khi đó chia sẻ: "Công việc cứu nạn hết sức khó khăn, phức tạp do không gian chật hẹp; tỉ mỉ từng thao tác để bảo đảm an toàn cho cháu bé (vì chỉ cần có 01 sai sót nhỏ là đất đá sẽ tiếp tục vùi lấp lên người cháu và nguy hiểm đến tính mạng). Tuy nhiên, một mặt chúng tôi cố gắng thực hiện các kỹ thuật cứu hộ, mặt khác liên tục động viên tinh thần cháu bé. Không phụ sự nỗ lực của chúng tôi, sau gần 2 giờ triển khai nghiệp vụ, chúng tôi đã đưa được cháu bé ra ngoài an toàn, đưa đến cơ sở y tế trong sự vui mừng vỡ òa của người thân gia đình cháu bé cũng như những người xung quanh và chính những người làm công tác cứu nạn cứu hộ."

Với sự mưu trí, dũng cảm, tinh thần không quản ngại khó khăn, hiểm nguy, trong thời gian bão đổ bộ, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ninh còn thực hiện nhiều vụ cứu nạn, cứu hộ tiêu biểu khác như: vụ cứu hộ chìm 09 tàu làm 09 người mất tích do gió bão trên biển, vụ cứu hộ 03 đoàn tàu sà lan neo đậu trú bão chở 19 người bị đánh đắm và trôi dạt tại khu vực Vũng Đục, TP Cẩm Phả, vụ cứu hộ nhân dân do bị sập nhà tại các phường Bạch Đằng, Hồng Hà, TP Hạ Long...

Trong cơn bão dữ, không thể kể hết những nghĩa cử cao đẹp mà những chiến sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH Quảng Ninh đã thực hiện, từ việc cứu hộ, đưa dân vào bờ, tìm kiếm người mất tích đến di chuyển tài sản cho nhân dân, chở nước sạch cho dân, cưa cắt cây đổ, dọn dẹp thông đường giao thông.... Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ninh còn bố trí trụ sở của đơn vị và 02 đội nghiệp vụ có trụ sở độc lập làm nơi tránh trú bão cho trên 50 người dân (bố trí đồ ăn, nước uống cho nhân dân) trong thời gian bão đổ bộ.

Có thể nói, với tinh thần quyết tâm "Ở đâu cần chúng tôi có, ở đâu khó có chúng tôi", những cán bộ, chiến sỹ Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH đã nỗ lực vượt qua nhiều khó khăn, hiểm nguy, vì nhân dân phục vụ, hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ được giao. Dù trong nước sâu hay trong lửa dữ, những người dân Quảng Ninh vẫn luôn có các anh sẵn sàng đồng hành và giúp đỡ. Bên cạnh việc triển khai thực hiện nhiệm vụ cứu nạn, cứu hộ trong bão lũ, năm 2024, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ninh đã duy trì tốt công tác thường trực chữa cháy, CNCH đảm bảo về người và phương tiện, xử lý kịp thời, có hiệu quả 143 vụ cháy, 1 vụ nổ xảy ra trên địa bàn; triển khai toàn diện các mặt công tác, hoàn thành tốt các kế hoạch, nhiệm vụ đề ra, bảo vệ an toàn các mục tiêu trọng điểm, các sự kiện góp phần giữ gìn an ninh trật tự trên địa bàn tỉnh.

Với những thành tích xuất sắc đã đạt được trong công tác PCCC&CNCH, trong năm 2024, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ninh đã có 16 tập thể và 32 cá nhân được các cấp khen thưởng về thành tích xuất sắc trong công tác PCCC&CNCH; trong đó có 01 tập thể nhận được Bằng khen của Thủ tướng Chính phủ, 03 tập thể và 05 cá nhân nhận được Bằng khen của Bộ trưởng Bộ Công an; 04 tập thể và 08 cá nhân nhận được Bằng khen của Chủ tịch UBND tỉnh tặng Bằng khen, ngoài ra còn nhiều tập thể, cá nhân khác nhận được khen thưởng của Giám đốc Công an tỉnh, Chủ tịch UBND cấp huyện,... cùng sự biểu dương, khen ngợi của đông đảo quần chúng nhân dân. Tổng kết phong trào thi đua "Vì an ninh Tổ quốc" năm 2024, tập thể Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ninh vinh dự được nhận Cờ thi đua của Bộ Công an.

Nhìn lại những thành tích đã đạt được một năm qua, những cán bộ, chiến sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ninh không khỏi phấn khởi, tự hào bởi những việc làm ý nghĩa đã thực hiện, và những kết quả đã đạt được. Bên thềm mùa Xuân đang tới gần, những cán bộ, chiến sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH Quảng Ninh càng có thêm nhiều quyết tâm, nỗ lực tiếp tục phát huy những thành tích đã đạt được trong thời gian tới, đồng thời trau dồi chuyên môn, rèn đức luyện tài, nỗ lực vì nhân dân phục vụ, luôn xứng đáng là điểm tựa trong lòng nhân dân.■

Giữ bình yên THÀNH PHỐ BÊN BỜ SÔNG HÀN

TRUNG PHẠM

Trong năm 2024, Đà Nẵng có những bước bứt phá ngoạn mục với mức tăng trưởng kinh tế đạt trên 2 con số (10,18%) trong quý IV/2024, mà điểm sáng là hoạt động du lịch mang tầm quốc gia và quốc tế thu hút đông đảo du khách từ khắp nơi trên thế giới. Những thành tựu mà Đà Nẵng đạt được có sự đóng góp và nỗ lực không ngừng của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an Thành phố - những chiến sỹ trên "mặt trận chống giặc lửa". Trong những ngày cuối cùng của năm cũ, cùng với các đơn vị nghiệp vụ khác của Công an TP Đà Nẵng, những người lính PCCC&CNCH thành phố bên bờ sông Hàn lại tất bật bước vào đợt cao điểm đảm bảo an toàn PCCC cho nhân dân vui Xuân, đón Tết.

Công an TP Đà Nẵng tổ chức lễ ra mắt Tổ Cảnh sát Chữa cháy và CNCH đặc biệt tinh nhuệ trên cạn và dưới nước ngày 31/10/2024.

Ảnh: Huy Linh

Đà Nẵng với mũi nhọn kinh tế du lịch luôn vận động, chọn thời điểm cuối năm và dịp Tết Nguyên đán để "định vị thương hiệu hình ảnh Đà Nẵng, thành phố của sự kiện lễ hội hàng đầu Châu Á". Theo đó, chào đón năm mới 2025, Tết Nguyên đán Ất Tỵ, Đà Nẵng diễn ra hàng loạt sự kiện văn hóa nghệ thuật phục vụ người dân và du khách với quy mô và hình thức đa dạng như: Lễ hội đón Noel - Chào năm mới 2025, Lễ hội Countdown Chào mừng năm mới 2025, chương trình nghệ thuật đêm Giao thừa Tết Nguyên đán Ất Tỵ.... Bên cạnh những màn pháo hoa rực rỡ, những buổi biểu diễn sôi động không thể thiếu hình ảnh chiếc xe "màu lửa" cùng những chiến sỹ Cảnh sát PCCCC&CNCH sẵn sàng lực lượng, phương tiện cho bất kỳ tình huống sự cố nào xảy ra.

Là một trong những địa phương triển khai sớm nhất Đợt cao điểm tấn công, trấn áp tội phạm, đảm bảo an toàn trật tự dịp lễ Noel, Tết Dương lịch và Tết Nguyên đán Ất Tỵ 2025, cùng với của toàn lực lượng Công an Thành phố, Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an TP Đà Nẵng đã triển khai nhiệm vụ với quyết tâm đặt mục tiêu phấn đấu không để xảy ra cháy, nổ tại các cơ sở trọng điểm trên địa bàn, đảm bảo cho nhân dân vui Tết, đón Xuân an toàn. Xác định trước, trong và sau Tết Nguyên đán là thời điểm cháy, nổ có nhiều diễn biến phức tạp, Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an TP Đà Nẵng đã chủ động xây dựng các phương án sẵn sàng ứng phó. Theo đó, đơn vị chủ động tham mưu cấp ủy đảng, chính quyền các cấp về tăng cường lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ an ninh, trật tự, PCCC&CNCH, đồng thời tăng cường công tác phối hợp giữa các lực lượng trong công tác đảm bảo PCCC nhằm chủ động phát hiện, trao đổi, xử lý, giải quyết tốt các vụ việc liên quan đến PCCC. Cán bộ, chiến sỹ đơn vị luôn luôn trong tư thế sẵn sàng chiến đấu, duy trì thường trực thông tin, cơ yếu, trực ban chuyên trách để kịp thời tiếp nhận chỉ đạo của Công an Thành phố, Cục Cảnh sát PCCC&CNCH, tăng cường tổ chức thường trực 24/24 giờ tiếp nhận và xử lý thông tin cháy, CNCH đảm bảo kịp thời, chính xác, hiệu quả.

Để bảo đảm tuyệt đối an toàn dịp Tết Nguyên đán Ất Tỵ 2025, đơn vị đã tham mưu cho Công an Thành phố lập các đoàn kiểm tra các cơ sở trọng điểm, có nguy cơ cháy, nổ cao như: kho xăng dầu, kho bãi trong khu công nghiệp, trung tâm thương mại, chợ, cơ sở vui chơi giải trí tập trung đông người, cơ sở kinh doanh… để nhắc nhở, hướng dẫn và xử lý nghiêm đối với các trường hợp cố tình vi phạm, vi phạm nghiêm trọng các quy định về PCCC, không thực hiện kiến nghị của cơ quan chức năng. Bên cạnh công tác kiểm tra, Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an Thành phố còn tăng cường tuyên truyền, tổ chức huấn luyện, thực tập phương án chữa cháy cho lực lượng phòng cháy bán chuyên trách, Ban Quản lý các chợ;… chuẩn bị sẵn sàng phương tiện, lực lượng tại chỗ để phối hợp chữa cháy góp phần giảm thiểu những thiệt hại đáng tiếc xảy ra; đảm bảo 100% các cơ sở kinh doanh đều được tập huấn các kiến thức cơ bản về PCCC&CNCH, có ý thức chủ động trong công tác PCCC và đảm bảo an toàn trong dịp Tết.

Thượng tá Trần Hoài Phương - Trưởng phòng Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an TP Đà Nẵng cho biết: "Tết đến, Xuân về cũng là thời điểm nguy cơ cháy, nổ tăng cao, để chủ động trong công tác PCCC, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an TP Đà Nẵng luôn bố trí các kíp trực tại những địa điểm như: các điểm bắn pháo hoa, các điểm tổ chức sự kiện, trung tâm thương mại, nơi tập trung đông người… để dễ dàng xử lý sự cố khi có cháy, nổ, tai nạn xảy ra…. Dù luôn luôn sẵn sàng lực lượng, phương tiện nhưng chúng tôi cũng mong nhân dân nâng cao tinh thần cảnh giác, tăng cường phối hợp, chủ động trong công tác PCCC để lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH năm mới được "thất nghiệp"; mọi người, mọi nhà đều được đón Xuân bình an, hạnh phúc".

Cũng theo Thượng tá Trần Hoài Phương, năm 2024 vừa qua là một năm đặc biệt với lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH TP Đà Nẵng bởi so với cùng kỳ năm 2023, số vụ cháy tại Đà Nẵng giảm 58,4%, thiệt hại về tài sản giảm gần 92.8%, số người chết và bị thương cũng giảm đáng kể. Có thể nói, kết quả trên thể hiện sự nỗ lực không nhỏ của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH Thành phố trong việc tham mưu triển khai quyết liệt các biện pháp, nhiệm vụ đảm bảo an toàn PCCC&CNCH và sự tham gia tích cực của người dân trên địa bàn thành phố.

Năm 2024, Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an TP Đà Nẵng đã chủ động tham mưu Thành ủy, UBND thành phố ban hành 15 văn bản và Giám đốc Công an Thành phố ban hành 128 văn bản lãnh đạo, chỉ đạo, triển khai, thực hiện đồng bộ các biện pháp, giải pháp đảm bảo an toàn PCCC&CNCH trên địa bàn thành phố, nổi bật như: Chỉ thị số 43-CT/TU ngày 11/6/2024 của Ban Thường vụ Thành ủy Đà Nẵng về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác PCCC&CNCH trong tình hình mới; Kế hoạch số 173/KH-UBND ngày 13/8/2024 về việc triển khai thực hiện Quy hoạch hạ tầng PCCC thời kỳ 2021 - 2030, tầm nhìn đến năm 2050 trên địa bàn TP Đà Nẵng; các Chỉ thị và Công điện của Thủ tướng Chính phủ đối với công tác PCCC, trọng tâm là Công điện số 52/CĐ-TTg ngày 24/5/2024, Chỉ thị số 19/CT-TTg ngày 24/6/2024 của Thủ tướng Chính phủ liên quan đến công tác PCCC đối với nhà ở nhiều tầng, nhiều căn hộ, nhà ở riêng lẻ sản xuất, kinh doanh….

Một trong những biện pháp then chốt của lực lượng PCCC Đà Nẵng để kéo giảm số vụ cháy là chú trọng công tác tuyên truyền, xây dựng phong trào Toàn dân PCCC&CNCH. Với phương châm: "Từng nhà an toàn - Từng nhà máy, xí nghiệp, doanh nghiệp an toàn - Từng khu phố an toàn - Từng xã, phường an toàn", cán bộ, chiến sỹ đơn vị đã "đi từng ngõ, gõ từng nhà", phát tờ rơi đến tay từng người dân để vận động nhân dân tham gia vào các buổi tuyên truyền, tập huấn PCCC. Trong năm 2024, lực lượng PCCC đã tổ chức 1.334 buổi tuyên truyền trực tiếp, thu hút gần 116.434 lượt người nghe, giúp người dân nắm vững kiến thức cơ bản về PCCC. Đặc biệt, thành công nổi bật trong công tác PCCC tại Đà Nẵng là việc xây dựng được 714 "Tổ Liên gia an toàn PCCC" và 2.486 "Điểm Chữa cháy công cộng"; vận động được 100% (276.656/276.656 hộ) hộ gia đình, hộ gia đình kết hợp sản xuất kinh doanh ký cam kết bảo đảm an toàn PCCC; 100% các hộ trang bị bình chữa cháy xách tay, dụng cụ phá dỡ thô sơ, có phương án xử lý tình huống cháy, nổ, thoát nạn (276.565/276.565 hộ); 100% mở lối thoát nạn thứ 2 đối với nhà 2 tầng chưa có lối thoát nạn thứ 2 (148.849/148.849 hộ); 100% tháo dỡ chuồng cọp tạo lối thoát nạn thứ 2 (1.259/1.259 hộ),… vượt chỉ tiêu được giao năm 2024. Bên cạnh đó, thực hiện chỉ đạo của Giám đốc Công an Thành phố về việc nhân rộng mô hình mới "Điểm Chữa cháy công cộng" tại các khu vực trọng điểm, nơi có nguy cơ cháy, nổ cao như: chợ, khu dân cư đông đúc và các khu công nghiệp; Công an quận, huyện đã triển khai mô hình mới này tại 48 xã, phường với tổng cộng 653 điểm.

Xác định công tác kiểm tra, thẩm duyệt, nghiệm thu các cơ sở kinh doanh, nhà ở và các công trình xây dựng là một trong những biện pháp góp phần ngăn ngừa cháy, nổ ngay từ đầu, trong năm 2024, Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH đã tiến hành kiểm tra, giám sát hàng ngàn cơ sở, doanh nghiệp, phát hiện và khắc phục nhiều vi phạm về an toàn PCCC. Phòng đã tiến hành kiểm tra định kỳ 6.451 cơ sở, kiểm tra đột xuất 215 lượt cơ sở, tiến hành lập 6.451 biên bản kiểm tra. Qua kiểm tra, đã kiên quyết xử lý đối với các cơ sở để xảy ra sai phạm về an toàn PCCC, phục hồi hoạt động đối với các cơ sở đã tổ chức khắc phục theo kiến nghị.

Ngoài ra, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH Đà Nẵng còn đẩy mạnh công tác cải cách hành chính, thực thi các phương án cắt giảm, đơn giản hóa thủ tục hành chính. Đơn vị đã cập nhật lên phần mềm quản lý của Cục Cảnh sát PCC&CNCH và số hóa 100% kết quả giải quyết thủ tục hành chính phát sinh hàng ngày; triển khai việc thanh toán trực tuyến lệ phí giải quyết đối với thủ tục thẩm duyệt thiết kế về PCCC trên Cổng dịch vụ công Bộ Công an; thực hiện hướng dẫn người dân, doanh nghiệp thanh toán trực tuyến trên Cổng dịch vụ công Bộ Công an; 100% hồ sơ tiếp nhận trực tuyến trên Cổng dịch vụ công Bộ Công an…. Điều này tạo ra một môi trường an toàn, thuận lợi hơn cho người dân và doanh nghiệp khi giải quyết các thủ tục liên quan đến công tác PCCC.

Đồng chí Thượng tá Trần Hoài Phương – Trưởng phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an TP Đà Nẵng chia sẻ: Những thành tích đã đạt được trong năm 2024 là động lực để cán bộ, chiến sỹ PCCC&CNCH Đà Nẵng tiếp tục triển khai thực hiện tốt công tác PCCC&CNCH trong thời gian tới, góp chút công sức của mình để bảo vệ bình yên cho mùa Xuân quê hương. Dù công việc có vất vả, dù phải xa người thân vào những ngày thiêng liêng nhất nhưng đối với những chiến sỹ "canh lửa" như chúng tôi, sự thiệt thòi ấy được bù đắp bằng niềm vui bên đồng đội và cao cả hơn niềm vinh dự và tự hào lớn khi góp phần mang lại một cái Tết bình yên trọn vẹn cho nhân dân.■

LỰC LƯỢNG CẢNH SÁT PCCC&CNCH – CÔNG AN TỈNH NGHỆ AN:

GÓP CÔNG VÀO CHIẾN THẮNG MÙA XUÂN LỊCH SỬ

Đại tá NGUYỄN NGỌC THANH
Trưởng phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Nghệ An

Trong kháng chiến chống Mỹ, Nghệ An là "toạ độ lửa", vừa là hậu phương vừa là tuyến đầu đối mặt với kẻ thù. Những địa danh trên đất Nghệ An như: Bến Thuỷ, Truông Bồn, Cầu Cấm, Hoàng Mai... đã trở thành những "địa chỉ đỏ", lưu giữ những ký ức không thể quên của một thời mưa bom bão đạn. Trong giai đoạn ác liệt nhất của cuộc kháng chiến, cùng với quân, dân toàn tỉnh, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Nghệ An đã vượt lên trên khó khăn của một đơn vị mới thành lập, sự khốc liệt của chiến tranh, mưu trí dũng cảm dập tắt hàng trăm đám cháy, cứu người, cứu hàng hóa, vật tư, đảm bảo an toàn cho những chuyến hàng chi viện cho chiến trường miền Nam... góp công vào đại thắng mùa Xuân 1975 lịch sử của dân tộc Việt Nam.

Trong những tư liệu về lịch sử Công an Nghệ An thời kỳ kháng chiến chống Mỹ cứu nước (1954 - 1975), có không ít những ghi chép về chiến công vẻ vang cùng sự hy sinh mất mát của những người chiến sỹ PCCC Nghệ An trong làn mưa bom bão đạn. Tại Nghệ An, năm 1956, Cảnh sát PCCC - Công an Nghệ An ra đời có tên gọi là "Đội Công an Cứu hỏa thị xã Vinh". Năm 1964, do thất bại nặng nề ở cuộc chiến tranh miền Nam, Đế quốc Mỹ đã điên cuồng leo thang bắn phá miền Bắc. Là nơi trung chuyển vũ khí, xăng dầu, lương thực và tập trung lực lượng quân sự chi viện cho chiến trường miền Nam, Nghệ An trở thành một trong những chiến trường khốc liệt nhất của cuộc kháng chiến. Ba ngàn ngày đêm máy bay Mỹ quần thảo, 25 vạn tấn bom đạn các loạt trút xuống Nghệ An, hàng vạn ngôi nhà, hàng ngàn kho tàng, trường học, cơ sở sản xuất bị thiêu rụi. Ngoài ra, thời điểm này, Nghệ An có 60% cơ quan, xí nghiệp, kho tàng, nhà dân làm bằng tre, nứa, lá, suốt mùa hè phải chịu sự khắc nghiệt của gió Lào,... nguy cơ cháy, nổ là rất lớn. Suốt những năm tháng của thời kỳ này, dù lực lượng mỏng, phương tiện kỹ thuật còn thô sơ, song khi đương đầu với hàng nghìn tấn bom đạn của Đế quốc Mỹ điên cuồng rải xuống, lực lượng PCCC - Công an Nghệ An vẫn không hề chùn bước, ngày đêm bám trụ, kịp thời ứng cứu hàng trăm người, chiến đấu trên 350 trận với những đám cháy do kẻ thù gây ra; đảm bảo an toàn cho 40.000 tấn xăng dầu, 45.000 tấn hàng hóa, thuốc mem; trên 55.000 tấn phương tiện và vũ khí... được quần chúng nhân dân tin yêu, cảm phục, tô sáng hình ảnh tốt đẹp của người Công an nhân dân trên quê hương Xô viết anh hùng.

Với phương châm "một tấc không đi, một ly không dời", cán bộ, chiến sỹ PCCC tỉnh Nghệ An vừa vận động quần chúng nhân dân che phòng, sơ tán, phân tán hàng hóa, vật tư, vừa bám trụ chiến đấu dập tắt những đám cháy do máy bay Mỹ bắn phá gây ra. Trận chiến ngày 05/8/1964 được coi là trận thử sức đầu tiên của lực lượng PCCC và nhân dân Thành phố (TP) Vinh - Nghệ An. Vào 12 giờ 40 phút, nhiều tốp máy bay Mỹ bất ngờ ném hàng chục tấn bom, đạn xuống các mục tiêu trọng yếu trên địa bàn TP Vinh gây ra cháy lớn tại Kho dự trữ xăng dầu số I đóng tại địa bàn xã Hưng Hoà và Xí nghiệp Mộc Thống Nhất TP Vinh - cơ sở công nghiệp quan trọng của thành phố. Ngay khi nhận được tin báo, 30 cán bộ, chiến sỹ PCCC Nghệ An với 4 xe chữa cháy lao nhanh về phía kho xăng dầu đang bốc cháy, một mũi khác do đồng chí Phó Trưởng phòng chỉ huy đi dập tắt lửa ở Xí nghiệp Mộc Thống Nhất. Trên bầu trời thành phố lúc bấy giờ, máy bay Mỹ vẫn đang gầm rú còn trước mắt cán bộ, chiến sỹ là những hố bom nham nhở khét mùi thuốc bom, 3 bể xăng loại 1000m^3 và những dãy thùng phi đựng xăng dầu loại 100 - 200 lít cháy ngùn ngụt, khói lửa bốc cao hàng chục mét. Sau khi quan sát địa hình, địa vật, lực lượng PCCC đã đưa ra phương án và hướng dẫn bộ đội, quần chúng nhân dân nhanh chóng triển khai đội hình chữa cháy. Trong điều kiện nhiệt độ cao, cái nóng rát mặt tưởng chừng như không chịu nổi, nhiều đồng chí quần áo bị cháy sém, cổ họng khan đặc, mặt, mũi đen sạm nhưng vẫn kiên quyết không rời vị trí. Sau nhiều giờ chiến đấu với giặc lửa dưới hai trận bom của Mỹ, tất cả đều xung phong ở lại phối hợp với lực lượng tự vệ tiếp tục chiến đấu bảo vệ số xăng dầu còn lại. Cũng vào thời điểm đó, mũi thứ hai gồm 20 cán bộ, chiến sỹ với 2 xe chữa cháy tập trung dập tắt đám cháy tại Xí nghiệp Mộc Thống Nhất, bảo vệ an toàn các phân xưởng và trên 1000m^3 gỗ thành phẩm. Trong hai trận chiến này đã có 2 đồng chí bị thương; 2 cơ sở công nghiệp quan trọng và 1.000.000 lít xăng dầu cùng hàng trăm tấn phương tiện, thiết bị được an bảo vệ an toàn. Lòng quả cảm và những kinh nghiệm chữa cháy trong lần đầu ra quân của lực lượng PCCC Nghệ An đã trở thành điển hình và kinh nghiệm quý báu cho lực lượng PCCC toàn miền Bắc. Với chiến công trên, tập thể đơn vị và 12 đồng chí đã được Bộ Nội vụ, UBND tỉnh tặng Bằng khen. Một số đồng chí quần chúng được đứng vào hàng ngũ của Đảng, đặc biệt có chị Nguyễn Thị Đông thuộc Đội Chữa cháy Dân phòng được Bác Hồ gửi tặng Huy hiệu của Người.

Lực lượng Cảnh sát PCCC - Công an Nghệ An trực tiếp dập tắt vụ cháy tàu Đoàn kết bị máy bay Mỹ bắn phá tại Bến Thuỷ năm 1964.
Ảnh: Tư liệu.

Lực lượng PCCC - Công an Nghệ An tập trung chữa cháy Kho Xăng dầu Hưng Hoà bị máy bay Mỹ đánh phá năm 1965.
Ảnh: Tư liệu.

Ngày 10/5/1965, Đế quốc Mỹ lại tiếp tục điên cuồng cho hàng chục máy bay F4, F105 bắn phá ác liệt khu vực Bến Thủy. Tàu Đoàn kết chở 700 tấn gạo chi viện cho chiến trường miền Nam khi đang hoạt động cách phà Bến Thủy về phía Bắc khoảng 500m thì bị trúng đạn bốc cháy. Phát hiện mục tiêu bị cháy, đơn vị đã kịp thời xuất 3 xe với 35 cán bộ, chiến sỹ nhanh chóng tiếp cận mục tiêu. Tuy nhiên, do tàu đậu xa bờ, ngọn lửa đã bốc cao, khói đen mù mịt nên lực lượng PCCC gặp rất nhiều khó khăn. Khi lực lượng PCCC vừa phát hiện được mục tiêu thì máy bay địch lại tiếp tục phóng rốc két. Yêu cầu của cấp trên lúc này là phải bằng mọi cách dập tắt ngay đám cháy để xóa mục tiêu bắn phá của địch, thông phà nhanh chóng, cấp cứu cho thủy thủ bị thương và đưa người bị hy sinh vào bờ; đồng thời, cứu tài sản trên tàu. 25 cán bộ, chiến sỹ phối hợp với công nhân phà Bến Thuỷ huy động phà chở 2 xe chữa cháy, một máy bơm tiếp cận tàu để triển khai đội hình chữa cháy. Lực lượng chữa cháy đã tưới nước làm mát một góc boong tàu rồi dùng dây leo lên tàu kéo vòi, lăng phun tiếp cận các khu vực cháy mạnh nhất để phun nước, phun bọt vào gốc lửa. Một tốp chiến sỹ khác đến khu vực bờ Bắc sông Lam chuyển vòi chữa cháy từ bờ ra tàu, hỗ trợ cho mũi tiến công chính. Trong lúc lực lượng chữa cháy đang tập trung tấn công dập tắt đám cháy trên tàu thì máy bay địch quay lại điên cuồng ném bom xuống khu vực xung quanh mục tiêu. Nhưng cán bộ, chiến sỹ vẫn bình tĩnh, gan dạ chọn vị trí an toàn tiếp tục chữa cháy; cứ thế, bằng chiến thuật hợp lý, các đám cháy trong hầm tàu lần lượt bị dập tắt. Cũng trong thời gian đó, khi biết còn thủy thủ bị mắc kẹt dưới hầm máy, đồng chí Phạm Minh Du và Lê Văn Trị cùng Tự vệ cảng đã dũng cảm lao xuống hầm máy tìm và đưa thủy thủ lên boong tàu. Sau đám cháy, cán bộ, chiến sỹ lại cùng Tự vệ cảng hướng dẫn công nhân bốc dỡ số hàng hoá trên tàu, xoá được mục tiêu bắn phá của địch, đảm bảo thông phà Bến Thủy trước sự cảm phục của nhân dân.

Cục diện chiến tranh ngày càng ác liệt, từ những năm 1968, Mỹ điên cuồng mở rộng chiến tranh phá hoại với quy mô ác liệt trên toàn miền Bắc. Chúng dùng máy bay B52, F111 ném bom rải thảm xuống nhiều nơi thuộc các vùng dân cư với tính hủy diệt, gây nên tổn thất lớn về người và tài sản của nhân dân ta. Trước tình hình trên, để đảm bảo công tác PCCC, bảo vệ lương thực, đạn dược, thuốc men và con người chi viện cho miền Nam ruột thịt ở các địa bàn trọng điểm, lực lượng PCCC đã được phân công bám trụ tại các kho hàng, chân hàng và các tuyến giao thông quan trọng. Tại đây, các phân đội đã kịp thời vừa củng cố lực lượng, vừa vận động nhân dân cùng xây dựng hầm đào trú ẩn cho người và che chắn bảo vệ cho vật tư, hàng hóa, sẵn sàng chữa cháy khi bị máy bay địch bắn phá. Vì vậy, dù bị Đế quốc Mỹ ném bom ác liệt, song do chuẩn bị tốt hầm hào, làm ụ đất che chắn cho xe chữa cháy nên đảm bảo an toàn cho cán bộ, chiến sỹ và phương tiện.

Bên cạnh đó, cán bộ, chiến sỹ PCCC "ăn hầm, ngủ hầm", 24/24 giờ sát cánh với lực lượng Quân đội, Thanh niên xung phong, cung ứng xăng dầu, bám trụ chiến đấu kiên cường, dũng cảm với khẩu hiệu "đánh nhanh, thắng nhanh và rút nhanh" như: trận chữa cháy 60 ngày đêm tại mỏ than Khe Bố thuộc huyện Tương Dương năm 1968, trận chữa cháy Trường Hợp tác hóa năm 1972, chữa cháy đạn pháo tại ga Si (Diễn Châu) vào tháng 10 cùng năm đó.... Với những thành tích đặc biệt xuất sắc trong thời kỳ kháng chiến chống Mỹ, Phòng Cảnh sát PCCC Ty Công an Nghệ An đã được Bộ Nội Vụ biểu dương, khen thưởng và ghi nhận là "Đơn vị dẫn đầu miền Bắc về công tác PCCC".

Tiếp nối truyền thống anh hùng trong kháng chiến chống Mỹ, cán bộ, chiến sỹ Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Nghệ An hôm nay luôn phát huy tinh thần "vì nhân dân quên mình", bất kể ngày đêm, bất chấp hiểm nguy, lao vào ngọn lửa, dòng nước lũ để cứu người và cứu tài sản, hạn chế mức thấp nhất thiệt hại cho nhân dân... lập nên những chiến công mới trên mặt trận chống "giặc lửa". Đến bây giờ, người dân TP Vinh vẫn còn nhớ như in khoảnh khắc "Người hùng áo đỏ" Thiếu tá Nguyễn Thế Song - Đội trưởng Đội Cảnh sát Chữa cháy và CNCH số 1, Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an Nghệ An cùng đồng đội cứu hộ thành công một cô gái có ý định tự tử, tay cầm dao đứng trên tầng thượng tòa chung cư cao hơn 80m ở TP Vinh. Theo đó, vào khoảng 16 giờ 45 phút ngày 07/12/2023, nhận được thông tin có một cô gái có ý định nhảy lầu tự tử tại sân thượng tầng 27 tòa nhà Dầu khí, phường Quang Trung, TP Vinh. Lực lượng cứu hộ đã nhanh chóng có mặt tại hiện trường, chia thành các tổ công tác hành động. Với sự nhạy bén trong phán đoán tình huống, Thiếu tá Nguyễn Thế Song đã nhanh nhạy chớp lấy thời cơ, giải cứu cô gái an toàn trong tích tắc, trước sự chứng kiến của nhiều người dân. Hay những ngày huyện Con Cuông của tỉnh Nghệ An bị cô lập trong nước lũ, Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Nghệ An đã nhanh chóng xuất lực lượng, phương tiện phối hợp di chuyển người dân cùng tài sản ra khỏi vùng ngập lụt đến nơi an toàn. Cũng trong đợt lũ này, Đội Chữa cháy và CNCH số 5 đã tham gia tìm kiếm nữ sinh lớp 8 tại huyện Đô Lương bị đuối nước; tìm kiếm nam thanh niên mất tích tại khu vực Khe Bòn, sông Giăng (xã Môn Sơn, huyện Con Cuông).... Có những lúc mưa trắng trời, nước lũ dâng cao, cuồn cuộn chảy xiết, các chiến sỹ Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Nghệ an vẫn ngụp lặn dưới dòng nước sâu để tìm kiếm những người xấu số với hy vọng tìm kiếm đưa người trở về với gia đình.

→

PHÁT HUY SỨC MẠNH TOÀN DÂN TRONG PHONG TRÀO PCCC&CNCH TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH QUẢNG NGÃI

THU TRÀ

Mùa Xuân đang đến thật gần trên mảnh đất quê hương núi Ấn, sông Trà. Một năm qua, với những nỗ lực của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ngãi và sự chung tay, vào cuộc của cả hệ thống chính trị nơi đây, công tác PCCC&CNCH trên địa bàn tỉnh đã có nhiều chuyển biến tích cực và bước đầu mang đến nhiều khởi sắc.

Chia sẻ với chúng tôi, Thượng tá Nguyễn Văn Hùng – Trưởng phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ngãi cho biết: "Trong năm qua, các cấp ủy Đảng, chính quyền tỉnh Quảng Ngãi đã rất quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện công tác PCCC&CNCH. Công an tỉnh Quảng Ngãi đã chủ động tham mưu UBND tỉnh ban hành nhiều văn bản chỉ đạo cấp ủy, chính quyền, các sở, ban, ngành thực hiện công tác PCCC&CNCH trên địa bàn tỉnh. Lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ngãi đã thể hiện được vai trò chủ công trong công tác PCCC&CNCH. Đặc biệt, công tác tuyên truyền, xây dựng phong trào Toàn dân tham gia PCCC&CNCH trên toàn tỉnh đã từng bước lan tỏa sâu rộng, có nhiều đổi mới và đạt được những kết quả nổi bật hơn những năm trước."

Nắm rõ sức mạnh của tuyên truyền trong công tác phòng ngừa cháy, nổ, năm 2024, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ngãi đã đẩy mạnh thực hiện nhiều biện pháp tuyên truyền, hướng dẫn công tác PCCC&CNCH phong phú trên các phương tiện thông tin đại chúng như: phát triển chuyên mục "Alô 114" trên Đài Phát thanh - Truyền hình tỉnh định kỳ hàng tháng, xây dựng chuyên trang "An toàn PCCC&CNCH" trên Báo Quảng Ngãi, đăng tải, chia sẻ tin, bài, phóng sự, chuyên đề trên các nền tảng mạng xã hội: Facebook; Zalo.... Đơn vị đã thực hiện 14.168 lượt tuyên truyền trên hệ thống đài phát thanh cơ sở, xã, phường, thị trấn; phát 1.565 lượt tin bài, khuyến cáo trên đài phát thanh; treo 438 băng rôn, khẩu hiệu; phát hành 37.614 tờ rơi; tuyên truyền trên Cổng thông tin điện tử, Zalo, Facebook 2.534 lượt; tuyên truyền lồng ghép qua sinh hoạt chi bộ, tổ dân phố được 1.941 lượt; phối hợp với các nhà mạng gửi hơn 2 triệu tin nhắn SMS tuyên truyền cho người dân; tổ chức 3.236 lượt tuyên truyền bằng xe lưu động trên toàn tỉnh. Định kỳ hàng tháng, đơn vị đã đăng tải danh sách cơ sở vi phạm quy định về PCCC và các văn bản quy phạm pháp luật trong chuyên mục PCCC&CNCH trên Trang thông tin điện tử Công an tỉnh, qua đó, nhiều sơ hở, sai phạm trong công tác PCCC&CNCH đã kịp thời được chấn chỉnh, khắc phục.

Đẩy mạnh thực hiện Đề án "Đổi mới, nâng cao hiệu quả công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật và kiến thức, kỹ năng về PCCC&CNCH đáp ứng yêu cầu tình hình mới", Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ngãi đã ban hành Kế hoạch số 822/KH-CAT-PC07 ngày 21/02/2024 về việc thực hiện công tác tuyên truyền, xây dựng phong trào Toàn dân PCCC&CNCH năm 2024 và Công văn số 845/CAT-PC07 ngày 22/02/2024 về việc tuyên truyền kiến thức, kỹ năng PCCC và thoát nạn thông qua mã QR Code. Đơn vị đã bố trí cán bộ chuyên trách thực hiện công tác tuyên truyền PCCC&CNCH đồng thời, tiếp tục đẩy mạnh triển khai ứng dụng chuyển đổi số trong công tác PCCC&CNCH. Các cơ quan, đơn vị, địa phương trên toàn tỉnh cũng đã tích cực phối hợp, tổ chức tuyên truyền sâu rộng kiến thức, kỹ năng PCCC&CNCH đến đội ngũ cán bộ, công nhân viên, người lao động, vận động chấp hành nghiêm các quy định của pháp luật về PCCC.

Nhằm lan tỏa kiến thức PCCC&CNCH trong toàn dân, năm 2024, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ngãi đã tổ chức 04 hoạt động tuyên truyền, trải nghiệm, thực hành chữa cháy và CNCH thu hút hơn 13.000 người tham gia, phát hơn 5.000 tờ rơi tuyên truyền PCCC&CNCH; phối hợp các sở, ban, ngành tổ chức các lớp tập huấn công tác PCCC&CNCH cho đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên, học sinh tại các cơ sở giáo dục, tuyên truyền cho đội ngũ lãnh đạo, cán bộ, công nhân viên, người lao động tại các cơ sở kinh doanh dịch vụ lưu trú khách sạn, nhà nghỉ, nhà trọ thu hút hàng ngàn lượt người tham gia.

Hội thi nghiệp vụ chữa cháy và CNCH "Tổ liên gia an toàn PCCC" cấp tỉnh năm 2024 tại Quảng Ngãi. Ảnh: Trung Đức.

Phát huy hiệu quả phương châm "bốn tại chỗ" trong công tác PCCC&CNCH, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH tỉnh Quảng Ngãi cũng đã thường xuyên rà soát, củng cố, xây dựng lực lượng PCCC cơ sở, chuyên ngành. Tỉnh đã chỉ đạo, hướng dẫn UBND cấp xã thành lập đội dân phòng tại các thôn, tổ dân phố trên địa bàn phụ trách, định kỳ, tiến hành rà soát, kiện toàn lực lượng này cho phù hợp với thực tế địa phương. Đến nay, trên toàn tỉnh đã thành lập 954 Đội Dân phòng với 11.601 đội viên, 6.982 Đội PCCC cơ sở với 23.581 đội viên, 15 Đội PCCC chuyên ngành với 268 đội viên, đồng thời trang bị phương tiện PCCC cho lực lượng dân phòng năm 2024 cho 138 Đội. Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ngãi đã mở hơn 40 lớp huấn luyện, bồi dưỡng nghiệp vụ PCCC&CNCH cho lực lượng PCCC cơ sở và tổ chức 2.012 lớp tập huấn, kiến thức, kỹ năng PCCC&CNCH cho gần 100.000 người là thành viên hộ gia đình, nhà để ở kết hợp sản xuất, kinh doanh tham gia. Ngoài ra, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ngãi cũng đã tham mưu UBND tỉnh tổ chức Hội thi nghiệp vụ chữa cháy và CNCH "Tổ liên gia an toàn PCCC" cấp tỉnh năm 2024 và thu được thành công rực rỡ. Hội thi đã vận động được quần chúng nhân dân quan tâm, tham gia đông đảo, mang lại hiệu quả cao trong công tác tuyên truyền, xây dựng phong trào Toàn dân tham gia PCCC&CNCH tại địa phương.

Bên cạnh đó, đẩy mạnh thực hiện Chỉ thị số 01/CT-TTg ngày 03/01/2023 của Thủ tướng Chính phủ về tăng cường công tác PCCC trong tình hình mới, Công an tỉnh Quảng Ngãi đã hướng dẫn, xây dựng 676 mô hình "Tổ liên gia an toàn PCCC" và 497 mô hình "Điểm chữa cháy công cộng". Từ những mô hình này, ý thức của cán bộ và nhân dân về công tác PCCC&CNCH ngày càng được nâng cao; tạo được sự chuyển biến mạnh mẽ và tích cực trong toàn xã hội về công tác phòng, chống cháy nổ, sự cố, tai nạn. Nhiều vụ cháy đã được người dân và lực lượng PCCC địa phương phát hiện từ sớm và kịp thời xử lý, không để cháy lan, cháy lớn gây thiệt hại nghiêm trọng về người và tài sản, tiêu biểu như: vụ cháy tại cửa hàng kinh doanh quần áo 5S Fashion, số 49 Trần Hưng Đạo, phường Nguyễn Nghiêm (TP.Quảng Ngãi) vào lúc 22 giờ 18 phút ngày 16/9/2023, sau khi phát hiện cháy, người dân xung quanh đã nhanh chóng đến Điểm chữa cháy công cộng gần đó lấy kìm cộng lực, bình chữa cháy xách tay để phá khóa cửa và chữa cháy. Hay vụ cháy tại nhà ông Lê Tấn Sỹ, ở tổ dân phố 1, thị trấn La Hà (Tư Nghĩa) vào lúc 12 giờ 15 phút ngày 28/9/2023 đã được chủ hộ gia đình và người dân xung quanh sử dụng bình chữa cháy xách tay được trang bị từ trước để dập tắt ngay đám cháy...

Song song với các biện pháp trên, trong năm qua, các cán bộ, chiến sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH Quảng Ngãi cũng đã tích cực vận động được 100% hộ gia đình mở lối thoát nạn thứ 2 (12.124/12.124 hộ). Lực lượng Công an các địa phương đã tiếp tục vận động hơn 17.400 hộ gia đình trang bị bình chữa cháy. Nhiều hộ gia đình khó khăn không thể tự trang bị được bình chữa cháy đã được địa phương thực hiện xã hội hóa trao tặng 7.000 bình chữa cháy cho các hộ nghèo trên địa bàn. Tính đến nay gần 350.000 hộ gia đình trên địa bàn tỉnh đã trang bị bình chữa cháy xách tay, dụng cụ phá dỡ thô sơ.

Thượng tá Nguyễn Văn Hùng cho biết "Qua đẩy mạnh thực hiện phong trào Toàn dân tham gia PCCC, nhiều sơ hở, thiếu sót có nguy cơ gây cháy ở các cơ sở sản xuất, khu dân cư... đã được phát hiện và khắc phục kịp thời, qua đó, góp phần giảm thiểu thiệt hại về cháy, nổ gây ra, bảo đảm an ninh trật tự trên địa bàn, phục vụ cho phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh". Trong không khí hân hoan chào đón năm mới, với sự tin yêu của nhân dân, sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp chính quyền, cùng nỗ lực của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ngãi, những cán bộ, chiến sỹ nơi đây tiếp tục quyết tâm vượt qua mọi khó khăn, thử thách, thi đua rèn luyện, nâng cao năng lực chiến đấu, bản lĩnh chính trị, tinh thần trách nhiệm, lập nhiều thành tích mới trong công tác xây dựng và bảo vệ đất nước, vì nhân dân phục vụ.■

→

Trong những năm gần đây, Nghệ An có tốc độ tăng trưởng kinh tế đứng thứ 26 toàn quốc và đứng thứ 3 khu vực Bắc Trung Bộ, quy mô nền kinh tế đứng thứ 10/63 tỉnh, thành của cả nước. Nhưng đi cùng với sự phát triển là nguy cơ tiềm ẩn về cháy, nổ ngày càng gia tăng đặt ra những thách thức không nhỏ với cán bộ, chiến sỹ Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an tỉnh Nghệ An. Hiện nay, toàn tỉnh có hơn 32.540 cơ sở thuộc diện quản lý về PCCC. Vì vậy, trong thời gian qua, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH và Công an các đơn vị, địa phương đã triển khai đồng bộ, quyết liệt và hiệu quả nhiều giải pháp, biện pháp công tác bảo đảm an toàn về PCCC&CNCH như: nâng cao chất lượng công tác xây dựng phong trào Toàn dân tham gia PCCC gắn với phong trào Toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc; lan tỏa mạnh mẽ mô hình "Nhà tôi có bình chữa cháy"; mô hình "Tổ Liên gia an toàn PCCC" và "Điểm Chữa cháy công cộng" trên địa bàn. Đổi mới toàn diện công tác tuyên truyền, phổ biến kiến thức, tập huấn kỹ năng an toàn PCCC&CNCH, thoát nạn để làm chuyển biến mạnh mẽ nhận thức, kỹ năng của các cấp, các ngành, doanh nghiệp và người dân trên địa bàn tỉnh.

Bênh cạnh đó, Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Nghệ An luôn duy trì thực hiện nghiêm túc công tác thường trực sẵn sàng chiến đấu, điều động lực lượng, phương tiện, xuất xe đến đám cháy và tham gia chữa cháy kịp thời, hiệu quả. Năm 2024, đơn vị đã tổ chức xuất 416 lượt xe chữa cháy cùng 2.752 lượt cán bộ, chiến sỹ, trực tiếp tham gia chữa cháy, CNCH kịp thời, có hiệu quả 59 vụ cháy và 33 vụ tai nạn, sự cố ngoài ra còn có 145 sự cố cháy nhỏ. Hướng dẫn thoát nạn cho hàng trăm người trong các vụ cháy, sự cố; trực tiếp cứu được 58 người; tìm kiếm, trục vớt được 28 thi thể nạn nhân bị đuối nước và sự cố tai nạn; giá trị tài sản cứu được ước tính hàng trăm tỷ đồng, bảo vệ được hàng chục hecta rừng.

Hình ảnh những chiến sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH Nghệ An với khuôn mặt lấm lem, lao vào từng khu vực xảy ra sự cố, tai nạn, nhanh chóng cõng từng cụ già, ôm các em nhỏ sớm thoát khỏi nguy hiểm đã trở nên quá quen thuộc, để lại sự xúc động, khâm phục, yêu mến trong lòng người dân. Họ chính là điểm tựa vững chắc cho người dân lúc hiểm nguy, góp phần bảo đảm an ninh chính trị, giữ gìn trật tự an toàn xã hội, tô thắm thêm trang sử truyền thống của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH trên quê hương xứ Nghệ.■

HÀ GIANG:
XUÂN VỀ NƠI CON LŨ ĐI QUA

THÁI THỤY

Những ngày giáp Tết Nguyên đán Ất Tỵ 2025, chúng tôi đến với Hà Giang - nơi mà những cơn lũ lịch sử 2024 vừa đi qua. Tới đâu, chúng tôi cũng được nghe và chứng kiến những câu chuyện cảm động về những người lính Phòng cháy chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ (PCCC&CNCH) giúp nhân dân "đánh giặc thiên tai", "hồi sinh" sau lũ.

Lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an tỉnh Hà Giang nỗ lực tìm kiếm cứu nạn, cứu hộ. *Ảnh: Tư liệu.*

Nói đến Hà Giang có lẽ bạn sẽ nghĩ ngay đến những cung đường quanh co ngay lưng chừng núi hay những ngọn đồi xanh ngát, những bản làng chìm trong sương sớm…. Mùa Xuân là khi vùng đất của những tảng đá tai mèo xám xịt "nở hoa". Khi ấy, toàn bộ không gian của Hà Giang bỗng trở nên bừng sáng, đầy ắp sức sống. Khắp núi rừng trở nên tươi sáng hơn bởi rất nhiều màu hoa cùng đua nở. Đặc biệt, sự kết hợp vô cùng "ăn ý" giữa những cánh hoa đào hồng thắm xen cùng hoa mơ trắng ngần, tất cả tạo nên một bức tranh hoàn mỹ khiến cho nếu đã một lần đến Hà Giang vào mùa Xuân thì chắc chắn sẽ còn muốn được trở lại nhiều lần.

Chúng tôi ghé thăm Hà Giang vào những ngày đầu Xuân năm mới, trong tiết trời se lạnh của vùng cao nguyên đá, bà con dân tộc hối hả xuống chợ chuẩn bị một mùa Xuân mới. Được ghé thăm bản làng của người dân tộc nơi đây, chúng tôi cảm nhận cuộc sống của họ rất đỗi bình dị nhưng ấm áp. Những em nhỏ trong trang phục dân tộc cùng nhau chơi đùa hay chỉ là khoảnh khắc ngồi bên đống lửa để sưởi ấm. Khác với những khó khăn địa phương gặp phải sau trận lũ quét xảy ra trong năm 2024 vừa qua, đằng sau những con đường rực rỡ với hoa đào, hoa mận đua nhau khoe sắc là sự nỗ lực rất lớn của người dân và chính quyền Hà Giang trong việc khắc phục sau lũ quét, mà trong đó in đậm dấu ấn của những người lính Cảnh sát PCCC&CNCH – Đó là những chia sẻ của đồng chí Thượng tá Nguyễn Văn Tỵ - Phó trưởng Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an tỉnh Hà Giang.

Cán bộ, chiến sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an tỉnh Hà Giang cùng lực lượng chức năng tích cực thực hiện nhiệm vụ trong vụ sạt lở tại Hà Giang. *Ảnh Tư liệu*

Điển hình như trong trận mưa lũ ngày 10/6/2024, lực lượng Cảnh sát PCCC& CNCH - Công an tỉnh Hà Giang đã không quản khó khăn, nguy hiểm, để giúp đỡ người dân vượt qua lũ dữ với tinh thần, trách nhiệm cao nhất. Trong quá trình thực hiện nhiệm vụ, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH đã trực tiếp phát hiện vị trí các nạn nhân đang bị mắc kẹt, đồng thời nhanh chóng bằng các biện pháp nghiệp vụ đã tiến hành phá dỡ mái tôn kịp thời đưa 01 gia đình gồm 04 người ra khỏi khu vực nhà ở đang bị nước lũ nhấn chìm tại tổ 3 phường Minh Khai, Thành phố Hà Giang. Tại xã Phương Thiện, Thành phố Hà Giang, tổ công tác đã tiến hành sơ tán người dân ra khỏi khu vực nguy hiểm, đưa 04 mẹ con và 01 người lớn người bị mắc kẹt tại các khu vực đến nơi an toàn đồng thời hỗ trợ di chuyển 01 cụ già (90 tuổi) mắc kẹt trên mái tôn đến nơi an toàn. Đơn vị đã sử dụng xuồng máy, xuồng cao su giúp khoảng 500 hộ dân di dời tài sản, cứu hộ 250 người dân tại các vùng bị lũ chia cắt đến nơi an toàn.

Hay như đợt lũ lịch sử ngày 29/9/2024, vụ sạt lở nghiêm trọng tại khu vực Km 51 Quốc lộ 2 thuộc xã Việt Vinh, huyện Bắc Quang, tỉnh Hà Giang vào sáng 29/9/2024 đã làm 01 người chết, 02 người mất tích và 04 người bị thương, hàng chục cán bộ Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an tỉnh Hà Giang đã không quản ngại khó khăn ngày đêm, tiến hành tìm kiếm các nạn nhân bị lũ quét cuốn đi. Do mưa to kèm theo dông, sét, lượng nước lớn chảy từ trong hang núi ra nên tạo nhiều khối bùn đất, nguy cơ sạt lở đất có thể tiếp diễn khiến công tác tìm kiếm các nạn nhân mất tích trong vụ sạt lở Km 51, Quốc lộ 2 đoạn qua xã Việt Vinh gặp rất nhiều trở ngại, nguy hiểm. Xong với mục tiêu cố gắng nhanh nhất, việc tìm kiếm, hoàn thành cứu nạn, cứu hộ, đưa các nạn nhân mất tích trong vụ sạt lở trở về với gia đình, người thân đã được hoàn thành.

Nhớ lại thời điểm lũ quét xảy ra, đồng chí Thượng tá Nguyễn Văn Tỵ cũng kể lại một trong những chiến công ghi đậm dấu ấn của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an tỉnh Hà Giang năm vừa qua, đó là công tác CNCH vụ sự cố tai nạn sạt, lở đất đá tại Km 10+900, Quốc lộ 34, thôn Tả Mò, huyện Bắc Mê, tỉnh Hà Giang. Đồng chí Tỵ cho biết: Vào hồi 04 giờ 15 phút sáng ngày 13/7/2024, tại Km10+900, Quốc lộ 34 thuộc thôn Tả Mò, xã Yên Định, huyện Bắc Mê, tỉnh Hà Giang xảy ra sự việc trong quá trình di chuyển từ Hà Giang vào Bắc Mê, xe ô tô chở khách mang nhãn hiệu Ford Transit 16 chỗ chở đủ người đang lưu thông qua địa điểm sạt lở thì bị mắc kẹt, sau đó hành khách trên xe xuống để đẩy xe, cùng lúc đó có 01 xe ô tô nhãn hiệu Toyota Inova có 07 người trên xe, 03 người xuống để giúp xe khách ra khỏi địa điểm sạt lở; trong quá trình đẩy xe khách thì bất ngờ xảy ra sạt lở đất, đávới khối lượng rất lớn nên đã vùi lấp các nạn nhân trên và một số phương tiện xe máy.

Vào khoảng 4 giờ 30 phút ngày 13/7/2024, Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an tỉnh nhận được tin báo của Ông Phạm Văn Hòa báo tin xảy ra sạt lở đất đá tại tại km10 + 900, Quốc lộ 34 thuộc xã Yên Định, huyện Bắc Mê, tỉnh Hà Giang ngay lập tức xuất 01 xe CNCH và huy động 34 cán bộ, chiến sỹ đến tổ chức CNCH. Tuy thời tiết mưa to và địa hình giao thông không thuận tiện nhưng đến 4 giờ 45 phút lực lượng CNCH đã có mặt tại hiện trường. Tại hiện trường, đống đất đá đồ sộ lên đến hàng trăm, hàng ngàn mét khối, nằm dọc dài đến cả trăm mét chia cắt Quốc lộ 34.

Đến khoảng 5 giờ 10 phút, lực lượng PCCC&CNCH - Công an tỉnh đã dùng cuốc, xẻng đào tay, bới đất, đá tìm được 03 nạn nhân bị vùi lấp; trong đó 01 nạn nhân (nam giới) đã tử vong, 02 nạn nhân (nam giới) còn sống được đưa đi cấp cứu kịp thời. Đồng thời cử cán bộ, chiến sỹ tìm xung quanh khu vực sạt lở đất, đã tìm thấy 02 nạn nhân gồm 01 phụ nữ và 01 bé gái cách đường 15m đang trong tình trạng hoảng loạn, sau đó đã được cán bộ, chiến sỹ đưa lên vị trí an toàn. Cứu được nạn nhân còn sống, toàn thể anh em trong đơn vị càng vững tin, hàng trăm con người tham gia cứu hộ càng cố gắng đào bới nhanh hơn, tìm kiếm những nạn nhân khác. Mặc dù có công cụ hỗ trợ nhưng việc đào đất cũng rất nguy hiểm, vì có thể xảy ra tình huống cuốc hoặc xẻng không may trúng vào những nạn nhân đang bị vùi dưới đất đá vì vậy khi đào đất, anh em đã phải lựa vị trí, nếu cảm thấy không an toàn sẽ tiếp tục dùng tay để bới đất – đồng chí Tỵ chia sẻ. Suốt một ngày tìm kiếm, đến khoảng 17 giờ cùng ngày, 11 thi thể nạn nhân đã được Cảnh sát PCCC&CNCH cùng các lực lượng chức năng đưa ra khỏi hiện trường, 04 người bị thương được nhanh chóng đưa đi cấp cứu.

Với những thành tích đã đạt được, trong năm vừa qua, Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH được tặng 53 Bằng khen và Giấy khen trong đó có Bằng khen của Bộ Công an, UBND tỉnh Hà Giang, Cục Cảnh sát PCCC&CNCH, Bộ Công an và nhiều lần được lãnh đạo Công an tỉnh biểu dương khen thưởng.

Đó là những dấu ấn đặc biệt trong năm vừa qua của những người lính Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an tỉnh Hà Giang. Trên đoạn đường về, qua những câu chuyện kể của những các anh, trong lòng mỗi chúng tôi đều cảm thấy vô cùng tự hào. Mùa Xuân là mùa của hy vọng và lòng chúng tôi lại rạo rực một niềm tin mới, một tương lai mới, hân hoan chào đón một năm mới ấm áp, đủ đầy. Dẫu biết còn nhiều khó khăn, vất vả, nhưng với tình yêu nghề và quyết tâm hoàn thành nhiệm vụ, không ngại nguy hiểm, gian khổ, những người lính Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an tỉnh Hà Giang nguyện cống hiến đem lại cuộc sống bình yên, hạnh phúc cho nhân dân nơi đây.■

NHÀ ĐIÊU KHẮC NGUYỄN VĂN TUỆ:

"NHỮNG NGƯỜI LÍNH CHỮA CHÁY LÀ NHỮNG "ANH HÙNG" CỦA ĐỜI THƯỜNG"

HỒNG THANH
(Thực hiện)

Nhà điêu khắc Nguyễn Văn Tuệ, sinh ngày 03/10/1987 tại Hiền Giang, Thường Tín, Hà Nội. Hiện nay, anh là giảng viên thỉnh giảng tại Đại học Mỹ thuật Việt Nam và đang hoạt động tự do trong lĩnh vực sáng tác nghệ thuật điêu khắc. Anh đã đạt Giải Khuyến khích tại Festival mỹ thuật trẻ toàn quốc các năm 2013, 2017 do Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch Tổ chức, Giải Ba Cuộc thi và triển lãm 5 năm điêu khắc toàn quốc (2023), Bằng khen của Bộ trưởng Bộ Công an (2024) vì đã có nhiều đóng góp trong công tác tuyên truyền hình ảnh đẹp về người chiến sỹ Công an nhân dân…

Ngày 09/10/2024, Bộ Công an phối hợp Công an TP Hà Nội đã tiếp nhận tác phẩm nghệ thuật điêu khắc về ba liệt sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an quận Cầu Giấy, Hà Nội do nhà điêu khắc Nguyễn Văn Tuệ trao tặng. Tác phẩm đã khắc họa một cách sống động hình ảnh những người chiến sỹ PCCC&CNCH quả cảm, sẵn sàng dấn thân chiến đấu cùng giặc lửa bảo vệ Tổ quốc và nhân dân, qua đó tôn vinh sự hy sinh, cống hiến của những người lính chữa cháy và CNCH – những người "anh hùng" của thời bình. Tác phẩm "Anh hùng" cũng vinh dự đạt giải Ba tại Cuộc thi và Triển lãm điêu khắc 5 năm toàn quốc, đồng thời hiện đang được trưng bày trong Bảo tàng Công an nhân dân. Trong không khí rộn ràng đón Xuân sang, Tạp chí PC&CC đã có cuộc trò chuyện với nhà điêu khắc Nguyễn Văn Tuệ về tác phẩm điêu khắc "Anh hùng".

Phóng viên (PV): *Thưa anh, anh có thể giới thiệu với độc giả Tạp chí PC&CC về tác phẩm điêu khắc "Anh hùng" được không? Ý tưởng xây dựng tác phẩm "Anh hùng" đã được hình thành như thế nào, thưa anh?*

Nhà điêu khắc Nguyễn Văn Tuệ: Tác phẩm điêu khắc "Anh hùng" được làm bằng chất liệu gỗ, có tỉ lệ 1:1 được lấy nguyên mẫu từ ba chiến sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH quận Cầu Giấy đã hy sinh trong quá trình tiếp cận hiện trường vụ cháy cơ sở kinh doanh karaoke thuộc phường Quan Hoa, quận Cầu Giấy, Hà Nội vào ngày 01/8/2022, đó là: Thượng tá Đặng Anh Quân, Thượng úy Đỗ Đức Việt và Hạ sỹ Nguyễn Đình Phúc. Tôi vẫn còn nhớ đó là một buổi chiều, khi đọc được tin tức chiến đấu và hy sinh của các đồng chí, tôi đã thấy rất xúc động, xót xa và cảm phục sự hy sinh của các đồng chí. Tôi nghĩ rằng mình cần làm một điều gì đó thật ý nghĩa để tri ân sự cống hiến của họ. Vì lĩnh vực ngành nghề của tôi là điêu khắc, vì vậy tôi nghĩ mình sẽ chế tác một tác phẩm gắn bó với nghề nghiệp của mình để tri ân các chiến sỹ. Những ý tưởng đầu tiên đã xuất phát ngay từ khi đó. Thực ra, ban đầu, tôi chỉ định điêu khắc 3 bức chân dung về các liệt sỹ để tặng cho các gia đình người thân của các anh, nhưng sau đó, khi tiếp xúc với người thân, bạn bè, đồng nghiệp của 3 liệt sỹ, được nghe những câu chuyện của họ, tôi càng thấu hiểu hơn về nghề nghiệp, những vất vả, cống hiến, thậm chí sẵn sàng hy sinh của những người lính chữa cháy và CNCH, vì thế, tôi thấy mình cần làm một tác phẩm lớn hơn, để khắc họa tinh thần xả thân vì cộng đồng của các chiến sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH đã hy sinh nói riêng và những chiến sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH nói chung, đồng thời tôn vinh sự hy sinh thầm lặng của họ trong cuộc sống. Chính vì vậy, tôi đã thực hiện tác phẩm điêu khắc "Anh hùng".

Nhà điêu khắc Nguyễn Văn Tuệ bên một tác phẩm điêu khắc của mình.

Bức tượng "Anh hùng" đạt giải Ba tại Cuộc thi và Triển lãm điêu khắc 5 năm toàn quốc.

PV: *Xin anh chia sẻ về những kỉ niệm trong quá trình hình thành tác phẩm Anh hùng?*

Nhà điêu khắc Nguyễn Văn Tuệ: Sau khi có ý tưởng, tôi đã bắt tay ngay vào thực hiện dự định đó. Tôi lấy tư liệu chân dung của 3 chiến sỹ trên ảnh của Báo Công an nhân dân. Đồng thời, nhờ một người bạn giới thiệu, tôi được Đội Cảnh sát PCCC&CNCH Thường Tín, Công an TP Hà Nội và các anh em ở đây hỗ trợ cung cấp những tư liệu chính xác về nghề nghiệp, các đồ dùng đặc thù ngành vừa bước ra khỏi một vụ cháy và hoàn thành nhiệm vụ, nhưng họ vẫn toát lên tinh thần thường trực sẵn sàng chiến đấu. Phía sau 3 chiến sỹ là lá cờ Tổ quốc, với ý nghĩa những người chiến sỹ hết lòng phụng sự Tổ quốc, sẵn sàng hy sinh để bảo vệ Tổ quốc và Nhân dân. Tôi sử dụng chất liệu gỗ để bức tượng thêm phần tự nhiên, sinh động và ấm áp. Trong quá trình thực hiện, có thể nói là tôi đã ăn ngủ cùng những thớ gỗ. Không thể đong đếm những trăn trở từ khi còn là ý tưởng, phác họa, trên đất rồi thực hiện trên gỗ. Tính từ lúc lên ý tưởng đến lúc hoàn thành tác phẩm này là gần một năm. Sau khi hoàn thành, tác phẩm đã may mắn đạt giải Ba tại Cuộc thi và Triển lãm điêu khắc 5 năm toàn quốc do Bộ Văn hóa Thể thao và Du lịch tổ chức và sau đó tôi đã tặng bức tượng này cho Bảo tàng Công an nhân dân để trưng bày.

Nhà điêu khắc Nguyễn Văn Tuệ (áo kẻ) tặng lại bức tượng "Anh hùng" cho Bảo tàng Công an nhân dân tại Lễ Tiếp nhận tác phẩm điêu khắc về các liệt sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an quận Cầu Giấy, Hà Nội do Cục Công tác đảng và công tác chính trị, Bộ Công an phối hợp Công an TP Hà Nội tổ chức.

PV: *Tại sao anh lại đặt tên tác phẩm này là "Anh hùng", thưa anh?*

Nhà điêu khắc Nguyễn Văn Tuệ: Như đã nói ở trên, tác phẩm được lấy nguyên mẫu từ ba chiến sỹ đã hy sinh, qua đó, phác họa hình ảnh những người chiến sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH, tôn vinh nghề nghiệp và tinh thần xả thân, sẵn sàng phụng sự Tổ quốc và Nhân dân. Là một người dân, đối với tôi, những người lính chữa cháy là những người anh hùng của đời thường, bởi họ chính là những người không sợ hiểm nguy, sẵn sàng lao vào ngọn lửa, bất chấp hy sinh cả mạng sống của mình để cứu người và tài sản cho nhà nước và nhân dân. Tinh thần "Vì nước quên thân, vì dân phục vụ" của họ quả thật cao cả và đáng ngưỡng mộ. Nhà nước và Nhân dân sẽ không bao giờ quên sự hy sinh của các chiến sỹ để bảo vệ và xây dựng đất nước. Chính vì vậy mà tôi đặt tên cho bức tượng là "Anh hùng".

PV: *Điều tâm đắc nhất của anh khi hoàn thành tác phẩm là gì thưa anh?*

Nhà điêu khắc Nguyễn Văn Tuệ: Điều tâm đắc nhất của tôi là tác phẩm hoàn thành đã được giới chuyên môn, người thân của các liệt sỹ và công chúng nhìn nhận và đánh giá, bức tượng đã góp phần lan tỏa thông điệp về sự dũng cảm, hy sinh của người lính PCCC, đồng thời khơi dậy niềm tự hào và biết ơn trong cộng đồng. Song song quá trình thực hiện tác phẩm điêu khắc "Anh hùng", tôi cũng thực hiện điêu khắc 3 tượng chân dung để tặng các gia đình liệt sỹ với mong muốn an ủi phần nào các gia đình, để những bức tượng ở lại làm bạn, luôn ở bên những người thân của họ. Khi hoàn thành tác phẩm "Anh hùng" và tận tay trao tặng 3 bức tượng chân dung cho các gia đình liệt sỹ, tôi cảm thấy như trút được những ấp ủ đau đáu của mình bấy lâu nay, và cảm thấy hoàn toàn hài lòng về các tác phẩm.

PV: *Xin anh chia sẻ một vài dự định sắp tới của mình trong lĩnh vực điêu khắc?*

Nhà điêu khắc Nguyễn Văn Tuệ: Tôi thấy rất may mắn khi lần đầu tiên thực hiện đề tài về lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH và đã đạt được một số kết quả. Trong thời gian tới, tôi sẽ tiếp tục thực hiện một số tác phẩm về đề tài lực lượng Công an nhân dân, lực lượng vũ trang, và tiếp tục nghiên cứu, phát triển các đề tài về hiện thực, về dân tộc. Tôi hy vọng sẽ có thêm nhiều tác phẩm có ý nghĩa hơn nữa để đóng góp trong nghệ thuật và cho xã hội.

PV: *Xin cảm ơn anh đã dành thời gian trò chuyện với Tạp chí PC&CC. Đầu Xuân Ất Tỵ, kính chúc anh và gia đình sức khỏe, thành công và hạnh phúc!*

Nhà điêu khắc Nguyễn Văn Tuệ: Xin trân trọng cảm ơn Tạp chí PC&CC!■

NHỮNG ANH HÙNG TRONG BÃO

DUY KHOA

Khi nhắc đến những sự kiện đáng nhớ nhất trong năm 2024 của cả nước nói chung cũng như của tỉnh Quảng Ninh nói riêng, không thể không kể đến cơn bão Yagi – siêu bão được đánh giá là mạnh nhất trong nhiều thập kỷ. Trong các địa phương nơi cơn bão đi qua, Quảng Ninh là tỉnh chịu thiệt hại nặng nề nhất. Trong cơn bão này, bên cạnh những ấn tượng về thành tích nổi bật trong công tác cứu nạn cứu hộ của lực lượng Công an tỉnh Quảng Ninh, cơn bão cũng để lại nhiều hình ảnh đẹp của các cán bộ, chiến sỹ Cảnh sát PCCC&CNH Quảng Ninh trong quá trình tham gia làm nhiệm vụ. Đã có rất nhiều tấm gương chiến sỹ chữa cháy tiêu biểu, tích cực trong công tác cứu nạn, cứu hộ trong bão. Họ là những chiến sỹ quả cảm, quên mình bảo vệ nhân dân, được nhân dân gọi bằng cái tên trìu mến "những anh hùng trong bão".

Sau rất nhiều lần hẹn gặp, chúng tôi mới được trò chuyện cùng những người lính chữa cháy dũng cảm trong bão Yagi của Quảng Ninh. Những ngày cuối năm, các anh đều rất bận rộn trong công tác: người đang tham gia chữa cháy một vụ cháy bất ngờ tại nhà dân, người bận lên phương án diễn tập, người đang cùng đơn vị lên kế hoạch bảo vệ nhân dân vui Xuân đón Tết.... Phải mất 3, 4 lần lỡ hẹn, các anh mới dành được thời gian chia sẻ với chúng tôi về những câu chuyện của mình trong bão Yagi hôm nào. Nhớ lại một "cuộc chiến" ấn tượng trong bão Yagi, Trung tá Phạm Thái Sơn - Đội trưởng Đội Cảnh sát PCCC&CNH trên sông, biển – người trực tiếp chỉ huy cứu nạn, cứu hộ 07 vụ tai nạn, sự cố do bão Yagi trên biển bộc bạch: "Có lẽ, vụ cứu hộ đáng nhớ nhất trong bão Yagi của tôi và các anh em là vụ cứu 3 người (trong đó có một cháu bé 10 tháng tuổi) bị mắc kẹt trên tàu cá tại Khu vực mặt nước biển Âu 2 Cảng tàu khách Quốc tế Tuần Châu, phường Tuần Châu, TP Hạ Long, Quảng Ninh ngày 07/9/2024. Sau khi tới hiện trường, tôi đã khẩn trương nắm và đánh giá tình hình, đồng thời triển khai hội ý phương án cứu người." "Ban đầu, tôi cử chiến sỹ ra vận động, trưng dụng tàu du lịch để tiếp cận tàu bị nạn, nhưng phương án này không thành công do các tàu du lịch đều từ chối ra biển lúc sóng to, gió lớn. Do đó, tôi đã nhanh chóng quyết định triển khai phương án thứ hai là đưa cán bộ trực tiếp bơi ra tiếp cận và cố định tàu bị nạn, sau đó dùng phao tròn và phao bè đưa người bị nạn vào bờ."

Với vai trò là một Đội trưởng, là người chỉ huy trong công tác cứu nạn, cứu hộ, Trung tá Phạm Thái Sơn đã từng nhiều lần phải đưa ra quyết định lựa chọn phương án cứu người. Anh cho biết: Trong các vụ cứu hộ nói chung và trong các vụ cứu hộ trong bão Yagi nói riêng, đối với anh, cái khó nhất của người chỉ huy là phải làm sao ra được quyết định thật nhanh và phải thật đúng. "Phải thật nhanh, nếu không, người dân có thể tử vong. Và phải thật đúng, nếu không, chiến sỹ của mình có thể hy sinh." – Anh Sơn chia sẻ. Và vụ cứu nạn, cứu hộ tàu cá ngày 07/9/2024 là một sự "đấu trí" đối với Trung tá Sơn như thế. Để đưa ra được quyết định chọn phương án nào, anh đã phải "cân đong đo đếm" trong suy nghĩ rất nhiều để tính toán phương án thành công và đặc biệt phải bảo đảm an toàn cho các chiến sỹ của mình.

Là một trong hai chiến sỹ xung phong nhận nhiệm vụ nguy hiểm bơi ngược dòng nước ra tiếp cận và cố định tàu cá, Thượng úy Đỗ Nhân Tuấn là người được lựa chọn bơi ra trước vì có cân nặng nhẹ hơn Trung úy Nguyễn Văn Nhất. Đồng chí Tuấn kể: "Lúc đó sóng to, gió lớn, liên tiếp các đợt sóng mạnh đánh trào qua đầu tôi. Trong khi đó phải bơi ngược dòng nước thì mới tiếp cận được với tàu bị nạn. Nhờ có thiết bị đẩy thợ lặn do Đội sử dụng, và có lẽ chính mong muốn cứu người mãnh liệt đã tiếp thêm cho tôi sức mạnh để có thể bơi đến gần được tàu bị nạn." Việc tiếp cận tàu cá vô cùng vất vả. "Tôi đã bị uống rất nhiều nước biển và bị sặc nước. Khi tiếp cận được với tàu thì dây neo lại hết nên tôi phải chờ anh em nối thêm dây. Khi dây đã được nối thêm, trong lúc lên, do dây bị trùng mà sóng đánh quá lớn, tôi lại bị sóng quật ngược lại xuống biển. Vậy là phải bơi vào tiếp cận tàu lần nữa" – đồng chí Tuấn cho biết. Theo đồng chí Tuấn, để neo cố định được tàu bị nạn, người chiến sỹ phải dùng đùi, đầu gối, chân tì vào tàu để lấy lực và leo lên thì ngón chân phải bám chặt vào tàu vì tàu rất trơn. Xung quanh tàu rất nhiều con hà bám vào. Cho nên khi lên tàu, Thượng úy Tuấn cũng không hề hay biết mình đã bị thương. Anh kể: "Chỉ đến khi chủ tàu thấy chân tôi chảy nhiều máu quá nên mới kêu lên, tôi nhìn xuống thì thấy cả 10 ngón chân mình và đầu gối đều bị con hà cứa chảy máu rất nhiều. Nhưng lúc đó tôi chỉ nghĩ làm sao để nhanh chóng cứu được người bị nạn nên không hề thấy đau và không biết gì cả."

Nhờ có sự dũng cảm của Thượng úy Tuấn, tàu bị nạn đã được neo cố định. "Khi tiếp cận được với con tàu, tôi và cả đội đều rất vui mừng vì đã nắm trong tay đến 70 -80% chiến thắng rồi." – Đồng chí Tuấn cho biết. Sau đó, Trung úy Nhất và các anh em trong Đội đã dùng phao tròn, phao bè đưa 3 người bị nạn vào bờ an toàn. Được biết, ngoài thành tích nổi bật trong vụ cứu hộ tàu bị nạn ngày 07/9/2024, đồng chí Tuấn và đồng chí Nhất cũng tham gia cứu nạn, cứu hộ 7 vụ khác trong bão.

Cũng giống như đồng chí Tuấn và đồng chí Nhất, đồng chí Phạm Thành Chung cũng là một chiến sỹ tích cực tham gia cứu nạn, cứu hộ 6 vụ việc trong bão Yagi. Trong vụ cứu dân khỏi vùng ngập lụt, cô lập do bão tại thôn Đá Trắng xã Thống Nhất, TP Hạ Long ngày 09/9/2024, Chung cùng các cán bộ, chiến sỹ của Đội Cảnh sát PCCC&CNH khu vực trung tâm đã đưa được 81 người bị nạn trong vùng ngập lụt đến nơi an toàn. Chung nhớ lại: "Do mưa lũ nhiều ngày khiến nước lũ dâng cao ngập và cô lập thôn, có khoảng 25 hộ dân không có điện, nước uống và đồ ăn; tất cả các hộ hầu như đều di chuyển lên mái nhà và các tầng cao nhất để tránh lũ. Tôi cùng cán bộ, chiến sỹ trong đội đã triển khai đội hình vượt xuyên băng qua sông, kết nối dây cứu nạn nhanh chóng bơi sang bờ và tìm điểm buộc dây, triển khai xuồng phao sẵn sàng đưa người sang sông an toàn."

Các cán bộ, chiến sỹ Đội Cảnh sát PCCC&CNCH trên sông, biển tỉnh Quảng Ninh nỗ lực đưa người bị nạn vào bờ tại vụ cứu nạn, cứu hộ tàu cá Khu vực mặt nước biển Âu 2 Cảng tàu khách Quốc tế Tuần Châu, phường Tuần Châu, TP Hạ Long ngày 07/9/2024. Ảnh: Minh Hiệp.

Các cán bộ, chiến sỹ Đội Cảnh sát PCCC&CNCH khu vực trung tâm trong vụ cứu nạn, cứu hộ tại thôn Đá Trắng xã Thống Nhất, TP Hạ Long ngày 09/9/2024. Ảnh: Minh Hiệp.

Chung cho biết: Nhiều người dân tiếc của nhất định không chịu rời khỏi nơi lũ quét bị cô lập. Chung và đồng đội đã phải thuyết phục, vận động người dân để họ hiểu và di chuyển đến nơi an toàn. Thậm chí có người dân bị liệt, không thể đi lại được, Chung và đồng đội phải vào cõng họ qua vùng ngập lụt. Cùng với những cán bộ, chiến sỹ Đội Chữa cháy và CNCH khu vực Trung tâm, Chung phải ngâm mình trong dòng nước lũ hàng giờ liền trong khi trời vẫn đang mưa tầm tã và bùn đất, sình lầy đã ngập đến đùi để làm nhiệm vụ. Chung kể: "Chúng tôi cố gắng chạy đua với thời gian vì sợ khi trời tối, nước lũ sẽ tiếp tục dâng cao, địa hình lại không thông thuộc thì công tác cứu nạn, cứu hộ sẽ càng thêm khó khăn. Vì vậy tất cả đều phải làm hết tốc lực". "Khi hoàn thành nhiệm vụ, trút bỏ bộ quân phục, da chúng tôi ai nấy đều trắng xóa vì đã ngâm mình dưới nước quá lâu" – Chung tâm sự.

Trong những ngày tháng mưa bão, không thể kể hết các vụ việc, sự cố đã xảy ra. Đồng chí Thiếu tá Nguyễn Trọng Bình – Phó Đội trưởng Đội Chữa cháy và CNCH khu vực Trung tâm – người trực tiếp tham gia cứu nạn, cứu hộ 07 vụ sự cố, tai nạn trong bão Yagi và cứu được 09 người dân tới nơi an toàn cho biết: "Chúng tôi tranh thủ từng phút. Tranh thủ ăn trên xe, ăn vội để đi đến hiện trường làm nhiệm vụ. Có những ngày chỉ kịp chợp mắt một chút, không có cả thời gian ngủ vì liên tiếp các vụ việc cần cứu hộ trong bão." Vất vả là thế, nhưng giây phút đưa được người bị nạn ra ngoài là niềm vui không thể sánh bằng, xua tan đi biết bao mệt mỏi của những người chiến sỹ. "Khoảnh khắc khi đưa được người dân ra ngoài trong sự xúc động, vỗ tay của bà con, hay sự vui mừng truyền tay nhau cáng khênh nạn nhân ra ngoài, niềm hạnh phúc ấy thật khó tả khiến chính những chiến sỹ chúng tôi cũng phải bật khóc." - Thiếu tá Nguyễn Trọng Bình chia sẻ.

Những chiến sỹ như Trung tá Sơn, Thiếu tá Bình, Thượng úy Tuấn, Thượng úy Chung là những tấm gương điển hình tiêu biểu trong công tác cứu nạn, cứu hộ bão Yagi tại Quảng Ninh. Còn rất nhiều các chiến sỹ chữa cháy tiêu biểu khác đã tích cực tham gia cứu nạn, cứu hộ trong bão Yagi tại Quảng Ninh như như: Thiếu tá Nguyễn Văn Sơn và Thượng úy Hoàng Minh Truyền (cán bộ Đội Chữa cháy và CNCH khu vực Trung tâm) trực tiếp tham gia cứu nạn, cứu hộ 06 vụ, Thượng úy Nguyễn Đình Vỹ (Đội Chữa cháy và CNCH khu vực Trung tâm) trực tiếp tham gia cứu hộ 10 vụ, chiến sỹ nghĩa vụ Nguyễn Quang Vũ (Đội Cảnh sát PCCC&CNCH trên sông, biển) trực tiếp tham gia cứu nạn, cứu hộ 08 vụ, cứu được 19 nạn nhân vào bờ an toàn, tìm kiếm được 09 thi thể nạn nhân, chiến sỹ Vũ Xuân Hoàng, chiến sỹ Phạm Quang Minh, chiến sỹ Soái Thanh Hùng, chiến sỹ Phạm Xuân Linh (Đội Chữa cháy và CNCH khu vực Trung tâm) đều trực tiếp tham gia cứu nạn, cứu hộ 07 vụ...

Theo thống kê của Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Quảng Ninh, trong bão Yagi, đã có 412 lượt cán bộ, chiến sỹ và 68 lượt phương tiện được điều động. Đơn vị đã hướng dẫn cho trên 600 người tìm nơi tránh trú bão an toàn, cứu nạn 125 người bị nạn; tìm kiếm được 12 thi thể nạn nhân. Các anh là những tấm gương quả cảm, gan dạ, không sợ hiểm nguy, hết lòng vì nhân dân phục vụ. Những việc làm ý nghĩa của các cán bộ, chiến sỹ PCCC&CNCH Quảng Ninh đã tô thắm thêm truyền thống anh hùng của lực lượng, đồng thời ghi dấu trong lòng nhân dân về hình ảnh đẹp của người chiến sỹ. Chia tay những chiến sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH Quảng Ninh quả cảm, đọng lại trong chúng tôi là những dự định ấm ấp của các anh trong năm mới, về những quyết tâm sẽ cố gắng trau dồi, "rèn quân luyện cán" để xây dựng lực lượng tinh nhuệ, vững mạnh, hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ được giao. Xin chúc các anh sẽ hoàn thành những dự định của mình, luôn vững vàng trong chiến đấu, lập thêm nhiều thành tích, xứng đáng là những người "anh hùng" bảo vệ bình yên cho nhân dân!■

VUI "TẾT TA" KHÔNG LƠ LÀ PHÒNG CHÁY!

XUÂN MAI

Một mùa Xuân nữa đang đến gần. Tết Nguyên đán Ất Tỵ 2025 sắp gõ cửa mỗi gia đình. Trong thời điểm cả nước đang hân hoan đón chào mùa Xuân mới, mỗi người dân, mỗi hộ gia đình, mỗi cơ quan, doanh nghiệp càng cần phải nâng cao cảnh giác, chú ý phòng ngừa cháy, nổ bởi đây chính là thời điểm hanh khô, nhu cầu sử dụng điện, nhiên liệu phục vụ đời sống và sản xuất của người dân rất lớn, do đó, nguy cơ cháy, nổ luôn thường trực...

Theo thống kê của Cục Cảnh sát PCCC&CNCH, năm 2024, toàn quốc xảy ra 4.108 vụ cháy, làm 98 người thiệt mạng, 86 người bị thương, thiệt hại về tài sản sơ bộ ước tính khoảng 452.31 tỷ đồng và 637,08ha rừng; xảy ra 23 vụ nổ, làm 08 người thiệt mạng, 28 người bị thương. Thời điểm cuối năm, tình hình cháy, nổ diễn biến phức tạp, đặc biệt là các vụ cháy tại nhà dân và các hộ kinh doanh. Có thể kể đến một số vụ cháy đã xảy ra trên cả nước vào thời điểm này như: chiều 23/11/2024, cháy nhà 8 tầng, một tum ở số 73 phố Trúc Bạch, phường Trúc Bạch, quận Tây Hồ, Hà Nội. Lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH đã kịp thời có mặt dập tắt đám cháy và đưa 7 người trong nhà thoát nạn an toàn. Sáng 10/12/2024, hơn 10 phòng trọ của người thu mua phế liệu tại phường Trung Văn, quận Nam Từ Liêm bốc cháy dữ dội, khói lửa cao hàng chục mét. Lửa lan từ khu vực tập kết sắt vụn sang dãy nhà trọ một tầng, quây bằng tôn, rộng khoảng 1.000m^2. Chỉ sau ít phút, lửa cháy ngùn ngụt bao trùm cả khu nhà. Lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH đã mất gần 2 giờ đồng hồ mới khống chế được đám cháy. Cũng trong cùng ngày, tại quận Bình Tân, TP Hồ Chí Minh, cháy nhà 7 tầng tổng diện tích hơn 2.000m^2, chứa 65 phòng trọ ở số 13 phường Bình Hưng Hòa, quận Bình Tân, làm hàng chục người hoảng loạn. Gần đây nhất, hồi 19 giờ 30 phút ngày 12/12/2024, đã xảy ra cháy ở 10 hộ sản xuất, kinh doanh đồ gỗ, nội thất tại thôn Bàn Giữa, xã Hữu Bằng, huyện Thạch Thất với diện tích cháy khoảng 480m^2. Lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an Thành phố Hà Nội đã điều động 10 xe chữa cháy cùng gần 60 cán bộ, chiến sỹ xuống hiện trường để tổ chức chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ.

Ấn họa cháy, nổ luôn tiềm ẩn vào dịp Tết. *Ảnh: Internet.*

Lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH kiểm tra công tác phòng cháy chữa cháy tại các cơ sở. *Ảnh: Thúy Vũ.*

Trước tình hình trên, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH đã tập trung thực hiện chỉ đạo của Chính phủ, Bộ Công an về tăng cường các biện pháp bảo đảm an toàn PCCC&CNCH trong những tháng cuối năm. Tiếp tục xây dựng hoàn thiện các văn bản quy phạm pháp luật, quy chuẩn, tiêu chuẩn về PCCC; tổ chức Hội nghị sơ kết 02 năm triển khai thực hiện Chỉ thị số 01/CT-TTg, đánh giá kết quả thực hiện Chỉ thị số 19/CT-TTg và các Công điện chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ về công tác PCCC đồng thời triển khai đợt cao điểm tấn công trấn áp các loại tội phạm, bảo đảm an ninh, trật tự dịp Tết Nguyên đán Ất Tỵ 2025. Nhằm nâng cao ý thức phòng ngừa cháy, nổ trong toàn dân, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH đã phối hợp với các cơ quan báo chí, truyền thông tăng cường tuyên truyền phổ biến pháp luật, kiến thức, kỹ năng về PCCC&CNCH, tuyên truyền Luật PCCC&CNCH vừa được Quốc hội khóa XV thông qua vào ngày 29/11/2024; đặc biệt chú ý đẩy mạnh tuyên truyền đối với các cơ sở, hộ gia đình kinh doanh, sản xuất, nơi tập kết, lưu giữ hàng hóa, nơi tập trung đông người, nơi diễn ra các sự kiện, lễ hội, hướng dẫn, đề nghị các đơn vị doanh nghiệp, các cơ sở tăng cường tuần tra canh gác, chủ động, sẵn sàng về lực lượng, phương tiện chữa cháy, CNCH theo phương châm "bốn tại chỗ". Lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH tiếp tục chủ động nắm tình hình, điều tra cơ bản, tăng cường công tác kiểm tra an toàn về PCCC&CNCH các cơ sở trọng điểm, cơ sở có nguy cơ xảy ra cháy, nổ cao, nơi tập trung đông người, nhà cao tầng, chợ, siêu thị, trung tâm thương mại, các cơ sở sản xuất, kho hàng hóa; kho vật liệu nổ công nghiệp, kho hóa chất; các đình, đền, chùa, nhà thờ, nơi diễn ra các hoạt động sự kiện, lễ hội… nhằm đánh giá và kịp thời xử lý, chấn chỉnh các cơ sở không bảo đảm yêu cầu về PCCC được đưa vào hoạt động trước khi Luật PCCC năm 2001 có hiệu lực và xử lý các công trình chưa được nghiệm thu đã đưa vào hoạt động; tổ chức thực hiện công tác thường trực, ứng trực sẵn sàng chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ; duy trì chế độ thường trực 24/24 giờ trong dịp Tết, kịp thời chữa cháy, CNCH các vụ cháy, nổ, tai nạn, sự cố xảy ra trên địa bàn quản lý. Tổ chức thực hiện cung cấp dịch vụ công trực tuyến mức độ 4 trên Cổng Dịch vụ công Bộ Công an đối với các thủ tục hành chính trong lĩnh vực PCCC và CNCH theo đúng quy định, huấn luyện nâng cao nghiệp vụ chữa cháy và CNCH cho các Tổ Cảnh sát Chữa cháy và CNCH đặc biệt tinh nhuệ năm 2024 nhằm nâng cao năng lực chiến đấu và bản lĩnh người chiến sỹ, hết lòng phục vụ nhân dân, bảo vệ nhà nước.

Tuy nhiên, để công tác PCCC&CNCH dịp Tết Nguyên đán đạt hiệu quả cao, cần có sự vào cuộc của toàn dân. Đối với các cơ quan, doanh nghiệp cần tuân thủ thực hiện nội quy, quy định về PCCC, tăng cường tuyên truyền, nhắc nhở cán bộ công nhân viên và người lao động chấp hành nghiêm nội quy, quy định PCCC. Sắp xếp nguyên vật liệu, hàng hóa cách xa nguồn lửa, nguồn nhiệt. Duy trì thường xuyên chế độ và quy trình tự kiểm tra PCCC trong cơ sở (kiểm tra định kỳ và đột xuất). Bảo đảm các điều kiện để lực lượng chữa cháy tại chỗ hoạt động hiệu quả, kịp thời phát hiện, dập tắt cháy ngay khi mới phát sinh, không để xảy ra cháy lớn, gây thiệt hại nghiêm trọng.

Đối với các khu dân cư, cần xây dựng và duy trì hoạt động của lực lượng dân phòng và các mô hình như "Tổ liên gia an toàn PCCC", "Điểm chữa cháy công cộng", trang bị, kiểm tra, bổ sung đầy đủ phương tiện chữa cháy ban đầu. Xây dựng phương án chữa cháy và tổ chức cho Đội Dân phòng thực tập giải quyết các tình huống giả định cháy sát thực tế.

Đối với các hộ gia đình, người dân cần thiết kế, lắp đặt hệ thống dây điện đúng tiêu chuẩn và có hệ số dự phòng, không tự ý thay đổi các thiết bị tự ngắt; không dùng nhiều thiết bị điện một lúc và cùng 1 ổ cắm; thường xuyên định kỳ kiểm tra hệ thống điện để khắc phục kịp thời những nguy cơ gây ra quá tải và thay thế các đường dây điện đã cũ. Tắt nguồn lửa và ngắt các thiết bị điện khi không sử dụng. Cẩn trọng trong việc sử dụng nguồn nhiệt trong dịp Tết như đun nấu, thắp hương, đốt vàng mã, đốt pháo hoa.... Không sử dụng pháo hoa ở trong nhà hoặc những không gian có mái che, trên cao phải thông thoáng, không có vật cản, đường dây diện… Khi pháo đã cháy hết cần phải để nguội trong khoảng thời gian tối thiểu 15 phút, người dân cũng có thể tưới ướt pháo để không còn tàn lửa rồi mới cho vào thùng rác. Khi đốt vàng mã phải trông coi, luôn luôn che chắn khi đốt để tránh cháy lan hoặc bị gió cuốn tàn lửa gây hỏa hoạn. Trước khi đi ra khỏi nhà và trước khi đi ngủ phải kiểm tra nơi đun nấu, bếp gas, nơi thờ cúng... Những thiết bị điện như: bàn là, nồi cơm điện, bếp điện… nên để xa tầm tay trẻ em, người già. Những vật dễ gây sự cố, cháy, nổ trong gia đình như: bếp gas, bật lửa, và những vật dụng bắt cháy… nên để ở nơi thoáng mát. Đặt nơi thờ cúng hợp lý. Để phòng cháy, nổ do điện thoại di động, thiết bị sạc. Trang bị phương tiện cảnh báo cháy sớm, báo rò rỉ khí gas, bình chữa cháy xách tay, xà beng, nước chữa cháy và hướng dẫn các thành viên trong gia đình cách sử dụng. Chuẩn bị và thực hành phương án thoát nạn cho người và tài sản để phòng cháy, nổ xảy ra. Khi xảy ra cháy do sử dụng điện phải nhanh chóng cắt cầu dao điện tổng, báo lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH theo số 114. Dùng phương tiện chữa cháy tại chỗ dập lửa như bình chữa cháy xách tay, không được dùng nước dập lửa khi chưa cắt điện.

Đối với các cơ sở tín ngưỡng - tôn giáo, cần tổ chức trang bị và kiểm tra các thiết bị PCCC tại cơ sở, quản lý chặt chẽ nguồn lửa, nguồn điện, các thiết bị và dụng cụ sinh lửa, sinh nhiệt, chất sinh lửa, sinh nhiệt có thể xảy ra trong cơ sở. Bố trí nơi thắp hương, đốt vàng mã hợp lý, an toàn. Thường xuyên kiểm tra việc sử dụng hương, nến trên các ban thờ, hệ thống điện, sắp xếp ban thờ, các đồ thờ cúng đảm bảo an toàn PCCC và phát hiện, ứng đối kịp thời khi cần thiết.

Phòng cháy chữa cháy là trách nhiệm chung của toàn xã hội. Đối với mỗi người dân, cần nêu cao tinh thần trách nhiệm trong công tác PCCC&CNCH, tự trang bị kiến thức, kỹ năng về PCCC&CNCH, thực hiện nghiêm các quy định, nội quy an toàn PCCC&CNCH. Mỗi người dân cần tích cực phối hợp với lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH, chính quyền chức năng, thực hiện tốt phong trào Toàn dân tham gia PCCC&CNCH. Có như vậy, công tác đảm bảo an toàn PCCC dịp Tết Nguyên đán mới đạt được hiệu quả, tình hình cháy, nổ mới từng bước được đẩy lùi, để đón một mùa Xuân bình an trọn vẹn.■

NGUYỄN VĂN LONG

Đảng là Xuân!
Chăn năm, trẻ bừng sức sống.
Xuân có Đảng!
Hai chục kỷ, xuân rạng niềm tin.

ĐINH THÀNH TRUNG

Gạt mồ hôi mà chạy trong khói, một lòng tiến bước, trụ vững trước lửa đỏ hoành hành.
Nở nụ cười để bơi ngược sóng, chung tay gồng gánh, vượt qua hết bão tập bủa vây.

ĐẢM BẢO AN TOÀN PCCC TẠI CẢNG HÀNG KHÔNG QUỐC TẾ CÁT BI DỊP TẾT NGUYÊN ĐÁN

QUANG ANH

Cảng Hàng không Quốc tế Cát Bi là một trong 15 Cảng Hàng không quốc tế trên cả nước, là cơ sở đặc biệt quan trọng phục vụ phát triển kinh tế, xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh của đất nước và Thành phố Hải Phòng. Trong dịp phục vụ Tết Nguyên đán, toàn thể đội viên Đội PCCC chuyên ngành và nhân viên tại Cảng luôn được duy trì, với tinh thần trách nhiệm cao, mục tiêu đảm bảo công tác an ninh, an toàn phục vụ hành khách.

Cảng Hàng không Quốc tế Cát Bi với tổng diện tích khoảng 30.000m^2, được xây dựng thành các khu vực: Nhà Ga hành khách cũ 02 tầng bố trí thành "Khu nhập, trả hàng hóa của các chuyến bay nội địa và quốc tế tại Cảng Hàng không quốc tế Cát Bi"; Nhà Ga hành khách T1, 02 tầng; Khu bay diện tích 165ha với đường băng dài 3.05km phục vụ việc cất và hạ cánh cho các máy bay trọng tải lớn, tàu bay vận tải quốc tế; Các công trình phụ trợ khác: nhà để xe chữa cháy, trạm bơm chữa cháy, khu vực phòng trực, các khu vực đài kiểm soát...

Sân bay Cát Bi công suất khai thác trung bình một ngày có khoảng 40 lượt chuyến (bao gồm cả cất cánh và hạ cánh), mỗi chuyến bay có trung bình từ 120 - 150 khách hàng. Năm 2024, Cảng đã phục vụ 16.706 lần chuyến bay; vận chuyển 2.767.016 lượt hành khách. Vào những dịp cao điểm như dịp Tết Nguyên đán, khoảng 2.500 - 3.000 lượt hành khách/ngày với số lượng người tập trung ở sân bay lúc cao điểm khoảng 500 - 700 người, sân bay Cát Bi là nơi tiềm ẩn nhiều nguy cơ cháy, nổ.

Với đặc thù nhiệm vụ của Cảng Hàng không là cung cấp các dịch vụ hàng không và phi hàng không nên trong Cảng luôn tồn tại các chất cháy chủ yếu như: bàn ghế, tủ, sổ sách giấy tờ và các thiết bị điện tử,... các loại hàng hóa, hành lý của khách đi tàu bay, xăng dầu chứa trong tàu bay và trong các phương tiện của sân bay.... Đây đều là các vật liệu dễ cháy, do đó khi xảy ra cháy, đám cháy sẽ nhanh chóng phát triển, nếu không cứu chữa kịp thời đám cháy sẽ nhanh chóng lan ra toàn bộ nhà Ga và các khu vực lân cận và có nguy cơ cháy lan ra toàn bộ Cảng Hàng không hoặc tàu bay và các trang thiết bị, công trình xung quanh theo cánh cửa, theo đường dây điện, sự truyền nhiệt.... Do đó, đây là cơ sở trọng điểm luôn tiềm ẩn nguy cơ xảy ra cháy, nổ, sự cố tai nạn, dễ gây thiệt hại nghiêm trọng về người và tài sản vì nhiều yếu tố khác nhau như: sơ suất, bất cẩn, khủng bố, phá hoại, hành vi can thiệp bất hợp pháp khác...

Để đảm bảo phục vụ an ninh, an toàn cho hành khách trong dịp cao điểm Tết, Cảng Hàng không Cát Bi đã chủ động đưa ra các phương án thống nhất với tất cả các đơn vị tham gia hoạt động khai thác tại sân bay. Trong đó, công tác điều hành chỉ đạo của lãnh đạo Cảng linh hoạt và hiệu quả, phù hợp với thực tiễn, cung cấp thông tin đầy đủ để các đơn vị chủ động thực hiện. Công tác phối hợp triển khai phục vụ theo như kịch bản, phương án đã được Cảng thống nhất cao, đặc biệt là công tác kiểm tra, hướng dẫn về PCCC&CNCH.

Xác định yếu tố con người là yếu tố quan trọng hàng đầu trong công tác PCCC&CNCH, ban lãnh đạo Cảng luôn chú trọng đến Đội PCCC chuyên ngành của Sân bay Cát Bi gồm 42 đội viên, thường xuyên tăng cường huấn luyện nghiệp vụ về PCCC&CNCH theo quy định. Cảng cũng đã trang bị đầy đủ phương tiện PCCC&CNCH cho Đội PCCC chuyên ngành theo quy định tại Điều 5 Thông tư số 150 ngày 31/12/2020 của Bộ Công an. Đội PCCC cơ sở của Cảng Hàng không cũng luôn chú trọng hiện công tác tự kiểm tra an toàn PCCC&CNCH đối với Cảng theo quy định, định kỳ hàng quý, người đứng đầu cơ sở phối hợp với Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an Thành phố Hải Phòng tổ chức tự kiểm tra an toàn về PCCC, củng cố, ban hành nội quy an toàn PCCC, tiêu lệnh chữa cháy, nội quy sử dụng điện... để mọi người thực hiện; phối hợp kiểm tra các phương án chữa cháy, CNCH; phương án PCCC dịp Tết Nguyên đán theo các tình huống giả định. Tăng cường chế độ tự kiểm tra công tác PCCC trong dịp phục vụ Tết Nguyên đán; khắc phục những điểm sơ hở, thiếu sót về PCCC, góp phần phòng ngừa nguy cơ cháy, nổ xảy ra.

Cán bộ Cảng Hàng không Quốc tế Cát Bi tập huấn công tác PCCC&CNCH năm 2024.

Trao đổi với chúng tôi, đồng chí Nguyễn Quốc Tuấn – Phó Giám đốc Cảng Hàng không Quốc tế Cát Bi cho biết: hiện nay, ban lãnh đạo Cảng rất chú trọng vào việc đầu tư các trang thiết bị PCCC hiện đại phục vụ công tác chữa cháy như 03 xe ôtô chữa cháy với đầy đủ các trang thiết bị chữa cháy, cứu hộ, cứu nạn đáp ứng công tác cứu hộ, cứu nạn do tổ chức hàng không dân dụng quốc tế yêu cầu; các hệ thống báo cháy, chữa cháy tự động, đèn chiếu sáng sự cố, trang thiết bị chữa cháy tại chỗ thường xuyên được bảo trì, bảo dưỡng đầy đủ. Trong dịp phục vụ Tết Nguyên đán, toàn thể đội viên Đội PCCC chuyên ngành và nhân viên tại Cảng luôn được duy trì, với tinh thần trách nhiệm cao, mục tiêu đảm bảo công tác an ninh, an toàn phục vụ hành khách.

Trao đổi với chúng tôi, đồng chí Đại tá Hoàng Văn Bình – Trưởng phòng Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an Thành phố Hải Phòng cho biết: Cảng Hàng không Cát Bi là cơ sở đặc biệt quan trọng của đất nước, việc đảm bảo công tác PCCC trong dịp Tết Nguyên đán tại Cảng Hàng không Cát Bi là nhiệm vụ quan trọng hàng đầu trong việc đảm bảo quốc phòng an ninh, an ninh trật tự của toàn thành phố Hải Phòng. Nhằm thực hiện tốt công tác PCCC tại Cảng, lực lượng Cảnh sát PCCC Thành phố Hải Phòng tiếp tục triển khai theo Quy chế phối hợp số 969 ngày 27/7/2012 giữa Cảnh sát PCCC Thành phố Hải Phòng và Tổng Công ty Cảng Hàng không Việt Nam và Quy chế phối hợp số 756 giữa Công an Thành phố Hải Phòng và Tổng Công ty Cảng Hàng không Việt Nam, đồng thời sẽ tiếp tục tăng cường phối hợp trong thời gian tới trong công tác tự kiểm tra an toàn PCCC&CNCH đối với Cảng theo quy định.

Với kết quả đạt được trong việc thực hiện công tác đảm bảo an toàn PCCC&CNCH, cùng với sự phối hợp chặt chẽ giữa lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an Thành phố Hải Phòng và Cảng Hàng không quốc tế Cát Bi, trong thời gian qua, tại Cảng Hàng không Quốc tế Cát Bi không xảy ra sự cố cháy, nổ hoặc các tình huống tai nạn cần phải triển khai cứu nạn, cứu hộ và 05 năm liên tiếp từ năm 2020 đến 2024, Cảng Hàng không Cát Bi đều đạt được là đơn vị điển hình tiên tiến về PCCC trên địa bàn thành phố.

Đón năm mới đến, tại Cảng Hàng không quốc tế Cát Bi, chúng tôi cảm nhận được trách nhiệm của những con người nơi đây, tất cả các bộ phận vẫn đang miệt mài làm việc để phục vụ những chuyến bay an toàn tuyệt đối, chở theo bình an, ước mơ, khát vọng.■

ĐẢM BẢO AN TOÀN
TẠI LỄ HỘI ĐỀN MẪU ÂU CƠ

MINH ANH

Những ngày đầu Xuân, các khu di tích lịch sử, danh thắng, đình, đền, chùa, lễ hội nói chung và Khu di tích Đền Mẫu Âu Cơ nói riêng luôn nhộn nhịp và tấp nập khi đón người dân cùng du khách thập phương tới du Xuân, chiêm bái, dâng hương. Theo đó, công tác đảm bảo an ninh trật tự, an toàn cháy, nổ đã được lực lượng chức năng đặc biệt quan tâm, chú trọng và chủ động triển khai các biện pháp nhằm đảm bảo an toàn cho người dân.

Tọa lạc tại xã Hiền Lương, huyện Hạ Hoà, tỉnh Phú Thọ - một vùng đất địa linh nhân kiệt, Đền Mẫu Âu Cơ là một công trình lịch sử văn hoá đặc biệt, là biểu tượng của tinh thần yêu nước và truyền thống đại đoàn kết dân tộc. Đền Mẫu Âu Cơ là nơi thờ Tổ Mẫu Âu Cơ. Chuyện xưa kể rằng: vào ngày mùng 7 tháng Giêng, Tiên nữ Âu Cơ giáng trần, kết duyên cùng Lạc Long Quân rồi sinh được một bọc trăm trứng, sau nở thành 100 người con. Một ngày kia, Lạc Long Quân đưa 50 người con về biển, Âu Cơ đưa 49 người con lên núi, để lại người con trưởng ở lại đất Phong Châu nối nghiệp là Vua Hùng thứ nhất. Âu Cơ đưa các con đi mãi, khi đến vùng Hiền Lương (xã Hiền Lương ngày nay), thấy phong cảnh non xanh nước biếc, đất đai phì nhiêu, rừng nhiều muông thú,... bèn dừng lại khai khẩn đất hoang, lập làng, dựng xóm ngày một đông vui, trù phú. Mẹ Âu Cơ đã dạy dân khai hoang, lập ấp, cấy lúa, trồng dâu, nuôi tằm, dệt vải và làm ra các loại bánh từ sản vật địa phương. Ngày 25 tháng Chạp, mẹ đã cùng các tiên nữ bay về trời, để lại dưới gốc đa đầu làng một dải lụa màu lung linh như cầu vồng bảy sắc. Dưới gốc đa ấy, nhân dân Hiền Lương đã lập đền thờ để tri ân công ơn to lớn của Tổ Mẫu Âu Cơ - Người mẹ linh thiêng huyền thoại của dân tộc Việt Nam. Thời Hậu Lê, dưới triều Vua Lê Thánh Tông, niên hiệu Hồng Đức thứ 6 (1475) đã phong Thần và cho xây dựng Đền thờ Tổ Mẫu Âu Cơ quy mô như ngày nay tại xã Hiền Lương. Năm 1991, Bộ Văn hóa - Thông Tin công nhận Đền thờ Tổ Mẫu Âu Cơ là Di tích lịch sử văn hoá cấp Quốc gia và năm 2020, Thủ tướng Chính phủ đã quyết định công nhận Tượng Mẫu Âu Cơ (niên đại thế kỷ XIX, thờ tại Đền Mẫu Âu Cơ) là Bảo vật Quốc gia.

Hàng năm, lễ hội tại Khu Di tích Đền Mẫu Âu Cơ diễn ra trong 3 ngày, từ ngày mùng 5 đến ngày mùng 7 tháng Giêng. Lễ hội bao gồm 2 phần là phần lễ và phần hội. Phần lễ sẽ bao gồm lễ rước kiệu và tế nữ quan, còn phần hội là các chương trình văn nghệ và các trò chơi dân gian. Trong những ngày diễn ra lễ hội tại Khu Di tích Đền Mẫu Âu Cơ, thu hút hàng chục nghìn người đến tham quan và chiêm bái. Vì vậy, vấn đề đảm bảo an ninh trật tự, an toàn giao thông và an toàn phòng cháy chữa cháy (PCCC) cho lễ hội là nhiệm vụ luôn được chính quyền, các cấp lãnh đạo địa phương quan tâm hàng đầu.

Các đơn vị chức năng đã phối hợp triển khai đồng bộ nhiều giải pháp nhằm đảm bảo an ninh an toàn cho lễ hội. Theo Thiếu tá Trần Anh Nghĩa - Công an huyện Hạ Hòa, lực lượng Công an được giao nhiệm vụ chủ trì đã tham mưu lãnh đạo xây dựng kế hoạch, bố trí lực lượng, trong đó ngoài lực lượng công khai làm nhiệm vụ tuần tra, kiểm soát, còn bố trí lực lượng điều tra hình sự, điều tra ma túy và các lực lượng Cảnh sát khác làm nhiệm vụ tại khu vực các đền và nơi tập trung đông người nhằm kịp thời phát hiện, bắt giữ các hành vi trộm cắp, móc túi; đồng thời ngăn chặn các hành vi lợi dụng lễ hội để đánh bạc ăn tiền.

Vấn đề đảm bảo an toàn PCCC cũng được lực lượng Cảnh sát Phòng cháy chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ (PCCC&CNCH) và chính quyền địa phương đặc biệt quan tâm chú trọng. Đội Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an huyện Hạ Hòa đã hướng dẫn Ban Quản lý lễ hội cách thực hiện tuyên truyền các quy định, nội quy, biện pháp an toàn PCCC và thoát nạn trên hệ thống loa truyền thanh. Trong đó chú trọng việc nhắc nhở, hướng dẫn người dân cẩn trọng trong việc sử dụng lửa, điện, khí đốt hóa lỏng, thắp hương thờ cúng, đốt vàng mã đúng nơi quy định, cách xa các vật dụng dễ cháy và trong các thiết bị chứa bằng vật liệu không cháy; giữ trật tự và bình tĩnh tuân theo hướng dẫn khi có sự cố xảy ra. Đội PCCC cơ sở được thành lập, huấn luyện nghiệp vụ PCCC và trang bị phương tiện chữa cháy ban đầu như bình chữa cháy xách tay, chăn chiên, nước chữa cháy; phân công việc thường trực hợp lý để kịp thời phát hiện và tổ chức dập tắt cháy ngay từ khi mới phát sinh; xây dựng các phương án chữa cháy và thoát nạn cho những tình huống phức tạp.

Việc quản lý sử dụng hệ thống điện toàn khu vực đền cũng được cơ quan chức năng rà soát quản lý, bảo đảm an toàn PCCC; không bố trí các thiết bị điện, dây dẫn điện gần khu vực thắp hương, hóa vàng mã; lắp đặt các thiết bị bảo vệ điện như rơle, công tắc, cầu chì, cầu dao, atomat;... thường xuyên kiểm tra hệ thống điện, các thiết bị tiêu thụ điện, điện chiếu sáng, dây dẫn điện để đảm bảo không có sự cố cháy, nổ xảy ra.

Bên cạnh đó, chính quyền địa phương cũng bố trí quy hoạch vị trí các cơ sở kinh doanh, dịch vụ cách xa vị trí khu vực trung tâm của đền, để phòng trường hợp xảy ra sự cố sẽ hạn chế ảnh hưởng đến sự an toàn của đền thờ. Tuyên truyền cho người dân hạn chế đến mức thấp nhất việc thắp hương và hóa vàng, khi tiến hành việc cúng tế cần có người trông coi; chú trọng các biện pháp bảo đảm an toàn đối với kho bảo quản, nơi cất giữ để nhang, đèn cầy, vàng mã; dụng cụ đỡ nhang, đèn cần chắc chắn, tránh ngã, đổ; tăng cường công tác tuần tra canh gác trong thời điểm khách đến lễ, cúng và sau khi kết thúc công việc trong ngày.

Đối với các bãi giữ xe, tuyệt đối không sử dụng ngọn lửa trần, hút thuốc lá, đun nấu hoặc những hành vi có khả năng làm xuất hiện nguồn nhiệt gây cháy tại nơi này; sắp xếp xe ngăn nắp, không khóa cổ để thuận tiện sơ tán khi có cháy; thường xuyên kiểm tra tình trạng an toàn PCCC, nhân viên trông giữ xe phải được huấn luyện các phương án, biện pháp xử lý các tình huống cháy, nổ xảy ra...

Nhờ chủ động triển khai các biện pháp đảm bảo an ninh trật tự, an toàn PCCC một cách đồng bộ, hiệu quả; đồng thời tăng cường công tác kiểm tra, đôn đốc, nhắc nhở liên tục, vì vậy công tác đảm bảo an ninh trật tự, phòng chống cháy, nổ trong khu Di tích lịch sử Đền Mẫu Âu Cơ và các địa bàn lân cận luôn được bảo đảm tuyệt đối an toàn, tạo điều kiện thuận lợi cho người dân, du khách về Đền Mẫu Âu Cơ gia các hoạt động lễ hội.■

ĐẢM BẢO AN TOÀN PHÒNG CHÁY CHỮA CHÁY TẠI HỘ GIA ĐÌNH KHI THẮP HƯƠNG THỜ CÚNG, ĐỐT VÀNG MÃ TRONG CÁC DỊP LỄ, TẾT

NGUYỄN NGỌC DƯƠNG - VŨ XUÂN HÙNG
Khoa Phòng cháy, Trường Đại học PCCC

Thờ cúng tổ tiên vốn là truyền thống văn hóa tâm linh của người Việt từ xa xưa đến nay, cùng với đó là việc thắp hương thờ cúng, đốt vàng mã, vào các ngày Rằm, mùng Một âm lịch và nhất là các ngày Lễ, Tết trong năm. Trên thực tế đã có không ít những vụ cháy xảy ra mà nguyên nhân chính là do việc thắp hương thờ cúng, đốt vàng mã đã để lại những hậu quả rất nghiêm trọng. Chính vì lẽ đó, việc thắp hương thờ cúng và đốt vàng mã cần phải tuân thủ theo đúng quy định, đảm bảo an toàn phòng cháy chữa cháy (PCCC) hơn bao giờ hết.

Tín ngưỡng thờ cúng tổ tiên, các vị thần linh, những người có công dựng nước, giữ nước, các anh hùng dân tộc đã trở thành nét đẹp truyền thống văn hóa lâu đời của đại đa số các gia đình người Việt và nhiều quốc gia khác trên thế giới. Ở Việt Nam, niềm tin tâm linh trong tư tưởng của những người đang sống đối với những người đã chết có chung huyết thống đã hình thành và tồn tại một cách sâu sắc. Trong tư tưởng của phần lớn người Việt, con cháu luôn cảm thấy mình phải có trách nhiệm cả về vật chất lẫn tinh thần để đền đáp công ơn sinh thành, dưỡng dục của tổ tiên và luôn mong cầu họ sẽ phù hộ độ trì cho mình bình an, làm ăn phát đạt, gặp nhiều may mắn… Và đây chính là cơ sở hình thành tín ngưỡng thờ cúng tổ tiên, thắp hương, đốt vàng mã. Đặc biệt vào các ngày Rằm, mùng Một âm lịch, Tết Nguyên đán, với quan niệm "trần sao âm vậy", nhiều người cho rằng, đốt càng nhiều tiền vàng mã, xe cộ, nhà cửa, ti vi, tủ lạnh, điện thoại, hình nhân… thì càng thành tâm với người đã khuất. Vì vậy, có hàng chục nghìn tấn vàng mã được đốt vào thời gian này. Chính điều này đã và đang tiềm ẩn những nguy cơ cháy, nổ xảy ra gây thiệt hại trực tiếp đến tính mạng, tài sản của các hộ gia đình, ảnh hưởng trực tiếp đến tình hình an ninh trật tự.

Trên thực tế đã xảy ra không ít vụ hỏa hoạn nghiêm trọng mà nguyên nhân được xác định là do việc thắp hương thờ cúng, đốt vàng mã của người dân gây ra, điển hình như: Vụ cháy xảy ra vào tháng 02/2013 tại hẻm 81 đường Lương Thế Vinh, quận Tân Phú, Thành phố Hồ Chí Minh, một nhà dân tổ chức cúng ông Táo khi đem vàng mã ra đốt, các tàn lửa đã bay vào đống mút xốp để gần đó và nhanh chóng tạo thành một đám cháy lớn làm thiêu rụi hoàn toàn 08 căn nhà, 07 chiếc xe máy cùng nhiều vật dụng khác. Trong năm 2014, tại tỉnh Bình Định đã xảy ra 02 vụ cháy rừng dữ dội vì đốt vàng mã, thiêu rụi khoảng 70ha rừng, uy hiếp sự an toàn của hàng trăm hộ dân sinh sống xung quanh. Ngày 20/01/2017, xảy ra cháy lớn tại nhà 2 tầng ở số 62, đường Nguyễn Ái Quốc, thuộc khối 10, phường Bắc Hồng, thị xã Hồng Lĩnh, tỉnh Hà Tĩnh đã phá hủy toàn bộ ngôi nhà. Nguyên nhân được xác định là do chủ nhà bất cẩn trong quá trình thắp hương gây cháy. Tiếp theo là vụ cháy ngày 04/02/2021, xảy ra tại phòng trọ ở ngõ 73 phố Tam Khương, phường Khương Thượng, quận Đống Đa, Thành phố Hà Nội khiến 04 người tử vong, thiêu trụi 03 xe máy cùng nhiều tài sản khác. Nguyên nhân của vụ hỏa hoạn bắt nguồn từ việc đốt vàng mã. Vụ cháy xảy ra vào chiều ngày 01/9/2023 tại ngôi nhà 2 tầng ngõ 82, đường Vũ Chiến Thắng, phường Nghĩa Xá, quận Lê Chân, Thành phố Hải Phòng do đốt vàng mã đã thiêu rụi toàn bộ ngôi nhà …. Và còn rất nhiều vụ cháy lớn, nhỏ khác được cơ quan chức năng xác định nguyên nhân từ việc thắp hương thờ cúng, đốt vàng mã của người dân gây ra.

Nguyên nhân của các vụ cháy liên quan đến tín ngưỡng thắp hương thờ cúng, đốt vàng mã tại các hộ gia đình trong các dịp Lễ, Tết rất nhiều.

Thứ nhất, ý thức chấp hành các quy định và trách nhiệm của chủ hộ gia đình chưa cao, người dân bất cẩn, chủ quan, lơ là với công tác PCCC, chưa thực sự coi công tác đảm bảo an toàn tính mạng, sức khỏe, tài sản của gia đình mình là việc phải được thực hiện thường xuyên, liên tục, ở mọi lúc, mọi nơi. Đây là nguyên nhân chủ yếu gây ra các vụ cháy có liên quan trực tiếp đến thắp hương thờ cúng, đốt vàng mã vào các dịp Lễ, Tết.

Thứ hai, bố trí nơi thắp hương thờ cúng chật chội không đảm bảo khoảng cách PCCC, để quá nhiều chất dễ cháy như: vàng mã, nhang thờ, lễ vật,… gần vị trí thắp hương dẫn đến việc khi xảy ra sự cố, rất dễ bắt cháy gây ra hỏa hoạn.

Thứ ba, hệ thống các thiết bị điện sử dụng tại nơi thờ cúng không đảm bảo an toàn PCCC, tiết diện dây dẫn điện không đảm bảo, thiết bị tiêu thụ điện kém chất lượng lại được sử dụng với thời lượng kéo dài. Bên cạnh đó, việc đấu nối không đúng kỹ thuật, lắp đặt thêm thiết bị điện trên ban thờ có thể dẫn đến quá tải; các thiết bị điện lại không được thường xuyên kiểm tra, hệ thống điện không có thiết bị bảo vệ dẫn đến dễ xảy ra các sự cố về điện làm phát sinh các tia lửa hay các hạt kim loại nóng chảy có nhiệt độ cao bắn ra ngoài tiếp xúc với các chất cháy như vàng mã, bàn thờ gỗ… gây cháy.

Thứ tư, đối với việc đốt vàng mã, người dân thường đốt vàng mã ở vị trí không đảm bảo khoảng cách an toàn PCCC, gần với các vật liệu dễ cháy, thậm chí là ngay dưới chân cột điện, trong cầu thang bộ… trong quá trình đốt không có người trông coi, tàn lửa có thể cháy lan sang các vật dụng xung quanh, gây ra các sự cố chập, cháy điện. Đốt quá nhiều các loại vàng mã có khối lượng và kích thước lớn cùng một lúc dẫn đến không kiểm soát được sự cháy của chúng, không sử dụng các vật dụng được làm bằng vật liệu không cháy và khó cháy như thùng kim loại sắt hoặc inox, lư đồng, bê tông… có nắp đậy kín để đốt dẫn đến tro hoặc tàn lửa có thể phát tán ra xung quanh, gây nguy cơ cháy, nổ…

Thứ năm, nhiều hộ gia đình đặc biệt là các hộ gia đình kinh doanh, sản xuất rất coi trọng việc thắp hương xin tài lộc, do đó, thường sử dụng các loại bát hương rất lớn, thắp nhiều nhang đèn và bày biện nhiều đồ trang trí trên bàn thờ tổ tiên hoặc ban thờ Thần Tài, Thổ địa…. Chỉ một tàn lửa nhỏ rơi xuống ban thờ, hay có gió thổi mạnh vào những nén nhang đang cháy cũng là một trong những nguyên nhân gây ra các vụ hỏa hoạn.

Để hạn chế thấp nhất nguy cơ cháy, nổ có thể xảy ra trong việc thắp hương thờ cúng, đốt vàng mã tại mỗi hộ gia đình trong các dịp Lễ, Tết, khuyến cáo một số biện pháp an toàn PCCC đối với các hộ gia đình như sau:

Một là, chủ hộ gia đình cần nâng cao ý thức trách nhiệm trong việc duy trì các điều kiện an toàn về PCCC, nhắc nhở thành viên trong hộ gia đình thực hiện quy định pháp luật về PCCC; quản lý chặt chẽ và sử dụng an toàn nguồn lửa, nguồn nhiệt khi thắp hương thờ cúng, đốt vàng mã. Bên cạnh đó, cần thường xuyên kiểm tra, đôn đốc việc thực hiện công tác PCCC tại gia đình mình, giáo dục ý thức, kiến thức, kỹ năng về PCCC cho những người thân trong gia đình. Mỗi cá nhân cần tự nêu cao ý thức chủ động phòng ngừa cháy, nổ, chấp hành nghiêm quy định về PCCC, tìm hiểu pháp luật, kiến thức, kỹ năng về PCCC&CNCH và tính năng, tác dụng của các phương tiện, thiết bị chữa cháy được trang bị tại gia đình mình để xử lý tốt khi có tình huống, sự cố đang tiếc xảy ra.

Hai là, bố trí nơi thắp hương thờ cúng, các vật dụng trang thiết bị tại nơi thờ cúng hợp lý, đảm bảo khoảng cách an toàn PCCC. Bàn thờ phải làm bằng vật liệu khó cháy hoặc không cháy, có vách ngăn chống cháy lan sang khu vực xung quanh. Đèn dầu, lư hương, nến phải đặt chắc chắn trên các vật không cháy, cách xa vật dễ cháy, đảm bảo không cháy lan khi chân hương trong lư hương cháy hoặc đèn dầu, nến bị rơi; trên bàn thờ nên bố trí ít các vật liệu dễ cháy, hoặc các vật dụng đựng trong các túi ni lông, bao bì cháy được.

Ba là, việc thắp hương, đốt vàng mã phải đúng nơi quy định, tránh xa những nơi có vật dễ cháy và phải có người trông coi. Tránh việc thắp hương vòng qua đêm, không nên đi ra khỏi nhà khi hương trên bàn thờ chưa tắt. Đặc biệt hạn chế sử dụng nến khi thờ cúng, khi sử dụng nến cần phải được kê trên các đế đỡ không cháy. Không đốt quá nhiều vàng mã, nhất là các loại vàng mã có kích thước lớn. Tuyệt đối không đốt vàng mã ở những nơi có quy định cấm như: chợ, trung tâm thương mại, nơi có vật liệu dễ cháy,…

Bốn là, việc đốt vàng mã được thực hiện trong các thùng, chậu được làm bằng vật liệu không cháy như thùng kim loại (sắt, inox), lư đồng, chậu xi măng,... có nắp đậy kín để tránh tàn lửa bay ra xung quanh, đồng thời phải chờ vàng mã cháy hết, dùng nước vẩy lên tro nóng đảm bảo không phát sinh đám cháy.

Năm là, các thiết bị điện được bố trí nơi thờ cúng cần đảm bảo an toàn PCCC, có thiết bị bảo vệ để tránh các sự cố về điện có thể gây ra cháy. Người dân thường xuyên tự kiểm tra an toàn PCCC hệ thống điện, thiết bị tiêu thụ điện tại khu vực đặt bàn thờ, kịp thời phát hiện sơ hở, thiếu sót và có biện pháp khắc phục. Trước khi ra khỏi nhà và trước khi đi ngủ phải kiểm tra nơi thờ cúng, ngắt thiết bị điện không cần thiết.

Sáu là, người dân cần tham gia lớp tập huấn kiến thức, kỹ năng về phòng cháy và chữa cháy do cơ quan Công an, chính quyền địa phương tổ chức; chủ động trang bị tối thiểu một bình chữa cháy xách tay cho hộ gia đình, kịp thời xử lý khi có sự cố cháy, nổ xảy ra. Tham gia các "Tổ liên gia an toàn PCCC" nhằm tăng cường sự phối hợp và hỗ trợ giữa các hộ gia đình, nhà dân, nhà để ở kết hợp sản xuất, kinh doanh để tạo ra một mạng lưới an toàn chung, cùng nhau phòng cháy chữa cháy hiệu quả.

Bảy là, khi xảy ra cháy, người dân nhanh chóng báo động cho mọi người xung quanh biết; ngắt nguồn điện; sử dụng phương tiện chữa cháy ban đầu như bình chữa cháy xách tay…, đồng thời gọi số điện thoại nóng 114, tích cực chữa cháy, cứu người bị nạn nhằm hạn chế thấp nhất thiệt hại về người và tài sản do cháy gây ra.

Để chủ động phòng ngừa, không để xảy ra cháy, nổ trong dịp cuối năm, nhất là dịp Tết dương lịch, Tết Nguyên đán Ất Tỵ năm 2025, mỗi hộ gia đình, mỗi người dân cần nâng cao ý thức tự giác, chấp hành nghiêm các quy định về PCCC; tuyệt đối không chủ quan, lơ là trong việc sử dụng nguồn điện, nguồn nhiệt; thực hiện tốt công tác PCCC theo phương châm "Phòng hơn chống" để mọi người, mọi nhà cùng đón một năm mới an toàn, hạnh phúc.■

Trang thơ

HOÀI MINH

Bên mẹ ngày Xuân

Ngày Xuân về lại quê nhà
Được bên cạnh mẹ thật là bình yên
Tâm tình bao chuyện bên hiên
Bỏ quên đi những nỗi niềm gian truân

Chiều nghiêng sợi khói trong ngần
Đong đưa quyện lại ngoài sân nắng vàng
Bên thềm hoa nở xốn xang
Hương thơm theo gió dịu dàng thoảng bay

Ngày Xuân lại được sum vầy
Cùng bên mái ấm đong đầy yêu thương
Ngắm nhìn tóc mẹ chiều buông
Dường như sợi trắng nhiều hơn hôm nào

Mùa thì cứ mãi trôi mau
Nhưng tình của mẹ đâu nào đổi thay
Mỗi khi về lại chốn này
Mẹ là bến đậu đong đầy ấm êm.

NGUYỄN THỊ LUYẾN NHỚ

Câu hò ngày Xuân...

Mẹ ngồi gói bánh chưng xanh
Bên làn khói ấm trong lành quê hương
Nắng lên từ phía con đường
Có bàn chân nhỏ về thương ruộng đồng.

Mái chèo khua nước ven sông
Nổi trôi từ độ chưa chồng mà đi
Một hôm nghe cỏ thầm thì
Hỏi người xa xứ tiếc gì Xuân xưa?

Cành đào trước ngõ lưa thưa
Trổ vào tôi những thiếu thừa… quê ơi…
Giao thừa nghiêng chén đầy vơi
Quanh đi quẩn lại cái thời nông sâu.

Người vừa bỏ phố bấy lâu
Dòng sông, con nước… còn đâu chuyến đò?
Đồng xanh thấp thoáng cánh cò
Ta về tìm lại câu hò ngày Xuân…

LÊ VĂN TRƯỜNG

Hẹn

Em hẹn gì khi mùa Xuân đến
Mà niềm mơ ước nở thành hoa
Trước gương chải chuốt thơm hương tóc
Trong lòng như đã vang khúc ca

Em hẹn gì khi mai rụng cánh
Nghĩa là mình lại sắp xa quê
Tiếc cuộc sum vầy sao ngắn quá
Buồn vui chưa kể hết cho nhau

Em hẹn gì với miền xứ sở
Luyến lưu nhìn lại những thân quen
Vấn vương với từng nhành cỏ dại
Túi hành trang sao đựng hết quê nhà.

Em hẹn gì cùng dòng sông nhỏ
Triền đê nở tím cánh hoa bần
Đi đâu rồi cũng về chốn cũ
Những ngày đất khách sẽ qua mau...

TRẦN VĂN THIÊN

Một mảnh trời Xuân

Về hiên nắng níu một nhánh Xuân xanh
Hương tháng Giêng bịn rịn từng cánh gió
Giữa lặng yên còn điều chi chưa ngỏ
Xin ngồi lại thì thầm với mùa Xuân

Ngõ rạ rơm quấn quýt những bàn chân
Bóng chim sâu tha sợi tơ nắng biếc
Mẹ gánh về miền hương quê thao thiết
Đổ đầy xuân loang loáng giấc mơ trầm

Viết lên mùa lời khế ước xa xăm
Bầy chim én thêu thùa vạt khói trắng
Ánh lửa nghiêng bóng thời gian thinh lặng
Dáng mẹ ngồi in trên áng ca dao

Tháng Giêng xanh gửi theo gió câu chào
Sớm mùa Xuân sao lòng da diết thế
Những lời ru dìu ta qua dâu bể
Ôm vào lòng mảnh trời biếc quê hương…

TRẦN THANH THOA

Một sớm Xuân quê

Mây trôi qua ngõ mùa Xuân
Gửi theo vạt khói trong ngần bóng quê
Đêm dài qua hết cơn mê
Sớm mai những cánh chim về lối xưa

Tháng Giêng xanh ngát như vừa
Đơm lên áo gió hạt mưa bềnh bồng
Sân nhà mai đã vàng bông
Tinh sương mẹ nhóm lửa hồng chao nghiêng

Gió Xuân hây hẩy tháng Giêng
Dường như gói cả một miền hương say
Mẹ ngồi chải tóc sương bay
Mùa trôi trên những ngón tay tảo tần

Đi qua ngày tháng xoay vần
Xin về nương náu cội Xuân quê nhà
Ru mình trong giấc cỏ hoa
Ca dao đẫm ánh trăng ngà Giêng hai

Thềm Xuân thương nhớ đan cài
Người về gục khóc bờ vai mẹ hiền…

TRẦN THANH THOA

Về giữa mùa Xuân

Gọi nhau về giữa mùa Xuân
Con đường khoả ánh chiều bâng khuâng vàng
Đợi gì phía ấy mênh mang
Thời gian tựa bóng những đàn chim xa

Gọi nhau trong cõi quê cha
Bời bời xoan tím hiên nhà gió reo
Sương tràn giếng nước trong veo
Thả gầu vớt mảnh trăng treo cuối trời

Gọi nhau mưa nắng bên đời
Vọng từ đồng đất bao lời nghĩa nhân
Mẹ ngồi tựa áng phù vân
Phơi lên nỗi nhớ những vần ca dao

Gọi nhau như buổi hôm nào
Lưa thưa hoa khế cầu ao đợi người
Gió Xuân rộn tiếng trẻ cười
Bóng làng nghiêng xuống một đời bôn ba…

HUỲNH THỊ MỘNG TUYỀN

Một sớm mùa Xuân

Con về tìm lại Xuân xưa
Còi tro, nhóm lửa như chưa bỏ làng
Hiên nhà giọt nắng miên man
Trôi trên nỗi nhớ về ngang ngõ nhà.

Con về thăm lại mùa hoa
Nở trong sương sớm chở qua phía ngày
Rưng rưng nhặt cánh đào phai
Chợt đâu thấp thoáng dáng ai qua thềm?

Con về nghe gió ru êm
Có hương cỏ lạ trong đêm ngỡ ngàng
Cha còn kể chuyện mùa màng
Cánh cò chờ giấc mơ tan thuở nào…

Con về đứng nép cửa sau
Vẫn lưng áo mẹ bạc nhàu tháng năm
Xuân về trên những lặng thầm
Nghe hương bánh mứt trên mâm chợt đầy…

TRẦN KỲ DUYÊN

Nắng đã thơm Xuân

Mẹ ơi nắng đã thơm Xuân
Sáng nay ngoài cửa tỏa làn hương hoa
Bướm ong bay lượn quanh nhà
Trên cành chim cũng hát ca rộn ràng

Ngoài kia những chuyến đò ngang
Đưa người sum họp họ hàng đông vui
Ly trà miếng bánh chào mời
Cùng bên mái ấm bao lời yêu thương

Mẹ còn gánh nắng trên lưng
Thơm tho mùi của mùa Xuân an lành
Khoảng vườn lối rẫy loanh quanh
Non xanh màu lá nặng tình bấy lâu

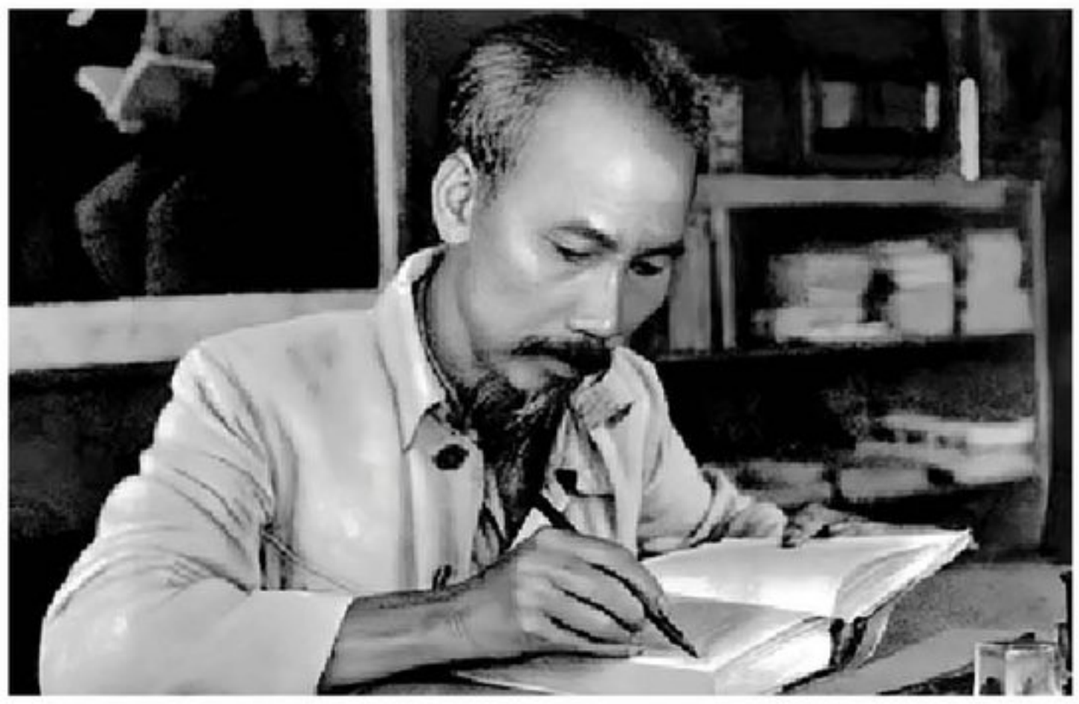
Dẫu rằng ướt đẫm áo nâu
Nhưng mùa quả ngọt đâu nào phụ công
Ngõ về thỏa những chờ mong
Xuân reo xao xuyến nắng thơm trải đầy.

HÌNH ẢNH ẨN DỤ "CON RẮN"

TRONG CÁC TÁC PHẨM ĐẤU TRANH CỦA CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH

PHAN HÀ

Chủ tịch Hồ Chí Minh không chỉ là một lãnh tụ vĩ đại của phong trào cách mạng Việt Nam mà còn là một nhà thơ, nhà văn kiệt xuất trong nền văn học Việt Nam hiện đại. Với quan điểm, văn chương cũng là vũ khí sắc bén để đấu tranh cách mạng, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã dùng ngòi bút của mình phục vụ đắc lực cho mục đích đấu tranh chính trị, phụng sự cho sự nghiệp cách mạng của đất nước trong từng giai đoạn. Đặc biệt, bằng ngòi bút chính luận sâu sắc, giàu tính luận chiến và đa dạng về bút pháp của mình, Người đã nhiều lần dùng hình ảnh ẩn dụ "con rắn" để bóc trần bản chất xấu xa thâm độc của quân xâm lược.

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh không bao giờ tự nhận mình là nhà văn, nhà thơ, mà Người chỉ khiêm tốn nhận mình là người bạn của văn nghệ. Thế nhưng, khối lượng những tác phẩm văn học đồ sộ mà Người để lại cho muôn đời sau đã cho thấy rõ trí tuệ kiệt xuất và tài năng văn chương tuyệt vời của Người. Trong đó, các tác phẩm văn chính luận là lĩnh vực nổi bật được Người sáng tác với số lượng lớn nhất trong sự nghiệp cầm bút của mình.

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã viết nên nhiều tác phẩm xuất sắc, bộc lộ tư duy sắc sảo, giàu tri thức văn hóa, gắn lý luận với thực tiễn, như mũi tên thẳng vào thực tế xã hội lúc bấy giờ có thể kể đến như "Bản án chế độ thực dân Pháp (1925)" tố cáo tội ác của thực dân Pháp ở thuộc địa, "Tuyên ngôn Độc lập (1945)" là văn kiện lịch sử công bố với toàn dân tộc và thế giới về sự ra đời của nước Việt Nam độc lập, "Lời kêu gọi toàn quốc kháng chiến (1946)".... Trong các tác phẩm văn chương đấu tranh của Người, hình ảnh quân xâm lược, chủ nghĩa đế quốc, thực dân, hình ảnh thuộc địa lầm than luôn được tái hiện một cách chân thực và sâu sắc, qua đó thức tỉnh đồng bào một lòng đứng lên đánh giặc.

Có thể nói, trên hành trình tìm đường cứu nước của mình, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã đi qua nhiều nước trên thế giới, độc lập có, thuộc địa có, nước giàu có, nước nghèo có, văn minh có, lạc hậu có. Chính cuộc hành trình này đã giúp Người nhận thức đầy đủ và chân thực hơn bản chất của chế độ thực dân, sự quý giá của độc lập tự do khi con người được làm chủ bản thân mình, làm chủ đất nước mình. Đấu tranh chống chủ nghĩa thực dân Chủ tịch Hồ Chí Minh dùng những biểu tượng là những con vật, loài vật để hạ bệ, để vạch trần bản chất ăn cướp, xâm lược, độc ác của chúng một cách đích đáng nhất như: con sói, con cọp, con chó, con trâu điên, con voi, con ếch giun thảm hại.... Trong đó, đặc biệt, người nhiều lần sử dụng hình ảnh con rắn để bóc trần bản chất xấu xa thâm độc của chế độ thực dân.

Từ ngày 17/6 đến 08/7/1924 tại Matxcơva, Đại hội lần thứ V Quốc tế Cộng sản đã được tổ chức. Mục đích của Đại hội là chủ trương tăng cường công tác xây dựng các Đảng cộng sản và vạch ra nhiệm vụ của phong trào cộng sản và công nhân quốc tế đấu tranh chống chủ nghĩa cơ hội, chống những phần tử phái hữu và Tờrốtkít. Tại phiên họp thứ 8 của Đại hội diễn ra vào ngày 23/6/1924, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã có bài phát biểu đanh thép về tư bản chủ nghĩa. Người ví tư bản chủ nghĩa với con rắn – một loài vật hoang dã cực kì nguy hiểm với nọc độc có thể giết chết đối thủ ngay tức khắc. Người nói: "Tất cả các đồng chí đều biết rằng, hiện nay nọc độc và sức sống của con rắn độc tư bản chủ nghĩa đang tập trung ở các thuộc địa hơn là ở chính quốc. Các thuộc địa cung cấp nguyên liệu cho các nhà máy; các thuộc địa cung cấp binh lính cho quân đội của chủ nghĩa đế quốc. Các thuộc địa trở thành nền tảng của lực lượng phản cách mạng." (Hồ Chí Minh toàn tập, tập 1, tr 296) Theo quan điểm của người Việt, rắn là loài vật đại diện cho cái ác, cho những kẻ gian ác, thâm độc tinh ranh. Chính vì vậy, ví chủ nghĩa thực dân với con rắn, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khơi gợi ở người đọc sự hiểu về bản chất nguy hiểm, độc ác, xảo quyệt đầy sự phản trắc của chủ nghĩa tư bản. Điều đó cho thấy cái nhìn sắc sảo và đanh thép của Chủ tịch Hồ Chí Minh với tư bản chủ nghĩa.

Trong lời phát biểu này, Người tiếp tục có những hình ảnh ẩn dụ thâm thuý, sâu sắc: "Các đồng chí thứ lỗi về sự mạnh bạo của tôi, nhưng tôi không thể nói với các đồng chí rằng, sau khi nghe những lời phát biểu của các đồng chí ở chính quốc, tôi có cảm tưởng là các đồng chí ấy muốn đánh chết rắn đằng đuôi. Thế mà các đồng chí khi nói về cách mạng, các đồng chí lại khinh thường thuộc địa. Các đồng chí, khi các đồng chí muốn đập vỡ một quả trứng hay một hòn đá, thì các đồng chí phải nghĩ đến việc tìm kiếm một công cụ mà sức bền của nó tương xứng với sự vững chắc của đối tượng định đập tan. Tại sao các đồng chí không có sự đề phòng như vậy khi các đồng chí muốn đánh đổ chủ nghĩa tư bản? Tại sao trong những vấn đề của cách mạng các đồng chí không đem ra đối chiếu sách lược, sức mạnh của các đồng chí? Tại sao không so sánh sức mạnh và sự tuyên truyền của các đồng chí với sức mạnh và sự tuyên truyền của kẻ địch mà các đồng chí muốn chống lại và chiến thắng nó? Tại sao các đồng chí lại xem thường các thuộc địa trong lúc chủ nghĩa tư bản lại dựa vào nó để tự bảo vệ và chống lại các đồng chí?" (Hồ Chí Minh toàn tập, tập 1, tr.273, 274).

Những ý tứ quan trọng nhất đều nằm trong những ngụ ngôn: "Hiện nay nọc độc và sức sống của con rắn độc tư bản chủ nghĩa đang tập trung ở các thuộc địa hơn là ở chính quốc" để dẫn đến lập luận ở câu cuối cùng là không thể bác bỏ: "Tại sao các đồng chí lại xem thường các thuộc địa trong lúc chủ nghĩa tư bản lại dựa vào nó để tự bảo vệ và chống lại các đồng chí?". Người Việt có thành ngữ "Đánh chết rắn đằng đuôi" để chế nhạo những ai thiếu hiểu biết (về loài rắn), làm việc dở dang, không quyết đoán, không triệt để sẽ dễ dẫn đến những hậu quả đáng tiếc. Trong trường hợp này Người dùng thành ngữ "Đánh chết rắn đằng đuôi" để mỉa mai những ai không hiểu biết về thuộc địa cũng chẳng hiểu gì về bản chất của "con rắn độc tư bản chủ nghĩa". Năm 1889 Đệ nhị quốc tế được thành lập nhưng vì chọn lọc các đảng viên không kỹ mà bọn hoạt đầu đã chui vào phá hoại mục đích tôn chỉ của hội (Hồ Chí Minh toàn tập, tập 2. tr 307, 308).

Trong văn học dân gian Việt Nam, để chỉ những kẻ ác tâm, gian xảo, thường là để chỉ kẻ thù, người Việt thường hay dùng các câu tục ngữ: "Đánh rắn giập đầu"; "Đánh rắn giữa khúc"; "Rắn đến nhà chẳng đánh thì quái"… Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng nhiều lần lấy hình tượng "con rắn" để nói về kẻ xâm lược: "Đánh địch phải đánh cho đúng, như "đánh rắn phải đánh giập đầu" (Hồ Chí Minh toàn tập, tập 10, tr 259). Hoặc khi dự báo về trận Điện Biên Phủ, Chủ tịch Hồ Chí Minh viết: "Con rắn thực dân đã bị ta đánh gãy lưng, song nó chưa bị đánh giập đầu. Còn đầu thì nó còn có thể cắn. Vì vậy, ta cần phải cẩn thận hơn, đề phòng hơn, chuẩn bị hơn nữa, để đánh cho giập đầu nó. Khi đó ta mới hoàn toàn thắng lợi!" Chủ tịch Hồ Chí Minh còn tiên lượng: "Theo kế hoạch của giặc, thì trận ấy phải là một trận khủng khiếp nhất. Kết quả trận ấy khủng khiếp thật, nhưng khủng khiếp cho giặc chứ không phải khủng khiếp cho ta".

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng khẳng định: "Văn hóa nghệ thuật cũng là một mặt trận. Anh chị em là chiến sĩ trên mặt trận ấy". Và những tác phẩm của Người để lại chính là minh chứng rõ ràng cho điều này. Trong những tác phẩm ấy, ngôn từ cũng được Người sử dụng trở thành vũ khí chống lại cái xấu, cái ác! Năm con rắn (Ất Tỵ) đang đến gần, tìm hiểu về hình tượng ẩn dụ "con rắn" trong tác phẩm của Chủ tịch Hồ Chí Minh để thấy rằng, đằng sau đó là cả một tầm sâu rộng về tư tưởng và văn hóa. Chính sự lớn lao về tầm vóc, đa dạng về phong cách sâu sắc về nội dung tư tưởng, sáng tạo độc đáo về nghệ thuật đã khiến những tác phẩm của Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn được trong nước và quốc tế yêu thích, và mãi mãi trường tồn cùng thời gian như vậy...!■

"KHÔNG PHẢI NGƯỜI HÙNG NÀO CŨNG MẶC ÁO CHOÀNG"

SONG THƯ

Trong năm 2024, nhiều bức tranh vẽ về những người hùng cứu người đã thu hút sự chú ý trên mạng xã hội. Các tác phẩm này thường được cộng đồng sáng tạo để tri ân những chiến sỹ Phòng cháy chữa cháy và cứu nạn cứu hộ (PCCC&CNCH) cũng như các cá nhân dũng cảm trong các vụ hỏa hoạn nghiêm trọng.

Trong bối cảnh bão Yagi gây ra nhiều thiệt hại nghiêm trọng, một số tác phẩm tranh vẽ đã được cộng đồng họa sỹ chia sẻ nhằm ghi nhận hình ảnh các lực lượng chức năng, đặc biệt là người lính PCCC&CNCH, trong hoạt động cứu hộ và giúp đỡ người dân. Một số tranh ký họa nổi bật của nghệ sỹ Đồng An Thư đã được lan tỏa mạnh mẽ trên mạng xã hội. Trong đó, các chiến sỹ PCCC&CNCH được khắc họa với hình ảnh xúc động như: cõng người dân vượt qua nước lũ, cứu trẻ em khỏi những khu vực nguy hiểm, hay điều phối giao thông giữa cơn bão. Những bức tranh này không chỉ làm nổi bật tinh thần trách nhiệm mà còn lan tỏa thông điệp về lòng nhân ái và sự đồng lòng trong khó khăn. Ngoài ra, các tác phẩm khác cũng thể hiện các hoạt động cứu hộ trên biển, hay sự phối hợp giữa các lực lượng như quân đội, Công an, và tình nguyện viên, phản ánh một bức tranh đầy nhân văn giữa thiên tai.

Đồng An Thư là một nữ họa sỹ trẻ đầy tài năng và sáng tạo của Việt Nam, được biết đến qua loạt tác phẩm mang tên "Việt Nam tử tế". Nữ họa sỹ tốt nghiệp Thủ hoa ngành thiết kế thời trang Trường Đại học Tôn Đức Thắng, Thành phố Hồ Chí Minh năm 2023. Cô hiện là nhiếp ảnh gia, stylist tự do. Cô mê hội họa từ nhỏ, từng tham gia nhiều cuộc thi vẽ tranh cổ động ở nhà trường cấp phường, quận và thành phố. An Thư 21 tuổi, sống và làm việc tại Thành phố Hồ Chí Minh. Dù địa phương không chịu ảnh hưởng thiên tai nhưng cô theo dõi sát sao tình hình bão lũ miền Bắc. Cô đọc báo, xem tin tức mạng xã hội, tìm những khoảnh khắc mọi người giúp đỡ nhau trong cơn bão, vẽ thành tranh.

Tác phẩm của Đồng An Thư gồm 11 bức tranh, là những lát cắt sâu sắc về cuộc sống, văn hóa, và con người Việt Nam, phản ánh tinh thần nhân văn và sự lạc quan giữa đời thường. Với phong cách nghệ thuật tinh tế và đầy màu sắc, Đồng An Thư không chỉ thu hút người xem bởi kỹ thuật hội họa xuất sắc mà còn bởi thông điệp sâu sắc mà cô gửi gắm qua mỗi tác phẩm.

Các bức tranh trong "Việt Nam tử tế" lấy cảm hứng từ những câu chuyện có thật trong cuộc sống. Đó là hình ảnh những người lao động chân chất, những em nhỏ vô tư nô đùa trên cánh đồng, hay những khoảnh khắc đời thường giản dị mà đầy ấm áp. Từ những chi tiết nhỏ nhặt như nụ cười của bác bán hàng rong đến hình ảnh đoàn người tình nguyện giúp đỡ đồng bào miền Trung trong lũ lụt, Đồng An Thư đã khắc họa thành công vẻ đẹp ẩn sâu trong sự bình dị. Các tác phẩm này không chỉ đơn thuần là những bức tranh mà còn như một lời nhắn nhủ về sự tử tế, lòng nhân ái và tinh thần đoàn kết trong cộng đồng người Việt.

Điểm đặc biệt trong phong cách của Đồng An Thư là cách cô sử dụng màu sắc để thể hiện cảm xúc. Những gam màu tươi sáng như vàng, cam, và xanh lá được sử dụng linh hoạt, mang lại cảm giác gần gũi, ấm áp nhưng vẫn đầy sức sống. Các bức tranh không chỉ tái hiện chân thực hình ảnh đời thường mà còn mang lại niềm hy vọng và cảm hứng cho người xem. Đồng thời, cô cũng chú trọng đến chi tiết, từng nét vẽ đều tinh tế, thể hiện sự trân trọng của cô dành cho từng nhân vật và câu chuyện mà cô kể.

Bộ sưu tập "Việt Nam tử tế" của họa sỹ Đồng An Thư không chỉ là một tập hợp các bức tranh đẹp mắt mà còn là một dự án nghệ thuật mang đậm giá trị nhân văn, gắn kết nghệ thuật với đời sống xã hội. Qua 11 tác phẩm trong bộ sưu tập, Đồng An Thư đã tái hiện nhiều khía cạnh khác nhau của cuộc sống Việt Nam, từ những hình ảnh quen thuộc trong đời thường đến những câu chuyện về tình người và lòng tử tế. Các bức tranh trong "Việt Nam tử tế" không chỉ phản ánh những câu chuyện tích cực mà còn truyền tải thông điệp về sự gìn giữ và phát huy giá trị truyền thống. Đồng An Thư mong muốn khơi dậy trong người xem ý thức về việc lan tỏa lòng tốt và sự đồng cảm trong cộng đồng.

Cô vẽ tranh theo phong cách ký họa trên máy tính bảng, mỗi bức mất khoảng vài tiếng. An Thư phác thảo đen trắng trước sau đó tô màu, không dùng các hiệu ứng, phần mềm chỉnh sửa. Hai trong số tranh đầu tiên của cô là hình ảnh xe chữa cháy, xe tải chắn bão gió cho xe máy qua cầu, chiều 07/9/2024 ở Hà Nội. Bộ tranh nhận được hàng trăm nghìn lượt thích, chia sẻ trên mạng xã hội. Nhiều người cho biết rưng rưng khi xem các bức vẽ gợi nhắc hình ảnh quân dân cùng vượt qua gian khó. Hình ảnh nữ chiến sỹ Công an bế em bé ra khỏi căn nhà ngập nước ở Thái Nguyên đến Chiến sỹ Cảnh sát giải cứu em bé ở thị trấn Đồng Mỏ, Chi Lăng, Lạng Sơn hay các chiến sỹ lênh đênh trên thuyền, chở hàng hóa cứu trợ người dân vùng lũ, hay tác phẩm Người đi ôtô xuống giúp người đi xe máy trong mưa bão. Bức tranh chiến sỹ cõng người dân lịm đi vì kiệt sức trong bão lũ. "Đây là tác phẩm tôi vẽ lâu nhất, do vừa sáng tác vừa khóc vì xúc động. Tôi thương người dân chịu nhiều đau thương vì thiên tai, cảm phục các chiến sỹ hết lòng vì dân" - An Thư nói."Tôi mong muốn lan tỏa những hình ảnh ấm cúng, truyền tải cảm xúc tích cực trong thiên tai", Anh Thư cho biết.

Hình ảnh nữ chiến sỹ Công an bế em bé ra khỏi căn nhà ngập nước ở Thái Nguyên. *Họa sỹ: Đồng An Thư*

Mỗi bức tranh, An Thư đều vẽ hình ảnh lá cờ Việt Nam. "Tôi muốn bạn bè nước ngoài khi xem tác phẩm có thể cảm nhận được sự lương thiện, tử tế của người Việt chúng ta" cô nói. An Thư cho biết vẫn đang sáng tác các tranh cùng chủ đề.

Thông qua dự án này, Đồng An Thư đã chứng minh rằng nghệ thuật không chỉ để chiêm ngưỡng mà còn là một phương tiện mạnh mẽ để kết nối và thay đổi con người. Bộ sưu tập "Việt Nam tử tế" đã được triển lãm ở nhiều địa điểm lớn tại Việt Nam và nhận được sự tán dương từ đông đảo công chúng. Nhiều người xem đã chia sẻ rằng họ cảm thấy xúc động và được truyền cảm hứng từ những bức tranh của Đồng An Thư. Đây không chỉ là thành công của cá nhân họa sỹ mà còn là minh chứng cho sức mạnh của nghệ thuật trong việc lan tỏa những điều tốt đẹp trong cuộc sống. Những hình ảnh đầy cảm xúc này được chia sẻ rộng rãi, thể hiện lòng biết ơn sâu sắc và khích lệ tinh thần dũng cảm của lực lượng PCCC.

Nhằm tôn vinh "người hùng trong lửa", ngoài những hình ảnh về những người lính chữa cháy dũng cảm, hình ảnh người dân thường lao vào biển lửa cứu người cũng được tái hiện sinh động qua các tranh vẽ. Một số tác phẩm được lan truyền trên các trang facebook cá nhân cũng mang thông điệp nhân văn sâu sắc về lòng dũng cảm và hy sinh. Các bức tranh không chỉ đẹp về mặt nghệ thuật mà còn mang giá trị tinh thần, gợi nhớ và tôn vinh những người đã hy sinh vì cộng đồng.

Khoảng 0 giờ 45 phút rạng sáng 24/5/2024, vụ hỏa hoạn nghiêm trọng đã xảy ra tại nhà trọ cao 3 tầng ở số 1, ngách 43/98/31 Trung Kính, phường Trung Hòa, quận Cầu Giấy, Hà Nội. Chỉ trong ít phút, lửa bùng lên dữ dội kèm nhiều tiếng nổ. Vụ cháy khiến 14 người tử vong, 3 người bị thương. Khoảng 5 người thuê trọ và 5 người trong gia đình chủ nhà may mắn được cứu thoát. Khi phát hiện vụ cháy, người dân quanh khu vực đã nhanh chóng kéo tới dập lửa và gọi điện báo cho cơ quan chức năng. Sau vụ cháy, người dùng mạng xã hội đã chia sẻ đoạn clip ghi lại hình ảnh một nam thanh niên dũng cảm trèo lên tầng cao phá cửa sổ, cứu người mắc kẹt trong đám cháy. Đó là anh Đồng Văn Tuấn (quê ở huyện Trực Ninh, Nam Định) trọ cách nơi cháy 2 nhà. Khi phát hiện cháy, Tuấn kết hợp với 2 người không quen (anh Hoàng Anh Tuấn, quê Nam Định và anh Phạm Quốc Luật, quê Hà Tĩnh) sống gần khu trọ cùng nhau leo thang, đập tường cứu người. Đồng Văn Tuấn là xe ôm công nghệ, anh đi làm về muộn nên bữa cơm tối bắt đầu khi đã rạng sáng. Rạng sáng 24/5, nghe tiếng nổ, anh cùng vài người bạn chạy ra ngoài nghe tiếng kêu cứu nên tìm cách cứu người.

Khoảnh khắc họ đập tường cứu người đã được chia sẻ rộng rãi trên mạng xã hội. Nhiều người xem video không khỏi xúc động và thán phục trước sự dũng cảm của ba chàng trai này. Không ai trong số họ mong muốn trở thành một người hùng trong nghịch cảnh. Tuy nhiên, ở trong tình thế cấp bách, dù không quen biết, họ đã cùng nhau hợp lực để cứu người. Cảm phục trước hành động xả thân cứu người của 3 anh hùng trong vụ hỏa họa thương tâm tại phố Trung Kính, nhiều họa sỹ trẻ đã dùng nét vẽ để tái hiện khoảnh khắc về họ qua tranh vẽ và lan truyền trên mạng xã hội như lời tri ân sâu sắc. Trên trang SuZu Studio, họ được ví như Thần Sấm Thor trong thần thoại Hy Lạp với hình ảnh tay cầm chiếc búa.

Trang Điều Nhỏ Xíu Xiu với 1,3 triệu lượt theo dõi tái hiện cảnh người đập búa, người giữ thang để nhanh chóng giải cứu nạn nhân trong đám cháy. Bức tranh được đăng kèm dòng chú thích: *"Không phải người hùng nào cũng mặc áo choàng"* khiến nhiều người xúc động. Đại diện trang này cho biết, người đàn ông trong tranh đại diện cho tất cả anh hùng đã cứu trợ hôm đó vì ai cũng luân phiên đập tường.

Mỗi khi có tin tức gặp nạn, song song đó chúng ta cũng thấy rất nhiều tin tức về những anh hùng không áo choàng. Ở Việt Nam, cứ ra ngõ là gặp anh hùng", trang Thằng Anh Con Em xúc động chia sẻ khi vẽ lại khoảnh khắc người hùng giữa biển lửa trong đêm. Như Đồng Văn Tuấn chia sẻ sau khi được tán dương nhờ hành động dũng cảm: "Tôi không lo lắng hay sợ hãi, lúc đó chỉ biết cứu người". Chàng trai bị trật khớp tay vì cầm búa quá nặng nhưng không thấy đó là điều gì đáng bận tâm.

Họa sỹ Thái Hà An (Anbecks) gửi lời tri ân tới những anh hùng đã không màng tới an toàn của bản thân để đu thang, phá tường cứu người trong cơn hỏa hoạn. Được sự góp ý của dân mạng, nam họa sỹ nhanh chóng khắc họa thêm hình ảnh người hùng giữ thang để hỗ trợ việc giải cứu. Hình ảnh này nhận về hơn 162.000 lượt thích (Ảnh: Anbecks).

"Dễ thương ghê", "Phải dũng cảm lắm mới làm được vậy", "Cảm ơn các anh vì đã hy sinh sự an toàn của bản thân"... là một số bình luận dưới tranh vẽ về những người hùng trong vụ cháy được đăng trên trang What The Duck, thu hút hơn 2.300 lượt tương tác (Ảnh: What The Duck).

Những tác phẩm này chạm đến trái tim người xem nên liên tục được dân mạng chia sẻ. Đây cũng là cách thể hiện của cộng đồng mạng gửi lời tri ân đến các chiến sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH và người dân đã dốc sức cứu người trong biển lửa. Ở đâu có hoạn nạn, ở đó ắt có những anh hùng như các anh. *(Ảnh: Điều Nhỏ Xíu Xiu).*■

NHỮNG ĐỊA ĐIỂM DU XUÂN cầu bình an năm mới ở Hà Nội

ĐỨC AN

Đi lễ đầu năm là truyền thống lâu đời và là nét đẹp văn hóa trong đời sống tâm linh của người Việt vào mỗi dịp Tết đến Xuân về. Mỗi dịp Xuân sang cũng là khoảng thời gian để mọi người tìm đến những chốn thanh tịnh, tìm lại chút bình yên sau một năm bôn ba vất vả, để tâm thanh thản hòa vào cảnh sắc đất trời sang Xuân. Một số địa điểm văn hóa đặc biệt ở Hà Nội nên đến trong dịp đầu Xuân năm mới là:

Chùa Trấn Quốc

Chùa Trấn Quốc

Được xem là ngôi chùa cổ nhất và linh thiêng, chùa Trấn Quốc có lịch sử hơn 1.500 năm là nơi tâm linh nổi tiếng của du lịch Hà Nội và nằm trong top 16 ngôi chùa đẹp nhất thế giới. Dịp đầu năm, ngôi chùa không chỉ thu hút khách đến dâng lễ cầu bình an mà còn du xuân vãng cảnh chùa, cảnh Hồ Tây mùa Xuân về.

Chùa được xây dựng theo lối kiến trúc là sự kết hợp hài hòa giữa sự uy nghiêm, cổ kính với cảnh quan thanh nhã của hồ nước mênh mông. Đặc biệt, tại chùa Trấn Quốc du khách còn được chiêm ngưỡng Bảo tháp lục độ đài sen có 11 tầng và cao 15m. Mỗi tầng tháp có 6 ô cửa hình vòm, trong mỗi ô được đặt đặt một pho tượng Phật A Di Đà bằng đá quý, vô cùng trang trọng. Với phong cảnh hữu tình, chùa Trấn Quốc là điểm đến của các Phật tử và du khách thập phương.

Chùa Quán Sứ

Là một phần không thể thiếu của hồn thiêng Hà Nội, chùa Quán Sứ được xây dựng vào thế kỉ 15, là một trong những ngôi chùa lâu đời của Việt Nam. Hiện nay, khi đến chùa, du khách có thể nhìn thấy tên và các câu đối bên cổng bằng chữ quốc ngữ, điểm riêng biệt mà ít chùa ở Việt Nam có được.

Đền Ngọc Sơn

Tam quan của chùa có 3 tầng mái, nằm giữa là lầu chuông. Chùa có một tòa chánh điện cao, hình vuông nơi thờ các pho tượng Phật lớn và mạ vàng lộng lẫy được để ở nơi trang nghiêm nhất trong chùa. Ngoài ra, gian bên phải chánh điện là nơi dùng để thờ Lý Quốc Sư (tức Thiền sư Minh Không) với hai thị giả và gian bên trái thờ tượng Đức Ông và tượng Châu Sương, Quan Bình. Phía Đại Hùng Bảo Điện là nhà thờ Tổ, nơi thờ Lịch Đại Tổ Sư của Phật giáo Việt Nam.

Phủ Tây Hồ

Phủ Tây Hồ được xem là một trong những chốn linh thiêng nhất hệ thống đền, chùa ở Hà Nội, thu hút không chỉ những người dân Hà Nội, mà cả những khách trong nước và quốc tế tới cầu phúc.

Khi nhắc đến Phủ Tây Hồ người ta sẽ nghĩ ngay đến tín ngưỡng thờ Chúa Liễu Hạnh. Trong hệ thống điện thần Việt Nam, Chúa Liễu Hạnh là một trong tứ bất tử (Sơn Tinh, Thánh Gióng, Chử Đồng Tử, Liễu Hạnh Thánh Mẫu), là vị thánh của tín ngưỡng tứ phủ, một tín ngưỡng có cội nguồn lâu đời và độc đáo của Việt Nam. Đáng chú ý nhất trong các điện thờ Mẫu thường có ba pho tượng thần đặt song hành: Mẫu Thượng Ngàn, Mẫu Thoải và Mẫu Thượng Thiên. Ba vị mẫu này hợp thành Tam phủ với sức mạnh huyền bí ban phúc, xá tội và giải ách.

Được coi là nơi linh thiêng nên vào dịp Tết đến, Xuân về, phủ Tây Hồ luôn đón một lượng du khách đổ về đây rất đông, ngoài việc lễ chùa cầu may, cầu lộc, họ còn thưởng ngoạn cảnh đẹp Tây Hồ.

Đền Ngọc Sơn

Tọa lạc trên đảo Ngọc của hồ Hoàn Kiếm trong xanh, đền Ngọc Sơn là một trong những điểm du lịch thu hút du khách và là biểu tượng riêng có của Thủ đô Hà Nội. Trải qua nhiều thăng trầm của thời gian, đền Ngọc Sơn Hà Nội vẫn là điển hình về không gian, kiến trúc, là hình ảnh đáng tự hào của người dân đất kinh kỳ xưa và nay.

Kiến trúc của đền Ngọc Sơn là một trong những phong cách kiến trúc điển hình thể hiện khá rõ nét sự hòa hợp về tôn giáo qua nghìn năm văn hiến. Được xây dựng theo kiến trúc hình chữ Tam, đền Ngọc Sơn Hà Nội chủ yếu thờ thần Văn Xương Đế Quân (chủ quản văn chương, khoa cử) và thờ Trần Hưng Đạo. Ngoài ra, nơi đây cũng thờ Phật A-di-đà, Lã Động Tân, …Đền Ngọc Sơn - điểm du lịch tâm linh đầu năm, hiện nay bao gồm cả một quần thể kiến trúc đó là: Tháp Bút, Đài Nghiên, Cầu Thê Húc, Đắc Nguyệt Lầu, Đền Thờ và Trấn Ba Đình. Tất cả tạo nên một vẻ đẹp hùng vĩ, tráng lệ nhưng cũng rất đỗi thơ mộng.

Văn Miếu - Quốc Tử Giám

Được mệnh danh là ngôi trường đại học đầu tiên của Việt Nam, Văn Miếu - Quốc Tử Giám không chỉ là di tích lịch sử nổi tiếng ở đất thủ đô mà còn là nơi chứa đựng những tinh hoa của những giai đoạn lịch sử phong kiến trước kia và là nơi lưu giữ những giá trị truyền thống.

Văn Miếu - Quốc Tử Giám được xây dựng trong năm 1070 vào đời vua Lý Thánh Tông nhằm tôn thờ Nho học. Sau đó được trở thành nơi tổ chức khoa thi, hướng đến mục tiêu bồi dưỡng nhân tài, đào tạo những người tài giỏi cùng tham gia xây dựng đất nước.

Ngày nay, Văn Miếu - Quốc Tử Giám trở thành nơi tổ chức hội thơ, là nơi khen tặng những học sinh ưu tú, xuất sắc và là địa điểm tham quan nổi tiếng thu hút đông đảo du khách khi có dịp đến với Tết Hà Nội. Đồng thời, đây cũng là điểm hẹn "xin chữ" của người dân Hà thành trong những ngày Tết truyền thống với ước mong năm mới an lành, hạnh phúc.

Chùa Liên Phái

Chùa Liên Phái là một ngôi chùa có kiến trúc cổ với giá trị lịch sử đặc biệt của kinh thành Thăng Long xưa. Đáng chú ý nhất là toà Cửu phẩm ở hàng trước, được coi như quý hiếm vào bậc nhất trong các ngôi chùa cổ ở Hà Nội. Năm 1962, chùa được xếp hạng Di tích kiến trúc nghệ thuật quốc gia. Chùa Liên Phái có địa chỉ tại phố Bạch Mai, phường Cầu Dền, quận Hai Bà Trưng, Thành phố Hà Nội. Chùa do Lân Giác Thượng sĩ thuộc Thiền phái Lâm Tế lập vào năm 1726, đời Vua Lê Dụ Tông.

Thời vua Lê Dụ Tông (1705 – 1729) chùa có tên là Liên Hoa, đến năm 1733, chùa đổi tên là Liên Tông. Năm 1841, vì phải kiêng tên Nguyễn Phúc Miên Tông của vua Thiệu Trị nên chùa đổi tên là Liên Phái.

Chùa Một Cột

Chùa Một Cột hay còn gọi là chùa Diên Hựu, tọa lạc tại quận Ba Đình. Chùa được xây dựng năm 1049 thời vua Lý Thái Tông. Tương truyền, khi đang lo lắng vì đã cao tuổi mà vẫn chưa có hoàng tử thì một đêm, vua nằm mơ thấy Phật Bà hiện trên đài sen trong hồ nước, tay bế một đứa con trai trao vua. Thời gian sau, hoàng hậu hạ sinh một hoàng tử khôi ngô tuấn tú. Để ghi ân điều này, vua đã cho xây một ngôi chùa có dáng dấp hoa sen trong hồ nước và đặt tên là Diên Hựu.

Chùa chỉ có một gian được đặt trên một trụ giữa hồ sen. Điểm nhấn của ngôi chùa nằm ở họa tiết và kiến trúc độc đáo trông như một bông sen trên mặt nước, dân gian quen gọi là chùa Một Cột.

Hiện nay, chùa nằm trong cụm tham quan lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh – ao cá, nhà sàn Bác Hồ - chùa Một Cột và Bảo tàng Hồ Chí Minh.■

KÉO LỬA THỔI CƠM THI NÉT VĂN HÓA ĐẶC SẮC CỦA NGƯỜI THỊ CẤM

ĐỨC CHIẾN

Nằm ở phía Tây Thủ đô Hà Nội, làng quê Hương Canh (còn có tên gọi là làng Thị Cấm) vẫn còn lưu giữ được nét văn hóa truyền thống có từ lâu đời với Hội thi Kéo lửa, thổi cơm thi. Đây là lễ hội văn hóa dân gian đặc sắc, vô cùng độc đáo của người dân làng Thị Cấm. Hội thi không chỉ là biểu tượng văn hóa của người dân trồng lúa nước mà còn gợi nhớ chiến công chống giặc, giữ nước hiển hách của cha ông ta.

Cứ đến ngày mùng 8 tháng Giêng hàng năm, người dân làng Thị Cấm (phường Xuân Phương, quận Nam Từ Liêm, Thành phố Hà Nội) lại có mặt tại đình làng để tham gia Hội Kéo lửa, thổi cơm thi truyền thống. Tương truyền, đời Vua Hùng thứ mười tám, quân Thục sang xâm lược nước ta. Tướng quân Phan Tây Nhạc được giao thống lĩnh quân binh chống giặc. Khi dẫn quân qua làng Hương Canh, ông ra lệnh tổ chức nấu cơm thi để tuyển chọn người giỏi việc hậu cần đi theo phục vụ quân đội. Sau khi chiến thắng quân giặc, tướng quân Phan Tây Nhạc và phu nhân là bà Hoa Dung về sống ở vùng đất Thị Cấm, dạy dân làng trồng dâu, nuôi tằm, dệt vải. Sau khi qua đời, tướng quân Phan Tây Nhạc được nhân dân tôn là Thành hoàng làng. Để tưởng nhớ công ơn của ngài, người dân làng Thị Cấm mở Hội Kéo lửa, thổi cơm thi với những phần thi vô cùng độc đáo.

Hội làng Thị Cấm bắt đầu từ sáng ngày mùng 7 tháng Giêng, các cụ bô lão trong làng làm lễ mở cửa đình, buổi chiều làm lễ nhập tịch. Ngày mùng 8 tháng Giêng, Ban Tổ chức làm lễ dâng hương Thành hoàng làng và chuẩn bị cho Hội thi. Hội thi Kéo lửa, thổi cơm làng Thị Cấm chia thành bốn đội, mỗi đội gồm 10 người cùng tranh tài. Đồ chuẩn bị cho lễ hội gồm: nồi đồng, bát, thóc loại tốt, chày, cối đá, bình đồng, dụng cụ kéo lửa, giang, rơm, nứa. Khoảng 10 giờ, những chiếc cối đá, chày được đặt trước sân đình chờ tới giờ khai hội, rơm sau khi tuyển chọn được chuyển ra sân đình, các đô kéo lửa quấn đọn rơm, chuẩn bị giang, tre để kéo lửa. Hoàn tất việc chuẩn bị, Ban Tổ chức công bố thể lệ, các đội rút thăm để ra nhận 1kg thóc, chày, cối, nồi. Một hồi trống vang lên báo hiệu cuộc thi bắt đầu. Cuộc thi gồm ba phần được tiến hành cùng lúc: thi giã gạo, lấy nước, thi kéo lửa và thi thổi cơm. Đầu tiên, các nam thanh niên sẽ đem thóc cho vào cối giã. Thao tác giã gạo phải thật nhanh và khéo để hạt gạo không bị vỡ. Sau đó, gạo được sàng trấu để loại bỏ sạn và vo sạch. Cùng lúc, mỗi đội thi sẽ cử một thành viên chạy khoảng 800m từ đình làng ra chỗ lấy nước và quay về nơi tổ chức hội thi. Đội nào lấy nước nhanh thì sẽ có thêm thời gian để nấu cơm. Tiếp đến, phần hấp dẫn nhất của hội thi chính là thi kéo lửa. Mỗi đội cử ra bốn nam thanh niên tham gia phần thi này. Để kéo ra lửa, các đội thi lấy rơm được vò nát làm bùi nhùi, dùng hai thanh giang kẹp vào bùi nhùi, hai thanh tre đực già dùi sẵn những khe nhỏ ốp giữ chắc hai đầu. Một người ghì chặt thanh tre vào bó rơm, người còn lại luồn que giang vào khe đánh lửa, kéo cưa thật nhanh, mạnh và liên tục để tạo ma sát với thanh tre, tạo ra lửa và bén vào rơm. Khi thấy có khói bốc lên thì dừng lại và thổi cho lửa bùng lên, dùng mồi lửa này để thổi cơm. Sau khi các đội thi kéo lửa thành công, đình làng Thị Cấm bắt đầu nghi ngút khói lửa, xung quanh vang lừng tiếng trống hội và tiếng reo hò cổ vũ của dân làng cùng du khách, tạo nên khung cảnh vô cùng náo nhiệt. Phần thi cuối cùng là nấu cơm cũng không kém phần hấp dẫn. Nước lấy về cho vào nồi, đun sôi rồi cho gạo vào đảm bảo lửa cháy liên tục. Cơm sôi phải dùng đũa đảo để tránh cháy nồi và cơm sống bên trên. Khi cơm cạn, nồi cơm được trải một lớp khăn và giấy ăn lên trên để tránh bị tro tràn vào khi vùi trong tro rơm. Nồi cơm được ủ trong tro rơm đượm than nóng khoảng 20 phút để cơm chín đều. Trong thời gian ủ, thành viên các đội liên tục đốt thêm rơm để giữ nhiệt cho cơm chín nhanh hơn. Để kéo dài thời gian cho cơm chín nục, mỗi đội cũng phải tạo nhiều đống rơm khác để "đánh lừa" Bán Giám khảo đi tìm nồi để có thêm thời gian cho cơm chín. Sau một tuần hương, Ban Giám khảo sẽ đi quanh khu vực thi của các đội và dùng gậy để mò niêu cơm. Đến khi nào thấy đủ bốn nồi cơm của bốn đội thì dừng lại. Nếu các đội giấu khéo thì thời gian ủ nồi được kéo dài và cơm sẽ chín đều, nếu giấu vụng, bị giám khảo tìm thấy ngay đầu tiên cơm dễ bị sống. Sau khi tìm đủ bốn nồi cơm, Ban Giám khảo sẽ xới bốn bát để dâng lên Thành hoàng làng. Cơm sau đó được mang ra gian ngoài của đình để chấm điểm công khai trước người dân và thành viên của các đội tham dự. Các thành viên Ban Giám khảo căn cứ vào mùi thơm, độ trắng và độ dẻo của hạt cơm để chấm điểm. Nồi cơm nào trắng, dẻo, thơm ngon nhất sẽ giành chiến thắng. Sau khi công bố kết quả hội thi, dân làng chia nhau những hạt cơm cúng Thành hoàng làng để lấy lộc đầu năm. Theo quan niệm của người dân làng Thị Cấm, nếu người lớn ăn hạt cơm trong lễ Hội thì cả năm sẽ may mắn, trẻ em hay ăn, chóng lớn, học hành tấn tới. Chính vì vậy, nhân dân làng Thị Cấm tổ chức hội thi nhằm cầu mong một năm mới no đủ, hạnh phúc, bình an, và cũng là dịp để người dân hướng về nguồn cội, tưởng nhớ các bậc tiền nhân có công giữ nước, xây dựng làng, giáo dục các thế hệ về tình yêu quê hương đất nước, yêu lao động. Với những giá trị văn hóa độc đáo, lễ hội truyền thống kéo lửa, thổi cơm thi làng Thị Cấm đã được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch công nhận là di sản văn hóa phi vật thể Quốc gia theo Quyết định số 827/QĐ-BVHTTDL ngày 09/3/2021. Đây vừa là niềm tự hào vừa là trách nhiệm của người dân địa phương trong việc bảo tồn, giữ gìn và phát huy giá trị di sản văn hóa. Tuy nhiên, song song với việc bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa, công tác đảm bảo an ninh trật tự tại địa phương trong dịp lễ hội cũng được chính quyền quận Nam Từ Liêm rất coi trọng. Thực tế trong những ngày diễn ra lễ hội, lượng du khách đổ về tham quan khá đông. Do đó, công tác giữ gìn an ninh trật tự, bảo vệ môi trường, để phòng chống cháy nổ cũng trở nên phức tạp hơn. Nhằm thực hiện tốt công tác đảm bảo an ninh khu vực, lực lượng Công an phường đã phối hợp với chính quyền các cấp tăng cường tuần tra, kiểm soát, đảm bảo không xảy ra ùn tắc, làm tốt công tác phòng chống cháy nổ. Bên cạnh đó, chính quyền địa phương cũng chủ động tuyên truyền, kịp thời nhắc nhở người dân và du khách không được lơ là, nâng cao cảnh giác khi về tham dự lễ hội.

Trong không khí rộn ràng, háo hức của những ngày đầu Xuân mới, khi tiếng trống hội Xuân vang lên giục giã, từ khắp các nẻo đường, người người nô nức rủ nhau đi trẩy hội. Hội thi Kéo lửa thổi cơm của dân làng Thị Cấm trải qua bao nhiêu năm, đến nay vẫn giữ được nét văn hóa cổ truyền độc đáo. Đây cũng là dịp để người dân làng Thị Cấm ôn lại truyền thống "Uống nước, nhớ nguồn" trong mỗi dịp Tết đến Xuân về.■

"LÁ CHẮN BÌNH YÊN"

BẢO MINH

"Lá chắn bình yên" là tên gọi của bức bích họa khổng lồ được đặt tại khu vực trải nghiệm phòng chống đuối nước thuộc Trung tâm giáo dục cộng đồng về PCCC&CNCH - Công an Thành phố (TP) Hồ Chí Minh. Bức bích hoạ do Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an Thành phố chủ trì thực hiện và được khánh thành vào đúng ngày 04/10 nhân dịp kỷ niệm 63 năm truyền thống lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH và 23 năm ngày Toàn dân PCCC. Hình ảnh những người chiến sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH hăng say luyện tập trên thao trường; kịp thời có mặt ở hiện trường các vụ hỏa hoạn, sẵn sàng đối mặt với những hiểm nguy nhằm mục tiêu cao nhất là bảo vệ an toàn tính mạng và tài sản của nhân dân... nhắc ta về những hy sinh thầm lặng của những người chiến sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH, các anh thực sự là "lá chắn" bảo vệ sự bình yên cho cuộc sống của nhân dân.

Trong bài phát biểu nhân dịp khánh thành bức bích hoạ "Lá chắn bình yên", Đại tá Huỳnh Quang Tâm – Trưởng phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an TP Hồ Chí Minh đã nhấn mạnh: "Bức bích hoạ được tạo dựng với mục đích tôn vinh sự hy sinh vất vả, cống hiến của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH trong quá trình thực hiện nhiệm vụ đảm bảo an toàn, phòng chống cháy, nổ, vì bình yên cuộc sống của nhân dân. Những hình ảnh, khoảnh khắc vào sinh ra tử, gan dạ, dũng cảm được tái hiện trên bức bích họa vừa là tiếng lòng của lực lượng nhưng cũng là lời nhắc nhở cán bộ, chiến sỹ PCCC&CNCH phải luôn quyết tâm, sẵn sàng chiến đấu dù phải hy sinh để bảo vệ sự bình yên cho cuộc sống. Bên cạnh đó, bức bích hoạ còn là công trình mang ý nghĩa giáo dục, nhằm nâng cao ý thức PCCC cho nhân dân".

Bích hoạ "Lá chắn bình yên" có tổng diện tích 320m^2, gồm hai phần. Phần 1 hội tụ tranh phong cảnh đại diện cho ba miền Bắc - Trung - Nam cao 4m, dài 40m. Đó là Chợ Bến Thành trải qua bao thăng trầm đã trở thành một công trình kiên cố mang tính biểu tượng của TP Hồ Chí Minh; là Chợ Cầu Hội An - di tích lịch sử - văn hóa cấp quốc gia của tỉnh Quảng Nam; và Tháp Rùa Hồ Gươm - một biểu tượng lịch sử giữa lòng Thủ đô, biểu tượng của văn hóa, lịch sử vượt qua hàng thế kỷ của TP Hà Nội. Phần 2 của bức bích hoạ rộng 160m gồm nhiều bức tranh khắc họa hình ảnh luyện tập, chiến đấu, vào sinh ra tử; cứu cái còn trong cái mất của những người lính PCCC&CNCH với chủ đề chính mang tên "Lá chắn bình yên".... Các hình ảnh được thể hiện trong những bức bích họa sẽ là sự nhắc nhở sâu sắc mỗi cán bộ, chiến sỹ PCCC&CNCH về vẻ đẹp, về lòng yêu nước, về khối đại đoàn kết dân tộc, khơi dậy niềm tự hào dân tộc, ý thức quyết tâm sẵn sàng chiến đấu dù phải hy sinh để bảo vệ người dân, bảo vệ sự bình yên của thành phố.

Bức bích hoạ "Lá chắn bình yên" là ý tưởng Đại tá Huỳnh Quang Tâm - Trưởng Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an TP Hồ Chí Minh. Với mong muốn đem đến cho nhân dân một cái nhìn đầy đủ về lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH cũng như tổ chức hoạt động ý nghĩa để chào mừng kỷ niệm 63 năm truyền thống lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH và 23 năm ngày Toàn dân PCCC, Đại tá Huỳnh Quang Tâm đã trăn trở làm thế nào để sáng tạo ra một hoạt động có tính đột phá, tạo tiếng vang đẩy mạnh phong trào Toàn dân PCCC trên địa bàn Thành phố. Sau nhiều ngày suy nghĩ, ý tưởng về một bức tranh khổ lớn được đặt ngay trong trụ sở đơn vị được manh nha hình thành. Từ ý tưởng đến hiện thực hóa, đồng chí Tâm quyết định giao cho Đoàn Thanh niên của đơn vị lên kế hoạch để triển khai thực hiện.

Trong những năm qua, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an TP Hồ Chí Minh đã luôn nhận được sự tin yêu từ nhân dân và sự quan tâm của các cấp lãnh đạo. Tập thể cán bộ, chiến sỹ đã ghi dấu nhiều chiến công, cứu người trong biển lửa, từ các công trình sụp đổ, và hình ảnh của họ đã vươn tầm quốc tế. Vì thế, khi lên ý tưởng cụ thể cho bức tranh, những cán bộ trẻ của Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an Thành phố mong muốn công trình vừa thể hiện được sự cống hiến, hy sinh của lực lượng, khơi dậy lòng yêu nước và quyết tâm bảo vệ bình yên của thành phố; vừa mang theo hơi thở của thời đại, của thế hệ trẻ. Thiếu tá Nguyễn Thanh Tùng – Bí thư Đoàn Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an TP Hồ Chí Minh cho biết: "Chúng tôi chọn graffiti – nghệ thuật vẽ đường phố với mong muốn đưa nghệ thuật graffiti về đúng nơi, đúng chỗ. Qua bức bích họa, người xem sẽ có cái nhìn đúng về nghệ thuật graffiti và kết nối nghệ thuật graffiti tạo nên những điều ý nghĩa, giá trị cho cộng đồng".

Công trình ý nghĩa này đã thu hút sự tham gia của các chiến sỹ trẻ thuộc Công an TP Hồ Chí Minh cùng một số nghệ sĩ đam mê và có tay nghề trong lĩnh vực graffiti đã cùng bắt tay thực hiện. Sau thời gian hơn 02 tháng thi công, bức bích họa khổng lồ với tổng diện tích 320m^2 đã chính thức hoàn thành và ra mắt với tên gọi "Lá chắn bình yên" như một lời cam kết mạnh mẽ của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH trong sứ mệnh bảo vệ cộng đồng. "Lá chắn bình yên" với hình ảnh các nhân vật được khắc họa có hồn, khối căng, màu sắc đẹp, đạt giá trị thẩm mỹ cao. Đặc biệt, công trình được lựa chọn đặt tại khu vực trải nghiệm phòng chống đuối nước thuộc Trung tâm Giáo dục cộng đồng về PCCC&CNCH trong trụ sở Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an Thành phố. Trung tâm được thành lập nhằm cung cấp cho người dân, học sinh, sinh viên những trải nghiệm về kiến thức và kỹ năng cần thiết để đảm bảo an toàn PCCC&CNCH thông các trang bị trang thiết bị hiện đại mô phỏng các tình huống cháy nổ, thực hành kỹ năng thoát nạn và sử dụng dụng cụ chữa cháy. Từ khi đi vào hoạt động từ tháng 6/2024, đến nay, Trung tâm đã thu hút được hơn 13 nghìn lượt học viên tham gia. Bích hoạ được đặt tại Trung tâm, nơi sẽ đón các cơ quan, đoàn thể, cá nhân, khách tham quan đến trải nghiệm sẽ góp phần tạo điểm nhấn trong không gian học tập cộng đồng đồng thời cũng là một hình thức tuyên truyền, khuyến khích, đẩy mạnh phong trào Toàn dân PCCC. Khi đến tham quan công trình bích họa, các học viên sẽ được các chiến sỹ Công an cùng chia sẻ rõ hơn nội dung từng bức tranh, đồng thời trải nghiệm các kỹ năng thoát hiểm khi gặp sự cố cháy, nổ nhằm nâng cao kiến thức đảm bảo an toàn PCCC. Thượng úy Trương Đức Trung - Đoàn viên Ban Thanh niên Công an Thành phố Hồ Chí Minh, một trong những tác giả của bức bích họa chia sẻ: "Mong rằng thông qua bức bích họa có thể nuôi dưỡng tình yêu quê hương và vun bồi lòng tự hào về lực lượng PCCC&CNCH Việt Nam anh hùng, kiên cường, vì nước quên thân vì dân phục vụ."

Bích họa "Lá chắn bình yên" không chỉ là công trình có ý nghĩa, mang giá trị nhân văn sâu sắc mà còn là một công trình văn hóa góp phần tạo nên một không gian cảnh quan mới tại Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an TP Hồ Chí Minh.■

"NGỌN LỬA HY LẠP" VŨ KHÍ ĐÁNG SỢ BẬC NHẤT THỜI TRUNG CỔ

Đế quốc Byzantine, còn được gọi là Đế quốc Đông La Mã là sự tiếp nối của Đế quốc La Mã ở các tỉnh phía Đông trong thời kỳ hậu Cổ đại và Trung cổ với Thủ đô là Constantinople. Trong phần lớn thời gian tồn tại từ năm 330 đến năm 1453, đế chế này luôn là cường quốc kinh tế mạnh nhất, một thế lực văn hóa, quân sự mạnh mẽ ở Châu Âu. Một trong những yếu tố giúp cho Đông La Mã trở lên "bất khả xâm phạm" như vậy phải kể đến loại vũ khí được mệnh danh "Ngọn lửa Hy Lạp" – một loại vũ khí bất chấp các định luật vật lý và khiến các nhà khoa học đau đầu trong suốt hàng thế kỷ.

"Ngọn lửa Hy Lạp" (Greek fire) là tên một loại vũ khí gây cháy, được Đế chế Đông La Mã sử dụng bắt đầu từ năm 672 sau Công nguyên. Điều làm cho vũ khí hủy diệt này trở nên độc đáo là khả năng cháy mạnh mẽ ngay cả khi tiếp xúc với nước. Chính vì thế, Đế chế Đông La Mã đã sử dụng "ngọn lửa Hy Lạp" để đẩy lùi các cuộc xâm lược của người Arab trong nhiều năm, đặc biệt là trên biển. Trong suốt hàng thế kỷ, các nhà khoa học đã cố gắng giải mã bí ẩn liên quan tới vũ khí phóng lửa đáng sợ này, bao gồm thành phần và cách thức mà nó được sử dụng. Tuy nhiên mãi đến nay, chúng ta vẫn chưa thực sự biết nó là thứ gì, hay hoạt động ra sao.

Có nhiều giả thuyết cho rằng "ngọn lửa Hy Lạp" là phát minh của Kallinikos, một kiến trúc sư người Do Thái chạy trốn từ Syria đến Kinh đô Constantinople. Thời điểm đó, Đế chế Đông La Mã đang bị tấn công bởi các lực lượng Hồi giáo của Muhammad và một số vùng của Syria đã bị đánh chiếm. Lo ngại quân Hồi giáo tiếp tục chiếm đóng Constantinople, Kallinikos đã thử nghiệm nhiều loại vật liệu khác nhau cho đến khi ông phát hiện một hỗn hợp chất lỏng giúp tạo ra ngọn lửa "hủy diệt". Kallinikos đã gửi công thức cho Hoàng đế Đông La Mã và các nhà chức trách để phát triển một loại vũ khí hoạt động giống như ống tiêm, đẩy hỗn hợp gây cháy về phía tàu địch. Tuy nhiên, tính chính xác của thông tin này vẫn còn tranh cãi. Một số sử gia cho rằng "ngọn lửa Hy Lạp" không phải là sáng chế của riêng một cá nhân mà là kết quả của các nhà hóa học Byzantine, kế thừa kiến thức từ trường phái hóa học Alexandria.

Theo các nguồn tư liệu cổ, vũ khí này được mô tả gồm những vòi phun gắn hình đầu thú, thường là sư tử hoặc quái vật làm bằng đồng hoặc sắt, được mạ vàng để tạo hình ảnh đáng sợ. Ngọn lửa dữ dội phun ra qua miệng như thể các con thú đang "phun lửa". "Ngọn lửa Hy Lạp" không chỉ hiệu quả mà còn cực kỳ đáng sợ. Nó có thể bám vào mọi bề mặt, từ giàn buồm, cánh buồm, vỏ tàu và cả con người, khiến mọi thứ lập tức bốc cháy khi tiếp xúc với nó. Những thuyền viên bị ngọn lửa thiêu đốt, không còn cách nào khác ngoài nhảy xuống biển. Những kẻ mặc giáp thì chết đuối, còn những người biết bơi thì bỏng nặng. Không những thế, chất lỏng gây cháy đặc biệt này thậm chí còn lan mạnh hơn khi gặp nước. Bên cạnh khả năng tiếp tục cháy trong nước, nó còn tạo ra một tiếng gầm lớn và nhả nhiều khói, gợi liên tưởng đến hơi thở của một con rồng, khiến kẻ thù kinh hãi.

Người Đông La Mã sử dụng "ngọn lửa Hy Lạp" trong nhiều thế kỷ và việc sử dụng nó không chỉ giới hạn trong các trận hải chiến. Vũ khí bí mật này còn được sử dụng theo nhiều cách trên đất liền. Có một phiên bản cầm tay của "ngọn lửa Hy Lạp" được gọi là Cheirosiphon (nghĩa là "ống bơm tay"), một thứ vũ khí giống như phiên bản cổ của súng phun lửa, được ghi chép rộng rãi trong các tài liệu quân sự thế kỷ X và được khuyến khích sử dụng trên cả biển lẫn đất liền. Thiết bị này có thiết kế giống như một ống tiêm đơn giản, phun ra chất lỏng dễ cháy (có thể chưa được đốt) và các chất độc hại để xua đuổi quân địch. Cheirosiphon lần đầu tiên xuất hiện dưới thời Hoàng đế Leo VI (886 - 912) và được sử dụng để tự vệ cũng như đốt cháy các tháp vây được làm bằng gỗ của quân địch. Ngoài ra, người Đông La Mã còn lấp đầy các lọ gốm bằng lửa Hy Lạp để ném chúng vào kẻ thù giống như lựu đạn. Chông sắt - thiết bị kim loại có gai rải trên mặt đất để cản trở xe ngựa - cũng được quân đội Đông La Mã ngâm trong lửa Hy Lạp để tăng cường khả năng sát thương. Các lựu đạn bằng gốm chứa đầy lửa Hy Lạp và chông sắt thuộc thế kỷ X – XII hiện được trưng bày tại Bảo tàng Lịch sử Quốc gia, Athens, Hy Lạp. Phương pháp triển khai đa dạng và hiệu quả đã làm cho "ngọn lửa Hy Lạp" trở thành một vũ khí nguy hiểm, góp phần không nhỏ vào sức mạnh quân sự của Đế chế Byzantine. Với những đặc tính độc đáo này, "ngọn lửa Hy Lạp" không chỉ là một công cụ chiến tranh mà còn là một biểu tượng quyền lực và sự sáng tạo quân sự của Đế chế Byzantine.

Từ thế kỷ thứ VII cho đến khi Constantinople sụp đổ vào ngày 29/5/1453, "ngọn lửa Hy Lạp" đóng vai trò rất quan trọng trong các cuộc chiến chống quân xâm lược, khiến nó trở thành một trong những phát minh quân sự có ảnh hưởng nhất trong lịch sử. Sự phát triển "ngọn lửa Hy Lạp" vào thời điểm quan trọng trong lịch sử Đế chế Byzantine, khi họ bị đe dọa bởi các cuộc chinh phạt của người Hồi giáo đã giúp Byzantine giành chiến thắng trong các cuộc vây hãm của quân Arab tại Constantinople và tiếp tục được sử dụng trong nhiều cuộc chiến sau đó, bao gồm cả nội chiến và các trận đánh với người Rus' và Bulgaria. Theo một số nhà sử học, chính "ngọn lửa Hy Lạp" đã giúp cho Đế chế Đông La Mã đẩy lùi những kẻ thù hùng mạnh qua đó cứu toàn bộ nền văn minh phương Tây.

Cho đến nay, không ai biết chính xác về những thành phần tạo nên "ngọn lửa Hy Lạp". Công thức của nó là một bí mật quốc gia, chỉ được truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác trong gia đình Kallinikos và các Hoàng đế Đông La Mã. Có một điều chắc chắn là "ngọn lửa Hy Lạp" rất phức tạp. Ngay cả kẻ thù đã tiếp xúc trực tiếp với vũ khí hủy diệt này cũng không biết làm cách nào để tái tạo nó. Một số học giả cho rằng muối diêm; vôi sống hoặc có thể là dầu mỏ thô, hoặc naphtha - một hỗn hợp hydrocarbon lỏng dễ cháy, với cơ chế hoạt động tựa như một loại bom napalm có thể nằm trong các thành phần tạo nên vũ khí đáng sợ bậc nhất thời Trung Cổ này. Nhưng đến nay, vẫn chưa có sự tái tạo nào đạt được hiệu quả thực sự.

Bí ẩn về "ngọn lửa Hy Lạp" vẫn tiếp tục thu hút các nhà sử học và khoa học, những người vẫn cố gắng tìm hiểu công thức của nó. Nhà văn và biên kịch người Mỹ George RR Martin cũng đưa giai thoại về "ngọn lửa Hy Lạp" để làm nguồn cảm hứng cho trận cháy rừng trong tiểu thuyết và chương trình truyền hình nổi tiếng Game of Thrones./.

BÌNH MINH

(Sưu tầm và tổng hợp)

NGƯỢC CHIỀU LỬA CHÁY

Truyện ngắn của

NGUYỄN CÔNG ĐỨC

Ánh trăng thượng tuần mập mờ lẩn khuất trong từng đám mây u ám. Giữa những làn gió lạnh buốt hun hút thổi là lưỡi lửa chập chờn lên xuống. Bóng lửa lem lém theo từng đợt gió liếm gọn những gì chắn đường nó. Kèm theo đó là tiếng lốp bốp nổ của những vật dụng bị cháy. Một hỗn hợp mùi khen khét, nồng nồng xồng xộc chui vào mũi. Lẫn trong tiếng ù ù của gió, tiếng lép bép cháy của đồ dường như là tiếng kêu cứu ai đó văng vẳng. Chập chờn trong ánh mắt là những hình hài người lem lốc chấp chới giữa bập bùng lửa đỏ…

Tiếng còi ủ hụ lên từng hồi.

Những căn nhà từ từ đổ sập.

Bóng người nhập nhòa dưới ánh trăng.

Ánh mắt ai oán.

Muộn…muộn mất rồi…

Thủy ú ớ giật mình, hai mắt mở to nhìn lên trần nhà, mồ hôi vã vượi như vừa chạy một chặng đường dài. Nghe như đâu đó tiếng mẹ: "Lại gặp ác mộng hả con?". Thủy không biết nữa. Thi thoảng những cơn mộng mị như vậy cứ ùa về làm Thủy mặc dù đã tỉnh nhưng vẫn thấy mọi cái như đang hiển hiện ra trước mắt, cảm giác một thực tế đang hiện hữu như khi Thủy tham gia cùng đồng đội trước cơn hỏa hoạn.

*

- Thủy, tuyệt lắm! Làm tốt lắm! Cháu giờ như một người lính cứu hỏa thực thụ rồi đấy.

Ánh mắt của cô bé con rạng ngời, hấp háy khi nghe lời khen ngợi và những tràng vỗ tay cổ vũ của các chú cán bộ xung quanh. Cùng các bạn của trường tham gia Chương trình "Một ngày làm lính cứu hỏa", Thủy đã được tìm hiểu công việc của những người lính cứu hỏa, được tập cả điều lệnh đội ngũ, rồi trực tiếp cầm vòi rồng xịt nước vào đám cháy…. Đâu đó thấp thoáng hình ảnh tương lai của một người lính cứu hỏa quả cảm xông pha tham gia chữa cháy, cứu người.

Khi được hỏi ước mơ của con là gì? Thủy đã không ngần ngại trả lời:

- Con muốn được trở thành người lính cứu hỏa như các chú.

- Sao con lại muốn như các chú? Ai đó hỏi.

- Vì các chú là những anh hùng, như siêu nhân con được xem trên phim ý. Thủy hồn nhiên trả lời.

Bởi trong mắt Thủy và những bạn bè của mình thì hình ảnh người lính chữa cháy, cứu hộ luôn khắc sâu trong tâm trí của chúng. Nhất là khi những người lính ấy lao vào biển lửa cứu người, cứu tài sản được các em xem đó như những người hùng, nên có rất nhiều bé luôn ước mơ trở thành người lính cứu hỏa.

Một chú xoa đầu Thủy, trêu:

- Nhưng phải là con trai chú mới nhận…

Đến khi thấy Thủy mồm phụng phịu, hai mắt buồn thiu ầng ậng nước thì chú không nỡ trêu Thủy nữa:

- Thôi được rồi, cháu chịu khó học thật giỏi, lớn lên các chú sẽ nhận vào làm lính cứu hỏa như các chú.

Khuôn mặt Thủy lại sáng bừng, hớn hở đòi ngoắc tay với các chú để thực hiện lời hứa của mình:

- Các chú nhớ nhé! Cháu nhất định sẽ làm được như các chú.

Thủy không biết rằng ở một góc nào đó mẹ của mình đang lặng lẽ quay đi lấy vạt áo chấm giọt nước mắt âm thầm lăn trên gò má đang sạm dần vì sương gió. Nghe những điều Thủy nói với các chú cán bộ, là đồng đội của chồng mình mà bà Thoan chợt thấy lòng quặn thắt. Nó là đứa con gái duy nhất của bà với ông ấy. Giờ đây ông đã đi xa, rất xa, bà mong nó có những tháng ngày phía trước thật yên ổn. Ấy vậy mà…. Bà chỉ mong đó là ước mơ con trẻ, lớn lên nó sẽ chóng quên. Có những ký ức, có những điều bà Thoan muốn giấu đi, thật kỹ, chỉ giành cho riêng mình không muốn để Thủy biết. Đó là những ngày tháng bà lặng lẽ sống trong đợi chờ với những khắc khoải, lo lắng. Là những phút giây bà thót tim khi thấy những người lính như chồng mình theo dòng lửa cháy để cứu người lẫn tài sản. Khi một đám cháy xảy ra, hầu hết mọi người đều tìm cách di dời ra xa để tránh lửa thì những người lính cứu hỏa lại ngược chiều với đám đông chạy vào nơi nguy hiểm. Lúc có thảm họa họ cũng chính là một trong những người có mặt đầu tiên tại hiện trường, đối mặt với biết bao điều bất trắc có thể xảy ra. Những người lính cứu hoả là những người dũng cảm. Họ đều biết rằng có khả năng mọi chuyện sẽ không đi theo đúng hướng, nhưng họ vẫn bỏ qua điều này và làm nhiệm vụ của mình. Bà Thoan luôn lo sợ những điều không may sẽ xảy ra đối với chồng của mình. Mỗi lần như vậy bà lại ôm chặt Thủy, khi ấy vẫn còn bé lắm, vào lòng. Bà cũng không ngờ một điều hình ảnh ông mỗi lần về nhà trên người vẫn còn mặc bộ đồ bảo hộ chữa cháy, Thủy cứ túm lấy đòi theo đòi bế và công kênh lên cổ, lên vai rồi thích thú cười khanh khách. Mùi mồ hôi quyện trên áo, những vết nám trên bộ quần áo bảo hộ minh chứng cho những lần tham gia dập lửa của bố làm Thủy thích và mân mê suốt. Những điều đó đã truyền cho Thủy một niềm cảm hứng mãnh liệt để có ước mơ cho chính mình khi lớn lên.

Mỗi năm đến ngày giỗ bố, khi đứng cùng các chú đã từng sát cánh bên bố với những tháng ngày lăn lộn làm nhiệm vụ, trong không khí tĩnh lặng khói nhang thâm trầm, Thủy vẫn lầm rầm cầu nguyện được đi theo con đường của bố. Mỗi lần nhìn các các chú đồng đội của bố bận những bộ đồ của người lính cứu hỏa đến nhà lại càng thắp thêm trong lòng Thủy niềm tin và quyết tâm với sự lựa chọn của mình.

Thế nhưng khi được đứng trong hàng ngũ những người lính cứu hỏa, Thủy mới thấy giữa những điều mình mơ ước và hiện thực vẫn còn có điều gì đó mình chưa với tới hay chưa thật sự khớp với nhau.

Cứ mỗi lần cùng đồng đội tham gia cứu nạn, cứu hộ, gặp những vụ cháy dù lớn dù nhỏ không hiểu sao cứ tiếp cận gần vào đám cháy là Thủy thấy mình chững lại, như có một điều gì đó hay như một bức tường vô hình ngăn cản không cho cô tiếp cận lại gần. Thủy hoa mắt, chóng mặt trước những bóng lửa chập chờn trước mắt, nhịp tim như tăng lên đột ngột. Cứ khi cầm lăng vòi tiến lên hoặc theo thang tiến sát lại những ngọn lửa là Thủy lại khựng lại. Có một điều gì đó trong sâu thẳm cứ nhói lên. Chưa một lần Thủy vượt qua để có thể tiến gần hơn đám cháy. Những lúc như vậy Thủy lại âm thầm ngược chiều đám cháy để ra bên ngoài hỗ trợ cho đồng đội đang chiến đấu với giặc lửa bên trong. Như có một cái dằm gai cắm vào tim làm Thủy thấy đau. Thi thoảng mỗi khi đêm về Thủy lại mơ những giấc mơ chập chờn ánh lửa với những hậu quả nặng nề với sự cứu hộ muộn màn của bản thân.

Mỗi khi như vậy Thủy lại lao vào luyện tập trên thao trường để rèn thể lực cũng như rèn tâm lý khi đối mặt nguy hiểm cùng với các kỹ năng chữa cháy, cứu nạn, cứu hộ và nhủ thầm phải vượt qua chính mình. Thủy không thể đi ngược chiều ánh lửa mà phải đối mặt với nó cũng như đối mặt với những ám ảnh vẫn bám sát trong lòng.

*

Tiếng còi báo động lanh lảnh vang lên trong đêm tĩnh lặng. Đã lâu lắm rồi không nghe thấy những tiếng còi thúc giục như vậy. Sau biết bao nỗ lực cố gắng tuyên truyền, giải thích và hướng dẫn người dân những biện pháp phòng chống cháy nổ, hiệu quả đã đạt được đáng kể, đã giảm thiểu các vụ hỏa hoạn xảy ra trên địa bàn. Thế nhưng hôm nay, tiếng còi không ai mong đợi lại vang lên.

Thủy cùng đồng đội bật dậy giữa đêm trong cái lạnh đang bám chặt vào da thịt. Việc chuẩn bị đồ diễn ra nhanh chóng, sau những ngày luyện tập, giờ đây ai cũng khẩn trương mỗi người một việc rồi theo tiếng còi ủ, ánh đèn xanh đỏ nhấp nháy vùn vụt lên đường.

Một nhà nghỉ kiêm quán karaoke nằm khuất nẻo trong con ngõ sâu hun hút, đường nhỏ hẹp, xe chữa cháy không thể vào được đến tận nơi. Nguyên nhân vụ cháy chưa rõ, nhưng trong đêm khi thấy ngọn lửa bùng lên, lưỡi lửa lem lém dưới từng đợt gió lạnh lấn lan sang mấy nhà bên cạnh thì người dân mới điện báo.

Xe không thể tiếp cận nơi cháy, Thủy cùng đồng đội nhanh chóng tháo dỡ lăng vòi, khẩn trương nối chúng lại như cánh tay kéo dài rồi lăn chúng trên con ngõ âm u đang được ngọn lửa phập phù soi tỏ. Những chiếc thang gấp nhẹ nhàng cũng được vận chuyển vào trong sẵn sàng sử dụng để cứu người. Một vài bóng người hốt hoảng, nhốn nháo từ bên trong chạy ra, nhếch nhách. Nắm vội thông tin vẫn còn có người bị kẹt lại trong những căn nhà. Toàn đội hội ý nhanh rồi nhịp nhàng phân công, triển khai phương án dập lửa, cứu người.

Thủy ôm lăng vòi lựa thế đứng vững để chuẩn bị phun nước. Trước mắt là những tàn lửa bắn lên không trung như pháo hoa, tiếng nổ lép bép. Một căn nhà bốn tầng đang bị khói đen bao phủ. Mấy ngôi nhà nhỏ nằm nép bên cạnh đang chịu ảnh hưởng vụ cháy từ từng đợt gió thổi về.

Bất chợt Thủy khựng lại. Lại như mọi khi, một điều gì đó từ sâu thẳm trong tâm trí như muốn cản bước chân của cô. Thủy cắn răng thầm nghĩ lần này nhất định mình phải vượt qua, vượt qua chính nỗi sợ hãi vẫn âm ỉ bám rễ trong trong con người mình.

Một bóng phụ nữ bế đứa con nhỏ hớt hải ào đến, mồm lắp bắp:

- Cứu… cứu chồng tôi, anh ấy vẫn còn trong ấy…

- Chồng chị ở nhà nào? Một giọng ai đó hỏi.

- Kia, nhà kia…. Anh ấy đẩy mẹ con tôi ra, nhưng lại quay vào cứu đồ, hình như còn giúp nhà khác nữa.

Thủy giật mình, thấy trước mắt như có một đoạn phim từ quá khứ đang tua nhanh trước mặt.

Năm ấy, đã lâu lắm rồi. Cũng trong một con ngõ nhỏ như thế này, nhà Thủy nằm yên tĩnh nép mình bên cạnh một số ngôi nhà cao tầng ở xung quanh. Trong một đêm khuya, sự cố chập cháy điện từ một xưởng sản xuất nhỏ phía sau đã làm bùng phát ngọn lửa cuốn lấy cả mấy nhà ở bên. Đến khi phát hiện ra thì ngôi nhà nhỏ bé của Thủy cũng đã bén lửa. Trong lúc mẹ vẫn đang luống cuống tìm cách mở khóa thì bố đã phá tung cửa đẩy vội hai mẹ con ra ngoài khi những cuộn khói đang xồng xộc chui vào bám lấy mọi người. Hôm ấy, bố không phải trực. Bố chỉ kịp bảo mẹ: "Em mau đưa con rời khỏi đám cháy. Anh còn phụ cứu người!" Bố là thế, trong cơn nguy khốn mặc dù không làm nhiệm vụ nhưng vẫn thực hiện đúng chức trách của một người lính cứu hỏa, không hề nghĩ đến an nguy của bản thân để tiếp tục lao vào đám cháy giúp đỡ xóm giềng.

Thủy run bần bật bên cạnh mẹ ở ngoài ngõ, đôi mắt bàng hoàng nhìn ngọn lửa hung dữ đang tàn phá các ngôi nhà. Khi xe cứu hỏa đến, những đồng đội của bố lao vào chữa cháy thì một bóng người vụt lao ra từ ngôi nhà cạnh nhà Thủy. Bất chợt gió đổi chiều mang theo bóng lửa lem lém đuổi theo phủ trùm lên người đang guồng chân chạy. Chỉ kịp đẩy đứa trẻ con trong tay về phía trước thì người đó gục xuống. Đó chính là bố Thủy.

Và từ ngày ấy, những hình ảnh đó cứ ám ảnh Thủy trong những cơn mơ, thậm chí cả khi thực hiện nhiệm vụ, như một bóng ma cứ đè nặng lên tâm trí của Thủy.

Giờ đây hình ảnh trước mắt như đang lặp lại sự việc của năm nào làm Thủy sực tỉnh khỏi một cơn ác mộng vẫn đeo bám. Nhất định không thể lặp lại, không thể…. Thủy tự nhủ như vậy. Khi thấy đồng đội đang chạy đến, Thủy gọi lớn:

- Anh Phong, cầm giúp em. Thủy đưa vội đầu lăng vòi cho Phong khi dòng nước bắt đầu phun ra. Cô kéo mặt nạ phòng độc trùm lên mặt, rồi lao nhanh vào những bóng lửa đang phập phù phía trước cùng đồng đội.

Trong cái hừng hực của lửa, chút man mát lành lạnh của những tia nước từ lăng vòi bắn vào, Thủy cùng một đồng đội dìu một người đàn ông đang bị ngất đi vì khói độc rời khỏi đám cháy. Làn gió chợt đổi chiều lùa ngọn lửa bén chạy sau lưng họ. Thủy chợt thấy có mùi khen khét của tóc cháy. Vừa may chiếc vòi kịp quay về hướng Thủy ghìm xuống ngọn lửa mới ngóc đầu bùng lên.

Hôm ấy rất may không có thiệt hại về người.

Và cũng hôm ấy, Thủy đã cất đi được những ám ảnh trong lòng. Thủy không còn đi ngược chiều với đám cháy nữa, cô đã có thể xông pha đi thẳng vào chúng để cứu người.

Tảng sáng, sau khi xong việc, rửa ráy qua loa Thủy lao vội về nhà vì những cuộc điện thoại lo lắng của mẹ.

Trong chút ánh sáng của mình bình mới cựa mình tỉnh dậy, Thủy thấy mẹ đứng dưới gốc cây đào trước cổng bồn chồn chờ đợi. Khi thấy con gái về trước ngõ bà vội vàng chạy ra ôm chầm lấy Thủy, thổn thức:

- Con có sao không? Mẹ nghe nói…

- Thôi mà mẹ! Con gái mẹ về đây an toàn với mẹ rồi đây gì!

- Nghe tin mẹ lo quá. Ôi, sao mái tóc của con…

Vừa ôm con bà Thoan vừa sờ nắn người rồi mân mê những sợi tóc cháy dở trên đầu Thủy vẫn còn vương mùi khen khét cháy.

Thủy ôm mẹ vào nhà.

Dưới những tia nắng đầu tiên đang rọi đến, cây đào trước cổng hiện ra những chiếc nụ con con đang chúm chím. Có vài nụ nở sớm đang xòe ra những bông hoa hàm tiếu ngậm vài giọt sương long lanh trong nắng mai. Thủy nhận thấy mùa Xuân ở đâu đó đang chầm chậm ùa về.■

Việt Trì, ngày 11/9/2024

CÀNH ĐÀO ĐÀNH MẸ

Truyện ngắn của **PHAN ĐÌNH MINH**

Ngày trượt sau lưng…

Đường về nhà vội vã…

Không gian cứ um um, trùng trùng thung núi…

Lạnh. Vắng. Gió quẩn, chốc lại dựng ngược. Lạ. Tay ga người xe ôm vẫn không chùng. "Anh ta đang chở một tù nhân mới hoàn lương". Đoán tâm trạng người đằng trước phải nhộn nhạo lắm. Hắn thở mạnh, rồi nói:

- Tôi đi tù vì tội chứa chấp của gian, giả mạo giấy tờ. Nếu anh ngại...

Người lái xe ôm chỉnh chiếc gương chiếu hậu thẳng vào mặt hắn. Xong, anh nhoẻn miệng cười thật tươi. Hắn thấy lạ. Có điều gì mơ hồ khó hiểu. Kệ. Mình như hòn đá cạnh đường, còn sợ thứ gì trong đời nữa ?!... xe đổ đèo. Đồng bằng oà trước mặt. Hắn so người trong cái lạnh rí rắc phơn phớt mưa Xuân.

Ba tiếng đồng hồ rong ruổi, vừa mừng, vừa buồn ngủ vì cả đêm qua hắn thao thức. Hắn ngả đầu vào lưng người lái xe ôm. Giấc ngủ đến lúc nào.

- Tới đâu rồi anh?

- Phủ Lý rồi. Chú ngủ say quá. Đã đi được lăm tiếng đồng hồ. Nếu tiện, chú kể về chú đi.

Con cò mà đi ăn đêm
Đậu phải cành mềm lộn cổ xuống ao
Ông ơi ông vớt tôi nao
... …
Có xáo thì xáo nước trong...

Tiếng ru lõng bõng trôi, hắn nghển đầu, hớp được mạch nguồn quen lắm. Linh cảm mình trước sau gì cũng sẽ lĩnh án tù tựa lưới chớp xanh lè trùm xuống đầu và lê thê trong biến động gia đình hắn. "Phải chăng hàng xóm ta rặt thứ gồ ghề?" Sau nữa, cuộc đời hun hút khiến hắn như kẻ hụt hơi dù đã gồng lên chống chọi mọi sự đổi thay chóng mặt khôn lường. Hắn buồn, hắn thở dài.

Hai mươi bốn năm trước, vào cái đêm cuối tháng đen nhưng nhức, ếch nhái oàm uôm hoà đồng tiếng chó tranh cái gừ gừ, đom đóm đặc kịt như ma chơi, bà Na vặn mình để hắn tòi ra. Hắn tên là Đen. Lúc này, chồng bà - ông Khiển đang đóng quân ở tận Tây Nguyên. Tháng ngày nắng rãi làm công nhân cầu đường khiến sức lực bà còn bao và kiệt hẳn khi sự học của thằng con dừng ở lớp 6 trường làng. Khó khăn tỷ lệ thuận những ngày biền biệt của chồng. Lương hưu, bà Na chỉ chi đủ ba việc trong tháng: gạo nước, mắm muối, sách vở của con. Đành rằng lúc hắn vượng sức, cũng chịu khó làm đủ nghề, phụ hồ phụ vữa, khi học việc sơn xì cửa sắt nữa. Ngày ông Khiển từ biệt binh nghiệp với vết thương sọ não thường đau ê ẩm khi có tiếng động to bên cạnh, nhà chuyển về ngõ Liên Thuận. Ngõ phố chưa kịp làm quen với hàng xóm mới thì xuất hiện đám cưới toàn người lạ. Vợ hắn là công nhân đóng giày tại một xí nghiệp liên doanh.

Cuộc sống gia đình tưởng như dòng kẻ... thế mà…

Buổi sáng trong cái ngõ chật này…

Khi hàng thịt quay bà Lánh hôi hổi bốc hơi cũng là lúc…

Đụp… đụp…

- Mày có quàng lên không?

Chị Tuyết giơ tay phát vào mông con Bốc. Mắt mũi nó lèm nhèm gỉ. Lão Vở có tật dồn cái thú trong ngày vào việc thử khẩu súng bắn đạn ghém xem đạn toẽ, chụm thế nào. Rồi lại chỉnh ga-răng-ti cái xe Hy-ung-sung 150 phân khối mãi mười hai giờ khuya mới chịu dừng tay khiến con Bốc luôn đói ngủ. Chị Tuyết dạo này mê mẩn đĩa cải lương có tài tử Kim Hồng Diện ra vai. Chị cứ hồng rực, tít thò lò, lăn lóc như phải bả gã kép kém mình nửa con giáp mỗi lượt gã đổ câu hai. Oái oăm ơi hỡi oái oăm.

- Dơ!

Bộ ngực chị Tuyết phơi bầy thỗn thệ, làm lũ đàn ông hàng xóm phải hau háu vục mắt vào. Sướng. Như được xem tranh khoả thân. Nhìn, đủ biết các gã ước gì?! "Hai quả quý cứ rễn rệu thế kia mà sao thằng Vở không ý kiến gì. Rõ dơ". - Bà mẹ chồng lại nguýt.

- Vở! Mày bảo thằng Vọn dẹp cái nghề mất phúc đi.

- Sao bà không nói thẳng chú ấy, cứ phải tôi?

- Tao chửi rát mặt nó rồi. Đồ thất đức. Chả trách mả bố chúng mày "*lạng*".

Đoàng... lão Vở bóp cò. Chị Tuyết rướn người. Lũ đàn ông ngần ngừ bầm mắt vào hai bầu ngực lần cuối trước khi chuồn vội.

Đen quờ dép.

- Này thằng kia!

Dừng lại vài khắc, Đen thôi miên vào cái miệng có ba chiếc răng vàng. Và từ cái lỗ nhon nhen, hon hỏn cuối cùng cũng phát ra mấy câu giật cục.

- Anh tính - em làm tiếp thị cho công ty thằng Tòng.

Lão Vở đưa ngón tay quén cạp cái quần đùi kẻ soọc nghe tạch một tiếng, rề giọng, tiếp.

- Thấy chú vất vả, cũng biết sống. Nếu đồng ý, anh lệnh cho nó.

Quái lạ. Mẹ con lão này đương chuẩn bị chửi nhau về chuyện thằng em ruột dưới quê chuyên đánh lợn chết lên phố đút vào lò quay ròn bán ở chợ chiều, đầu ngõ. Lão Vở không dám cãi mẹ, nhưng ai động đến ông bố đã chết cách đây bốn năm là máu lão bốc hoả. Nhìn thằng Đen dòm vú vợ mình, lão lầu bầu: "Tổ cha nó".

Mắt Đen quặp xuống chân: "Lão chửi tay kép cải lương, đâu chửi ta". Xong, hắn giơ tay gãi đầu sồn sột".

- Dạ. Lương, thế nào anh?

"Bẹt" - chân lão Vở vung trúng mõm con chó Tô, khiến nó hực lên.

-Gấp ba cái "liên doanh - cửa sắt SURPER" mày đang làm.

- Nhưng em không có xe máy.

- Miễn đồng ý, anh "thiết kế" cho - Ok?

- Được làm tiếp thị thì còn gì bằng.

- Vậy là xong.

Một ngày mới của Đen bắt đầu bằng niềm vui lớn khi viên đạn súng kíp nổ rất chụm.... Tâm trạng Đen như mọc cánh. Tiếp thị. Công việc thương mại này hắn ước từ lâu. Hắn cảm thấy vị thế trong xã hội bỗng nhởn lên. Và cứ thế, Đen dại dột vay tiền mua rẻ cái xe máy Hon-đa đời 81 không giấy tờ. Mọi điều "ông anh lớn tuổi" nói, hắn đều tin sái cổ: "Xe nhập lậu, cà tàng, bạn tao đã đi mấy năm rồi, Công an thèm sờ đến. Dùng một thời gian, không thích lại đưa anh nhượng hộ. Mình chân chính, của gian đâu mà sợ". Đen như lạc cõi mê thì thụt chạy ba triệu đồng để ông anh cùng ngõ hoàn chỉnh giấy tờ, đâu hay giấy tờ đó là thứ rởm. Bốc đồng mưu sinh, hắn nhắm mắt làm liều và tự cho đó cũng là một nẻo sinh nhai.

Công việc tiếp thị một tháng sau vẫn không động tĩnh. Lão Vở khất lần. Với lý do đang buồn vì hai con chim cảnh mua bạc triệu bị chuột cống xé lồng, nhai cả chân lẫn lông, lão quyết bắn chết con chuột già nhưng chỉ được cái đuôi tróc nở ngọ nguậy lọt khe, tõm xuống chiếc bể chìm. Con chuột lọp bọp thọt vào cống ngầm, mất dạng. Đen rùng mình: "Hàng ngày có hai đứa trai bảnh choẹ, thất nơ hẳn hoi đến vác mấy thùng nước "nọc" nhà lão Vở đi bỏ mối..."

Cuối cùng Đen biết đã bị lừa. Hắn hụt hẫng và không hiểu chuyện gì đang xảy ra với mình. Đến lúc chiếc còng số 8 sập khít khao vào cổ tay, hắn mới ngã ngửa: Cái xe là tang vật vụ cướp, đánh người gây thương tích. Mấy năm nay Công an chưa tìm ra manh mối.

Hôm toà xử án, nhìn mẹ gầy rạc và nỗi đau tê buốt hằn rõ trên khuôn mặt hoang vắng của vợ khiến hắn buồn nguội lòng. Nhưng oái oăm thay, lúc đấy mọi thứ trong lòng hắn lại bị bao trùm bởi cảm giác duy nhất trào dâng, ấy là danh dự bị tổn thương. Trời ơi! Thứ danh dự xanh xao, èo uột kiểu này thường trụ trong những cái đầu non nớt, dại dột thời này. Tâm can hắn chỉ thực sự lắng lại khi phải miệt mài nhặt cỏ ở trại công. Hắn xót xa thương mẹ, thương cha.... "Vợ trẻ sẽ thế nào khi mấy chục tháng ta xa nhà". Rồi láng giềng. Cả bên ngoại nữa. Hắn nhớ, cái hôm đám cưới, ông già bà cả trong họ đưa cô ấy về với hắn. Cả họ có mỗi cô cháu gái. Những ông già, đầu đội khăn xếp, mặc áo cài khuy hạt. Những bà già vận áo dài gấm, cổ đeo tràng ngọc, miệng nhai trầu bỏm bẻm…

Ba mươi tư tháng tù giam, Đen qua bốn trại, hết HL.., đến XH.., vào tận TL... Hắn bấm đốt, đếm ngày theo tiếng kẻng cơm tù. Đúng sáng Ba mươi Tết, hắn may mắn được hoàn lương trước hạn tù dăm tháng và bây giờ nhờ người lái xe ôm tốt bụng hắn sẽ kịp đón Giao thừa cùng bố mẹ và vợ.

- Tổ cha nó!

Đen buột miệng chửi thề, làm người lái xe ôm bất giác giật mình "Lẽ nào tâm tính hắn chưa thay đổi". Trong lòng Đen dậy lên ý nghĩ "Việc đầu tiên khi ta về nhà là ngay tức khắc sẽ sang xin tí tiết gã hàng xóm chuyên múc nước bể ngầm đóng chai rồi trương là nước lọc cao cấp... đã làm cuộc đời ta khổ sở thế này".

Xe cứ chạy. Chuyện hắn đã hết. Người lái xe ôm trầm lặng. Anh như cảm thông chia sẻ mọi điều hắn kể. Rồi anh nói, như nói với chính mình:

- Em à, cuộc đời muôn nẻo, chẳng ai biết chắc chắn ngày mai mình sẽ ra sao. Chỉ có điều hãy sống tốt, trung thực thì rồi hạnh phúc sẽ đến với mình. Mà em cũng đừng có ý định thanh toán nhà Vở. Gã sẽ tiêu thôi.

Xe đến thị trấn Văn Điển rồi qua Giáp Bát, thế là sắp về nhà.

Tới ngã tư đầu công viên, người lái xe ôm dừng lại.

- Chú chờ anh một chút.

Người lái xe ôm dựng xe, tới chỗ mấy em gái đang mỗi tay cầm một cành đào mời khách qua đường. Anh mua một cành to, thật đẹp. Chắc làm quà cho chị và các cháu nhân dịp chở khách ra Hà Nội.

Chiếc xe ôm len lỏi qua mấy cái ngõ hẹp. Đen thấy lạ, người lái xe ôm không cần hỏi đường mà vẫn đưa được hắn về tận ngôi nhà cấp bốn bên trong có ánh điện đỏ nhoè. Khụ khụ, tiếng cha hắn ho. Hắn nghĩ: Mọi nhà có Tết, nếu ta không về kịp chắc năm nay nhà cũng sẽ.... Người lái xe ôm dúi vào tay hắn cành đào và vỗ nhẹ vào vai.

Mẹ Đen hiện ra trước cổng. Bà không lạ khi thấy con được về. Người lái xe ôm quay xe rồi gật đầu chào. Đen quên khuấy việc tiền nong.

- Chú Cao vào nhà uống chén nước đã.

- Thôi ạ. Đen đã về. Cháu xin phép về cho kịp ca trực Giao thừa.

Đen trố mắt nhìn mẹ. Dường như đoán được ý nghĩ trong đầu cậu con trai. Bà mẹ nói:

- Chú Cao là Cảnh sát PCCC quận. Mấy năm con đi vắng, chú ấy đã giúp đỡ gia đình ta nhiều lắm. Lá đơn xin giảm án cho con gửi vào trại, chú ấy là người bảo lãnh. Sợ ngày Tết vắng tàu xe, sáng nay chú ấy nhận với cha vào tận Thanh Hoá đón con đấy.

Mắt Đen rưng rưng.

Hắn cứ nhìn hút theo mãi vệt đèn xe trong đêm. Xa xa tiếng còi tầu vào ga tu huýt... tu huýt.■

Sài Gòn, tháng 12/2024

TIẾNG SÁO DIỀU CÔ ĐƠN

Truyện ngắn của **BÙI NGỌC PHÚC**

1. Trời nhá nhem tối, bà Miền hì hụi nấu xong bữa cơm liền bưng lên gian nhà ngang. Nhìn thấy con trai đang mở tủ như tìm kiếm gì đó, quần áo bị quăng vương vãi khắp nền nhà một cách không thương tiếc, bà Miền chép miệng nói: "Sổ đỏ của nhà mình vẫn đặt ở ngân hàng để vay tiền, anh không nhớ việc thua bạc hai tháng trước hay sao? Nếu không có sáu mươi triệu đem nộp cho chủ nợ, liệu anh còn được yên thân ngồi ở nhà không. Thôi anh ra ăn tối đi để tôi còn dọn dẹp, người ta nói cờ bạc là bác thằng bần cấm có sai". Hận đang lục tìm cuốn sổ đỏ, nghe mẹ mình nói vậy liền cau có đóng mạnh cánh cửa tủ lại, y nhìn thấy con mèo đang lảng vảng gần mâm cơm, Hận giận cá chém thớt liền co chân đá mạnh một phát. Con mèo tội nghiệp bắn vào góc nhà, nó gào lên một tiếng…"meo"…thảm thiết, rồi chạy biến đi mất. Vẫn chưa hết buồn bực, Hận không buồn ăn tối mà bỏ đi, y để mặc bà mẹ già ngồi trơ trọi bên mâm cơm. Trước khi ra khỏi nhà, Hận ngửa mặt nhìn mái ngói đã mục nát nhìn rõ cả nền trời tối đen, y buông một câu chửi thề: "Mẹ kiếp, đúng là chết nhục vì nghèo, bảo sao không ngóc đầu lên được!"

Bà Miền buồn bã nghe tiếng chó sủa râm ran theo bước chân của gã con bất trị, dù Hận không nói đi đâu, nhưng bà biết rõ, điểm đến quen thuộc của con mình, chính là sới bạc nhà lão Hùng sói ở cuối làng. Ngay từ nhỏ, Hận vốn là một đứa ngỗ ngược và lêu lổng. Dù cho bà đã hết lời khuyên nhủ, nhưng Hận vẫn bỏ ngoài tai. Ngày trước, mỗi lần Hận gây chuyện, bà Miền lại muối mặt đi xin lỗi và đền bù thiệt hại do con mình gây ra. Có nhiều đêm bà thức trắng đợi con, Hận thường đi tụ tập với đám bạn đến sáng cũng thèm về nhà. Những lúc như vậy, bà Miền mới thấm thía câu nói: "Con không cha như nhà không nóc". Thời gian thấm thoắt thoi đưa, gã con trai của bà năm nay đã gần bốn mươi tuổi, vậy nhưng chưa một ngày bà được thanh thản để an hưởng tuổi già.

Rít xong điếu thuốc lào cho phê pha, Hận quay vào chiếu bạc đang đến hồi gay cấn. Kẻ cầm cái là gã Long rỗ đang xóc mạnh chiếc bát úp vào chiếc đĩa, tiếng những đồng xu vang lên, thứ âm thanh đầy ma quái, kèm theo đó là tiếng các con bạc hò nhau đặt cược. Như có một ma lực hấp dẫn, Hận cũng len vào đặt cửa. Tuy nhiên, Hận chưa kịp nhìn thấy Long rỗ mở bát, bất chợt bả vai của y tê buốt, vừa kịp nhìn thấy một bàn tay cứng như thép đang bóp mạnh. Hận đã nghe thấy giọng của chủ sới bạc là Hùng sói vang lên đầy uy lực:

- Mày còn tiền không mà dám nhảy vào gỡ gạc, ở sới bạc của tao, nếu mày định cờ gian bạc lận, nhẹ thì cũng chặt ngón tay làm gương, còn không thì làm mồi cho cá dưới đáy sông Hồng.

Hận mặt tái mét, miệng y nói lảm nhảm như kẻ mất hồn:

- Anh Hùng cho em chơi nốt đêm nay, kiểu gì em cũng trả hết nợ cho anh.

Hùng sói nhếch mép cười rồi hất hàm ra hiệu, ngay lập tức Hận bị mấy tên đàn em của Hùng lôi ra sau vườn, nơi có một lối đi nhỏ. Đây chính là chỗ thoát hiểm của sới bạc mỗi khi có động tĩnh, con đường có một ngả rẽ xuống sông, một ngả băng qua đường tàu ra quốc lộ 1A. Hùng sói cầm cuốn sổ xem xét cẩn thận, sau đó y chậm rãi thông báo:

- Mày đang nợ tao 120 triệu, bao gồm cả vốn lẫn lãi. Có chiếc xe máy kiếm cơm, mày cũng cắm ở hiệu cầm đồ ngoài thị trấn Văn Điển, vậy mày lấy gì để trả nợ. Hận bất ngờ và choáng váng vì số nợ quá lớn, y kêu to:

- Em vay của anh có 30 triệu, sao bây giờ đã thành 120 triệu.

Hùng sói lừ mắt nhìn Hận, sau đó y điềm nhiên giải thích:

- Đồ ngu, vậy mày nghĩ tao nuôi đám đệ tử bằng nước lã sao. Tiền của tao nó phải sinh sôi này nở, loại đầu óc bã đậu như mày sao hiểu nổi.

Nói chưa dứt câu, Hùng sói cuộn ngay cuốn sổ nợ lại, y đập mạnh vào đầu Hận rồi rít lên: "Thôi không nhiều lời vòng vo nữa, tao cho mày hai cách trả nợ nhanh. Cách thứ nhất, mấy thằng này sẽ đến xiết nợ nhà của mày. Cách thứ hai, mày phải sang Trung Quốc bán thận trả nợ". Hùng sói lẩm nhẩm tính cho Hận biết: "Nếu mày chấp nhận bán thận, họ sẽ trả cho mày 200 triệu. Sau khi trả hết nợ cho tao, mày vẫn còn 80 triệu nhét túi. Lúc đó chơi bạc tiếp, hay tậu con xe máy mới để kiếm cơm sẽ do mày tự chọn, không ai ép". Thấy Hận lắc đầu không muốn sang Trung Quốc bán thận, Hùng sói nhìn đồng hồ rồi nghiến răng quát:

- Đúng 21 giờ 30 sẽ có tàu khách Bắc Nam chạy qua đây, mày còn 15 phút để suy nghĩ. Nếu không chấp nhận trả nợ, tao sai tụi đàn em kê hai chân của mày lên đường ray, khi tàu chạy cán qua đôi chân, coi như tao xóa nợ cho mày.

Tiếng còi tàu từ xa vọng lại, ngay tại con đường dân sinh chạy vắt qua đường tàu để ra quốc lộ 1A, người gác ghi đã hạ thanh ba-ri-e xuống. Trong tâm trạng hoảng loạn, Hận đã gật đầu chấp thuận phương án sang Trung Quốc bán thận trừ nợ. Những ngày sau đó, Hận luôn bị kèm sát bởi hai tên đàn em của Hùng sói. Sau khi vào viện làm các xét nghiệm cần thiết, Hận được áp giải về một ngôi nhà nhỏ trong làng Tám, y bị giam lỏng tại đó chờ ngày xuất biên. Hùng sói đưa thông tin và hình ảnh của Hận lên một nhóm chuyên mua bán thận, sau một tuần y đã tìm được người mua thận với giá tròn 1 tỷ. Trừ mọi chi phí, kể cả số tiền 80 triệu ném lại cho Hận bồi dưỡng, Hùng sói nhét túi 800 triệu một cách ngon lành.

Vào một tối chớm đông, dưới tiết trời bắt đầu se lạnh, hai tên đàn em của Hùng sói áp tải Hận lặng lẽ vượt biên, cả bọn đi dưới sự dẫn đường của một kẻ chuyên cửu vạn hàng lậu. Sang đến đất Trung Quốc, Hận ngước lên nhìn bầu trời xám xịt, y thoáng rùng mình. Nhưng lỡ đâm lao phải theo lao, Hận cắm cúi bước về phía trước với một tương lai vô định. Đoàn của Hận được chở đến một bệnh viện ở Quảng Châu, ở đây Hận có bốn ngày nghỉ ngơi, sau đó y được đưa lên bàn mổ để lấy thận. Hai ngày sau ca phẫu thuật, Hận mới tỉnh dậy trên giường bệnh. Y được bác sĩ ở đây cho tập ăn cháo, họ cũng bắt phải tập đi đứng. Nằm viện đến ngày thứ năm, mặc dù vết thương còn gây đau đớn, nhưng tay bác sĩ thông qua người phiên dịch đã nói Hận khỏe rồi, và khuyên Hận nên về Việt Nam ngay. Trước khi xuất viện, tay bác sĩ đưa cho Hận một hộp thuốc kèm theo lời dặn, khi nào thấy đau ở vết thương thì hãy uống. Hận phải uống liều thuốc giảm đau, lúc đó y mới đủ sức cho hành trình quay về. Khi cùng hai tên đàn em thân tín của Hùng sói đặt chân tới đất Móng Cái, một tên liền đưa cho Hận phong bì có 80 triệu rồi nói:

- Đại ca gửi cho ông số tiền như đã thỏa thuận, tôi khuyên thật lòng, ông muốn sống tiếp phần đời còn lại trong yên ổn, hãy bỏ cờ bạc và chịu khó tắm bổ đi, gần bốn mươi tuổi đã phải ra cánh đồng làng nằm thì hơi sớm.

2. Sau mấy ngày nằm mê man trong phòng hồi sức tích cực, mùi cồn, mùi thuốc kháng sinh, kèm theo đó là tiếng bíp của các thiết bị y tế, khiến ông Lẫm choàng tỉnh. Con gái và con rể của ông đang đứng ngay đầu giường, thấy bố vừa mở mắt, người con gái thứ hai tên là Hạ liền nói: Bố đã suy thận giai đoạn cuối, bây giờ có chạy thận nữa cũng không giúp được gì nhiều, bác sĩ nói bố cần ghép thận càng sớm càng tốt. Con gái ông vừa dứt lời, cậu con rể ông tên là Nhân cho biết: Con đã nhờ nhiều người lùng sục khắp nơi, cuối cùng đã tìm được người đồng ý hiến thận. Nhân ngập ngừng rồi nói tiếp: Kể ra so với giá hiện hành, anh ta đòi giá hơi cao, nhưng bù lại người hiến thận rất khỏe mạnh. Bệnh viện đã làm các xét nghiệm kiểm tra, mọi chỉ số đều thích hợp để ghép thận cho bố. Anh con rể nhấn mạnh; Con biết bố vốn kĩ tính, nên con đã chụp ảnh người hiến thận cho bố xem, dù việc này không được phép. Cầm bức ảnh người hiến thận trên tay, ông Lẫm mấp máy môi hỏi con rể:

- Anh ta đòi bao nhiêu tiền?

Nhân cắm ống hút vào chai lavie rồi đỡ ông Lẫm ngồi lên, khi bố vợ nhấp môi hút cho đỡ khô cổ, Nhân mới nói nhẹ, họ đòi đúng 1,8 tỷ mới chịu hiến thận, đó là chưa tính chi phí cho ca ghép bên Trung Quốc. Nhưng con nghĩ lúc này tiền không quý bằng tính mạng, bố quyết sớm thì vợ chồng con liên hệ ngay với bên Trung Quốc để họ chuẩn bị. Nhân tỏ vẻ quan trọng khi nhấn mạnh: Hôm qua con nghe ông bác sĩ bên Trung Quốc khuyên, bố nên ghép thận vào đúng ngày lễ Trùng Cửu, như vậy sẽ gặp được may mắn và sức khỏe. Ông Lẫm mệt mỏi gật đầu chấp thuận, ngay lập tức con gái đưa một số giấy tờ ủy quyền để ông ký, có như vậy cô mới đi rút tiền từ ngân hàng được, số tiền này dùng để thanh toán chi phí cho ca ghép thận. Trước khi cầm xấp giấy tờ rời đi, Hạ không quên nhắc bố:

- Chị Hoài mang tiếng là con gái lớn, từ hôm bố nhập viện không thấy mặt, nhà đó được cả hai vợ chồng. Sau này bố nhớ đừng thiên vị cho gái lớn, vợ chồng con chăm sóc bố bao lâu cũng không ngại, nhưng con ghét nhất sự không công bằng.

Khi ra đến cửa, Nhân gọi điện thoại cho ai đó thông báo:

- Cuối tuần nhớ đưa người qua biên giới, khi nào anh ta nhập viện, mọi người sẽ nhận đủ số tiền như thỏa thuận.

Đợi vợ đi trước lo thủ tục giấy tờ, Nhân nheo mắt ngắm nhìn các cô sinh viên thực tập, họ đang đẩy xe thuốc đi dọc hành lang. Mấy cô sinh viên trẻ đẹp với thân hình nở nang, tất cả như bừng sáng dưới ánh nắng chiếu vào, điều đó khiến Nhân không sao rời mắt được. Việc Nhân chịu tháp tùng bố vợ sang Trung Quốc ghép thận, tuy hơi vất vả nhưng bù lại, Nhân vừa kiếm được một khoản tiền lớn. Bên bán thận hôm trước đòi đúng 1 tỷ, không cho mặc cả, Nhân vui vẻ chốt luôn giá đó. Hôm nay tranh thủ lúc bố vợ đang nguy kịch, chỉ bằng vài câu nói đưa đẩy, Nhân đã kiếm được 700 triệu tiền chênh lệch giá.

Ca ghép thận bên Trung Quốc đã thành công tốt đẹp, với ông Lẫm việc phải chi một số tiền lớn để cứu mạng mình cũng xứng đáng. Hiện nay ông đang sở hữu ba căn biệt thự cho người nước ngoài thuê ven Hồ Tây, một khách sạn có 60 phòng trên Sa Pa vẫn kinh doanh tốt. Vài tháng sau, khi sức khỏe dần hồi phục, với mong muốn có cuộc sống an nhàn khi tuổi đã xế chiều, nhân dịp cuối tuần, ông Lẫm gọi điện cho hai cô con gái là Hạ và Hoài về gặp mình có việc gấp. Khi hai cô con gái có mặt, ông Lẫm thông báo cho các con dự định của mình. Ông muốn chuyển giao cho vợ chồng Hoài quản lí khách sạn trên Sa Pa, còn vợ chồng Hạ sẽ nhận hai căn biệt thự đang cho thuê ở Hà Nội. Số tiền thu được từ việc cho thuê căn biệt thự còn lại, ông sẽ chi dùng cho bản thân mà không phiền đến các con. Vừa nghe xong kế hoạch của bố mình, cả Hạ và Hoài đều nhất quyết không chịu, hai chị em liền so bì tị nạnh nhau từng xu một, người nào cũng cho rằng mình bị nhận phần thiệt hơn.

Đang mệt mỏi trong người, bỗng nhiên lại chứng kiến cảnh hai cô con gái to tiếng tranh giành tài sản với nhau, ông Lẫm liền tống cổ cả hai người con ra khỏi nhà. Căn biệt thự rộng mênh mông lại trở về sự yên tĩnh vốn có, ông Lẫm ngồi trầm tư suy nghĩ, bên cạnh ông lúc này chỉ có chú chó trung thành đang nằm phủ phục ngay dưới chân người chủ. Để hai cô con gái không phải tranh giành tài sản với nhau, ông Lẫm mở két sắt lấy chiếc hộp có đựng toàn bộ giấy tờ nhà đất cùng mấy cuốn sổ tiết kiệm ra, ông sẽ tính lại phương án phân chia làm sao cho công bằng. Đã lâu lắm rồi, ông mới mở chiếc hộp gỗ màu đỏ sẫm. Ngoài số giấy tờ, dưới đáy hộp có một lá thư đã ngả màu theo thời gian, kèm theo lá thư là tấm ảnh một đứa bé trai khá khỉnh. Cu cậu đang ngồi trên chiếc bàn và cười toe toét, sau tấm ảnh có ghi rõ: "Mùa hè năm 1980". Ông Lẫm đeo chiếc kính lão rồi chậm rãi đọc lá thư gửi cho mình, dù không cần đọc ông vẫn thuộc làu từng câu, từng chữ vì bao năm nay, ông đã đọc đi đọc lại hàng chục lần. Từng dòng chữ trong thư chất chứa bao tủi hờn đắng cay, nhiều chỗ mực bị nhòe bởi nước mắt của người viết. Ngày đó ông Lẫm đọc xong lá thư, không hiểu sao ông lại cất kỹ trong hộp mà không đốt đi. Hơn chục năm trước, vợ ông khi sắp qua đời, bà đã nắm chặt tay ông rồi nói một câu: Chuyện của quá khứ hãy để nó ngủ yên, nếu lòng ông thấy thanh thản, còn không thì ông tự biết mình phải làm gì. Gấp gọn lá thư lại, ông Lẫm chăm chú ngắm bức ảnh đứa bé trai. Cuộc đời ông như những thước phim tua chậm từ từ hiện ra, con ngõ hẹp và dài đã chìm sâu trong kí ức, bỗng hiện về vẹn nguyên dưới ánh trăng của miền xa thẳm.

3. Làng Văn Xá vào hội, đi từ trên con đê dẫn vào làng, mọi người đã nghe thấy tiếng trống chèo như giục giã, xen vào đó là tiếng pháo nổ râm ran khắp đường làng ngõ xóm. Dưới ánh trăng mờ ảo, cả con đê nhìn uốn lượn mềm mại như dải lụa vắt bên sông vậy. Trên triền đê cứ cách một đoạn hơn chục mét, lại có một đôi trai gái ngồi bên nhau, tất cả đều nhỏ to tâm sự. Ngồi tựa vào anh chàng Lẫm ở ngay gần điếm canh đê, cô Miền cứ cảm giác lâng lâng vì hạnh phúc. Cô ngắm mặt sông, nơi có hàng chục chiếc xà lan đang chạy ngang qua, ánh trăng rọi xuống khiến mặt sông lấp lánh như tráng một lớp bạc. Bên cạnh hai người là chiếc xe đạp Peugeot

(Xem tiếp trang 34)

KHÚC QUANH CỦA CON SUỐI

Truyện ngắn của **NGUYỄN XUÂN HẢI**

Gần trưa, theo chân Trung úy Thiện - Công an viên của xã, Trà đã đến San San - ngôi bản nhỏ của người Mông lưng chừng dãy Hoàng Liên hùng vĩ. Bản vắng. Lác đác một vài làn khói bếp len qua các những tấm ván gỗ trên mái nhà ngoi lên. Thiện dừng chân trước một ngôi nhà thấp thoáng bên mấy cây đào cổ thụ rồi lắc đầu nói:

- Nhà của Tủa đây rồi. Cửa khép và không có khói bếp lên. Chắc nó đang ở trên nương chè…

-Anh dẫn em lên nương tìm Tủa được không ạ? -Trà sốt sắng.

-Nương chè của nhà nó xa đấy. Còn sức leo dốc không? - Thiện hỏi lại.

- Còn chứ ạ. Mà dẫu không còn sức em cũng sẽ cố. Chuyến đi này, em nghĩ chỉ để gặp anh. Nhưng nghe anh kể chuyện Tủa, em nóng lòng muốn được gặp lắm ạ.

-Vậy thì đi.

Nói đoạn, Thiện xốc lại cái túi vải vắt ngang vai rồi thoăn thoắt bước. Trà lầm lũi theo sau.

Lối mòn lên nương giữa chập trùng đồi núi. Chỉ lên dốc xuống dốc rồi lại lên dốc. Phần vì Thiện là người trầm tính, kiệm lời, phần vì Trà cũng đang đắm chìm trong dòng hồi tưởng về tai họa kinh hoàng phải hứng chịu từ mấy tháng trước nên suốt chặng đường tìm Tủa, cả hai hầu như không trò chuyện với nhau.

*

…Đó là những ngày hè oi ả. Với cái gọi là chương trình "du lịch khám phá ", Kim rủ bằng được Trà lên vùng núi non San San để cùng trải nghiệm. Quả thực, trong suốt cuộc hành trình về với vùng núi rừng Tây Bắc, Trà được tận hưởng mọi cung bậc hạnh phúc bên người yêu và được tận mắt ngắm nhìn cảnh sắc thiên nhiên kỳ thú từ ngỡ ngàng này đến ngỡ ngàng khác. Điều khiến Trà vui hơn cả là những bức ảnh đẹp chụp từ chiếc điện thoại đắt tiền của người yêu. Kim được đám bạn của Trà đặt cho cái biệt hiệu "Nhiếp ảnh gia công tử". Kim đẹp trai, con nhà giàu và hào phóng. Còn Trà, theo nhận xét của Kim trước đám bạn bè là: "Cô bé đỏng đảnh nhưng rất đáng yêu". Những khi cao hứng Kim còn "văn vở" thêm rằng: Sắc đẹp của Trà chính là tài sản quý giá hơn mọi thứ trên đời mà Kim muốn có. Có lẽ vì thế từ khi yêu nhau, Kim chỉ toàn tâm toàn ý lo gìn giữ "tài sản quý" là Trà cho mình…

Trà là con gái duy nhất trong gia đình công chức, luôn được sống trong tình yêu thương ấm áp và sự dạy bảo rất chu đáo của bố mẹ. Trà học không giỏi nhưng thi cũng đủ điểm vào Khoa Quản trị kinh doanh của một trường đại học. Kim bảo, học xong, về ở với nhau, Trà về công ty gia đình sẽ thỏa sức thi thố tài năng và càng có điều kiện phô diễn sắc đẹp trong các sự kiện giới thiệu sản phẩm của Công ty Hoàng Kim nhà mình...

Chuyến du lịch hè này, Trà được trải nghiệm trong những cánh rừng, những thửa ruộng bậc thang và làm quen với cách sinh hoạt homestay của bà con các dân tộc vùng San San. Ngày cuối cùng rời homestay về thị trấn, chị chủ nhà gợi ý:

- Có hai con đường xuống thị trấn. Đường hôm trước các em lên là đường chính, to nhưng không đẹp bằng con đường vòng quanh dãy núi trước mặt. Mùa này nhiều hoa đỗ quyên. Lại có mấy cái thác từ trên vách đá đổ xuống suối vui mắt lắm. Nhiều người trẻ dưới xuôi lên đều thích đến đấy chụp ảnh…

Trà vui ra mặt:

- Vậy chúng em sẽ đi đường vòng, sẽ chụp thật nhiều ảnh ở thác nước.

Đúng như lời chị chủ nhà, con đường nhỏ quanh núi như được dệt bằng đủ loại sắc đỗ quyên. Trà liên tục dừng, liên tục tạo dáng để Kim chụp ảnh.

Gần trưa, bất chợp một cơn mưa rừng ập đến. Kim giương chiếc ô khá to che hai người dưới một tán cây rừng rậm rạp, giọng hài hước:

- Trời còn thương ban cho trận mưa chứ không vác ô đi rồi vác ô về, phí công.

Trà đứng nép vào người yêu rồi mở ếp xôi nếp chị chủ homestay cho buổi sáng ra ăn. Chừng hơn hai giờ mưa mới tạnh nhưng quần áo của Trà vẫn bị ướt.

Kim gợi ý:

-Nhất cử lưỡng tiện, em thay bộ váy áo Mông mới mua, lát ra thác chụp ảnh càng nổi.

Trà khen Kim có ý tưởng hay.

Thay váy áo xong, Trà như một cô gái Mông Hoa đẹp thêm bội phần. Cả hai hăm hở hướng về phía thác nước.

Khác với những gì chị chủ nhà nói ban sáng, thác không còn là dải yếm trắng từ trời buông mà là là lúc này là một dòng nước mầu đỏ quạch đang lao ầm ầm xuống suối. Nước suối cũng không trong vắt và róc rách chảy như mấy ngày qua mà gầm réo theo dòng lũ ống từ thượng nguồn vừa đổ về. Nhìn cảnh tượng ấy, Kim động viên Trà:

-Thác như cái dải yếm không thể sánh bằng dòng chảy hùng vĩ lúc này. Em vừa vượt vũ môn trong kỳ thi, bây giờ sẽ tạo hình như một con cá chép hóa rồng sẽ có ảnh rất độc đáo.

- Lại một ý tưởng quá hay!- Trà khen Kim.

- Nào đứng lên mỏm đá, tạo dáng như một mỹ nhân ngư. Anh sẽ thể hiện những bức ảnh đi vào lịch sử! - Kim lại văn vở.

Trà ngoan ngoãn làm theo sự chỉ huy của Kim và không nhớ đã chụp được bao bức ảnh và sau đó bị ngã từ phiến đá trơn bên thác xuống suối như thế nào. Chỉ biết rằng khi tỉnh lại thì mẹ đang ở bên và nói trong nước mắt:

- Vậy là con gái tỉnh lại rồi…

- Con đang ở đâu thế này? - Trà hỏi mẹ.

- Con đang ở bệnh viện. Mấy ngày qua con ngủ li bì…

- Vậy anh Kim đâu hở mẹ?

- Kim ở bên con mấy ngày. Chiều qua, bố anh ấy điện lên nói có việc phải đi nước ngoài gấp lo công việc cho công ty.

Trà cựa mình. Chợt nhận ra rằng cánh tay trái bị băng bó và cụt đến tận khuỷu. Lát sau Trà mới dám hỏi:

- Con bị gẫy tay phải không mẹ?

- Ừ. Con bị gẫy cánh tay trái. Bác bác sỹ hội chẩn mãi mới dám quyết định tháo khớp…. Nghe Kim kể, con mải mê chụp ảnh bị sẩy chân ngã xuống vực …Nhưng được sống mà về với bố mẹ là may mắn lắm rồi con gái ạ…

- Còn một cánh tay thì con sống sao nổi…

- Con đừng nói dại. Cứ lạc quan lên mà sống…. Bố mẹ cần có con hơn mọi thứ trên đời này…

Câu động viên của mẹ khiến Trà nhớ lại những lời Kim thường nói với bạn bè: "Sắc đẹp của Trà là tài sản quý giá hơn mọi thứ trên đời này mà tao cần có". Vậy mà từ bây giờ Trà chỉ là kẻ tật nguyền…. Tự nhiên nước mắt Trà ứa ra…

Hơn một tháng Trà nằm viện, từ nước ngoài Kim vẫn gọi điện về nhưng thưa dần và không còn mặn nồng như trước. Trà hiểu sắc đẹp, thứ tài sản quý giá mà Kim cần ở Trà đã không còn. Vậy thì Trà cần phải chủ động giúp Kim không phải bận tâm đeo mang cái "thứ tài sản" đã không còn là vô giá nữa. Trà thay điện thoại và cắt đứt liên lạc với Kim. Không ngờ Kim cũng chấp nhận việc chấm dứt mối tình sâu nặng giữa hai người dễ dàng hơn Trà nghĩ…

Nhưng chính những ngày rơi vào khủng hoảng và đau khổ tột cùng, Trà mới thấm mới hiểu được hết những điều mẹ nói: Cứ lạc quan lên mà sống. Bố mẹ cần có con hơn mọi thứ trên đời này…

*

- Đến đồi chè của Tủa rồi. Có nhìn thấy người đang leo trên cây chè san tuyết cổ thụ kia không? Tủa đấy!

Câu hỏi của Trung úy Thiện cắt ngang dòng suy tưởng của Trà. Dừng chân nhìn người thanh niên đang hí hoáy hái búp trên cây, Trà băn khoăn hỏi:

- Hình như anh ấy cũng bị cụt tay?

- Ừ. Mỗi người bị mất một cánh tay. Tủa bị mất tay phải, còn em bị mất tay trái cùng trong trận lũ ống hôm ấy.

Trà ngạc nhiên:

- Chuyện là thế nào mà đến bây giờ em vẫn chưa biết gì cả…

-Thì mãi gần đây anh mới biết tường tận sự việc. Tủa có chịu kể với ai đâu…

Trà đã đứng đối diện với Tủa. Một chàng trai Mông, chắc cũng chạc tuổi Trà, khá điển trai nhưng gương mặt khắc khổ và đầy ẩn ức. Nghe Trung úy Thiện gọi, loay hoay mãi Tủa mới có thể rời chạc ba của cây chè cổ thụ trèo xuống. Tủa chỉ còn một cánh tay trái nên mọi việc từ hái búp chè, đu bám trên cây nhìn thật tội nghiệp.

-Cán bộ tìm em có việc gì ạ ?- Tủa lí nhí hỏi Thiện.

-Có việc chứ. Mà Tủa đã gặp cô gái này bao giờ chưa?- Thiện hỏi Tủa.

-Chưa gặp bao giờ.-Tủa đáp.

-Cũng phải thôi. Em Trà là người dưới xuôi. Hôm ấy em ấy mặc bộ váy áo Mông. Còn khi Tủa lao xuống suối cứu Trà thì có lẽ cô bé cũng không còn nhận biết được gì nữa…

Tủa đăm đăm nhìn Trà. Khá lâu mới thốt lên lời:

-Vậy mà hôm ấy Tủa cứ nghĩ đó là một người mẹ Mông như mẹ Tủa…. Hồi trước, mẹ bị chết ở con suối ấy. May mà còn có khúc quanh…

Có lẽ chuyện Tủa cứu Trà phảng phất yếu tố tâm linh và riêng tư nên Tủa chưa muốn kể với mọi người chăng? Trà đoán vậy. Vì thế, trong suốt cuộc trò chuyện, Trà phải lựa cách hỏi phù hợp để Tủa và Trung úy Thiện kể lại chuyện cũ rồi chắp nối thành câu trả lời: Vì sao Trà còn được sống?…

… Thì ra, cái khúc quanh của con suối ấy chính là nơi Tủa chứng kiến sự ra đi rất đỗi thương tâm của cả bố và mẹ.

Đó là một buổi chợ phiên, Tủa được bố mẹ cho đi chơi chợ cùng. Tủa được mặc cái áo sợi lanh mới. Mẹ cũng mặc bộ váy áo đẹp tự khâu, mới mặc có một mùa Tết. Đi chợ từ sớm tinh mơ. Chơi chợ gần hết ngày. Giá hôm ấy trời tạnh ráo thì bố còn cho cả nhà chơi đến chiều muộn. Nhưng giữa trưa trời bỗng đổ mưa. Bố giục cả nhà về sớm. Đến con suối gần bản, nước lũ bắt đầu đổ về. Bố xăm xăm lội qua. Mẹ ngăn. Bố bảo, bây giờ nước chưa nhiều, chảy chưa xiết, chân bước thật nhanh, vẫn kịp. Mẹ bảo, thằng Tủa yếu chân, sợ ra giữa suối, bước không nổi. Bố bảo, vậy mẹ con chịu khó đợi ở bên này. Chờ lũ bớt chảy hẳng về. Bố lo con trâu ở rừng về phá dậu…. Có lẽ lúc ấy bố đang say nên mẹ ngăn không nổi. Mẹ nắm tay Tủa đứng trông theo. Nào ngờ, ra đến giữa dòng, bố bỗng lảo đảo rồi ngã dúi dụi…. Mẹ nhìn bố giơ tay chới với, hốt hoảng:

-Bố say. Cái chân bước không vững. Mẹ phải ra giúp bố…

Tủa đứng nhìn theo. Mẹ vừa nắm được tay bố thì bất chợt những dòng nước ngầu bọt như lũ ngựa hoang tung bờm phi về cuốn cả hai người đi luôn. Tủa nhìn theo bộ váy áo của mẹ nhấp nhô một lát rồi biến mất. Đúng lúc ấy có mấy người dân bản đi chợ về giữ Tủa lại. Tối muộn hôm ấy theo chân người trong bản Tủa mới qua được suối. Về đến nhà, không thấy bố mẹ, Tủa chỉ còn biết gào khóc. Suốt đêm, người dân trong bản cùng Tủa soi đèn đi tìm bố mẹ. Tủa theo dân bản đến bãi đá bên khúc quanh của suối thấy bố mẹ Tủa đã dạt vào đấy, nằm bên nhau, lặng phắc, lạnh ngắt…

Cái chết của bố mẹ, bộ áo váy của mẹ chập chờn trong dòng nước dữ ám ảnh Tủa suốt từ ngày hôm ấy. Rồi cứ sau mỗi trận mưa lớn kéo dài, biết là lũ sẽ về, Tủa lại lầm lụi đi ra khúc quanh của con suối, nơi bố mẹ dạt vào…. Nỗi đau, nỗi nhớ bố mẹ không ngày nào nguôi. Tủa lớn lên trong nỗi đau ấy.

Thấm thoắt 10 năm trôi đi. Tủa đã trở thành chàng trai vạm vỡ và quen dần với cuộc sống tự lập. Một mình ở lại căn nhà bố mẹ làm có mảnh vườn trồng đào bao quanh quá đỗi trống vắng. Một mình làm nương, thừa ngô ăn. Một mình chăm mấy chục gốc chè cổ thụ, tự hái, tự bán cho người ta làm chè khô đủ tiền mua cái đài nghe hát, săm cái khèn thổi cho đỡ buồn. Tủa đã trở thành người đàn ông Mông thực thụ. Chỉ có sự khác biệt với đàn ông trong bản là Tủa không biết nấu rượu, không uống rượu và cũng không thích đi chợ phiên. Thay vì các cuộc đi chơi cùng bạn bè, Tủa có thói ra ngồi trên bãi đá nơi bố mẹ dạt vào những ngày rảnh việc. Còn ngày nào có mưa lớn, lũ về, Tủa lại lẫm lũi đến khúc quanh của con suối như thể chờ đợi điều gì đó. Đã vài lần Trung úy Thiện xuống địa bàn gặp Tủa ở khúc quanh này…. Gặng hỏi mãi, Tủa mới kể về chuyện thương đau năm trước. Tủa bảo, may nhờ khúc quanh này của con suối mà Tủa còn được nhìn thấy bố mẹ lần cuối…

Cho đến trận mưa mùa hè. Mưa to hơn ba giờ liền. Tủa biết thế nào lũ cũng về. Tủa lại dừng công việc đang làm vội vã đi ra khúc quanh thân thuộc. Đúng lúc trước mắt Tủa là cảnh tượng người phụ nữ váy áo Mông đang chấp chới trên dòng nước xiết. Lập tức Tủa lao xuống cứu. Người phụ nữ ấy chính là Trà. Tủa vừa nắm được cánh tay của Trà kéo vào bờ thì một cây gỗ lớn lao đến. Cây gỗ đã đâm vào cánh tay phải của Tủa, vào cánh tay trái của Trà…

Trung úy Thiện đến bãi đá bên khúc quanh của con suối thì Tủa và Trà đang nằm bên nhau, thoi thóp thở, máu ở cánh tay vẫn chảy ri rỉ. Thiện băng bó cầm máu cho hai người rồi gọi điện về cho Trưởng Công an xã huy động người và xe đưa người bị nạn đi cấp cứu.

Trước đó, Trưởng Công an xã nhận được điện của Kim báo tin có người vừa rơi từ thác Dải Yếm xuống suối. Trưởng Công an xã huy động người trong đơn vị, người của bản đi cứu người, Mỗi người đảm nhận việc tìm người bị nạn ở một đoạn suối.... Trung úy Thiện cũng được huy động. Vốn là học viên tốt nghiệp Trường Đại học Phòng cháy chữa cháy, từ khi được điều về San San, Thiện đã lặn lội tìm hiểu từng ngọn núi có thể sạt lở, từng ngọn thác nguy hiểm mỗi khi lũ về và cả những khúc quanh, nơi người gặp nạn thường dạt vào. Khúc quanh nơi Tủa thường đến là nơi hai người gặp nhau và trở thành bạn thân thiết. Thiện xin với Thủ trưởng đến khúc quanh ấy trước. Thật may, Thiện đến đúng lúc Tủa và Trà vừa dạt vào và sau đó cả hai được đưa đến bệnh viện cấp cứu kịp thời…

Khúc quanh của con suối hay khúc quanh của cuộc đời Trà. Rời nương chè trở lại homestay, Trà chỉ loanh quanh với ý nghĩ ấy. Nhờ khúc quanh mà Tủa còn gặp được bố mẹ lần cuối. Nhờ khúc quanh mà Tủa và anh Thiện cứu được Trà? Đó là khúc quanh định mệnh và cũng là khúc quanh hộ mệnh. Nhưng để tri ân Tủa, có cách nào không nhỉ? Tủa đang sống trong cô đơn và nỗi đau mất đi một gia đình êm ấm. Việc này có lẽ phải xin ý kiến Thiện và Trà tin rằng Trung úy sẽ giúp được….■

HỒ THỊ THU HẰNG

Mở cửa thông, tốn nhận hương thơm, xây Tổ quốc Việt Nam bền vạn thuở.

Canh phòng chặt, ngăn ngừa lửa tặc, giữ giang sơn Hồng Lạc vững muôn đời.

GIỮ LẠI THỜI GIAN

Truyện ngắn của

ĐINH THÀNH TRUNG

Giữa đêm, cả xóm bị dựng dậy bởi những tiếng hét. Không ai nghe rõ ngoài kia có chuyện gì. Họ chỉ biết lao ra ngoài vì đã ngửi thấy mùi khét trong không khí. Tôi vơ vội cái chăn trên giường, nhúng vào chậu nước và chạy đến. Không ăn thua gì.

Lửa bắt đầu bập bùng sắc đỏ. Ai cũng nhìn thấy. Ai dám xông vào đó đây? Chỉ còn cách đợi xe cứu hỏa đến. Có người lắc đầu vì đây là ngõ nhỏ nên lực lượng cứu hỏa sẽ cần thời gian để tiếp cận. Bình chữa cháy được huy động. May mắn là nhiều nhà có bình nên đây là lúc chúng phát huy tác dụng.

"Rút đi, trời ơi! Phải rút cái chốt ra chứ". Tiếng ai đó gào lên. Thì ra có người cầm bình cứu hỏa chạy đến gần đám cháy mà không mở được. Bên cạnh, một anh cũng đang loay hoay, không biết tìm chốt ở đâu để rút. Trong lúc nguy cấp, kiến thức từ buổi tập huấn ngày trước bay đi đâu hết.

"Bây giờ mọi người cố dập bớt lửa được tí nào hay tí đấy, giữ cho cứu hỏa đến họ còn xử lý được". Nói thì đơn giản thế nhưng thực tế thì rất khó. Bởi khi ngọn lửa đã cháy thì nó cần ba yếu tố là nhiên liệu, oxy và nhiệt. Còn ở đây, ngôi nhà đã đóng cửa kín và lửa cháy bên trong. Rõ ràng trong nhà có cả đống nhiên liệu để cho ngọn lửa cháy to hơn. Bây giờ điều cần làm là phá cửa rồi tìm cách khoanh vùng, cách ly ngọn lửa khỏi chất cháy. Đó là kiến thức người dân chúng tôi đã được tập huấn nhưng trong tình cảnh này thì ai nghĩ đến mấy chuyện đó, họ chỉ lao đến theo bản năng và làm mọi cách họ nghĩ ra trong đầu.

Hai thanh niên từ cuối ngõ chạy đến với búa trên tay. Tiệm sửa xe nhỏ bên đường, nơi thường bị cằn nhằn vì tiếng nổ máy lớn, vậy mà cũng có ích trong hoàn cảnh này. Ông ơi tránh ra đi! Hai cậu trai vung tay vài nhát, cánh cửa sắt đã đổ sụp xuống. Người ở ngoài nghĩ đó là điều tốt, nhưng không, giọng nói từ sau vang lên "chứng tỏ bên trong đã cháy to lắm rồi".

Bây giờ, ai biết gì đâu, chỉ muốn ngay lập tức cứu người đàn ông đang cầu cứu trên cửa sổ tầng ba. Nhà thì nhà hộp, bị cháy một cái là khó lắm. Giọng nói của anh Cảnh sát Khu vực bỗng hiện lên trong tâm trí tôi. Cứu người là trên hết, nhưng trong tình huống này thì dân thường không có đủ sức. Cần nghiệp vụ chuyên môn, cần bàn tay chuyên nghiệp. Ai cũng hiểu điều đó và thầm cầu mong các anh Cảnh sát Chữa cháy sẽ đến kịp.

Có tiếng hét mọi người bình tĩnh và làm theo hiệu lệnh. Anh Hưng - Cảnh sát Khu vực, người có giọng hô vang sang sảng liên tục chỉ tay điều động hai bác dân quân và ba đoàn viên thanh niên cùng hỗ trợ hết sức cho Đội Chữa cháy. Tiếp tục có thêm bình chữa cháy được huy động từ các nhà dân xung quanh, góp phần nào dập bớt ngọn lửa đang bùng lên. Đỡ được một chút còn hơn không, tôi nghĩ thế dù bản thân cũng hiểu một khi lửa đã cháy to thế này thì không còn là vấn đề các phương tiện chữa cháy tại chỗ có thể giải quyết.

Đêm trôi qua lúc nào không hay trên những gương mặt mệt mỏi và sạm đen. Có người già không ra đường được cũng gọi con cháu hỏi han xem đám cháy thế nào rồi. Cuối cùng, không ai phải chết. Chỉ có căn nhà bị cháy. Hàng xóm cũng bị ảnh hưởng nhưng không quá nặng. Đội Cứu hỏa đêm đó gọi đây là kỳ tích. Đúng, kỳ tích bởi cháy khá to rồi. Đường phố vẫn đượm mùi khói dù đám cháy đã bị dập tắt hẳn. Nhiều tiếng thở phào. Nhiều lời an ủi. Còn người là còn của phải không?

Tôi chợt nghĩ ra mình có thể làm gì. Trong nhà vẫn còn hàng chưa bán, thế là có thứ để mời rồi. Thường thì lực lượng chức năng lúc nào cũng khẩn trương và không có thời gian để trò chuyện hay uống nước cùng bà con nhưng hôm nay lại khác. Có lẽ mọi người quá mệt nên không ai để ý chuyện ấy, hỏi sức là điều quan trọng hơn. Tôi bày hết ghế của mình ra. Cũng đâu bán được hàng vào lúc con ngõ loạn lên.

"Ây dà, uống trà chanh của em khỏe cả cái thằng người!"

Tôi bật cười. Đâu phải lúc đùa. Tôi định nói thế mà dừng lại. Thực ra, nếu tâm trạng bất an thì làm gì cũng không được. Chính hồi học phòng cháy mấy anh Cảnh sát luôn bảo thế. "Làm gì cũng cố gắng bình tĩnh còn nếu không bình tĩnh được thì phải tập luyện cho nhuyễn." Đối với một người bình thường như tôi, mỗi ngày cứ cố bán được hết hàng là vui rồi. Mệt là ra, đâu qua tâm gì đến chuyện khác nữa.

"Nhưng tư tưởng thế là không được. Rủi ro và sự cố có thể xảy ra bất cứ lúc nào. Nếu ai cũng trang bị kỹ năng tốt thì sẽ giảm thiểu thiệt hại nhiều đấy."

Tôi vui vì trà chanh mình pha được mọi người uống hết. Không chỉ mấy anh cứu hỏa mà người dân xung quanh lao vào giúp sức cũng lập tức xử lý hết đồ ăn của tôi. Hóa ra, lúc chung tay cùng làm thì không khí bỗng trở nên đoàn kết và sẻ chia lạ thường. Bác Tổ trưởng Tổ dân phố đang bàn bạc với các hộ về việc giúp đỡ chút ít cho nhà bị cháy. Mấy cô cũng bắt đầu quét dọn xung quanh. Mọi người làm nhanh như vậy vì nguyên nhân cháy nhanh chóng được xác định là do chủ nhà bất cẩn, là nguyên nhân chủ quan. Không ai buông lời trách móc vì họ biết giữ được người là may lắm rồi và ai muốn làm người ta buồn thêm nữa.

"Chậm vài giây thôi là kết quả từ thắng thành thua ngay." Bên cạnh, cả Đội Cứu hỏa cùng đồng tình. "Vì sao? May nhờ bà con lao vào giúp, giữ cho không cháy to. Lúc đấy đúng bà con là người hùng chứ còn gì nữa. Giữ được thời gian cho chúng tôi đến là tốt quá rồi. Chứ mà để bùng lên thì người cũng khó toàn mạng."

*

Ba tháng từ vụ việc đó, con ngõ này đã trở lại bình thường, chỉ có một thứ bất thường, đó là sự ám ảnh, là suy nghĩ và cảm xúc, kể cả những người tưởng chừng không liên quan. Khi làn khói bốc lên, tất cả mọi suy nghĩ đều tan biến, chỉ còn biết lao theo ánh sáng yếu ớt của sự sống. Ánh sáng màu đỏ nhạt dần cũng tức là con người có thêm một chút hy vọng mong manh. "Đúng, con người cần phải tồn tại như một lẽ tất nhiên. Đó là chân lý giản đơn nhất của cuộc đời này. Và chúng ta phải không ngừng cố gắng." Anh Hưng nói nhanh với tôi rồi làm một hơi hết sạch cốc cà phê. Lúc nào cũng vậy, tôi cảm nhận thấy trên khuôn mặt của anh có chút lo lắng mỗi khi phải đi xử lý vụ việc. Anh nói, dù không phải là chuyên môn của mình nhưng nếu người công an thể hiện lo lắng cũng sẽ làm người dân bất an theo. Có khi chuyện khó mà vẫn phải giữ bình tĩnh rồi mới truyền đạt đến người khác. Như đêm đó, nhờ sự xông xáo của lực lượng tại chỗ đã giữ cho đám cháy không quá nghiêm trọng để khi Đội Cảnh sát chữa cháy đến, họ có thể xử lý đám cháy và không có thiệt hại về người.

Mọi người vẫn nhắc về kỳ tích hôm đó như một bài học cho mình. Nhà bắt đầu được xây lại. Người chủ nhà, sau khi đã trải qua một trận thập tử nhất sinh theo cách ông nói thì cũng hiểu ra vấn đề phòng cháy quan trọng ra sao. Mất tiền còn kiếm lại được chứ mất mạng là mất tất. Nếu lúc ấy, không có tình cảm và sự động viên của bà con khối phố thì ông cũng suy sụp và không có tinh thần để xây lại ngôi nhà này.

"Còn người là còn của, cháu cũng nên tìm ai đó để có gì còn phản ứng nhanh chứ."

"Chú lại đùa rồi. Hôm nay cháu mời chú cà phê nhé".

"Tốt quá, chú cảm ơn cháu nhé. Có cốc cà phê tí tỉnh táo hẳn".

"Hồi đó, nhớ được thầy dạy là chăn nhúng nước nhiều khi còn có tác dụng hơn là dội thẳng nước vào lửa, nhưng cũng phải có điều kiện là đám lửa nhỏ mà thôi. Trong lúc rối ren sao mà nhớ được". - Vị khách ngồi cạnh tặc lưỡi.

Ra là cô bán đồ khô ở chợ. Vị khách khó tính lúc nào cũng sợ bị cháy. "Rõ ràng", cô khẳng định chắc nịch. Nhà cô cạnh căn nhà bị cháy. Tất nhiên là bị ảnh hưởng rồi nhưng may phước là chỉ phải sửa sang chút thôi. Hai chục năm buôn bán ở chợ, cô cũng quen hết mặt bà con hàng xóm ở đây rồi, coi như người nhà nên sau vụ cháy cô đến gặp chú chủ nhà và nói luôn là không cần lo lắng đền bù thiệt hại cho cô.

"Này ông anh, hôm nay có măng khô ngon lắm, chút nữa tôi nấu canh đem qua cho một bát. Không phải ngại đâu, hàng xóm tối lửa tắt đèn có nhau."

Tôi đã quen với những câu chuyện như thế này rồi. Khi hoạn nạn mới biết người biết ta mà. Cả những người trong cuộc như cô và chú cũng đã tích lũy được kinh nghiệm vô giá sau vụ cháy. Đó là sự cảnh giác không bao giờ thừa, là tấm lòng chung tay đoàn kết giữa xóm giềng với nhau. Từ những người hờ hững với phòng cháy chữa cháy, ngay cả các buổi học mà họ còn vắng mặt, cho đến bây giờ những người dân ở đây thậm chí còn đầu tư lắp đặt hệ thống báo cháy đàng hoàng. "Đó là điều ngay cả chúng tôi cũng không nghĩ bà con sẽ làm cẩn thận như vậy, chúng tôi thực sự vui mừng." Lời tâm huyết của anh Cảnh sát Phòng cháy chữa cháy cũng chứng tỏ cuộc sống của người dân có thêm một chút bình yên trong khi ở nhiều nơi khác vẫn xảy ra nhiều đám cháy lớn nhỏ.

Một con người có thể thay đổi thật nhiều qua năm tháng. Còn ngôi nhà lại cũ đi theo thời gian. Khi đã cháy thì lửa chỉ cần mười giây là to lên rất nhanh. Lúc ấy, cần sự tỉnh táo và cái đầu lạnh để giữ được thời gian và chống lại ngọn lửa. Nhưng tốt nhất là đừng để cháy. Có những thứ mà khi nhìn lại chúng ta không thể tha thứ cho sai lầm của chính mình. Còn bây giờ, dù khổ đau hay tuyệt vọng thì vẫn phải hướng đến tương lai phía trước, vì thời gian không dừng lại.■

Về thương bếp mẹ mùa Xuân...

TRẦN VĂN THIÊN

Những ngày Xuân quê nhà, có khung cảnh nào thanh bình hơn một sớm mai trong veo, tà khói lam la đà bay lên từ gian bếp đượm đầy hương Tết. Trong làn nắng lành lạnh riêng có của mùa Xuân, bầy sẻ huyên náo gọi nhau chuyền từ mái ngói xuống mành sân thơm bềnh bồng hoa cỏ. Có gì nhẹ nhõm hơn sau một giấc ngủ không gợn chút bộn bề, mở mắt tỉnh dậy đã là năm mới. Rồi nấn ná ngồi lặng im trong gian bếp của mẹ, nghe giữa hồn mình những hồi chuông ký ức vừa ngân nga. Hơi ấm diệu vợi từ ánh lửa thắp lên một mùa Xuân mới vô ngần.

Mải miết rong ruổi suốt bốn mùa, neo mình nơi phố xá hay xấp xải gió bụi đường xa, ta chỉ mong mỗi mùa Xuân được trở về căn nhà thơ ấu, sưởi ấm những ngón tay trên bếp lửa bàng bạc dấu tro tàn. Cái chạn gỗ ở góc bếp cất giữ bao mùi vị năm tháng, dáng hình cũ kỹ gợi ta nhớ thuở mình còn nhỏ tựa chú chim non, tan học về nhà, ta thường nhón chân lục tìm chén cơm nguội, khúc cá kho mẹ để dành. Mỗi độ tháng Chạp, mẹ lại chuẩn bị đủ đầy hành, tiêu, mắm, muối, những chai lọ được mẹ xếp ngay ngắn trong chiếc chạn gỗ, cho những mâm cơm cúng tươm tất dâng lên ông bà. Bao lá khô để nhóm lửa mẹ gom cho thật đầy, những hòn than vuông vức bên chồng củi còn thơm mùi nhựa cây. Mẹ bảo, mấy ngày Tết trong nhà không được thiếu lửa. Xấp lá chuối mềm mại mẹ cắt từ vườn chuối trước nhà, đặt cạnh nồi nếp thơm trắng ngần, bó sợi lạt vót mỏng, tất cả được mẹ chi chút sửa soạn cho ngày 30 Tết gói bánh, đêm Giao thừa lục bục tiếng lửa reo.

Tôi nhớ những chiếc bánh thuẫn, bánh in thơm thảo của những ngày Tết thơ ấu. Đó là thức quà mùa Xuân dịu ngọt từ góc bếp của mẹ, khiến Tết trở thành niềm đợi mong trong trẻo của bọn trẻ miền quê. Quãng cuối tháng Chạp, gian bếp ấm sẽ sực nức mùi hương bánh mứt từ bàn tay mẹ gọi Tết về. Những chiếc bánh thuẫn vàng ươm, nở bung tựa đoá hoa Xuân, đằm đậm vị ngọt dân dã và béo thơm vị trứng gà. Chiếc khuôn bánh thuẫn in hình năm bông hoa xếp theo hình ngũ giác, suốt cả năm được mẹ cất trong chạn gỗ, chỉ đợi Tết về làm xôn xao cánh mũi bởi làn hương thân thuộc. Những phông bánh in trắng tinh, nhân hạt vừng bùi ngọt, cắn vào thấy râm ran nơi đầu lưỡi vị thanh thanh của bột và đường. Chúng được mẹ làm từ những chiếc khuôn nhỏ in hình bông hoa, con cá, con thỏ, cánh chim, chùm quả.... Những hoạ tiết ấy phảng phất hình hài thơ ấu, dưới mảnh trời quê yên ả tựa khúc ru hời ngân trong khói sương.

Bánh in, bánh thuẫn được mẹ xếp trong một chiếc khay nhiều ô nhỏ, bên cạnh mứt dừa, mứt gừng, cốm đậu đen. Khách đến thăm Xuân được mẹ mời bằng khay bánh mứt đẫm vị ngọt bùi xứ sở, nhấm nháp cùng thanh nhẹ trà nóng, lênh loang hơi khói ấm êm. Chiếc bàn kê cạnh khung cửa sổ mở ra những vạt nắng đầu Xuân bát ngát. Trước thềm nhà, chậu hoa vạn thọ khéo vẽ màu Xuân lên những cánh vàng, khe khẽ bông đùa cùng ngọn gió chớm mùa thanh tân. Bóng hình Xuân hây hẩy dưới mái nhà còn vương những sợi rơm khô chim gắp về làm tổ. Đáy mắt người lấp lánh những ánh nhìn an vui, hướng ra khoảng sân nhà như được tráng lên một lớp nắng mật, nghiêng nghiêng bóng lá...

Ta đã lớn lên từ những ấm áp nguyên sơ trong gian bếp của mẹ. Để rồi nhận ra, có góc trời nào trên thế gian này cho ta nương náu an lòng hơn nơi chốn ấy. Đèn hoa thị thành dẫu có rực rỡ bao nhiêu, làm sao rọi sáng vào sâu thẳm lòng ta bằng ánh lửa mẹ đã tận tuỵ thắp lên cả một đời. Ánh lửa ấy cũng chính là ánh lửa nguồn cội, một quầng sáng mênh mông vẽ ra con đường cho ta trở về quê mẹ, trở về với lòng ta trong thăm thẳm nhớ quên và thác ghềnh dâu bể. Mùa Xuân, ta bồi hồi nhận ra những sợi khói bếp phiêu diêu lạc vào tóc mẹ, tự lúc nào đã ở lại đan thành bao sợi thời gian.

Ta ngồi trên bậu cửa sau gian bếp, ngoái lại những miền Tết cũ, và mường tượng Tết của tháng ngày phía trước. Thầm hàm ơn tất cả vẫn bao dung cho ta còn được trở về nhen nhóm những mùa Xuân bên mẹ, để nghe giữa lòng mình bao vọng âm vi diệu từ trái tim mùa Xuân xứ sở. Trong nỗi rưng rưng ấy, ta đã gặp lại những dòng thơ cũ in trong tâm tưởng mãi khôn nguôi: *"Áo mẹ hai mùa bạc màu nước mắt./ Ta là cánh chim cả đời nhớ mẹ. /Ta là cánh chim lưu lạc quay về"*...■

TIẾNG SÁO DIỀU... *(Tiếp theo trang 31)*

mới kính coong, nó giá trị ngang một gia tài của những người nông dân quanh năm chân lấm tay bùn. Mỗi khi Lẫm đạp xe đến đầu làng, bà con ai cũng nhìn theo với đôi mắt ngưỡng mộ, còn các cô gái trong làng, tuy không nói ra, nhưng đều thầm ghen tị với Miền. Lẫm khẽ đưa tay vòng qua eo Miền, anh nói nhỏ:

- Hội làng mình kéo dài những ba ngày, tối mai anh về đón em ra thị trấn Văn Điển chơi sớm, chẳng nhẽ tối nào cũng chỉ ra bờ đê ngồi. Đã vậy cậu út nhà em và mấy đứa bạn, bọn nó vừa thả diều vừa canh chừng chúng mình.

Miền chỉ tay lên trời, nơi có tiếng sáo diều vọng lại, cô hỏi người yêu:

- Em đố anh, tại sao mọi người gọi là tiếng sáo diều cô đơn?

Lẫm lắng nghe tiếng sao diều rồi nói cho Miền biết, tại tiếng sáo diều vi vu nhưng nghe rất buồn, nó làm anh nhớ đến câu thơ đã từng đọc:

"Từng sợi dây duyên kết giữa trời,
Nối liền dây đấy, chị Hằng ơi!
Hồn làng vơ vẩn năm canh vắng,
Mãi mãi muôn đêm nhớ một người."

Miền cười khúc khích, cô dụi đầu vào ngực Lẫm rồi giải thích rõ, khi gió càng mạnh thì diều càng lên cao, lúc đó tiếng sáo diều vang rất xa, bởi không còn chiếc diều nào bắt kịp nó. Nhiều khi cả đêm chỉ còn một cánh diều bay lượn trên bầu trời, lúc đó tiếng sáo diều vọng về từ không trung nghe du dương như một khúc nhạc cô đơn. Chính vì thế mọi người hay gọi là tiếng sáo diều cô đơn, anh đã hiểu chưa. Tranh thủ lúc trăng lặn vào trong đám mây đen, cả triền đê chìm trong bóng tối, những đôi trai gái vội hôn nhau một cách vụng dại. Lẫm cũng không bỏ lỡ cơ hội, môi anh dính chặt vào đôi môi mềm mại của Miền, còn bàn tay anh đã tìm đúng những chỗ quen thuộc để vuốt ve và mơn trớn. Miền căng cứng người theo bàn tay mò mẫm thám hiểm của người yêu. Khi mặt trăng rẽ mây để rọi xuống con đê tình ái, những đợt gió thổi liên hồi, khiến hàng tre chắn sóng trước mặt kêu xào xạc. Tiếng trống chèo ở đình làng đã ngừng, mọi người bắt đầu ra về, tiếng gọi nhau í ới đi theo vệt đèn pin của người dẫn đầu. Miền hổn hển nói nhỏ vào tai Lẫm: Thôi mình về đi anh không muộn, bây giờ chắc bố mẹ em cũng sắp đóng cửa đi ngủ. Trên con đường dẫn vào làng, Miền ngập ngừng rồi cho Lẫm biết: Hình như em bị chậm kinh hai tháng rồi, em tính trùng với thời gian bố mẹ vắng nhà, hôm đó tụi mình đã.... Cô thẹn thùng không dám nói tiếp, vì dịp đó cả hai đã vượt rào và nếm thử trái cấm.

Lẫm đưa Miền vào trong con ngõ hẹp và dài, trước khi chia tay người yêu, anh đã nói một cách quả quyết trong tiếng chó sủa râm ran: Em yên tâm, nhất định cậu mợ anh sẽ đến thưa chuyện với bố mẹ em. Họ lại trao nhau một nụ hôn vội vã, Miền nhìn theo bóng người yêu đạp xe rời con ngõ hẹp, dưới ánh trăng đang mờ dần, chiếc xe đạp kêu lọc cọc vì gặp vài chỗ mấp mô. Cả đêm hôm đó, tiếng sáo diều cô đơn vẫn vi vu trên bầu trời đầy sao, khiến Miền không sao ngủ được. Những ngày sau, người yêu cô cũng mất hút, y như cánh diều đứt dây trôi dạt trên bầu trời rộng bao la.

4. Vào đúng ngày hội làng Văn Xá, ông Lẫm chống gậy ba toong đi trên con đường nhiều kỉ niệm. Con đường làng ngày xưa vốn nhỏ hẹp và được lát bằng gạch vồ, bây giờ đã đổ bê tông và mở rộng để cho ô tô chạy vào tận sân đình. Nhà cửa khang trang mọc lên san sát,hàng quán tấp nập không khác nơi phố thị. Mấy chục năm trôi qua, ngôi làng đã hoàn toàn thay da đổi thịt. Ông Lẫm tần ngần hồi lâu trước con ngõ hẹp và dài quen thuộc, cây muỗm ngày nào bé xíu, nay đã thành một cây cổ thụ và xòe tán che mát cho ngôi nhà đang xuống cấp vì thời gian. Ông bồi hồi nhớ lại, về đến nhà nhưng ông đã không dám mở lời thưa chuyện với cậu mợ mình. Dù sao nhà ông cũng nổi tiếng gia giáo, làm sao cậu mợ ông lại chịu được khi nghe tin ông làm con nhà người ta có chửa, đó là điều quá đỗi khủng khiếp. Ngày đó không hiểu sao bà Miền lại có được địa chỉ để gửi thư, trong thư bà không đòi hỏi ông phải có trách nhiệm với đứa con trai bé bỏng của mình, bà chỉ bày tỏ sự ân hận vì trái tim và sự trinh tiết của đời con gái đã lỡ trao nhầm người.

Bà Miền đang ngồi sắc thuốc trong bếp, bỗng nghe tiếng chó sủa inh ỏi ngoài cổng. Vừa lật đật ra đón khách, chiếc thìa nhôm bà cầm trên tay bỗng rơi tuột xuống đất. Bà không ngờ người yêu ngày nào đạp xe đi mất, bỏ mặc bà với cái thai đang lớn dần trong bụng, kèm theo đó là chuỗi ngày bị dân làng đàm tiếu và khinh rẻ, sau bốn mươi năm, ông lại chống gậy tìm về. Nhìn mái tóc bạc phơ và làn da xám xịt, bà biết rõ ông không còn khỏe. Bao nhiêu năm sống trong tủi nhục và đắng cay, bỗng chốc nhường chỗ cho nỗi cảm thông và sự tha thứ. Sau giây phút ngượng ngùng và hối hận, ông Lẫm run run lấy ra tấm ảnh cậu con trai bụ bẫm đưa cho bà Miền xem. Không cần ông nói ra, bà Miền hiểu ông muốn nhận lại giọt máu rơi vãi của mình. Nén tiếng thở dài xót xa, bà mời ông vào nhà. Ngôi nhà trống trơn không có đồ vật gì đáng giá, đập vào mắt ông Lẫm là chiếc bàn thờ nhỏ kê góc nhà. Nhìn bức di ảnh, trái tim ông như có ai đang cho tay bóp nghẹt lại, ông nhận ra đây chính là bức ảnh mà cậu con rể đã cho ông xem. Hóa ra người chấp nhận bán thận để ghép cho ông lại là đứa con trai bị chối bỏ ngày nào. Ánh mắt người con vô thừa nhận trên bàn thờ nhìn ông Lẫm đầy căm hờn và oán hận, khiến ông không dám nhìn thẳng vào bức di ảnh.

Tiếng bà Miền thổn thức bên tai ông: Tôi có lỗi vì không dạy dỗ nó thành người tử tế được, ngay từ bé do thiếu vắng tình cảm của người cha, nên nó đã đi vào con đường hư hỏng, hết trộm cắp lại sa vào cờ bạc đủ hết. Năm ngoái do vay nợ cờ bạc nhiều quá, nó theo người ta sang Trung Quốc bán thận. Khi cầm được mấy chục triệu về đến nhà, do vết mổ bị nhiễm trùng rồi gặp nhiều biến chứng khác, sức khỏe nó ngày càng suy kiệt. Nó chết mà chưa từng một lần được gọi tiếng "Cha ơi".... Bà Miền run rẩy châm ba nén nhang rồi đưa cho ông Lẫm, biết ông đang xúc động mạnh, bà lui gót ra ngoài hiên nhà ngồi đợi. Ông Lẫm cắm mấy nén nhang vào bát hương trước di ảnh của con trai, ông khóc không thành tiếng, nhưng ông cảm thấy rõ trái tim mình đang tan vỡ khi có hàng ngàn mũi kim đâm vào. Ông thấy con ngõ hẹp lại mờ ảo dưới ánh trăng, trên con đường làng dẫn tới triền đê, cậu con trai khôi ngô tuấn tú đang đứng mỉm cười đợi ông. Trên không trung bỗng vút lên tiếng sáo diều vi vu, giai điệu du dương này đúng là của tiếng sáo diều cô đơn. Trong thoáng chốc, hồn ông đã nhẹ nhàng nương theo tiếng sáo diều cô đơn để về cõi hư vô.■

TRƯỜNG ĐẠI HỌC PHÒNG CHÁY CHỮA CHÁY

ĐEM LỬA *sưởi ấm yêu thương*

QUANG LÂM

Bàn về hạnh phúc của đời người, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng sinh thời từng chia sẻ giản dị: "Hạnh phúc của con người không phải chỉ ở chỗ nhiều tiền, lắm của, ăn ngon, mặc đẹp, mà còn ở sự phong phú về tâm hồn, được sống giữa tình thương và lòng nhân ái, lẽ phải và công bằng". Thấm nhuần tư tưởng đó, những học viên, cán bộ, giáo viên, công nhân viên Trường Đại học PCCC, đã luôn cống hiến và tận tuỵ vì hạnh phúc, bình an của nhân dân. Từ xây điểm trường cho trẻ em nơi miền núi, hiến hàng nghìn đơn vị máu vì "mỗi giọt máu cho đi, một cuộc đời ở lại", hay chung tay xây dựng những mái nhà tình nghĩa, thăm thương bệnh binh, những hoạt động thiện nguyện của cán bộ, chiến sỹ, học viên Trường Đại học PCCC trong suốt năm 2024 vừa qua như ngọn lửa sưởi ấm những hoàn cảnh khó khăn, bất hạnh, viết nên những câu chuyện về tinh thần "lá lành đùm lá rách", vì nhân dân phục vụ, góp phần lan toả những hình ảnh tốt đẹp của lực lượng Công an nói chung, của Trường Đại học PCCC nói riêng đến mọi tầng lớp nhân dân.

Đại diện Đoàn thanh niên và Hội Phụ nữ Trường Đại học PCCC tặng quà cho các cháu thiếu nhi trong chương trình thiện nguyện "Cùng em đến trường sau bão Yagi".

Vùng biên giới được xác định là phên giậu của Tổ quốc, những nơi xa xôi, trọng điểm an ninh trật tự. Thực hiện chủ trương của Bộ, đang là giảng viên Trường Đại học Phòng cháy chữa cháy tại Hà Nội, Thiếu tá Vũ Văn Chính với tinh thần xung phong và được tăng cường về công tác tại xã Nậm Ban, huyện Nậm Nhùn, tỉnh Lai Châu là một trong những xã biên giới, địa bàn vùng sâu vùng xa khó khăn về an ninh trật tự. Khi tiếp xúc gần với dân thấy được sự vất vả, khát khao học tập của trẻ em nghèo vùng cao, bằng sự tận tuy,, và tình yêu thương đồng bào, Thiếu tá Vũ Văn Chính đã khắc phục mọi khó khăn, sáng tạo để mang tiếng Anh đến với các trẻ em nghèo nơi đây. Thực hiện Kế hoạch số 403/KH-BCA ngày 07/08/2023 về nâng cao năng lực ngoại ngữ, tiếng dân tộc thiểu số, tin học và chuyển đổi số cho thanh niên Công an giai đoạn 2022 - 2030 và chủ trương hội nhập quốc tế của Đoàn Thanh niên và nhằm đưa ngoại ngữ đến với các em học sinh ở vùng cao biên giới còn chịu nhiều thiệt thòi, thiếu thốn trong cuộc sống và học tập nhất là học ngoại ngữ, ngày 28/10/2024, tại Trường Trung học cơ sở bán trú xã Nậm Ban, huyện Nậm Nhùn, tỉnh Lai Châu đã khai giảng lớp "Tiếng Anh không đồng cho các em học sinh khối lớp 9" của thầy giáo Thiếu tá Vũ Văn Chính. Để khuyến khích các em trong việc học tập, thầy đã trao tặng những phần quà nhỏ nhưng đầy ý nghĩa, bao gồm vở, bút và mũ lưỡi trai của lực lượng Cảnh sát Phòng cháy chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ. Đây không chỉ là nguồn động viên tinh thần, mà còn là động lực giúp các em vượt qua khó khăn trong hành trình học tập. "Mỗi miền quê khi ta đặt chân đến đều mang lại cho mình những trải nghiệm đặc biệt về con người và cảnh vật thiên nhiên nơi đó. Thiên nhiên vùng biên viễn này chẳng có từ ngữ nào miêu tả cho hết, ta chỉ có thể cảm nhận mới hết vẻ đẹp nơi đây. Người dân nơi đây cũng giống như cảnh đẹp thiên nhiên vậy, hiền lành, chất phác, chân thành, tốt bụng. Ta chỉ mong có thể cống hiến một phần nhỏ bé nào đó cho vùng quê yên bình và đầy thơ mộng này". Những tâm sự chân thành của Thiếu tá Vũ Văn Chính là hình ảnh sáng ngời của lực lượng Công an vì nhân dân phục vụ.

"Biên cương Tổ quốc tôi" là một chương trình hết sức ý nghĩa, thông qua các hoạt động sẽ góp phần bồi đắp lòng yêu nước, phát huy tinh thần sáng tạo, tình nguyện cho đoàn viên, thanh niên. Được sự ủng hộ nhiệt tình của các cấp lãnh đạo cũng như cán bộ, chiến sỹ nhà trường cả về vật chất lẫn tinh thần, ngày 24/4/2024 Đoàn Thanh niên Trường Đại học PCCC do Thiếu tá Bùi Văn Định - Phó Giám đốc Trung tâm Giáo dục nghề nghiệp, đào tạo lái xe; ngoại ngữ, tin học - Bí thư Đoàn trường làm Trưởng đoàn đã tổ chức chương trình hỗ trợ, thăm hỏi, tặng quà tại 02 xã biên giới thuộc huyện Si Ma Cai, tỉnh Lào Cai, nơi đồng chí Nguyễn Văn Tình và đồng chí Đỗ Đăng Thành (giảng viên Trường Đại học PCCC) đang luân chuyển công tác theo đề án tăng cường lực lượng Công an xã biên giới của Bộ Công an. Chương trình còn có sự tham gia của các nhà hảo tâm, cán bộ đoàn, đoàn viên tiêu biểu của nhà trường. Đoàn đã bàn giao 01 công trình nhà sinh hoạt, 30 bộ bàn ghế học tập, 01 tủ sách, thăm hỏi, động viên, trao tặng nhiều phần quà ý nghĩa đến bà con nhân dân, các em học sinh tại 03 điểm trường thuộc xã Sán Chải và xã Nàn Sán, huyện Si Ma Cai, tỉnh Lào Cai. Đoàn đã trao tặng 02 máy lọc nước đến Công an 2 xã để đảm bảo nguồn nước sạch trong sinh hoạt cho anh em cán bộ, chiến sỹ nơi biên cương Tổ quốc. Chương trình đã mang lại nhiều ý nghĩa thiết thực, hỗ trợ động viên các cô giáo và các em học sinh tại 03 điểm trường, các cán bộ, chiến sỹ Công an xã biên giới gặp nhiều khó khăn, đồng thời thể hiện tinh thần vì nhân dân phục vụ của lực lượng Công an nhân dân (CAND).

Không chỉ gắn bó với các chương trình thiện nguyện đến với những bản làng xa xôi nơi vùng cao, biên giới, trong năm 2024, Trường Đại học PCCC còn thực hiện rất nhiều hoạt động ý nghĩa khác như: thăm hỏi, động viên và tặng quà thân nhân gia đình thương binh liệt sỹ CAND. Ngày 09/5/2024, Cục Công tác Đảng và Công tác chính trị (Bộ Công an) phối hợp với Công an tỉnh Bắc Giang, Bệnh viện Y học Cổ truyền và Trường Đại học PCCC tổ chức các hoạt động tri ân thương, bệnh binh, người có công tại Trung tâm Điều dưỡng thương binh Lạng Giang (Bắc Giang) là nơi đang điều trị, chăm sóc 35 thương, bệnh binh tỉ lệ thương tật 81% trở lên; thương, bệnh binh cao tuổi nhất là 91 tuổi, thấp nhất là 55 tuổi đến từ 15 tỉnh, thành phố phía Bắc…. Do ảnh hưởng của chiến tranh, nhiều người bị mắc các bệnh về tim mạch, hô hấp, thận, gan, phổi…. Tại đây, đại diện Hội Phụ nữ Trường Đại học PCCC đã trao tặng 35 suất quà cho các thương, bệnh binh; Bệnh viện Y học Cổ truyền đã tổ chức khám sức khỏe, cấp phát thuốc tổng giá trị hơn 17 triệu đồng…. Các đơn vị cũng tặng nhiều phần quà cho Trung tâm và các thương, bệnh binh. Kỷ niệm 77 năm ngày Thương binh - Liệt sỹ (27/7/1947 - 27/7/2024), tuổi trẻ Trường Đại học PCCC đã thăm hỏi tặng 10 suất quà, tri ân các thương binh, bệnh binh, gia đình chính sách; dâng hương, đặt vòng hoa và thắp nến tại bia tưởng niệm các Anh hùng liệt sỹ xã Hoà Sơn, nghĩa trang liệt sĩ huyện Lương Sơn, tỉnh Hoà Bình (nơi Cơ sở 2 của nhà trường đóng quân) và nghĩa trang liệt sĩ huyện Long Thành, tỉnh Đồng Nai (nơi Cơ sở 3 của nhà trường). Trong chuỗi hoạt động thực tế chính trị - xã hội, ngày 27/9/2024, tuổi trẻ Trường Đại học PCCC đã tổ chức dọn dẹp, vệ sinh toàn bộ nghĩa trang, làm sạch phần mộ, thắp hương tại các phần mộ liệt sĩ xã Nguyễn Trãi, huyện Ân Thi, tỉnh Hưng Yên nhằm tưởng nhớ công ơn to lớn của các anh hùng, liệt sỹ đã hy sinh vì độc lập - tự do của Tổ quốc. Tham dự chương trình có đồng chí Đại tá Lã Xuân Lực - Phó Hiệu trưởng nhà trường, các đồng chí trong Đảng ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân, Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội xã Nguyễn Trãi, các thầy cô giáo và 131 đoàn viên, thanh niên nhà trường. Đây là hoạt động thể hiện đạo lý "uống nước nhớ nguồn", khơi dậy niềm tự hào về truyền thống lịch sử hào hùng của dân tộc, lòng biết ơn sâu sắc của tuổi trẻ Trường Đại học PCCC đối với thế hệ cha ông đã chiến đấu, hy sinh để bảo vệ Tổ quốc, đồng thời nâng cao trách nhiệm cũng như niềm vinh dự của mình trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc quyết tâm hoàn thành xuất sắc mọi nhiệm vụ mà Đảng, Nhà nước và Nhân dân giao phó.

Những ngày cuối tháng 7 năm 2024, hai xã Chiềng Nơi, huyện Mai Sơn, và xã Nậm Lầu, huyện Thuận Châu, tỉnh Sơn La gặp mưa lũ nguy hiểm làm 6 người chết, 25 căn nhà bị lũ cuốn trôi, 65 hộ bị ảnh hưởng nặng nề, trụ sở Ủy ban nhân dân xã bị ngập lụt. Hội Phụ nữ Trường Đại học PCCC đã kêu gọi hội viên, các tập thể, cá nhân trong và ngoài nhà trường, các tổ chức thiện nguyện để có những món quà thiết thực gửi tới bà con. Trong hai ngày 03 và 04/8/2024, đoàn công tác của Trường Đại học PCCC do đồng chí Trung tá Phạm Thu Hà - Phó Chủ tịch Hội Phụ nữ làm trưởng đoàn đã thực hiện chuyến thiện nguyện, thăm hỏi, tặng quà hỗ trợ cho bà con vùng lũ. Những đồ dùng, nhu yếu phẩm như: gạo, muối, mắm, đường, sữa, dầu ăn, lạc, chăn, màn, quần áo, tất… và tiền mặt đã được đoàn trao tận tay các hộ dân gặp hoàn cảnh thực sự khó khăn.

Bão Yagi đi qua để lại những hậu quả vô cùng nặng nề, đặc biệt là các tỉnh miền núi phía Bắc. Cùng chung tay, góp sức giúp đỡ người dân các tỉnh miền núi vượt qua giai đoạn khó khăn, sớm ổn định cuộc sống, Hội Phụ nữ và Đoàn thanh niên Trường Đại học PCCC đã hiện thực hoá lời kêu gọi của đồng chí Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm phát huy mạnh mẽ "tình dân tộc, nghĩa đồng bào", hỗ trợ cao nhất, nhanh nhất, kịp thời nhất, đến tận tay các gia đình bị thiệt hại về người và tài sản do thiên nhiên gây ra. Từ ngày 11/9/2024 đến ngày 15/9/2024 từ ngày 12 – 18/9/2024, Đoàn Thanh niên đã phối hợp cùng Hội Phụ nữ nhà trường kêu gọi các nhà hảo tâm tài trợ 10 tấn gạo, 200 cuốc, xẻng, 300 suất thuốc thông dụng, găng tay, ủng... ngày 15 tháng 9 năm 2024, chuyến xe mang bao tình cảm đã được Hội phụ nữ Công an tỉnh Yên Bái đón nhận và phân chia về các đơn vị đang thực hiện ứng cứu tại vùng lũ và bà con bị ảnh hưởng nặng nề do bão lũ gây ra. "Góc kết nối: Cùng em đến trường sau bão Yagi" quyên góp sách, vở, đồ dùng học tập… nhằm ủng hộ trẻ em vùng lũ phía Bắc sớm trở lại trường. Sau 7 ngày triển khai, đã tiếp nhận từ các đơn vị, tổ chức, cá nhân, các nhà hảo tâm trong và ngoài nhà trường tổng số hiện vật là: gần 100.000 quyển sách giáo khoa, phân loại thành trên 700 bộ sách theo các cấp học; hơn 25.000 vở các loại; hơn 500 cặp sách; hơn 10.000 bút các loại; hơn 50 thùng dụng cụ học tập các loại với bọc vở, thước, compass; 400 bánh trung thu với tổng trị giá gần 300 triệu đồng. Trong các ngày từ 17 đến 19/9/2024, đại diện Đoàn Thanh niên và Hội Phụ nữ đã mang số hiện vật trên trao tặng trực tiếp cho các em học sinh tại các điểm trường ở các tỉnh: Lào Cai, Yên Bái, Phú Thọ và Công an tỉnh Yên Bái để phân chia về các điểm trường chịu ảnh hưởng nặng bởi lũ lụt với hy vọng động viên người dân tiếp tục vượt qua khó khăn, sớm ổn định cuộc sống, giúp các em học sinh cố gắng vươn lên trong học tập. Chương trình vận động đã thành công tốt đẹp với sự ủng hộ và đồng hành của các đồng chí lãnh đạo, cán bộ, giảng viên, công nhân viên, hội viên Hội Phụ nữ, Đoàn viên nhà trường, các nhà hảo tâm như: nhóm thiện nguyện TTH Hà Nội, nhóm thiện nguyện "Sống để yêu thương Hải Dương", hội xe VF8… đã ủng hộ, góp phần làm nên thành công cho chương trình.

Bên cạnh đó, Trường Đại học PCCC cũng là một trong những đơn vị đi đầu hưởng ứng trong phong trào hiến máu tình nguyện. Đây là một nghĩa cử cao đẹp nên nhà trường luôn chú trọng công tác tuyên truyền ý nghĩa của việc hiến máu, tạo chuyển biến từ nhận thức thành hành động, vận động cán bộ, đảng viên, đoàn viên, thanh niên tham gia nhiệt tình vào các hoạt động hiến máu do nhà trường tổ chức. Riêng trong năm 2024, Đoàn Thanh niên đã thường xuyên phát động phong trào hiến máu tình nguyện ở tại 03 cơ sở. Ngày 08/11/2024, Ban Chấp hành Đoàn thanh niên Trường Đại học PCCC đã tổ chức chương trình hiến máu tình nguyện với chủ đề "Giọt máu nghĩa tình – Vì đồng đội thân yêu" hiến tặng 277 đơn vị máu. Trong Ngày hội hiến máu tình nguyện và phát động Tháng Nhân Đạo năm 2024 với tinh thần "Mỗi giọt máu cho đi, một cuộc đời ở lại" ngày 19/5/2024, 100 đoàn viên thanh niên Trường Đại học PCCC tham gia hiến máu tại phường Nhân Chính, Thanh Xuân, Hà Nội, nơi đơn vị đóng quân. Đây là hoạt động không chỉ thể hiện trách nhiệm với cộng đồng mà còn là nghĩa cử cao đẹp cần được phát huy.

Với sự chủ động, tích cực tuyên truyền, chương trình hiến máu tình nguyện đã diễn ra ở cả 3 cơ sở của nhà trường, đóng góp vào ngân hàng máu, tiểu cầu sạch, an toàn dùng cho cấp cứu và điều trị các bệnh hiểm nghèo cho bệnh nhân trên mọi miền tổ quốc. Nhà trường phối hợp chặt chẽ với các đơn vị, bộ phận y tế đảm bảo công tác tiếp nhận và cung cấp máu đúng quy định. Với tinh thần vì nhân dân phục vụ, "Mỗi giọt máu cho đi – Một cuộc đời ở lại", cán bộ, chiến sỹ, học viên của trường đã hăng hái tham gia hiến máu đặc biệt có 10 đoàn viên thuộc "Câu Lạc bộ vận động hiến máu PCCC" của nhà trường, hỗ trợ trực tiếp vào các khâu như: hướng dẫn, phân loại, sắp xếp túi máu, tặng quà… cùng Viện Huyết học.

Một mùa Xuân mới đang về, mùa Xuân của yêu thương, mùa Xuân của sẻ chia và hy vọng. Mỗi một tin yêu trao đi, chỉ mong có nhiều cuộc đời được bình an và được sưởi ấm từ ngọn lửa nhiệt huyết bởi tình người. Đó cũng là tôn chỉ trong suy nghĩ và hành động của những cán bộ, chiến sỹ Trường Đại học PCCC đã và đang âm thầm cống hiến và dựng xây mái trường này.■

ĐƯA CÔNG TÁC PCCC&CNCH ĐẾN GẦN NGƯỜI DÂN

THU PHƯƠNG

Những năm gần đây, tình hình cháy, nổ trên cả nước diễn biến rất phức tạp. Nhiều vụ cháy gây thiệt hại nghiêm trọng về người và tài sản đã xảy ra. Chính vì vậy, việc nâng cao kiến thức về công tác PCCC&CNCH cho người dân đóng vai trò hết sức quan trọng để góp phần hạn chế thấp nhất thiệt hại từ cháy, nổ gây ra. Nắm rõ điều này, năm 2024, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH trên cả nước đã tổ chức nhiều hoạt động thiết thực, ý nghĩa để đưa công tác PCCC&CNCH đến gần người dân hơn, nâng cao kiến thức PCCC&CNCH trong cộng đồng, góp phần xây dựng an ninh trật tự xã hội, đảm bảo an toàn PCCC.

Các em thiếu nhi thích thú tham gia các hoạt động trải nghiệm do lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH tổ chức. Ảnh: PV.

Năm 2024, hàng trăm điểm tuyên truyền, trải nghiệm PCCC&CNCH đã được lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH tổ chức trên khắp cả nước. Tại đây, người dân đã được tìm hiểu về các trang thiết bị, phương tiện PCCC&CNCH, được nghe tuyên truyền viên phổ biến các kiến thức và pháp luật PCCC&CNCH. Bên cạnh đó, người dân còn được hướng dẫn những kĩ năng thoát nạn cơ bản, và tham gia trải nghiệm thực hành như: trải nghiệm thực hành sử dụng bình chữa cháy xách tay dập tắt đám cháy do rò rỉ gas, di chuyển người tay không; thực hành rải vòi chữa cháy, trải nghiệm thoát nạn bằng xe thang, cứu người, di chuyển thoát nạn trong môi trường có nhiều khói, khí độc, thực hành kỹ năng đu dây thoát hiểm khi có đám cháy ở nhà cao tầng... Mỗi buổi trải nghiệm sôi nổi như vậy đã lôi cuốn, thu hút hàng trăm, hàng ngàn người dân tham gia. Em Phan Mạnh Khang - Học sinh Trường THCS Tứ Hiệp, Hà Nội chia sẻ: "Em rất thích buổi trải nghiệm vì những kiến thức bổ ích đã được học. Trong các kĩ năng thì em thích nhất là được dùng bình chữa cháy để dập tắt đám cháy vì đây cũng là lần đầu tiên em được trực tiếp sử dụng bình chữa cháy xách tay. Em sẽ mang những điều bổ ích được học tại buổi trải nghiệm để giới thiệu với những người thân trong gia đình và những người xung quanh".

Cũng giống như em Khang, nhiều người dân cho biết mong muốn sẽ tiếp tục được tham gia thêm nhiều chương trình tuyên truyền, trải nghiệm khác của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH góp phần nâng cao các kiến thức về công tác PCCC&CNCH, đồng thời được tham gia rèn luyện, thực hành các kỹ năng thoát hiểm cơ bản một cách thuần thục, nhuần nhuyễn, có thể kịp thời cứu mình và người thân khi có sự cố cháy nổ xảy ra.

Đáp ứng nhu cầu, mong mỏi của người dân, tại một số địa phương như: TP Hà Nội, TP Hồ Chí Minh, Nam Định… đã tiến hành thành lập các "Trung tâm giáo dục cộng đồng về PCCC&CNCH". Tại đây, người dân được tham quan và trải nghiệm miễn phí, được nghe phổ biến, giới thiệu các kiến thức, kỹ năng về PCCC&CNCH, ngoài ra người dân còn được tiếp cận các mô hình, thiết bị PCCC, xe chữa cháy và CNCH… và trải nghiệm thực tế nhiều hoạt động nhằm nâng cao ý thức, trách nhiệm trong công tác PCCC cũng như tìm hiểu tính năng, tác dụng của các phương tiện phục vụ công tác PCCC&CNCH của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH. Trung tâm đã thu hút hàng trăm nghìn lượt khách tham gia trải nghiệm và tiếp tục được duy trì hoạt động.

Song song với việc tổ chức các điểm tuyên truyền, trải nghiệm PCCC&CNCH ở nhiều địa phương, nhằm đẩy mạnh hoạt động tuyên truyền PCCC&CNCH, lan tỏa kiến thức PCCC&CNCH tới từng người dân, từng hộ gia đình, từng khu vực dân cư, từ năm 2023 đến nay, Cục Cảnh sát PCCC&CNCH cũng đã triển khai đồng bộ ứng dụng công nghệ số trong công tác tuyên truyền, phổ biến kiến thức pháp luật về PCCC&CNCH nhằm lan tỏa phong trào PCCC&CNCH sâu rộng tới toàn cộng đồng. Cục Cảnh sát PCCC&CNCH đã phối hợp với các cơ quan, đoàn thể, tổ chức xã hội, cơ quan truyền thông xây dựng các sản phẩm tuyên truyền như: clip, hình ảnh khuyến cáo, khẩu hiệu, tin nhắn… hướng dẫn kiến thức, kỹ năng về PCCC&CNCH đăng phát trên nền tảng số như: các báo điện tử, App báo cháy 114, tin nhắn SMS, Zalo, Facebook…

Với mục tiêu cùng chung tay kiềm chế số vụ và thiệt hại do cháy, nổ, sự cố, tai nạn gây ra, Cục Cảnh PCCC&CNCH đã phổ biến kiến thức, kỹ năng về PCCC&CNCH đến người dân theo hình thức xã hội hóa

Cán bộ, chiến sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH hướng dẫn em nhỏ sử dụng bình chữa cháy xách tay. Ảnh: Tư liệu.

(không thu phí) trên các kênh truyền thông bao gồm: Hệ thống màn hình thang máy DP, LCD trong các tòa nhà, văn phòng, chung cư, siêu thị; hệ thống màn hình LED ngoài trời tại các thành phố lớn; hệ thống màn hình và Wifi maketing tại các sân bay trên toàn quốc. Đây là hình thức tuyên truyền trực quan sinh động, hiệu quả cao, miễn phí cho người dân, do đó đã nhận được sự quan tâm, đồng tình của đông đảo các tầng lớp nhân dân trên cả nước.

Bên cạnh đó, với mục tiêu thực hiện hiệu quả phương châm "4 tại chỗ" trong công tác PCCC, kịp thời, sẵn sàng về phương tiện, nhanh chóng huy động người dân tham gia chữa cháy, chớp lấy " thời điểm vàng" trong 5 phút kể từ khi xảy ra cháy, sẵn sàng chữa cháy, cứu nạn, cứu hộ khi có cháy nổ xảy ra tại khu dân cư, hộ gia đình, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH cũng đã triển khai xây dựng và phát triển mô hình "Tổ liên gia an toàn PCCC" và "Điểm chữa cháy công cộng" trên toàn quốc. Theo báo cáo của Bộ Công an, qua gần 2 năm triển khai thực hiện, đến nay cả nước đã xây dựng được 48.815 mô hình "Tổ liên gia an toàn PCCC" và 57.085 "Điểm chữa cháy công cộng". Nhiều địa phương làm tốt công tác nhân rộng mô hình "Tổ liên gia an toàn PCCC" như: An Giang, Bà Rịa – Vũng Tàu, Bắc Giang, Bắc Ninh, Bình Dương, Cần Thơ, Đồng Nai, Đồng Tháp, Hà Nam, TP Hồ Chí Minh, Khánh Hòa… Điển hình là TP Hồ Chí Minh, Thái Nguyên xây dựng mỗi đơn vị cấp xã có ít nhất 1 mô hình "Tổ liên gia an toàn PCCC". Các mô hình "Tổ liên gia an toàn PCCC" và "Điểm chữa cháy công cộng" trên cả nước đã và đang phát huy hiệu quả trong công tác PCCC và bảo đảm an ninh trật tự tại địa bàn. Nhiều "Tổ liên gia an toàn PCCC" của địa phương đã kịp thời phát hiện, xử lý có hiệu quả nhiều vụ cháy ở "thời điểm vàng" ban đầu. Tiêu biểu như: Tổ liên gia an toàn PCCC khu phố 6, phường Tân Hưng Thuận (Quận 12, TP Hồ Chí Minh) đã kịp thời phá cửa dập tắt đám cháy xảy ra ngày 15/01/2024 ở căn nhà trên đường Song Hành và giúp 5 người trong gia đình thoát nạn ra ngoài an toàn. Tổ liên gia (từ số nhà 83 đến số nhà 125 Phan Đăng Lưu, phường Đông Ba, TP Huế) đã sử dụng 10 bình chữa cháy xách tay, xô, chậu nước để tham gia chữa cháy ban đầu và phối hợp với lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH để dập tắt đám cháy xảy ra tại cửa hàng kinh doanh thiết bị điện máy số nhà 107 Phan Đăng Lưu, phường Đông Ba, TP Huế vào lúc 20 giờ 29 phút ngày 01/02/2024…

Để đánh giá chất lượng, hiệu quả mô hình "Tổ liên gia an toàn PCCC", đồng thời đưa hoạt động của Tổ liên gia an toàn PCCC đi vào thực chất, Bộ Công an đã ban hành Kế hoạch tổ chức Hội thi Nghiệp vụ chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ Tổ liên gia an toàn PCCC toàn quốc năm 2024. Sau hơn 5 tháng triển khai thực hiện, đến tháng 7 năm 2024, trên toàn quốc đã tổ chức được 655 Hội thi cấp Huyện, 63 Hội thi cấp Tỉnh, 6 Hội thi cấp Khu vực và đã lựa chọn được 19 Tổ liên gia an toàn PCCC xuất sắc nhất toàn quốc tham dự vòng Chung kết. Ngày 06/7/2024, vòng Chung kết Hội thi nghiệp vụ toàn quốc đã diễn ra và thành công rực rỡ. Hội thi là sân chơi, cơ hội để các Tổ liên gia được giao lưu, học hỏi, nâng cao kiến thức và kỹ năng xử lý các tình huống cháy, nổ xảy ra. Đồng thời phát huy hiệu quả, nâng cao chất lượng trong công tác xây dựng mô hình Tổ liên gia an toàn PCCC tại địa phương, qua đó, đẩy mạnh phong trào Toàn dân tham gia PCCC.

Có thể nói, những nỗ lực mà lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH đã và đang thực hiện thời gian vừa qua đang từng ngày giúp người dân nâng cao nhận thức đối với công tác PCCC&CNCH, phát huy vai trò, trách nhiệm, tính hiệu quả của các lực lượng PCCC tại chỗ và quần chúng nhân dân trong công tác PCCC&CNCH, qua đó lan tỏa mạnh mẽ phong trào "Toàn dân tham gia PCCC" trong cộng đồng. Đây là những hoạt động bổ ích, thiết thực, cần được duy trì và tiếp tục đẩy mạnh trong thời gian tới. Tuy nhiên, song hành cùng những nỗ lực của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH chuyên nghiệp đang thực hiện, để công tác PCCC&CNCH đạt hiệu quả cao, người dân cũng cần tích cực phối hợp, có ý thức giữ gìn, phòng ngừa cháy, nổ và chủ động nâng cao kiến thức, kĩ năng thoát nạn, cứu nạn cứu hộ, chung tay xây dựng một môi trường an ninh trật tự, đảm bảo an toàn PCCC.■

NHỮNG NGÔI NHÀ *mang* MÙA XUÂN ĐẾN SỚM

Lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Lai Châu xây nhà ở cho các hộ dân bị thiệt hại do mưa lũ, sạt lở đất.

Ảnh: Văn Mạnh.

TRUNG ANH

Trong cái rét ngọt của vùng núi phía Bắc, những cành đào đã nhú nụ hoa đầu tiên báo hiệu mùa Xuân đến. Và dường như mùa Xuân năm nay về sớm hơn với những bản làng vùng cao thấp thoáng những ngôi nhà còn thơm mùi vôi mới.

Tháng 9/2024, đã hai tháng trôi qua sau trận lũ tàn khốc quét qua bản Lĩnh, xã Mường Pồn, tỉnh Điện Biên vào đêm ngày 24 rạng sáng ngày 25/7/2024. Cả bản vẫn còn đó khung cảnh hoang tàn, đất đá trút xuống thành gò, đống, vùi lấp ruộng vườn, nhà mất, nhà đổ, nhà bị cuốn mất chỉ còn trơ nền. Chỉ sau một tiếng "ầm", gia đình ông Lường Văn Tân cùng ba hộ dân khác sống ở ven suối Nậm Pồn đã mất trắng toàn bộ nhà cửa, ruộng vườn, tài sản, phải sống trong cảnh màn trời chiếu đất. Trong cơn bĩ cực, gia đình ông may mắn được Bộ Công an, Công an tỉnh Điện Biên, cấp ủy chính quyền địa phương hỗ trợ xây dựng cho ngôi nhà khang trang, vững chắc để ổn định cuộc sống. Trong ngôi nhà còn thơm mùi vôi mới, ông rưng rưng nước mắt, đối với ông, ngôi nhà như một giấc mơ!

Thực hiện chủ trương của Đảng ủy Công an Trung ương, lãnh đạo Bộ Công an về hỗ trợ nhà ở cho các hộ dân bị thiệt hại do mưa lũ, sạt lở đất, ngập lụt tại các địa phương, Bộ Công an đã hỗ trợ kinh phí 50 triệu đồng/nhà, huyện Điện Biên hỗ trợ 20 triệu đồng/nhà, để xây dựng 20 căn nhà mới cho 20 hộ gia đình có nhà ở bị đổ sập hoàn toàn do thiên tai. Là đơn vị có nhiều kinh nghiệm trong công tác hỗ trợ người dân khắc phục hậu quả và xây dựng nhà sau lũ, Thượng tá Thiều Xuân Vương - Trưởng phòng Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an tỉnh Điện Biên cho biết: Được Đảng ủy, Ban Giám đốc Công an tỉnh Điện Biên tin tưởng giao nhiệm vụ, đơn vị đã chủ trì và phối hợp với Cảnh sát Cơ động, Phòng Hậu cần Kỹ thuật, Phòng Tham mưu, Công an huyện Điện Biên, chính quyền địa phương khẩn trương tiến hành khảo sát, lên phương án, san ủi mặt bằng, huy động mỗi ngày hàng trăm lượt cán bộ, chiến sỹ với hơn 1.000 ngày công, hàng trăm thiết bị để trực tiếp vận chuyển nguyên vật liệu, đẩy nhanh tiến độ thi công nhà cho nhân dân. "Chúng tôi xác định đây là nhiệm vụ chính trị quan trọng, có ý nghĩa nhân văn, giúp có căn nhà vững chắc, ấm cúng để sớm ổn định cuộc sống". – Thượng tá Thiều Xuân Vương chia sẻ

Thấu hiểu được những khó khăn của bà con vùng lũ, và thấy được sự cần thiết phải nhanh chóng ổn định nơi ăn chốn ở cho người dân mất nhà cửa, ngay khi có chủ trương, giữa tháng 9/2024, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Điện Biên đã đưa nhân lực, máy móc đến dựng nhà ở cho bà con vùng lũ. Một trong những khó khăn của chính quyền địa phương là phải khảo sát các khu đất đảm bảo an toàn để làm nhà. Do địa hình xã Mường Pồn phần lớn đều là đồi núi dốc, khó thực hiện tái định cư tập trung nên ngay khi tìm được vị trí thích hợp, chính quyền địa phương và lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH đã nhanh chóng triển khai làm nhà cho 10 hộ dân ở khu vực bản Lĩnh. 40 cán bộ, chiến sỹ Công an của đơn vị đã làm việc miệt mài suốt hơn một tháng, tự tay bê từng bao vật liệu, đặt từng viên gạch, trở thành những người thợ xây áo lính thực thụ. Các ngôi nhà được xây đảm bảo tiêu chuẩn 3 cứng (nền cứng, tường cứng, mái cứng); đổ móng cốc, dầm bê tông cốt thép, cột, tường xây gạch đỏ, mái lợp tôn lạnh, nền lát gạch men, sơn tường và sân bê tông, với diện tích tối thiểu gần 30m^2. Đối với những hộ có thêm kinh phí, nguyên vật liệu hoặc tận dụng khai thác nguyên vật liệu hợp pháp tại chỗ có thể xem xét mở rộng diện tích hoặc bổ sung một số hạng mục phục trợ như bếp, sân, bể nước theo khả năng thực tế của mỗi hộ. Vượt qua điều kiện thời tiết bất thường, địa hình thi công gặp nhiều khó khăn, phần lớn nguyên vật liệu không thể sử dụng xe cơ giới để vận chuyển, với nỗ lực làm việc bằng hai, bằng ba, hàng trăm tấn cát sỏi, sắt thép, xi măng, gạch, tôn… đã theo đôi vai, tấm lưng ướt đẫm mồ hôi của các chiến sỹ PCCC và các đơn vị khác đã tập kết đến tận chân công trình. Mặc cái nắng bỏng rát của miền sơn cước, mỗi người một việc, tổ thì đào móng nhà, tổ thì làm sắt, tổ trộn bê tông, trên giàn giáo những bàn tay thoăn thoắt chồng những viên gạch hồng lên hình những ngôi nhà mơ ước. Thượng tá Nguyễn Văn Thường – Phó trưởng Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an tỉnh chia sẻ: Thực hiện chủ trương của Bộ Công an và Đảng ủy, Ban Giám đốc Công an tỉnh Điện Biên giao, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Điện Biên đã phối hợp với các đơn vị Phòng, Ban của Công an tỉnh, chính quyền địa phương tích cực triển khai xây nhà cho các hộ bị mất nhà hoàn toàn do lũ cuốn trôi. Trong quá trình triển khai dù gặp rất nhiều khó khăn như: điều kiện thời tiết bất lợi, nắng mưa thất thường, mưa thì tầm tã, nắng thì bỏng rát, đường giao thông bị chia cắt, công tác vận chuyển vật liệu đến chân các công trình khó khăn, đặc biệt là hệ thống lưới điện phục vụ cho các hoạt động thi công do trạm biến áp tại bản Huổi Lĩnh của Mường Pồn bị trôi trong đợt lũ; nhưng với quyết tâm, với tinh thần và trách nhiệm của người chiến sỹ CAND, chúng tôi mong muốn sớm hoàn thành các ngôi nhà đảm bảo chất lượng tốt để người dân vơi bớt đau thương, ổn định cuộc sống…. Sau hơn một tháng khẩn trương thi công, vượt nắng, thắng mưa, 10 căn nhà đầu tiên cho người dân Mường Pồn đã được hoàn thiện và trao đến tay người dân trong niềm vui, phấn khởi của cấp ủy, chính quyền địa phương và nhân dân trên địa bàn. Tổng trị giá 10 ngôi nhà là 990 triệu đồng, trong đó 290 triệu đồng vốn đối ứng của các hộ dân được hỗ trợ. Ông Quàng Văn Tiến – Chủ tịch UBND xã Mường Pồn xúc động chia sẻ: "Ủy ban xã đã tham mưu cho lãnh đạo Ủy ban huyện cùng phối hợp với Bộ Công an hỗ trợ xây nhà cho 20 hộ dân có nhà bị đổ, trôi sập hoàn toàn trên địa bàn xã. Việc triển khai hỗ trợ không chỉ giúp các hộ dân có được mái nhà vững chắc mà còn thể hiện tinh thần trách nhiệm và tấm lòng nhân ái của lực lượng Công an. Đây là một hoạt động vô cùng ý nghĩa, góp phần thay đổi cuộc sống của bà con nơi đây." Là một trong các hộ gia đình được làm nhà, ông Lường Văn Tân không tránh khỏi xúc động chia sẻ: Từ khi bị lũ lụt cán bộ, chiến sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH cùng các đơn vị Công an tỉnh Điện Biên đã có mặt để giúp đỡ, giờ còn được xây nhà mới, cả nhà tôi vui lắm.... Tết này, sẽ là một cái Tết rất khác với bà con nơi đây. Một trang mới khi ước mơ an cư đã được hiện thực hóa, giúp nhân dân từ đó vươn lên ổn định cuộc sống.

Không chỉ ở Điện Biên, phong trào "Chung tay xóa nhà tạm, nhà dột nát", hỗ trợ nhà ở cho các hộ dân bị thiệt hại do mưa lũ hưởng ứng lời kêu gọi của Thủ tướng Chính phủ và chỉ đạo của Bộ Công an cũng được triển khai rộng khắp trong tất cả Công an các đơn vị địa phương. Mặc dù chỉ mới phát động phong trào từ tháng 11/2024, nhưng Công an tỉnh Lai Châu đã hỗ trợ xây dựng ít nhất 10 căn nhà với tổng trị giá gần 2 tỷ đồng, tập trung vào các gia đình có công với cách mạng, hộ nghèo, cận nghèo và các hộ có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn tại các xã biên giới của các huyện Sìn Hồ, Phong Thổ, Nậm Nhùn và Mường Tè, tỉnh Lai Châu. Toàn lực lượng Công an Lai Châu đã đăng ký đóng góp hơn 2.000 ngày công tình nguyện để hoàn thành mục tiêu.

Là một trong những lực lượng ra quân cùng chính quyền và nhân dân trong tỉnh tham gia xóa các nhà tạm giúp đồng bào các dân tộc vùng biên giới Lai Châu ổn định cuộc sống theo Đề án 245, nên ngay khi phong trào "Chung tay xóa nhà tạm, nhà dột nát" được phát động, nhiều cán bộ, chiến sỹ Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an tỉnh Lai Châu đã xung phong lên đường thực hiện nhiệm vụ, với mục tiêu "vượt nắng thắng mưa" đem lại những mái ấm kiên cố cho nhân dân. Cùng với cán bộ, chiến sỹ Khối Cảnh sát Quản lý hành chính về trật tự xã hội, Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Lai Châu đã đi đến xã biên giới Nậm Ban, huyện Nậm Nhùn, tỉnh Lai Châu để chung tay xây dựng những ngôi nhà mới, vững chắc cho những hộ gia đình có hoàn cảnh khó khăn. Nậm Ban là xã biên giới đặc biệt khó khăn của huyện Nậm Nhùn với tỷ lệ hộ nghèo còn khá cao (trên 46%). Tại đây, nhiều gia đình vẫn phải sống trong những căn nhà tạm bợ, xiêu vẹo, tiềm ẩn nguy cơ mất an toàn, đặc biệt là vào mùa mưa bão. Gia đình anh Lò Nhù Tư thuộc diện hộ nghèo đặc biệt của bản Pa Pảng, xã Nậm Ban, huyện Nậm Nhùn. Trước hoàn cảnh ấy, chính quyền địa phương phối hợp với lực lượng Công an tỉnh đã chọn gia đình anh Tư làm đối tượng được hỗ trợ trong đợt ra quân lần này. Được biết tin, anh Tư xúc động nói: "Nhà tôi cũ nát lắm rồi, mỗi lần trời mưa là nước dột khắp nơi. Chúng tôi chỉ biết sống tạm như vậy thôi, vì chẳng có tiền sửa chữa. Hôm nay, được các cán bộ Công an tỉnh Lai Châu đến làm cho ngôi nhà mới tôi cảm ơn cán bộ nhiều."

Thấu hiểu nỗi khó khăn của người dân, 30 cán bộ, chiến sỹ của Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH, Khối Cảnh sát Quản lý hành chính về trật tự xã hội - Công an tỉnh đã không quản ngại ngày đêm, mưa rét hỗ trợ gia đình anh Tư làm nhà. Từ những ngày đầu khảo sát địa bàn, lựa chọn gia đình, đến việc trực tiếp thi công, tất cả đều được thực hiện bằng sự tận tâm và nhiệt huyết. Nguồn kinh phí để xây dựng nhà mới là cũng là do cán bộ, chiến sỹ các đơn vị trong Công an tỉnh tự đóng góp và dùng công sức của mình để làm. Nhà mới được xây dựng theo tiêu chí "3 cứng" (nền cứng, tường cứng, mái cứng), đảm bảo an toàn và bền vững với diện tích khoảng hơn 60m^2 đủ cho một gia đình 4 người sinh hoạt và với tổng kinh phí 160 triệu đồng trên 01 căn. Dù thời tiết không thuận lợi, mưa lớn khiến đường trơn trượt, nhưng ngay từ sáng sớm, các cán bộ, chiến sỹ đã có mặt đông đủ để bắt tay vào công việc. Đại úy Đinh Việt Thái - cán bộ Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an Tỉnh Lai Châu chia sẻ: "Chúng tôi rất vui khi được góp công sức để xây dựng những mái ấm mới. Dù công việc vất vả, nhưng nhìn thấy nụ cười của bà con, chúng tôi cảm thấy mọi nỗ lực đều xứng đáng; những ngôi nhà mới không chỉ là nơi che mưa, che nắng mà còn là biểu tượng của tình người và sự sẻ chia trong cộng đồng. Các chiến dịch như thế này là một bước tiến quan trọng trong việc cải thiện chất lượng sống và xây dựng xã hội công bằng, ấm no". Với tinh thần vì nhân dân phục vụ, lực lượng Công an không chỉ giữ bình yên cho xã hội mà còn góp phần xây dựng một cuộc sống tốt đẹp hơn cho người dân. Chương trình này là minh chứng sống động cho tình người và trách nhiệm cộng đồng, lan tỏa niềm tin và sự đoàn kết trong xã hội. Dự kiến trong đợt 2, Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH sẽ tiếp tục cùng các đơn vị thuộc Khối Cảnh sát Quản lý hành chính về trật tự xã hội - Công an tỉnh hỗ trợ xây dựng mới cho một hộ gia đình có hoàn cảnh khó khăn tại xã Hua Bum của huyện Nậm Nhùn, tỉnh Lai Châu. Thiếu tá Phùng Văn Mạnh - Đội trưởng Đội Công tác Phòng cháy, Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Lai Châu cho biết: Việc làm ý nghĩa này không chỉ giúp cải thiện điều kiện sống của người dân mà còn tạo sự gắn kết giữa lực lượng Công an với cộng đồng. Đây là minh chứng rõ ràng cho thấy tinh thần "Vì nhân dân phục vụ" mà lực lượng Công an luôn đề cao. Niềm vui của anh Lò Nhù Tư trong ngôi nhà kiên cố cũng chính là niềm vui chung của cả tất cả các cán bộ, chiến sỹ tham gia. Ngôi nhà mới sẽ là nền móng để anh và gia đình ổn định, vươn lên thoát nghèo, xây dựng cuộc sống ấm no, hạnh phúc.

Với tinh thần "tương thân tương ái" cùng với chủ trương của Bộ Công an, những căn nhà kiên cố nối tiếp nhau sẽ được dựng lên, hoàn thành ước nguyện của hàng trăm hộ dân trên cả nước đang còn khó khăn về nhà ở do nghèo đói, do mưa lũ, thiên tai… tiếp thêm động lực để người dân vững tin vào cuộc sống, tin vào chính sách của Đảng, Nhà nước và yên tâm "an cư, lạc nghiệp", gắn bó và xây dựng quê hương.■

Xuân về LÀNG KIM HOÀN ĐỊNH CÔNG

PHƯƠNG ANH

Từ xưa tới nay, dân gian thường truyền tai nhau câu ca: "Lĩnh hoa Yên Thái/Đồ gốm Bát Tràng/Thợ vàng Định Công/Thợ đồng Ngũ Xã". Đó là những câu ca đầy giản dị về tứ trụ tinh hoa làng nghề của kinh thành Thăng Long xưa. Trong đó, nổi bật là nghề đậu bạc ở làng Định Công. Qua bàn tay khéo léo của những người thợ kim hoàn đã tạo ra các sản phẩm tinh xảo từ vàng,bạc được lưu truyền từ đời này qua đời khác.

Có thể nói, nghề đậu bạc đã có từ rất lâu đời, bắt nguồn cùng với sự hình thành và phát triển của làng Định Công từ xưa đến nay. Theo truyền thuyết, vào thời Lý Nam Đế ở thế kỷ thứ VI, tại làng Định Công có ba anh em là Trần Hòa, Trần Điện và Trần Điền. Với niềm đam mê và đức tính cần cù, chịu khó, họ đã học được nghề làm vàng bạc và mở cửa hàng lấy tên là "kim hoàn". Những sản phẩm vàng bạc do ba anh em làm ra đều rất tinh xảo với những hoa văn, họa tiết trang trí đầy tỉ mỉ, gây nức tiếng gần xa. Sau này, cả ba anh em đã dạy lại nghề cho dân làng Định Công và truyền thống làm vàng bạc được lưu truyền từ đời này qua đời khác. Để ghi nhớ công ơn, dân làng Định Công đã lập đền thờ ba anh em họ Trần và vào ngày 12 tháng 2 âm lịch hàng năm. Nghệ nhân làng đậu bạc Định Công đã kế thừa làng nghề truyền thống, đồng thời cho ra mắt nhiều sản phẩm đa dạng, đáp ứng được nhu cầu ngày càng lớn của thị trường tiêu dùng. Trong nhiều thế kỷ hình thành và phát triển, làng đậu bạc Định Công đã tạo nên những kỹ thuật riêng biệt mà chỉ có người trong làng mới hiểu biết được. Nhất là các sản phẩm đậu bạc được làm hoàn toàn bằng thủ công và có nét đặc trưng riêng.

HỒ THỊ THU HẰNG

Để làm được các sản phẩm kim hoàn truyền thống đòi hỏi người thợ phải thể hiện sự thông minh, có đôi bàn tay khéo léo, có óc sáng tạo, có kỹ năng, tay nghề cao và phải trải qua thời gian dài rèn luyện. Trong quá trình làm các sản phẩm kim hoàn phải nắm chắc bốn kỹ thuật cơ bản là trơn, đấu, chạm, đậu. Đồng thời, mỗi sản phẩm đậu bạc đạt yêu cầu phải đậu đều tay, hàn luột, không đọng vảy và các chi tiết hài hòa, cân xứng với nhau. Đầu tiên là kỹ thuật "trơn" là làm những đồ vàng bạc không cần chạm trổ mà chỉ cườm cho nhẵn, bóng, kết hợp gò sao cho hình khối đúng tiêu chuẩn. Tiếp đến là kỹ thuật "đấu" để lắp ráp các chi tiết hài hòa, cân đối. Sau đó đến kỹ thuật "chạm" tức là khắc hình vẽ, hoa văn, hoạ tiết lên đồ trang sức. Cuối cùng là kỹ thuật "đậu", người thợ phải kéo bạc đã nung chảy thành sợi chỉ, sau đó se thành sợi mảnh, tạo những họa tiết hoa văn, chim muông, hoa lá... gắn vào đồ trang sức. Để hoàn thành một sản phẩm đậu bạc, những người thợ phải mất rất nhiều thời gian, thậm chí cả tháng trời với những thao tác vô cùng công phu, tỉ mỉ. Để làm các sản phẩm đậu bạc, đầu tiên phải sử dụng bạc nguyên chất (bạc 999 hay còn gọi là bạc 10) nấu chảy dưới ngọn lửa ở nhiệt độ khoảng 1000^{0}C, sau đó đổ vào khuôn để tạo thành một thỏi bạc nhỏ, dài, khi đổ thanh phải đều, trơn và không bị vón cục để khi cán không bị gãy, vỡ vụn. Sau đó, đưa các thanh bạc vào máy cán cho phẳng, mịn và không đứt đoạn. Đặc biệt, quá trình cán bạc phải được nướng dưới ngọn lửa trần thường xuyên cho bạc mềm. Công đoạn tiếp theo là kéo thỏi bạc nhỏ đó ra thành một sợi bạc nhỏ và dài hơn. Trước đây, công đoạn này rất khó nhọc do phải làm bằng tay toàn bộ. Nhưng bây giờ công đoạn này được chia thành hai giai đoạn nhỏ với sự hỗ trợ của máy móc một phần. Trước khi kéo phải dùng búa để tán qua thỏi bạc để tránh bị "gai" sợi khi kéo. Kế đó, nghệ nhân kéo thành những sợi mảnh như sợi chỉ. Để làm được việc này, những người thợ phải dùng một bản thước kéo với những lỗ nhỏ tương ứng theo từng tiết diện từ dày đến mỏng. Những sợi bạc được đập mảnh dẹt một đầu rồi suôn vào từng lỗ nhỏ, người thợ sẽ kéo lần lượt sợi dây bạc ấy qua từng lỗ cho đến khi đạt được độ mảnh nhất. Khi đã đạt độ mảnh cần thiết, hai sợi bạc này sẽ được se lại với nhau như dây thừng và lại đưa vào máy quay ép một lần nữa để ép hai sợi xoắn này dẹt đi. Từ những sợi bạc mảnh, người thợ sẽ làm thành những chi tiết nhỏ, ghép lại với nhau đã tạo thành sản phẩm. Nếu như trước đây, sản phẩm đậu bạc chỉ là những chiếc nhẫn, những đôi khuyên nhỏ, thì nay các nghệ nhân đã kết hợp những yếu tố truyền thống và hiện đại để thổi hồn

cho các sản phẩm của mình, có những sản phẩm như tranh đậu bạc phải mất trên một tháng mới hoàn thành.

Hiện nay, Định Công hiện đang trong quá trình đô thị hóa, nền kinh tế mở rộng, người dân chuyển sang kinh doanh nhiều ngành nghề khác nhau, diện tích đất dành cho sản xuất ngày càng thu hẹp, để lấy chỗ cho các lĩnh vực khác có thu nhập tốt hơn, nên nghề kim hoàn tại Định Công đã và đang bị mai một, do đó cần được bảo tồn, phục dựng và phát triển. Nghề đậu bạc Định Công giờ chỉ còn lại ít người còn làm nghề, mặc dù vậy các sản phẩm đậu bạc của Định Công vẫn được khách hàng, cũng như các chuyên gia đánh giá rất cao cả về kỹ thuật và mỹ thuật. Những sản phẩm đậu bạc thường là những cảnh hoa, con bướm, xuyến, nhẫn… thì nay để phục vụ nhu cầu người mua với mục đích đa dạng, các sản phẩm đậu bạc được làm công phu và có kích thước lớn, tính thẩm mỹ cũng cao hơn. Chính vì vậy, nhiều xưởng đậu bạc Định Công đã cải tiến và cho ra rất nhiều mẫu sản phẩm được đặt theo sở thích của khách hàng hoặc mẫu do các nghệ nhân tự thiết kế. Người nghệ nhân còn đưa những hình ảnh văn hóa gắn với biểu tượng của Hà Nội như hình ảnh Khuê Văn Các, Tháp Rùa, Phố cổ… vào trong tranh kim hoàn toát lên sự tinh xảo, độc đáo và lan tỏa nét đẹp văn hóa của quê hương đất nước Việt Nam vào từng sản phẩm. Tại các cuộc thi sản phẩm thủ công mỹ nghệ toàn quốc, sản phẩm đậu bạc của Định Công đã giành rất nhiều giải cao, sản phẩm mẫu mã đa dạng, kết hợp nhiều chất liệu như: đá quý, gỗ, sơn mài, thân thiện kỹ thuật độc đáo, tinh xảo nên được khách hàng ưa chuộng, được sử dụng nhiều làm quà tặng cho các cơ quan như Bộ Ngoại giao, Văn phòng Chính phủ, các cơ quan nhà nước khác…. Các sản phẩm đang được ưa chuộng và sản xuất chủ yếu là tranh trang trí với mức giá dao động từ 1.000.000 đến 4.000.000 đồng. Nhiều khách hàng cả trong Nam ngoài Bắc biết đến sản phẩm kim hoàn Định Công đã tìm đến đặt hàng. Hiện tại, các xưởng sản xuất kim hoàn ở Định Công không đủ cung cấp cho thị trường, đặc biệt các dịp gần Tết, nhiều xưởng phải hoạt động thêm giờ để đáp ứng đủ đơn hàng. Tuy nhiên, đây cũng là thời điểm tiềm ẩn nhiều nguy cơ về cháy nổ. Để đảm bảo an toàn PCCC, chính quyền và nhân dân làng Định Công đã tự ý thức tuyên truyền, phổ biến, tập huấn về công tác PCCC, thành lập các Tổ Liên gia an toàn về PCCC, lắp đặt các thiết bị tại các điểm công cộng trong các ngõ, xóm, tổ dân phố với phương châm bốn tại chỗ nhằm phát huy tính chủ động, tương trợ lẫn nhau giữa các hộ gia đình, các xưởng sản xuất khi có sự cố xảy ra. Nhờ những biện pháp tích cực trên, trong 5 năm qua, tại Định Công chưa hề xảy ra một vụ cháy, nổ lớn nào. Hy vọng trong thời gian tới, cùng với sự cập nhật những kiến thức kỹ thuật, công nghệ mới và ý thức chấp hành an toàn PCCC, làng Định Công sẽ tiếp tục gìn giữ và phát triển nghề truyền thống lâu đời của mình, đảm bảo an toàn trong sản xuất và kinh doanh, mang đến những sản phẩm đẹp mắt, độc đáo cho người dân trên khắp cả nước và quốc tế.

Để tiếp tục gìn giữ nghề cổ truyền này, làng nghề đậu bạc Định Công cần không ngừng bồi dưỡng nguồn nhân lực kế cận trong việc kế thừa và phát huy nghề. Bên cạnh đó, đậu bạc Định Công cần tạo ra thương hiệu riêng để minh chứng rằng, dù thời gian có trôi đi nhưng vùng "đất tổ nghề kim hoàn" vẫn mãi vang danh, cùng những con người yêu nghề tạo nên những kiệt tác đậu bạc vô giá.■

LÀNG MỨT XUÂN ĐỈNH NHỮNG NGÀY GIÁP TẾT

PHƯƠNG QUANG

Cùng với mâm ngũ quả, bánh chưng xanh, hộp mứt Tết là những thứ không thể thiếu trên bàn thờ mỗi gia đình Việt vào dịp Tết đến, Xuân về. Nhắc đến mứt Tết, người ta lại nhớ đến thức quà nổi tiếng của làng nghề bánh mứt kẹo truyền thống Xuân Đỉnh (phường Xuân Tảo, quận Bắc Từ Liêm) một thời vang danh khắp đất Hà thành.

Những ngày giáp Tết, từ căn bếp đỏ lửa, mùi thơm ngát của các vị mứt lẫn vào mùi khói bếp lan tỏa khắp làng Xuân Đỉnh như xua tan cái lạnh của ngày Đông giá buốt. Mới đến đầu làng nhưng hương thơm ngọt nồng, đậm đà của đủ các loại mứt lẫn trong cơn gió thoảng đã tạo ra một không khí nhộn nhịp của làng nghề. Cũng không biết làng nghề làm mứt ở Xuân Đỉnh có từ bao giờ, ông tổ làng nghề là ai, nhưng theo những bậc cao niên trong làng thì từ thế kỷ XIX nghề làm mứt Tết đã phát triển ở làng Xuân Đỉnh và vẫn được gìn giữ cho đến tận ngày nay. Làng Xuân Đỉnh chỉ bắt đầu vào vụ làm mứt từ khoảng hai tháng cuối năm Âm lịch. Đó cũng là những ngày không khí trong làng rộn ràng nhất, người người tất bật với đủ các loại nguyên liệu và những công đoạn khắt khe, những bếp lò đỏ lửa ngày đêm để kịp cho ra những mẻ mứt để phục vụ nhu cầu của người dân Hà Nội và các tỉnh lân cận như: Bắc Giang, Hải Dương, Hưng Yên... trong dịp Tết Nguyên đán.

Mứt Tết Xuân Đỉnh đặc biệt bởi hương vị độc đáo của nó. Tất cả các công đoạn từ chọn nguyên liệu đến chế biến, thành phẩm đều được thực hiện một cách tỉ mỉ, đảm bảo an toàn thực phẩm, cho ra những mẻ mứt thơm ngon. Trung bình mỗi dịp Tết, Xuân Đỉnh cung cấp cho thị trường khoảng 500 tấn mứt các loại. Từ mứt gừng, mứt cà rốt, cà chua, đến chuối, dừa, lạc, hạt sen,... mỗi nguyên liệu lại cho ra những loại mứt với hương vị đặc trưng, phong phú, loại nào cũng hấp dẫn. Nhưng đặc biệt và nổi tiếng nhất ở làng Xuân Đỉnh vẫn là mứt bí. Mứt bí được làm từ quả bí xanh, bí để làm mứt phải là những quả bí đao nặng từ 5kg trở lên mới có độ dày và giòn. Công đoạn làm mứt bí cũng rất tỉ mỉ, công phu. Sau khi gọt vỏ, bỏ hột, xắt miếng, bí được ngâm vào nước vôi trong khoảng 6 giờ sau đó vớt ra rửa sạch, chần qua nước sôi, để ráo rồi mang ra phơi nắng. Sau khi phơi nắng, bí được rửa lại bằng nước thường. Đây chính là công đoạn làm trắng mứt bí mà không cần sử dụng hoá chất đã được người dân làng Xuân Đỉnh gìn giữ bao đời nay. Sau khi đã làm trắng bí được cho vào nấu đường. Đường dùng để nấu bí nhất thiết phải là loại đường hảo hạng có độ trắng cao. Để trở thành mứt mỗi miếng bí phải đun sôi trong đường, để qua đêm, rồi lại thêm đường, đun sôi trong năm ngày liên tiếp. Sang ngày thứ 6 mứt bí được vớt ra, người thợ lại lấy nước đường đã ngâm bí thắng cho kéo tơ, nhúng bí vào và trút ra nia để hong khô dưới trời nắng. Những người trong nghề còn truyền nhau bí quyết khi đưa bí vào chế biến sẽ dùng nước ép hoa bưởi tươi lên làm cho miếng mứt có vị thơm đặc trưng mà không mứt nơi đâu có được. Trải qua nhiều công đoạn và thời gian chế biến nên món mứt của làng Xuân Đỉnh có thể để đến ba tháng mà vẫn thơm ngon như lúc mới ra lò. Để làm được những sản phẩm tinh túy, các gia đình ở Xuân Đỉnh thường tập trung vào nhóm sản phẩm lợi thế riêng. Nghề làm mứt không chỉ gia tăng giá trị kinh tế cho người dân mà còn là một trong những cách người dân gìn giữ nét đẹp ẩm thực Hà Thành. Hiện nay với sự đa dạng của hàng trăm các sản phẩm bánh kẹo trong nước và ngoài nước khiến mặt hàng kẹo, mứt Xuân Đỉnh gặp nhiều khó khăn. Các nghệ nhân cùng chính quyền địa phương đã và đang nỗ lực cố gắng cải thiện những khó khăn, vướng mắc để tạo ra những sản phẩm bánh kẹo mứt cổ truyền có mẫu mã đa dạng và chất lượng hương vị, góp phần lưu giữ nét cổ truyền của mứt Tết. Ngoài các loại mứt chính bao gồm: mứt bí, mứt gừng, mứt dừa, mứt đu đủ, mứt quất, mứt cà chua, mứt hồng... mấy năm trở lại đây, các hộ sản xuất tại Xuân Đỉnh có thêm một số loại mứt mới theo nhu cầu thị trường. Các hộp mứt cổ truyền có giá dao động từ 35.000 - 60.000 đồng/hộp, thì nay hộp đựng mứt được đầu tư hơn về mặt hình thức, bao bì nhãn mác nên có giá cao hơn, dao động từ 120.000 - 180.000 đồng/hộp.

Do đó, nghề làm bánh mứt Xuân Đỉnh đã mang lại thu nhập ổn định cho nhiều hộ dân. Chính vì thế, bình quân thu nhập bình quân đầu người ở Xuân Đỉnh đã tăng hơn 100 triệu đồng/năm.

Cùng với sự phát triển đô thị hóa nhanh chóng, quá trình làm mứt ngày nay cũng đã được hỗ trợ nhiều bởi máy móc cho phù hợp với điều kiện của thị trường. Một số hộ ở Xuân Đỉnh đã đầu tư trang thiết bị hiện đại vào các công đoạn sản xuất như: máy nhào bột, lò nướng bánh, máy sấy khô, máy đóng gói sản phẩm để nâng cao năng suất lao động. Bên cạnh đó, nhiều hộ sản xuất đã chú ý đến đăng ký nhãn hiệu sản phẩm, bao bì ghi đầy đủ nhãn mác, thời gian sản xuất, hạn sử dụng.... Chính quyền địa phương cũng thường xuyên tuyên truyền, kiểm tra, nhắc nhở các hộ trong làng nghề tuân thủ các quy định về an toàn lao động sản xuất, giữ gìn vệ sinh thực phẩm, đảm bảo công tác PCCC. Tuy nhiên, bánh kẹo mứt Tết là lĩnh vực sản xuất có nguyên vật liệu dễ cháy, nổ nên công tác PCCC tại làng Xuân Đỉnh luôn được quan tâm và chú trọng. Chính quyền Phường Xuân Tảo luôn quán triệt tinh thần chấp hành PCCC đến các hộ dân trong phường và đặc biệt là các hộ dân làm nghề truyền thống của làng Xuân Đỉnh. Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an Thành phố Hà Nội thường xuyên phối hợp Ủy ban nhân dân phường tích cực tuyên truyền kiến thức về PCCC trên các loa phát thanh trong phường. Vào các thời điểm mùa hanh khô và cuối năm, khi lượng hàng hóa nhiều, công tác tuyên truyền PCCC càng được đẩy mạnh và tăng cường hơn. Các cán bộ trong tổ dân phố và làng Xuân Đỉnh luôn tích cực nhắc nhở việc cẩn trọng khi sử dụng lửa trần và sử dụng điện tới từng hộ gia đình để đề phòng cháy, nổ xảy ra. Trong các lớp tập huấn kỹ thuật mới, bên cạnh những kiến thức về sản xuất, người dân cũng được phổ biến, nâng cao ý thức về an toàn PCCC. Tại mỗi lần họp tập trung phổ biến tới các phường viên, lực lượng chuyên trách về công tác PCCC đều phổ biến đến từng người ý thức về an toàn PCCC trong sản xuất. Các phường viên đều được nhắc nhở nguyên tắc sử dụng máy móc, cụ thể: khi sử dụng xong, hết giờ làm việc phải ngắt ngay cầu dao. Các lò sấy điện khi vận hành luôn có người trực canh và thường xuyên kiểm tra. Người dân cũng được nhắc nhở thường xuyên không được chủ quan, lơ là và phải luôn cảnh giác với cháy, nổ xảy ra. Ngoài ra, Tổ Liên gia an toàn PCCC tại chỗ cũng phối hợp với Ủy ban nhân dân phường thường xuyên kiểm tra, đôn đốc việc đảm bảo an toàn trong sản xuất. Công an Quận Nam Từ Liêm cũng phối hợp với chính quyền phường Xuân Tảo tổ chức bồi dưỡng, nâng cao kiến thức cho người dân về pháp luật, kỹ năng phòng cháy và cách sử dụng các thiết bị chữa cháy tại chỗ để người dân chủ động ứng phó khi có cháy, nổ xảy ra.

Rời làng Xuân Đỉnh, chúng tôi cảm nhận, những người làm mứt Tết nơi đây luôn có một niềm tin rằng thị trường mứt Tết truyền thống vẫn đang được bảo tồn và phát triển, với những người thợ tâm huyết có đôi tay tài hoa và gu ẩm thực tinh tế. Bởi làm bánh, mứt không chỉ là một nghề để kiếm sống, mà đó còn là giá trị tiếp nối truyền thống của gia đình, nét đẹp văn hóa từ nhiều đời truyền lại. Mỗi hộp mứt Tết như gói gọn cả tinh hoa của đất trời, từ vị ngọt bùi của mứt bí, cay nồng của mứt gừng đến vị chua dịu của mứt quất hay thơm mát của mứt hạt sen khi mùa Xuân đang đến gần.■

LÀNG TRỒNG "NGỌC XANH" hơn 400 tuổi những ngày cận Tết

TUỆ MINH

"Bánh chưng xanh bên dưa hấu đỏ, cành mai vàng bên cành đào tươi" từ lâu như một thước đo vô hình, mang ý nghĩa tượng trưng cho sự tròn trịa của đất trời và sự may mắn an lành của cả năm mới. Để có một chiếc bánh chưng với hương vị đặc trưng thơm ngon dâng lễ ông bà tổ tiên, bên cạnh việc lựa chọn các nguyên liệu gạo, đỗ, thịt ngon thì lớp lá dong được xem là "phần hồn" không thể thiếu của chiếc bánh chưng ngày Tết.

Nằm trong vùng đất trăm nghề Thanh Oai, Hà Nội, thôn Tràng Cát thuộc xã Kim An từ lâu đã nổi tiếng với nghề trồng lá dong, không chỉ cung cấp cho thị trường Hà Nội mà còn xuất khẩu để phục vụ nhu cầu gói bánh Tết cho kiều bào xa quê hương. Về với thôn Tràng Cát, bên những tuyến đường liên thôn, liên xã rộng rãi, thông thoáng đã được bê tông hoá, nhựa hoá, chúng tôi không khỏi ngỡ ngàng bởi vẻ đẹp xanh mướt của những vườn lá dong được trồng xen dưới những cây ăn quả như: cam, bưởi, mít, nhãn. Lá dong được trồng từ ngoài ruộng cho đến vườn nhà, mướt xanh tạo nên bức tranh về một miền quê trù phú, đậm chất Bắc Bộ. Trong nhiều khu vườn, bà con nông dân đang hối hả tay dao thoăn thoắt cắt lá dong bó gọn từng bó để chở về nhà. Miền quê được mệnh danh là "vựa" lá dong lớn nhất nhì miền Bắc những ngày cận Tết trở nên nhộn nhịp hơn bởi không khí thu hoạch khẩn trương, xe ô tô tải lớn, nhỏ, xe máy chở lá dong tấp nập khắp các con đường làng.

Làng Tràng Cát có lịch sử hơn 600 năm nhưng đã có 400 năm duy trì nghề truyền thống trồng lá dong. Nằm ở một địa thế đắc địa, ba bề bao quanh bởi sông Đáy, vùng đất bãi bằng phẳng kéo dài từ bờ sông đến rìa làng hình vòng cung trù phú. Tương truyền rằng, bà Đàm Sứ ở thôn Nga Mi Hạ (xã Thanh Mai, huyện Thanh Oai) thấy đây là vùng đất tốt tươi cho cây trồng nên đã đưa con cháu xuống khai hoang lập địa, phát cỏ và trồng lá dong. Lâu dần, người dân Tràng Cát học theo bà Đàm Sứ trồng lá dong để dùng trong dịp Tết và bán ra ngoài.

Theo những người dân Tràng Cát, lá dong được trồng nơi đây do hợp khí hậu, thổ nhưỡng nên có nét đặc trưng riêng, khổ lá rất đều, chiều dài khoảng 50 - 60cm, chiều rộng 25 - 35cm. Đây là giống lá dong nếp, bầu lá rộng, tròn, mỏng nhưng dai, mặt dưới có màu xanh non, cuống lá dài phối sắc với màu thân lá, dễ phân biệt với loài dong rừng bầu lá rộng, giòn. Dùng lá dong Tràng Cát để gói bánh chưng không chỉ tạo màu xanh tự nhiên đẹp mắt mà còn tăng thêm hương vị cho bánh, giúp bánh thơm rền hơn sau khi luộc chín. Chính vì thế, không ít người

đến xin giống nhưng khi trồng ở các vùng khác, lá dong không đạt được chất lượng như ở Tràng Cát. Những người dân thôn Tràng Cát lý giải, điều đặc biệt làm nên thương hiệu "lá dong Tràng Cát" bởi nơi đây nằm trong vùng bãi bồi của dòng sông Đáy, có mạch nước ngầm tinh khiết chảy qua, lại thêm có khí hậu ôn hòa, nên lá dong cứ được đà sinh sôi nảy nở, từ đó làm nên thương hiệu lá dong hàng trăm năm nay.

Người dân nơi đây cho biết, dong trồng một lần thì cho thu hoạch được mãi. Cứ cắt lá cũ đi lá mới lại trồi lên, năm này qua năm khác. Lá dong ở Tràng Cát qua bao năm bao tháng mà không hề mất đi. Một phần bởi được con người chăm chút nhưng phần lớn là do đất bãi nơi đây có đặc điểm là đất phù sa. Với tỷ lệ hai phần đất cát, một phần đất thịt đã tạo điều kiện thuận lợi cho lá dong sinh trưởng và phát triển. "Lá dong ở đây sinh trưởng và phát triển rất thuận lợi, chỉ cần lưu ý trồng cây dưới bóng mát, tránh ánh nắng để bị đốm lá. Đặc biệt, cây dong rất ưa nước nên cần đảm bảo luôn cung cấp đủ nước vào giai đoạn thời tiết hanh khô. Nếu thời tiết mưa nhiều thì năm đó, cây dong sẽ được mùa. Với các gia đình có diện tích vườn lớn thì họ lưu ý đến việc phòng trừ sâu cuốn lá, bón phân đầu trâu để lá có màu xanh tươi là được. Năm nay, mặc dù chịu tác động của cơn bão Yagi, nhưng vườn nhà tôi vẫn thu được sản lượng lớn", cô Tĩnh – chủ một vườn dong ở Tràng Cát chia sẻ. Vào mùa thu hoạch lá dong vụ Tết, ba, bốn giờ sáng, người người, nhà nhà ở Tràng Cát đã bắt tay vào đi cắt lá. Người dân Tràng Cát ví lá dong như những "ngọc xanh" nên khi thu hoạch phải nâng niu từng chiếc, tránh để bị rách lá. Sau khi thu hoạch về, lá dong sẽ được sơ chế, chọn những tàu tròn, đều, xanh, không bị đốm, "sắm" lại thành các bó 50 tàu, 100 tàu để sẵn sàng chờ thương lái đến thu mua hoặc đổ buôn cho các chợ đầu mối. Đối với lá dong xuất khẩu, lá dong cần được chọn lọc kỹ càng, cắt cọng, phơi tái để giảm trọng lượng của lá. Có nhiều thời điểm, diện tích trồng lá dong ở Tràng Cát có xu hướng giảm khi người dân chuyển đổi sang trồng loại cây khác cho hiệu quả kinh tế cao hơn. Tuy nhiên, vài năm gần đây, lá dong được giá, nông dân Tràng Cát lại quay lại với nghề truyền thống khiến không khí trong làng những ngày cận Tết nhộn nhịp hẳn lên.

Xưa kia, lá dong Tràng Cát thường được tuyển chọn để gói bánh chưng dâng vua. Hiện nay, lá dong được thu bán quanh năm nhưng nhộn nhịp nhất là vào ngày giáp Tết. Lá dong Tràng Cát không chỉ phục vụ trong nước mà còn được xuất ngoại để phục vụ nhu cầu gói bánh chưng Tết của bà con Việt kiều ở nhiều nước trên thế giới…. Hiện nay, ở Tràng Cát có khoảng 10 hộ dân chuyên phục vụ lá dong xuất khẩu đi nước ngoài, đem lại thu nhập ổn định cho người dân. Theo ông Nguyễn Văn Hải - Chủ tịch UBND xã Kim An: Hiện nay, Tràng Cát duy trì thường xuyên khoảng 20ha diện tích trồng lá dong, phục vụ cho nhân dân trong vùng và xuất khẩu ra nước ngoài để gói bánh chưng Tết.

Trong những năm gần đây, đặc biệt là vào thời điểm giáp Tết, lượng thương lái và cả những du khách đổ về Tràng Cát để thu mua lá dong, tham quan, chụp ảnh khá đông, do đó, công tác đảm bản an ninh, trật tự, an toàn cháy, nổ cũng được UBND xã Kim An cũng như nhân dân quan tâm, chú trọng. Các nội dung tuyên truyền PCCC&CNCH thường xuyên được phát trên hệ thống loa truyền thanh của thôn, xã. Cán bộ Đội Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an huyện Thanh Oai cũng phối hợp với Công an xã Kim An tập huấn, tuyên truyền cho người dân, các hộ sản xuất kinh doanh về pháp luật, kiến thức, kỹ năng cơ bản PCCC. UBND xã Kim An cũng tổ chức kiểm tra thực tế việc trang bị cơ sở vật chất đảm bảo PCCC tại các khu dân cư, cơ sở sản xuất để kịp thời nhắc nhở người dân bổ sung phương tiện chữa cháy tại chỗ, góp phần hạn chế cháy, nổ có thể xảy ra.

Sắc xanh và mùi thơm dịu dàng của lá dong Tràng Cát đã theo chân thương lái đi đón mọi miền của đất nước góp phần làm nên hương vị trọn vẹn của chiếc bánh chưng ngày Tết - nét văn hóa độc đáo của dân tộc Việt Nam. Nhìn lá dong, nhìn màu xanh mê mải trên mọi nẻo đường làng, ngõ xóm Tràng Cát, chúng tôi như thấy Tết về…■

CHỢ PHIÊN PHỐ CÁO những ngày Xuân

THỤY AN

Chợ phiên vùng cao Hà Giang mang một không gian văn hoá đậm nét nhân văn, bởi lẽ, mỗi dân tộc sống nơi đây đều có một nét văn hoá đặc sắc riêng. Và nét đẹp văn hoá ấy được đồng bào mang theo đến chợ... Chợ phiên phố Cáo tổ chức mỗi sáng sớm, khi nắng mới bắt đầu chiếu sáng. Đây là một phiên chợ lùi lại, họp theo chuỗi ngày trong tuần. Chợ thu hút đông đảo người tham gia, từ cư dân địa phương đến du khách.

Chợ phiên ở tỉnh Hà Giang mỗi tuần họp một lần như vào dịp cuối tuần như chợ phố cổ Đồng Văn, Ma Lé, Mèo Vạc. Có phiên chợ được họp vào ngày con giáp hay còn gọi là chợ lùi, chẳng hạn chợ trước họp vào Chủ nhật thì sang tuần kế tiếp sẽ họp vào thứ Hai như chợ Phố Cáo, cũng như chợ Lũng Phìn, Sà Phìn. Có nghĩa tuần này chợ họp Chủ nhật, tuần sau sẽ là thứ Bảy, tuần sau nữa thứ Sáu… Chợ giữa các xã cũng họp lệch nhau một ngày, lùi cũng lệch nhau tuần tự một ngày. Thế là bà con ngày nào cũng có thể chơi chợ.

Chúng tôi có dịp được đi qua phố Cáo, nằm ngay trên tuyến Quốc lộ 4C, đây là xã vùng cao thuộc huyện Đồng Văn, Hà Giang. Với những ngôi nhà truyền thống màu vàng, nơi đây là quê hương của 4 dân tộc Mông, Hán, Dao, Pu Péo. Cảnh đẹp tại phố Cáo không chỉ là những ngôi nhà truyền thống mà còn là những vườn hồng và thửa ruộng tam giác mạch đẹp mắt khiến ai đến đây đều say đắm. Đặc biệt, phiên chợ sớm phố Cáo tổ chức mỗi 6 ngày một lần là nơi giao thương sôi động, là cầu nối gắn kết văn hóa giữa 17 dân tộc sinh sống tại xã biên giới này. Ở miền biên ải xa xôi với nhiều bản làng ẩn khuất và cô đơn giữa lưng núi, trên lưng chừng trời, chợ phiên là một không gian văn hóa đầy bản sắc và còn rất nguyên sơ.

Chợ phiên những ngày Tết quyến rũ với những món quà ngon từ vùng đất Hà Giang. Thùng xôi đa dạng màu sắc, trắng, vàng, tím, đỏ, xanh, đại diện cho Ngũ hành, tinh tế và thơm ngon. Bánh bò vàng rực được cắt thành từng miếng vuông, giữ hương vị mềm mại và thơm ngon. Bánh màn thầu, đặc sản của người Hoa, chế biến từ lúa mì lên men. Mía rừng ngọt ngào, hương vị đặc trưng của núi rừng. Đậu phở nóng hổi, bánh bún, nồi thắng cố - đặc sản ẩm thực của người Mông. Chúng tôi ấn tượng bởi những nồi thắng cố sôi sùng sục bốc khói nghi ngút mà cồn cào ruột gan chỉ muốn thưởng thức ngay. Những người đi chợ cùng nhau quây quần xung quanh hả hê với chén rượu nồng, thức ăn mang từ nhà đi cũng được bày bán. Mọi người cùng uống rượu, tâm sự sau những ngày lao động vất vả, say cái tình cái nghĩa, cứ mỗi chén rượu là một nỗi niềm tâm sự. Chợ vùng cao là nơi mọi người tìm đến với nhau để chia sẻ, gửi gắm tình cảm. Thế nên với nhiều người, tới chợ không chỉ là đi chợ mà là chơi chợ!

Trong phiên chợ sớm, chúng tôi bắt gặp cảnh hai đứa trẻ nhỏ đi theo bước chân của mẹ và bà. Một em đứng chờ người thân mua sắm, em kia thì được mẹ dẫn đi ăn sáng. Cả hai đều hòa mình vào không khí sôi động của chợ phiên. Đôi mắt tròn xinh, gương mặt trong trắng, áo sặc sỡ trên người, tạo nên một hình ảnh dễ thương như trong bức tranh tại chợ phiên phố Cáo.

Chợ phiên ở Hà Giang thu hút bởi sự độc đáo và tình cảm chân thành của người dân miền núi. Các em bé vùng cao tham gia chợ sớm, có người ngồi tự lập, trên khuôn mặt của họ là sự vui mừng kết hợp với một chút 'trưởng thành' sớm. Chợ đa dạng với nông sản, đồ dùng dân dụ, đồ thủ công với đặc trưng từng vùng, cùng hàng hóa Trung Quốc.... Trong chợ, điều thú vị nhất là chiếc vòng có thảo dược chữa bệnh, khi đeo vào cổ, người bán kể chuyện về tiếng dân tộc đầy mê hoặc. Mọi người đều ăn mặc trang trí, sôi nổi tham gia chợ phiên phố Cáo - một ngày lễ của cộng đồng dân tộc mỗi tuần. Họ mang theo mọi thứ, từ gia cầm đến gia súc, từ trang phục truyền thống đến đồ dùng cá nhân và trao đổi hàng hóa một cách linh hoạt.

Chợ phiên phố Cáo ngoài việc trao đổi mua bán hàng hoá còn là nơi giao lưu trao đổi văn hoá của đồng bào. Các buổi giao lưu văn hoá, văn nghệ, tuyên truyền đường lối, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước, về công tác PCCC&CNCH hiện nay cũng được diễn ra trong các ngày chợ do các cơ quan đơn vị chức năng tổ chức, nhằm nâng cao nhận thức của người dân; tuyên truyền nếp sống văn hoá nơi dân cư, phát huy bản sắc văn hoá dân tộc. Chợ phiên chưa bao giờ thôi là điểm đến hấp dẫn cho những người yêu văn hóa vùng cao. Đến chợ phiên có thể thấy được sự đa dạng sắc màu trong văn hóa của đồng bào chân chất nơi núi rừng. Chợ phiên đã trở thành nét đẹp đại diện cho vùng đất núi rừng giữa mây trời và là "món ăn tinh thần" quan trọng không thể thiếu được đối với những người dân nơi đây.■

Chuyện "VUA LỬA" Tây Nguyên

NGUYỄN TẤN TUẤN

Người Ba Na, người Jarai ở Chư Sê, người Krông Pa, Kon Chro ở tỉnh Gia Lai và các vùng lân cận phía Tây tỉnh Bình Định và tỉnh Phú Yên, từng biết đến một ông Vua Lửa rất nổi tiếng ở Tây Nguyên. Ông Vua Lửa nổi tiếng này ở làng Play Oi (còn gọi là làng Vua Lửa), thuộc xã Chư A Thai, huyện Ayưpa, tỉnh Gia Lai.

Huyền thoại Vua Lửa.

Chuyện kể của một người bạn ở Tây Nguyên có lần đến Plây Oi tìm Vua Lửa, nhưng chỉ gặp người con trai của ông tên là Kpă Phôôc năm nay tuổi khoảng 40. Anh tiếp chúng tôi nhiệt tình khi được giới thiệu là nhà báo tới thăm. Ngôi nhà của ông "Vua Lửa" nằm giữa làng. Đó là một ngôi nhà sàn khiêm tốn, được lát gỗ tre nứa theo kiến trúc của dân tộc Jarai. Điều khác chính là mái nhà lợp bằng ngói mua dưới Bình Nghị, Tây Sơn. Bà con ở làng Plây Oi cho biết, đời sống gia đình ông Vua Lửa này khá giả hơn các đời Vua Lửa trước đây, bởi các vị tiền nhiệm chỉ ở nhà lợp lá tranh, cứ vài ba mùa rẫy, khi đất canh tác bị bạc màu thì phải dời nhà đến vùng đất khác để lập làng mới.

Tiếp tôi là KPá Hèo, khoảng 38 tuổi, anh tự xưng là phó của Vua Lửa. Theo chức năng, phó Vua Lửa chỉ giúp việc Vua khi hành lễ. Năm 11 tuổi, anh từng theo bộ đội lên "Xanh", tham gia chiến đấu nhiều trận. Năm 1979, trong một trận chiến đấu ở biên giới Tây Nam đánh quân Pol Pot, anh bị thương. Bây giờ, người cựu chiến binh này lãnh nhiệm vụ phó Vua Lửa. KPá Hèo tự hào về vị thế của mình. Trước hết là tài đức và cả vẻ đẹp của người đàn ông sơn cước miền cao nguyên đất đỏ này. Thời còn trai trẻ, KPá Hèo lọt vào "mắt xanh" của cô Siu H'Đoái, (cháu gái gọi Vua Lửa bằng bác) được nàng Siu H'Đoái "bắt" về làm chồng; và KPá Hèo trở thành chàng rể của dòng tộc họ Siu danh giá khắp vùng Tây Nguyên.

Nơi thờ Vua Lửa.

Đang trò chuyện thì Vua Lửa đi thăm nương về. Chúng tôi ra cầu thang đón ông. Đó là một già làng người Jarai, da dẻ phong trần, đóng khố, đi chân đất, lưng đeo gùi, trên môi bặm tẩu thuốc giống với các già làng khác mà tôi gặp. Ông kể chuyện làm nương cùng các cháu, đi chọc lỗ tỉa hạt, hoặc đi cắm câu dưới sông Yun, đi lấy mật ong rừng… từ xưa các bậc tiền nhiệm của ông vẫn thế. Họ sống rất dân dã, Vua Lửa là những ông Vua không ngai vàng, không chính quyền, không quân đội. Theo truyền thống của dân tộc Jarai, Vua Lửa chỉ đại diện cho thần quyền, theo nghĩa Jarai gọi là P'Tao.

Bây giờ, trong dân gian có khá nhiều dị bản nói về huyền thoại P'Tao. Có chuyện kể rằng: ngày xưa có 3 vị tù trưởng người Chăm, người Jarai và người Êđê dẫn quân, tranh giành kiếm thần. Muôn dân phải sống đau khổ, lầm than vì cuộc chiến tranh triền miên ấy. Sau đó cuộc chiến cũng đến hồi kết thúc. Người Ê-đê giành được phần lưỡi kiếm, người Jarai giành được đốc kiếm, còn người Chăm giành cái bao kiếm. Sau đó, thanh gươm báu vật lại rơi vào tay P'Tao người Jarai. Từ khi có gươm báu, vị P'Tao Jarai bỗng nhiên có sức mạnh thần linh. Kẻ ác có ý xấu nhìn thấy ông là chết ngay. Uy linh của ông lừng danh bốn phương trời. Người Ê-đê, người M'Nông, Ba-na, người Giẻ Triêng ở xa cách nhiều ngày con chim bay cũng đều mến phục P'Tao, ông đã khiến cho những điều ác, cái xấu lụi tàn dần, thiên hạ trở nên thái bình, thịnh vượng. Vị Ptao (tức là Vua Lửa thứ nhất - Siu Nhôông). Ông không bao giờ làm điều ác, trái đạo trời. Ông chỉ dùng thanh kiếm thiêng để cúng tế lễ, cầu Giàng cho mưa thuận, gió hòa, cây cối tốt tươi, mùa màng trĩu hạt, người người sống khỏe mạnh, muôn nhà yên vui. Ông được người làng gần, buôn xa yêu mến…. Có việc hệ trọng cần cầu khấn thần linh, thì sắm lễ vật tới nhờ ông cứu mạng là ông không bao giờ từ chối...

Dưới thời Nhà Nguyễn ở Huế, các tù trưởng vùng Tây Nguyên rộng lớn không muốn quy phục triều đình. Nhằm thống nhất giang sơn về một cõi, triều đình Nhà Nguyễn đưa kiệu rồng đến rước P'Tao về thành Quy Nhơn, rồi làm lễ sắc phong cho Vua Lửa. Từ đó bà con khắp vùng Tây Nguyên đều gọi ông là Vua Lửa.

Vua Lửa tên là Siu Luyn, cháu gọi Siu Nhót (đời vua trước) là cậu ruột. Theo phong tục mẫu hệ, người Jarai mang họ của mẹ, và những thần bí, thần quyền đều truyền cho cháu bên họ mẹ. Theo Siu Luyn, ông là đời vua thứ 11, cả đời ông theo giúp việc Vua Lửa đời thứ 10; vào 10 năm cưới đời ông mới được Vua Lửa Siu Nhót truyền ngôi báu. Mãi đến tháng 10 năm 1998 (cách đây gần 27 năm), ông chính thức làm lễ đăng quang với sự chứng kiến của các buôn gần, buôn xa. Đó là một lễ cúng Giàng, với một con trâu, một con heo, lễ được cử hành theo nghi thức cúng nhà mồ Vua Lửa Siu Nhót…

Ngoài việc hành lễ, Vua Lửa phải tuân thủ nhiều điều cấm kỵ nghiêm ngặt như: không được ăn thịt chó, thịt bò, thịt ếch. Nhà ai có đám ma cũng không được tới. Vua Lửa được lấy vợ sinh con bình thường, nhưng phải tuân thủ chế độ một vợ, một chồng, không được ngoại tình, không được truyền ngôi cho con. Theo quy định ngôi Vua chỉ được truyền cho con đẻ của chị gái, hoặc em gái của Vua. Điều húy kỵ lớn nhất là Vua không được theo tôn giáo khác. Định kỳ hai năm, Vua Lửa lại đi kinh lý một lần, đến những vùng đất ông cai quản để hành lễ cầu may, cầu phúc cho thần dân trăm họ khỏe mạnh, mùa màng bội thu.

Tương truyền mỗi lần Vua Lửa "vi hành" về các làng đều phải có 3 phụ nữ giúp việc, phục vụ nhà Vua ăn uống, trầu thuốc và 3 người đàn ông phụ lễ. Đường đi và nơi đến do người giúp việc báo trước để buôn làng dựng một ngôi nhà tạm ở đầu làng làm nơi hành lễ và để Vua Lửa nghĩ ngơi qua đêm. Vua Lửa không được vào trong làng vì "vía" của nhà Vua lớn, sẽ "hút mất hồn" trẻ em. Cũng theo húy kỵ này, những người đàn ông khi nghe tin Vua Lửa đến thì phải chạy thật nhanh, tránh xa đường vua đi, vì sức mạnh siêu nhiên của Vua Lửa sẽ làm người đó đau bệnh chết. Còn những người con gái, kể cả đàn bà đã có chồng, nếu bất ngờ gặp Vua Lửa giữa đường thì không cần chạy trốn, mà đứng nép sát vào lề đường, rồi vén áo lên che mặt, để lộ bộ ngực trần. Vua Lửa nếu muốn thì có thể làm phép bằng cách chấm nước bọt của mình, rồi bôi vào ngực của người mà ông muốn ban "Phép". Người con gái được làm phép sẽ ít bệnh tật hoặc thoát chết, và gặp được điều may mắn…

Cùng hành đạo như Vua Lửa, ở Plây A Măng (xã Chư A Thai) có Vua Gió; ở Plây Pối (huyện Chư Sê) có Vua Nước. họ đều là vua của thần quyền. Có điều Vua Nước và Vua Gió không được triều đình Huế sắc phong; do vậy uy tín của hai vị Vua Gió và Vua Nước không bằng Vua Lửa.

Những bảo vật mà đời Vua Lửa thứ 10 để lại là một thanh bảo kiếm. Ông Siu Luyn - Vua Lửa thứ 11 cho biết thanh kiếm thần ấy cất ở hang thuộc vùng núi Chư Pa Yang. Thỉnh thoảng Vua Lửa vẫn đến thăm nơi cất báu vật này. Dân làng còn kể lại, ngày xưa có một sỹ quan người Pháp vì cố tình xâm phạm nơi cất giấu kiếm thần nên đã bỏ mạng. Ngoài thanh kiếm, còn có một chiếc trống cái, 3 chiêng, chuyên dùng vào lễ cúng Giàng cầu mưa. Ngoài ra, không được dùng vào các lễ nghi khác.

Ai muốn đến thăm Vua Lửa, theo luật tục, phải có lễ vật gồm một ché rượu cần, một con gà, và ít tiền để Vua cử hành lễ chúc phúc. Sau lễ cúng Giàng, Vua Lửa Siu Luyn thường nói: "Bây giờ tao với mày là anh em rồi đó"…■

"Củ hứa hôn" sính lễ giữ lửa hạnh phúc gia đình của thiếu nữ người Ve

MAI HỒNG LÂM

Người Ve là bộ phận quan trọng cấu thành dân tộc Giẻ - Triêng. Trong cộng đồng 54 dân tộc ở nước ta, dân tộc Giẻ - Triêng (gồm 4 nhóm người địa phương chính: Giẻ, Triêng, Ve và Bhnoong) có khoảng trên 63.300 người (theo số liệu thống kê tháng 4/2019), cư trú tập trung tại địa bàn miền núi hai tỉnh Kon Tum và Quảng Nam.... Là một trong những tộc người sinh sống và cư trú lâu đời ở miền núi phía Tây Quảng Nam, người Ve đã sáng tạo nên một nền văn hóa vô cùng độc đáo với những phong tục tập quán, lễ hội mang đậm dấu ấn của nền văn hóa nương rẫy. Một trong những phong tục đó là tục cưới xin của người Ve với sự độc đáo và khác biệt so với các dân tộc khác thể hiện qua những bó củi hứa hôn...

Do ảnh hưởng chế độ mẫu hệ, nên người con gái Ve khi đến tuổi trưởng thành sẽ chủ động nhờ người bạn gái thân của mình tặng quà qua lại với người con trai mà cô gái để ý tới. Phần chủ động trong việc lựa chọn bạn đời lại thuộc về người con gái. Nếu cô gái yêu ai thì tìm cách đánh tiếng trước. Trong trường hợp người con trai đồng ý, tối tối anh ta sẽ tự nguyện đến với cô gái. Theo phong tục của đồng bào Ve trước đây, người con gái đến tuổi trưởng thành sẽ được bố mẹ dựng cho một chiếc chòi nhỏ ở rìa làng làm nơi hò hẹn với bạn tình. Nếu chàng trai thuận tình, cô gái sẽ gửi lời mời cho chàng trai sang chòi ngủ chung. Đêm đó, nếu chàng trai có giấc mơ xấu thì tình duyên sẽ không thành; nếu là giấc mơ đẹp, nghĩa đã hợp nhau, hai người liền về thưa với cha mẹ để nhờ người mai mối làm cầu nối cho cuộc hôn nhân…

Thông thường, đôi trai gái yêu nhau luôn được bố mẹ ưng thuận. Sau thời gian tìm hiểu khoảng một tháng nếu đôi trai gái ưng thuận nhau thì hai bên gia đình sẽ chuẩn bị lễ cưới mà không tiết lộ cho người ngoài biết. Họ quan niệm lễ cưới được tổ chức càng bất ngờ bao nhiêu thì sau đó cuộc hôn nhân càng hạnh phúc bấy nhiêu. Già làng Hiên Hôn (người dân tộc Ve, 62 tuổi, ở thôn 56A, xã Đắc Pre, huyện Nam Giang) cho biết: "Khi trai gái người Ve cảm mến nhau qua những điệu hát đối đáp thì nhà trai, nhà gái mới bắt đầu gặp mắt để lo cưới hỏi cho đôi lứa. Nhưng trước khi tổ chức nghi lễ cưới chính thì có các nghi lễ phụ khác như: lễ đính hôn, lễ hợp cẩn, lễ trình làng, lễ ra mắt họ hàng.... Nghi lễ cưới chính của đôi trai gái người Ve thường được diễn ra vào tháng 10 và tháng 11 hàng năm, khi mùa màng đã thu hoạch, lương thực thực phẩm đủ đầy, người dân trong làng nhàn rỗi và thời tiết cũng thuận lợi".

Tục cưới xin của người Ve chứa đựng những sự độc đáo và khác biệt so với các dân tộc khác đặc biệt là những bó củi hứa hôn. Hiện nay, mặc dù cuộc sống có nhiều đổi thay nhưng người Ve vẫn lưu giữ phong tục này như là thông điệp tình yêu vô giá trong lễ cưới mà không có sính lễ nào có thể thay được. Trước đây, theo tục lệ các cô gái người Ve phải chuẩn bị từ 100 đến 300 bó củi để làm của hồi môn khi về nhà chồng. Bởi vậy, khi bước qua tuổi 15, các cô gái bắt đầu nghĩ tới việc vào rừng đốn củi hứa hôn để đủ điều kiện lấy chồng. Mỗi lần lên rẫy, các bà mẹ lại chỉ dẫn tỉ mỉ cho con gái cách nhận biết và sắp xếp bó củi hứa hôn sao cho đẹp và gọn gàng. Loại củi được người Ve chuộng nhất đó là cây xà nu (vì dễ bắt lửa) và cây dẻ (vì lâu tàn). Người Ve cho rằng, chỉ cần quan sát bó củi hứa hôn có thể đoán biết được phẩm chất, tài khéo léo của người thiếu nữ đó, giỏi giang hay vụng về.

Nhiều nhà nghiên cứu dân tộc học cho rằng, tục lệ mang củi về nhà chồng có thể bắt nguồn từ tín ngưỡng thờ thần lửa của người Việt cổ. Người phụ nữ mang củi về nhà chồng chính là ẩn ý tôn thờ và duy trì thần lửa, mang đến sự bảo vệ và no ấm cho gia đình. Đây được xem là một phong tục lành mạnh mang nhiều ý nghĩa nhân văn thể hiện phẩm chất chịu thương chịu khó của người phụ nữ Ve.

Là một người từng theo mẹ lên rừng chặt củi hứa hôn để chuẩn bị cho lễ cưới, chị Pling Thị Húp (29 tuổi, người dân tộc Ve, trú tại thôn 56A, xã Đắc Pre, huyện Nam Giang, tỉnh Quảng Nam) chia sẻ kinh nghiệm: "Cây củi được chặt bằng, bó củi đều nhau có nghĩa cô gái khéo tay. Thiếu nữ phải dùng dao chặt củi thật tỉ mỉ thành 5 cánh nhưng từng thanh củi nhất thiết không được rời ra. Những thanh củi tình yêu này mang ý nghĩa để giữ lửa tình yêu và hôn nhân của gia đình người Ve và cũng chính là tài sản hồi môn đặc biệt của cô dâu dành để bếp gia đình chồng luôn đỏ lửa và để sưởi ấm cho cha mẹ chồng khi giá rét…". Ngày nay, phong tục củi hứa hôn của người Ve được thực hiện mang tính tượng trưng. Trong mỗi dịp cưới hỏi của các cặp vợ chồng trẻ, nhà gái chỉ cần chuẩn bị 10 đến 15 bó củi để cô gái cõng về nhà chồng. Việc làm này được đưa vào nội dung của hương ước trong các buôn làng, qua đó vừa giữ được tập tục văn hóa của dân tộc, vừa bảo đảm không chặt củi phá rừng, góp phần bảo vệ môi trường và phát triển cây rừng…

Theo tập tục của người Ve, bó củi hứa hôn là lễ vật thiêng liêng nhất trong ngày trọng đại nên duyên vợ chồng, nhưng nó lại là thứ giản đơn nhất mà bất kỳ cô sơn nữ Ve nào cũng có thể vào rừng lấy về được. Chỉ cần ngày ngày chăm chỉ lên rừng chặt cây, bó củi, tích trữ dần dần là có thể cưới được chồng mà không gặp chút rào cản nào về chuyện gia sản giàu nghèo, "môn đăng hộ đối". Chỉ cần có tình yêu với sính lễ cưới là những bó củi hứa hôn là đôi nam nữ có thể nên duyên vợ chồng. Với những gia đình giàu có, lễ vật cầu hôn không chỉ là trăm bó củi mà đi kèm còn có chiêng, ché (ghè rượu), trâu, bò, lợn, gà... Song, những thứ tài sản này là không mặc định. Nhà nào có điều kiện thì cho con, cho cháu, còn không đã có cộng đồng đóng góp để cùng lo một bữa tiệc cho cả làng…

Từ khi đôi trai gái người Ve chấp thuận nên vợ nên chồng đến khi tiến hành lễ cưới chính thức sẽ diễn ra các nghi lễ như lễ đính hôn, lễ hợp cẩn, lễ trình làng, lễ ra mắt họ hàng và lễ giã từ nhà rông. Sáng ngày diễn ra lễ cưới, họ hàng nhà gái cõng củi (lễ vật không thể thiếu trong lễ cưới của người Ve) sang nhà trai do cô dâu dẫn đầu. Số lượng củi nhiều hay ít tùy theo số lượng người thân bên nhà chồng. Củi được nhà chồng chia cho người thân thích trong họ, giữ lại một phần để khi nào nhà có việc mới đem dùng chụm lửa, nhóm bếp. Chuyển củi xong, đôi trai gái cùng bố mẹ, họ hàng vào trong nhà đã có sẵn rượu, lợn, gà, gùi đựng đồ… để làm lễ, do người mai mối điều hành.

Lợn bên nhà trai do nhà gái chọc tiết. Họ hàng có mặt, người đứng sau đặt tay lên lưng áo người chọc tiết lợn, cứ vậy, người sau đặt tay lên áo người trước nối thành hàng dài để cùng cầu nguyện cho đôi vợ chồng trẻ và chính bản thân mình được khỏe mạnh, hạnh phúc, no đủ, không ốm đau…. Sau đó, nhà trai làm thịt lợn nấu nướng cùng các loại thực phẩm khác đem rượu, cơm lam ra cùng ăn uống. Sau khi ăn uống xong, ngoài việc nhà trai đem tặng nhà gái một đùi sau của con lợn, gạo, muối, ớt, bầu rượu…. Tất cả được bỏ vào gùi để nhà gái mang về. Người mai mối lại làm tiếp chủ lễ tặng lễ vật. Đôi trai gái cùng bố mẹ đứng trước cái gùi đựng trang phục đã được cô gái chuẩn bị trước, họ hàng nhà gái lấy ra một chiếc váy đẹp nhất cho cô dâu mặc, sau đó mọi người lấy rượu trong ghè ra ống hoặc vỏ bầu mời nhau bằng lời hát, mời qua mời lại.

Nhà trai sẽ chuẩn bị những thứ như: gùi, cuốc, rìu, rựa, ná… trước khi mang những thứ đó sang nhà gái, người cha căn dặn chú rể từ cách mài rựa cho sắc, cách lên dây ná cho căng… để chú rể sẵn sàng cho cuộc sống tự lập. Sau khi nghỉ một ngày, họ hàng nhà trai cùng những người mai mối sang nhà gái, mọi lễ thức lại diễn ra như bên nhà trai. Nhà trai chọc tiết lợn bên nhà gái… mọi người lại ăn uống, hát đối đáp giao duyên chúc cho đôi vợ chồng trẻ sống hạnh phúc bền lâu. Cứ như thế cuộc vui kéo dài tới chiều tối thì chiêng trống nổi lên. Khi âm vang của tiếng trống chiêng trầm hùng và tiếng kèn Đinh tút réo rắt vang vọng khắp núi rừng thì cô dâu chú rể cùng những chàng trai cô gái trong trang phục truyền thống đứng thành vòng tròn bắt đầu nhảy múa những điệu múa truyền thống của người Ve. Khi rượu cần đủ ngấm, những bước nhảy ngất ngây trong tiếng trống chiêng, tiếng kèn thì tâm hồn mỗi người tham dự lễ cưới càng thêm cởi mở. Con người, thiên nhiên, đất trời càng xích lại gần nhau, gắn bó với nhau và dường như họ muốn cỏ cây, muông thú, đất trời cùng say chung với mình, cùng vui chung với mình…

Phong tục cõng củi cưới chồng không chỉ là một tục lệ trong ngày cưới của người Ve mà còn là một nét đẹp văn hóa truyền thống. Những bó củi hứa hôn kia chính là thước đo tính cách, sự khéo léo và phẩm chất của những cô gái Ve; bộc lộ được tính tự chủ trong cuộc sống, tình yêu và sự chân thành đối với chồng và gia đình chồng. Đồng thời, những bó củi hứa hôn thể hiện ước muốn của người Ve về một gia đình luôn ấm êm, sung túc và hạnh phúc dài lâu như những ngọn lửa từ những bó củi hứa hôn luôn mãi cháy mãi bền bĩ và ấm áp trong mỗi nếp nhà giữa đại ngàn Trường Sơn hoang sơ, hùng vĩ.■

NĂM TỴ NÓI CHUYỆN RẮN

NHỮNG NĂM TỴ HÀO HÙNG *trong lịch sử*

BỬU LONG

Các năm Tỵ theo lịch âm trong lịch sử Việt Nam thường gắn liền với nhiều sự kiện hào hùng và quan trọng. Dưới đây là một số sự kiện đáng nhớ xảy ra trong những năm Tỵ.

Năm Tân Tỵ (981): Tháng 3 âm lịch, cuộc kháng chiến chống quân xâm lược Tống lần thứ nhất. Quân dân nước Đại Việt, dưới sự lãnh đạo của vua Lê Đại Hành đã phá tan thủy quân giặc Tống xâm lược do Lưu Trừng cầm đầu ở sông Bạch Đằng, chém tướng Hầu Nhân Bảo ở Bình Lỗ (Sóc Sơn - Hà Nội), phá tan giặc ở Tây Kết (Hà Bắc), đuổi tướng Trần Khâm Tộ chạy dài, bắt sống hai tướng Triệu Phụng Huân và Quách Quân Biện về giam tại kinh đô Hoa Lư. Nhà Tống hoảng sợ phải ra lệnh bãi binh. Cuộc kháng chiến chống quân xâm lược Tống lần thứ nhất hoàn toàn thắng lợi.

Năm Kỷ Tỵ (989): Ngô Nhật Khánh, một trong các sứ quân còn sót lại sau thời kỳ "Loạn 12 sứ quân," đã cùng quân Chiêm Thành tấn công Đại Cồ Việt nhưng thất bại. Sau đó, thời kỳ này mở ra cơ hội cho nhà Đinh và sau đó là nhà Tiền Lê củng cố quyền lực, thống nhất đất nước.

Năm Quý Tỵ (1053): Dưới thời vua Lý Thái Tông, triều đình Đại Việt đạt nhiều thành tựu trong việc phát triển văn hóa, kinh tế, và quân sự. Lý Thái Tông tiếp tục xây dựng các chính sách nhằm củng cố đất nước, giữ vững biên giới, và nâng cao uy tín triều đình với các nước láng giềng.

Năm Đinh Tỵ (1077): Nhà Tống cử đạo quân hùng hậu do các tướng giỏi Quách Quì, Triệu Tiết chỉ huy tiến vào nước ta. Quân dân Đại Việt, dưới sự chỉ huy của tướng quân Lý Thường Kiệt lập phòng tuyến sông Cầu ngăn bước tiến của kẻ thù. Ngày 18/01/1077, trên sông Như Nguyệt (một đoạn của sông Cầu) nơi có phòng tuyến của quân ta đã vang lên bài thơ "Nam quốc sơn hà" do Lý Thường Kiệt sáng tác: *"Nam quốc sơn hà Nam đế cư/ Tiệt nhiên định phận tại thiên thư/ Như hà nghịch lỗ lai xâm phạm/Nhữ đẳng hành khan thủ bại hư."* Bị thiệt hại nặng nề mà không phá vỡ được phòng tuyến của ta, quân Tống phải chấp nhận điều đình với ta và rút quân về nước. Cuộc kháng chiến chống quân xâm lược Tống lần thứ hai của quân dân Đại Việt đã kết thúc thắng lợi.

Năm Kỷ Tỵ (1149): Thời nhà Lý, đời vua Lý Anh Tông (1138 - 1175), nhận thấy Vân Đồn không chỉ là tiền đồn trong quan hệ lãnh hải với phương Bắc, mà có một vị trí thuận lợi cho giao thương, buôn bán, thuyền bè qua lại, neo đậu, tháng 02 âm lịch, thuyền buôn 3 nước: Trảo Oa, Lọ Lạc và Xiêm La vào Hải Đông (vùng biển Quảng Ninh) xin được ở lại buôn bán. Vua Lý đồng ý cho họ ở lại ngoài đảo Vân Đồn và cho thiết lập trang Vân Đồn để tiện việc mua bán thông thương bằng đường biển với thuyền buôn các nước. Nhờ thế Vân Đồn dần dần phát triển mạnh, trở thành thương cảng lớn ở phía Bắc đất nước suốt thời Lý, Trần và Lê sơ, chứng thực cho sự phát triển của hoạt động ngoại thương ở đất nước trọng nông Đại Việt thời bấy giờ.

Năm Đinh Tỵ (1257): Cuộc kháng chiến chống quân xâm lược Nguyên Mông lần thứ nhất. Chủ tướng Mông Cổ ở Vân Nam là Ngột Lương Hợp Thai (Uryangkhađai) huy động 3 vạn quân kỵ, bộ cùng nhiều tướng giỏi chia làm 2 đạo theo đường sông Thao tiến vào nước ta. Vua Trần Thái Tông đem quân lên phía Bắc đánh giặc. Sau các cuộc giao tranh quyết liệt, trước thế giặc mạnh, quân ta rút lui bảo toàn lực lượng. Cả nước thực hiện "vườn không nhà trống", tiến hành chiến tranh du kích tiêu hao địch. Đến 24 tháng Chạp, vua Trần phản công, đánh tan 2 vạn kỵ binh ở Đông Bộ Đầu (khu vực Long Biên- Hà Nội) thu phục kinh thành. Sáng 24 tháng Chạp năm Đinh Tỵ, vua Trần Thái Tông cùng các tướng lĩnh, binh sĩ tiến vào kinh thành vừa được giải phóng trong niềm hân hoan của nhân dân kinh đô.

Năm Ất Tỵ (1305): Trong không khí thắng lợi của hai cuộc kháng chiến chống Nguyên năm Ất Dậu (1285) và Mậu Tý (1288), quan hệ giữa Đại Việt và Chiêm Thành ngày càng trở nên hữu hảo, bền chặt. Sau cuộc kinh lý Chiêm Thành của Thượng hoàng Trần Nhân Tông năm Tân Sửu (1301), mối lương duyên giữa công chúa Đại Việt, Huyền Trân và vua Chiêm Chế Mân được ấn định. Bốn năm sau, vào năm Ất Tỵ (1305), cuộc hôn nhân Việt – Chiêm được chính thức tiến hành.

Đây là cuộc hôn nhân hiếm có trong lịch sử dân tộc, lãnh thổ Đại Việt đã kéo dài về Nam là châu Ô và châu Lý (hay châu Rí) chính là đất Thuận Hóa (tức là miền Quảng Trị và Thừa Thiên ngày nay) mà không mất mũi tên, ngọn giáo nào.

Năm Tân Tỵ (1401): Hồ Quý Ly lên ngôi, đổi tên nước thành Đại Ngu và đưa ra nhiều cải cách về kinh tế, quân sự, giáo dục, nhưng đồng thời gây nhiều tranh cãi và phản ứng tiêu cực. Dù cải cách mạnh mẽ, triều đại Hồ vẫn không thể ngăn cản sự xâm lược của quân Minh và rơi vào tay nhà Minh vào năm 1407.

Năm Quý Tỵ (1473): Tháng Giêng, vua Lê Thánh Tông, thân hành cày ruộng tịch điền và đốc xuất các quan đi theo cùng cày. Tập tục này do vua Lê Đại Hành khởi xướng từ gần 500 năm trước, nhân dịp Xuân mới hàng năm nhằm động viên nông gia cày cấy. Tháng 02 âm lịch, vua Lê Thánh Tông ra lệnh cấm uống rượu để hạn chế nạn chè chén say sưa, bỏ bê công việc trong các quan.

Năm Quý Tỵ (1533): Sự nghiệp Trung hưng nhà Lê được "Đại Việt sử ký tiền biên" ghi: "Quý Tỵ (1533). Mùa xuân, tháng giêng, vua lên ngôi ở Ai Lao (nước Lào ngày nay), đặt niên hiệu là Nguyên Hòa, tôn Đại tướng quân Nguyễn Kim là Thượng phụ thái sư Hưng quốc công, chưởng nội ngoại sự, lấy trung nhân Đinh Công làm Thiếu úy Hùng Quốc Công, còn lại, người nào cũng được phong thưởng để họ đồng lòng giúp rập". Vua Lê Trang Tông với sự kiện lên ngôi ở Ai Lao năm Quý Tỵ (1533) cũng trở thành vị vua đầu tiên và duy nhất trong các vua Việt lên ngôi hoàng đế ở nước ngoài. Thực Cảnh Lê có độ tái vinh/ Xui nên tá mệnh trời sinh thánh hiền./Đức vua Triệu tổ ta lên/ Cất quân phù nghĩa giúp nền trung hưng. (Trích Đại Nam quốc sử diễn ca) Với sự kiện Quý Tỵ, nhà Lê Trung hưng được lập nên, tồn tại cho đến năm Kỷ Dậu (1789), nhà Hậu Lê trở thành một triều đại tồn tại lâu dài nhất nước Việt.

Năm Quý Tỵ (1653): Lãnh thổ Đàng Trong (do chúa Nguyễn cai quản) mở rộng về phía Nam, chiếm được phần lớn vùng đất Nam Trung Bộ và lập nên tỉnh Phú Yên. Đây là một bước quan trọng trong quá trình mở rộng và khẳng định lãnh thổ của người Việt.

Năm Kỷ Tỵ (1689): Vào tháng 6 âm lịch, triều đình Lê - Trịnh đẩy mạnh các hoạt động ngoại giao nhằm bảo toàn lãnh thổ quốc gia, sai xứ sang nhà Thanh đòi trả lại các châu Bảo lạc, Thủy Vị, Vị Xuyên, Quỳnh Nhai.

Năm Quý Tỵ (1773): Tháng 02 âm lịch, nghĩa quân Tây Sơn do 3 anh em Nguyễn Nhạc, Nguyễn Huệ và Nguyễn Lữ lãnh đạo đánh chiếm miền Hạ Đạo, Tuy Viên và các vùng lân cận (Quảng Ngãi, Bình Định ngày nay). Đến tháng 8 âm lịch, nghĩa quân hạ thành Quy Nhơn, tuần phủ Nguyễn Khắc Tuyên hoảng sợ bỏ chạy. Sau khi hạ thành Quy Nhơn, nghĩa quân tấn công liên tiếp các phủ Quảng Ngãi. Diên Khánh, Bình Khang, Bình Thuận. Thế lực của nghĩa quân từ đây ngày càng mạnh, phát triển thành phong trào nông dân Tây Sơn rộng lớn về sau với các chiến công oanh liệt lật đổ triều Lê - Trịnh - Nguyễn thối nát, đánh tan 20 vạn quân Thanh.

Năm Ất Tỵ (1785): Trận Rạch Gầm – Xoài Mút diễn ra, quân Tây Sơn do Nguyễn Huệ chỉ huy đã chiến thắng oanh liệt quân Xiêm xâm lược. Trận này là một trong những trận thủy chiến lớn nhất và thành công nhất trong lịch sử quân sự Việt Nam, đưa Tây Sơn trở thành lực lượng mạnh mẽ, dần củng cố quyền lực.

Năm Đinh Tỵ (1821): Tháng Giêng, cuộc khởi nghĩa Phan Bá Vành bùng nổ với căn cứ Trà Lũ (Hà Nam Ninh cũ), nghĩa quân hoạt động khắp các tỉnh ven biển từ Quảng Yên đến Thanh Hóa, góp phần làm suy yếu triều đình nhà Nguyễn. Tháng 2 âm lịch, bắt đầu lập Quốc Tử Giám ở kinh đô Huế. Tháng 4 âm lịch, nhà sử học Phan Huy Chú dâng triều đình bộ sách "Lịch triều hiến chương loại trí" gồm 49 quyển.

Năm Kỷ Tỵ (1929): Tháng 3, Chi bộ Cộng sản đầu tiên ở Việt nam gồm 7 đảng viên: Ngô Gia Tự, Nguyễn Đức Cảnh, Đỗ Ngọc Du, Trịnh Đình Cửu, Trần Văn Cung, Dương Hạc Đính, Kin Tôn, do Trần Văn Cung làm bí thư chi bộ được thành lập.

Hội Việt Nam cách mạng thanh niên - một tổ chức tiền thân của Đảng - đã có vai trò tích cực thúc đẩy phong trào cách mạng phát triển, không còn thích hợp trước sự phát triển của phong trào. Sau Đại hội tháng 5/1929 của Hội, các tổ chức cộng sản lần lượt ra đời ở Việt Nam: Đông Dương Cộng sản Đảng (tháng 6/1929); An Nam Cộng sản Đảng (tháng 7/1929); Đông Dương Cộng sản liên đoàn (tháng 9/1929), là cơ sở ra đời cho Đảng Cộng sản Việt Nam một năm sau đó (ngày 03/02/1930).

Năm Tân Tỵ (1941): Ngày 25/10/1941, Mặt trận Việt Minh ra đời. Dưới sự lãnh đạo của Đảng, Mặt trận Việt Minh đã xây dựng lực lượng quần chúng, tổ chức các đoàn thể cứu quốc ở cả nông thôn, thành thị, có hệ thống từ Trung ương đến cơ sở. Nhiều tổ chức yêu nước đã tham gia làm thành viên Mặt trận Việt minh. Tất cả đều chung mục đích: đánh đuổi thực dân, đế quốc, giành tự do, độc lập cho nhân dân. Mặt trận Việt Minh là nhân tố quan trọng góp phần vào cuộc thắng lợi của cuộc Cách mạng Tháng Tám lịch sử năm 1945, giành chính quyền về tay nhân dân.

Năm Quý Tỵ (1953): Tháng 11, Hội nghị lần thứ 5 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng đã nhất trí thông qua cương lĩnh ruộng đất và quyết định thực hiện cải cách ruộng đất ở vùng tự do nhằm thực hiện "người cày có ruộng", giải phóng sức sản xuất để phát triển mạnh kinh tế, bồi dưỡng sức dân, đẩy mạnh cuộc kháng chiến chống Pháp. Cuộc cải cách ruộng đất đã góp một phần quyết định vào chiến thắng Đông-Xuân 1953 - 1954 mà đỉnh cao là chiến dịch Điện Biên Phủ, đưa cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp của dân tộc ta đến toàn thắng.

Năm Ất Tỵ (1965): Đế quốc Mỹ leo thang bắn phá miền Bắc xã hội chủ nghĩa. Miền Bắc thực hiện chuyển hướng xây dựng kinh tế, chống chiến tranh phá hoại lần thứ nhất bằng không quân và hải quân của giặc Mỹ. Cả nước tiếp tục cuộc kháng chiến chống Mỹ lâu dài và gian khổ nhưng vẻ vang, kết thúc bằng thắng lợi lịch sử 1975 giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất đất nước. Cả nước cùng đi lên xã hội chủ nghĩa với mục tiêu xây dựng nước Việt Nam độc lập, dân chủ, giàu mạnh và văn minh.

Năm Tân Tỵ (2001): Đại hội Đại biểu Đảng Cộng sản Việt Nam lần thứ IX mở đầu cho thế kỷ XXI, hứa hẹn những tầm cao và thành tựu mới. Đại hội đã phát huy sức mạnh toàn dân tộc, tiếp tục đổi mới, đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa, phát triển nền kinh tế tri thức nhằm phát huy nội lực và tăng cường hội nhập, xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Những sự kiện trong các năm Tỵ là minh chứng cho sự kiên cường, lòng yêu nước và trí tuệ của dân tộc Việt Nam, qua đó củng cố thêm niềm tự hào về lịch sử dân tộc. Kế thừa và phát huy truyền thống cha ông, năm Ất Tỵ 2025 được kỳ vọng là một năm với nhiều cơ hội và thách thức, mở ra những tiềm năng quan trọng cho sự phát triển của Việt Nam trong bối cảnh quốc tế và khu vực thay đổi nhanh chóng, tiếp tục viết nên những dấu ấn trên con đường phát triển của Đảng, nhà nước và dân tộc Việt Nam.■

"THẦN XÀ" BẢO VỆ TỬ CẤM THÀNH

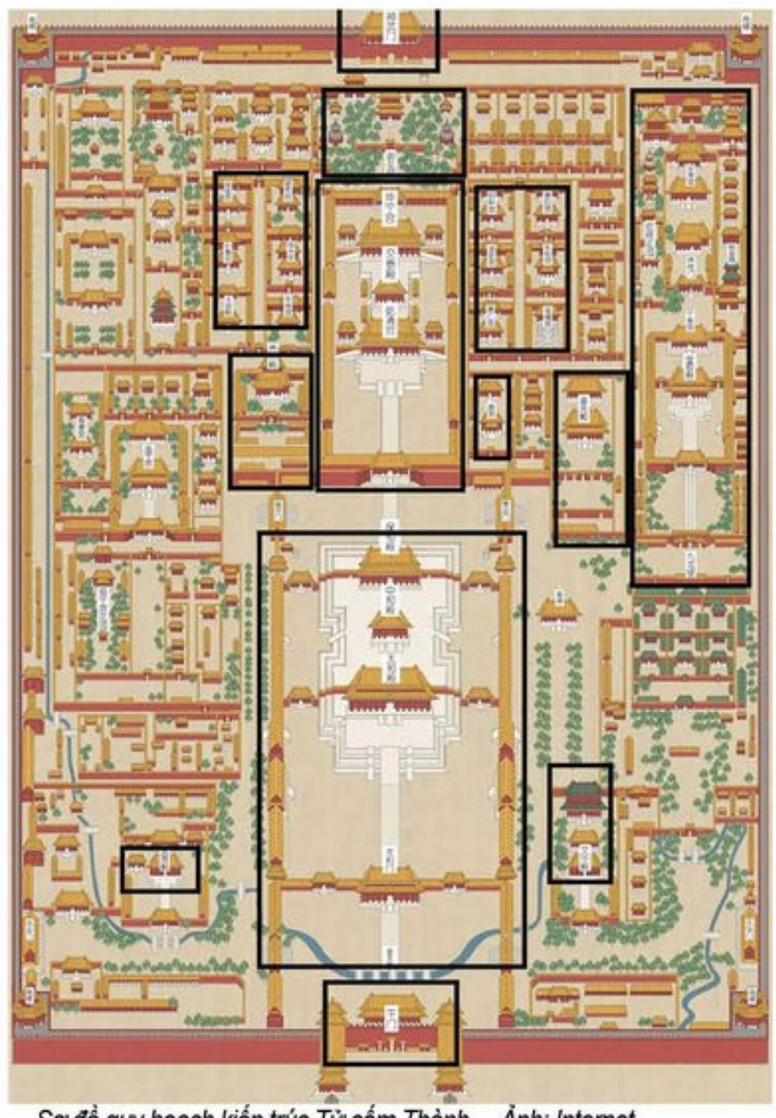
Một góc sông Kim Thủy bên trong Tử Cấm Thành. *Ảnh: Internet*

Từng là nơi ở của 24 hoàng đế và hậu cung từ giữa đời nhà Minh đến cuối đời nhà Thanh (năm 1420 đến năm 1924), Tử Cấm Thành gắn liền với nhiều bí ẩn khiến công chúng tò mò, muốn khám phá. Một trong số đó phải kể đến giai thoại về vị "thần xà" vẫn luôn âm thầm canh giữ, bảo vệ cung điện xa hoa, tráng lệ này trong suốt hơn 600 năm trước thiên tai, địch họa.

Tử Cấm Thành là một khu phức hợp cung điện ở khu Đông Thành thuộc Bắc Kinh, Trung Quốc. Với tổng diện tích 720.000m^2, diện tích xây dựng khoảng 150.000m^2, Tử Cấm Thành là cung điện cổ bằng gỗ hoàn chỉnh và lớn nhất thế giới, bao gồm hơn 9000 căn phòng, được bố trí trong hơn 70 cung điện. Bên cạnh những giá trị văn hóa vô giá mà Tử Cấm Thành mang lại thì công trình kiến trúc này còn là nơi ẩn náu của một "thần xà" khổng lồ uy nghiêm với tuổi đời lên tới 600 năm.

Tương truyền, vào thời nhà Minh, một đêm nọ, trời bỗng nổi mưa giông, sấm sét, Hoàng đế mơ thấy mình gặp một "thần xà" khổng lồ. Theo quan niệm phương Đông, "xà" - rắn được coi là biểu tượng của mùa màng hoặc sự sinh sản. Thời xa xưa, Nữ Oa trong Sơn Hải Kinh có thân hình con rắn. Sau này, rắn cũng được truyền lại làm biểu tượng vật tổ. Chính vì thế, mơ gặp "xà" được coi là điềm lành, tượng trưng cho mùa màng bội thu, báo hiệu một triều đại thịnh vượng, lâu dài. Sau khi nghe ý kiến của các quan tham vấn, Hoàng đế quyết định xây dựng một "con rắn" ngay trong cung điện. Thực chất, con rắn khổng lồ này là sự hình tượng hoá của dòng sông Kim Thủy, con sông nhân tạo chảy dọc Tử Cấm Thành.

Người Trung Quốc xưa rất chú trọng đến phong thủy trong việc xây dựng nhà cửa nên tổng thể kiến trúc Tử Cấm Thành chứa đựng vô số quan niệm đặc sắc và nhiều tầng ý nghĩa. Thiết kế và bố trí tổng thể của Tử Cấm Thành kết hợp khái niệm về những ngôi nhà có sân rộng truyền thống của Trung Quốc, đồng thời chú ý nhiều hơn đến núi và nước, để toàn bộ Tử Cấm Thành hội tụ được phong thủy tốt. Tử Cấm Thành nằm ở trung tâm Bắc Kinh thời xưa, với hình thế núi phía sau (núi Vạn Niên) và sông chảy phía trước (sông Kim Thủy). Trong văn hóa truyền thống Trung Quốc cổ đại, kim, mộc, thuỷ, hoả và thổ thường được sử dụng để đại diện cho các hướng khác nhau. Trong đó, kim tượng trưng cho phía Tây, mộc tượng trưng cho phía Đông, thuỷ tượng trưng cho phía Bắc, hoả tượng trưng cho phía Nam và thổ tượng trưng cho Trung tâm. Trên thực tế, nước của sông Kim Thủy bắt nguồn từ núi Ngọc Tuyền ở ngoại ô phía Tây Bắc Kinh, và được đưa

Sơ đồ quy hoạch kiến trúc Từ cấm Thành. *Ảnh: Internet*

vào từ con hào ở góc Tây Bắc của Tử Cấm Thành. Địa hình của Tử Cấm Thành cao ở phía Bắc, thấp ở phía Tây và phía Đông, do đó, sông Kim Thủy bên trong chảy từ Tây Bắc xuống Đông Nam. Lộ trình cụ thể là đi vào cung điện từ góc Tây Bắc của Tử Cấm Thành, rồi lần lượt chảy về phía Nam dọc theo bức tường phía Tây đến vùng lân cận Cổng Tây Hoa, rồi đi về phía Đông qua Vũ Anh Môn, Quảng trường Thái Hòa Môn, điện Văn Hoa… và các khu vực khác, và cuối cùng chảy ra từ Đông Hoa Môn ở góc Đông Nam của Tử Cấm Thành và hợp nhất thành sông lớn. Theo thuyết ngũ hành - một trong những học thuyết quan trọng của Trung Quốc thời cổ đại, "kim sinh thuỷ", chính vì thế, con sông được đặt tên là Kim Thủy. Đặc biệt, cửa xả ở góc Đông Nam của sông không phải là cửa xả có chiều rộng bằng nhau như đường thủy thông thường mà được xây thành hình tam giác giống đầu rắn. Sông Kim Thuỷ được ví như "thần xà" cũng vì lý do này.

Đoạn sông Kim Thủy bên trong Tử Cấm Thành dài khoảng 2.100m, độ sâu trung bình khoảng 4m, sông có khúc đục khúc trong, khúc thẳng khúc cong, khúc rộng khúc hẹp, chỗ rộng nhất là 11,8m, chỗ hẹp nhất là không quá 2m. Đáy sông và sườn sông được lát bằng đá. Khúc sông uốn lượn như một con rắn khổng lồ và nước sông xanh màu ngọc bích mang lại linh khí cho Tử Cấm Thành, và hình dáng của nó cũng điểm xuyết cho Tử Cấm Thành, làm phong phú thêm hiệu quả nghệ thuật kiến trúc.

Tuy nhiên, ý nghĩa quan trọng hơn của sông Kim Thủy đối với Tử Cấm Thành là nằm ở ứng dụng khoa học của nó. Sông Kim Thuỷ đóng vai trò quan trọng trong việc phòng cháy, chữa cháy, thoát nước và điều hòa khí hậu của các tòa nhà cổ trong Tử Cấm Thành.

Từ xa xưa, người dân Trung Quốc đã luôn có ý thức phòng chống cháy, nổ. Tử Cấm Thành với tư cách là đỉnh cao của kiến trúc gỗ, là nơi ở của Hoàng đế thì công tác phòng chống cháy, nổ lại càng được coi trọng. Chức năng quan trọng nhất của sông Kim Thuỷ chính là nguồn nước dồi dào phục vụ cho công tác chữa cháy. Bởi vì các cung điện của Tử Cấm Thành về cơ bản được làm bằng gỗ. Theo lịch sử ghi chép lại, trong hai triều đại nhà Minh và nhà Thanh, Tử Cấm Thành đã xảy ra tổng cộng hơn 80 lần bị cháy, tổn thất vô cùng to lớn. Nguyên nhân chủ yếu của các vụ cháy lớn là từ sét, thời tiết khô hanh và do con người. Đặc biệt vào mùa Đông, khu vực phía Bắc Trung Quốc thường xuyên có gió to, chỉ cần một trận lửa nhỏ bốc lên, gió sẽ khiến trận hỏa hoạn lan rộng như phản ứng dây chuyền. Nếu không chữa cháy kịp thời, Tử Cấm Thành sẽ chìm trong biển lửa. Vào thời cổ đại, khi điều kiện chữa cháy còn tương đối thấp, việc sử dụng nguồn nước tự nhiên để dập tắt đám cháy gần như trở thành lựa chọn duy nhất thì vai trò của sông Kim Thủy càng được đề cao. Sông Kim Thủy cung cấp nguồn nước ổn định, góp phần vào việc đảm bảo an toàn cháy, nổ cho Tử Cấm Thành. Để đề phòng xảy ra hỏa hoạn trong hoàng cung, các cung nữ, thái giám sẽ lấy nước từ dòng sông này và đổ đầy vào trong các vạc đồng, các lu nước được đặt bên ngoài các cung điện. Khi xảy ra hỏa hoạn tại nơi nào đó trong Tử Cấm Thành thì sẽ có thể lấy nước nhanh chóng để dập lửa. Bằng cách này, những công trình có kết cấu bằng gỗ có thể được bảo vệ. Qua đây, có thể thấy, Tử Cấm Thành khi được xây dựng không chỉ để theo đuổi phong cách hoàng gia mà còn mang giá trị thực tiễn. Không chỉ trong Hoàng cung, dân cư khu vực xung quanh cũng có thể sử dụng nước từ sông hộ thành để dập lửa khi xảy ra hỏa hoạn.

Một đặc điểm của các công trình kiến trúc bằng gỗ là sử dụng lâu ngày sẽ bị khô do độ ẩm trong không khí giảm xuống, nên rất dễ cháy. Những tòa cung điện trong Tử Cấm Thành đều được xây dựng bằng nguyên liệu gỗ. Vì vậy, bên cạnh việc cung cấp nước, một chức năng khác của sông Kim Thủy là điều hoà độ ẩm trong không khí thông qua quá trình bốc hơi, giữ cho cấu trúc bằng gỗ của Tử Cấm Thành không bị quá khô. Nhờ vậy, cung điện bằng gỗ lớn nhất thế giới này trường tồn với thời gian.

Bên cạnh đó, người Trung Quốc xưa xây dựng tường cao vây quanh Tử Cấm Thành không chỉ phòng trộm, phòng địch, mà còn có tác dụng ngăn cản gió mạnh lưu thông. Nhờ đó, nếu bên trong Hoàng cung xảy ra hỏa hoạn thì khu vực lân cận bên ngoài cũng không bị ảnh hưởng. Có lẽ nhiều người thắc mắc rằng xây dựng Hoàng cung kín cổng cao tường như vậy chắc chắn sinh hoạt bên trong bị ảnh hưởng bởi không khí nóng. Đến đây, sông Kim Thủy lại phát huy tác dụng. Dòng sông lưu chuyển quanh Hoàng cung và len lỏi vào các cung điện lớn sẽ điều hòa nhiệt độ, mang lại không khí mát mẻ.

Một chức năng quan trọng khác của sông Kim Thuỷ là xả nước tích tụ. Các kỹ sư xây dựng Tử Cấm Thành đã thiết kế hệ thống thoát nước đồng bộ, tỉ mỉ và toàn diện. Trong đó có hệ thống ngầm và lộ thiên khắp cung điện. Nhờ vậy, khi trời mưa khiến mực nước dâng cao, hệ thống thoát nước được thiết kế có thể dẫn nước tích tụ dọc sông ngầm vào sông Kim Thuỷ, sau đó thoát ra khỏi cung điện qua sông Kim Thuỷ, khiến cho Tử Cấm Thành không bị ngập lụt. Trong cuốn sách lịch sử "Minh Anh Tông thực lục" đã ghi lại tình hình sau trận mưa lớn ở Bắc Kinh: "Tháng 7 năm Cảnh Thái thứ năm (1454), trời mưa to ở kinh đô, nhiều cổng trong số chín cổng thành bị sập". Vào thời điểm đó, các cửa thành đã sụp đổ nhưng Tử Cấm Thành không mảy may bị ảnh hưởng bởi trận mưa bão lớn như vậy. Điều này cho thấy tầm quan trọng của sông Kim Thuỷ đối với Tử Cấm Thành, góp phần giúp quần thể cổ bằng gỗ lớn nhất thế giới gần như nguyên vẹn theo thời gian.

Hơn 600 năm đã trôi qua, vị "thần xà" Kim Thủy vẫn lặng lẽ, âm thầm bảo vệ Tử Cấm Thành khỏi sự xâm phạm của "thần nước", "thần lửa", bất chấp gió mưa trên dòng sông dài lịch sử cho đến tận bây giờ. Ngày nay, vai trò của sông Kim Thủy không còn giá trị phòng thủ nữa mà là một phần độc đáo của cảnh quan Tử Cấm Thành, níu chân biết bao du khách ghé thăm./.

PHẠM ĐỨC

(Sưu tầm và tổng hợp)

ĐỘC ĐÁO những làng nghề NUÔI RẮN ở Việt Nam

Rắn là một loài động vật "không mấy hiền lành". Vậy nhưng ở Việt Nam, lại có tới 3 ngôi làng nổi tiếng chuyên nuôi loài động vật hoang dã này. Đây được coi là những "thiên đường ẩm thực" cho những thực khách ưa chuộng mạo hiểm, đồng thời cũng là những địa điểm để du khách có những trải nghiệm tham quan độc đáo, mới mẻ.

Làng rắn Lệ Mật

Làng rắn Lệ Mật thuộc phường Việt Hưng, quận Long Biên, Hà Nội là làng rắn lâu đời và nổi tiếng nhất của Việt Nam. Làng Lệ Mật nổi tiếng với nghề nuôi rắn và chế biến đặc sản thịt rắn, được Thành phố Hà Nội công nhận danh hiệu "làng nghề truyền thống" từ năm 2011. Lịch sử của ngôi làng này gắn với truyền thuyết khá li kỳ.

Người dân làng Lệ Mật vẫn truyền tai nhau rằng, nghề nuôi rắn, bắt rắn của làng bắt đầu từ thời Lý. Tương truyền, vào thời vua Lý Thái Tông, có nàng công chúa đẹp người đẹp nết. Một lần công chúa bơi thuyền du ngoạn trên dòng Thiên Đức (sông Đuống ngày nay) chẳng may bị thủy quái có hình thù con rắn (Giao long) bắt giữ. Quan quân tùy tùng đều không thể đánh lại con Giao long. May sao có chàng trai họ Hoàng nọ làm nghề đánh cá đã ra tay bắt Giao long. Trận thủy chiến diễn ra vô cùng cam go, ác liệt. Cuối cùng, con quái vật đã bị khuất phục và bị chặt đầu bằng lưỡi gươm của chàng trai dũng cảm. Vậy là chàng trai đánh cá đã cứu được công chúa. Khi nhà vua ban thưởng, chàng dũng sĩ đã từ chối mọi công danh, vàng bạc mà chỉ xin khai lập 13 trại làm ăn, tên là "thập tam trại"... rồi quay về củng cố làng cũ, rất trù phú, nên gọi là làng "Trù Mật".

Sau khi chàng dũng sĩ mất, dân làng đã lập đình thờ, suy tôn chàng là Thành hoàng làng. Theo gương chàng, dân chúng làng Lệ Mật ngoài việc nhà nông còn phát triển thêm nghề bắt rắn, nuôi rắn. Đến thế kỷ 17, vì kị húy chúa Trịnh Chù (Trịnh Cương, 1686 -1729) nên làng đổi tên thành Lệ Mật. Làng Lệ Mật hình thành và nghề rắn của làng cũng bắt nguồn từ đó…

Ngày nay, dù chịu nhiều tác động của quá trình đô thị hóa, nhưng những dấu tích truyền thống xưa của làng Lệ Mật vẫn được lưu giữ và bảo tồn. Trên mảnh đất làng Lệ Mật hôm nay, người dân còn có ý thức giữ gìn nghề nuôi rắn từ rất lâu đời. Rắn được nuôi ở Lệ Mật chủ yếu là hổ mang chúa, hổ ngựa và rắn ráo. Bên cạnh đó, các dịch vụ sản xuất, kinh doanh, thương mại liên quan đến nghề nuôi rắn cũng được phát triển như: sản xuất đồ thủ công mỹ nghệ từ da rắn (dây lưng, ví da, giày da), làm thuốc chữa bệnh từ nọc rắn, cao rắn… Đặc biệt là sự phát triển của những nhà hàng ẩm thực chế biến từ rắn, nơi phục vụ nhiều món ăn lạ như chả rắn, nem rắn, da rắn chiên ròn, đặc biệt là rượu huyết rắn được các quý ông rất ưa chuộng. Bên cạnh đó, chính quyền địa phương cũng đầu tư phát triển kinh doanh du lịch, gắn kết giữa tham quan mô hình nuôi rắn và tham quan các công trình văn hóa tâm linh trong làng. Du khách đến làng Lệ Mật sẽ thỏa thích mãn nhãn khi được chiêm ngưỡng những con rắn được nuôi để kinh doanh và và tự mình chọn con rắn ưng ý nhất để các đầu bếp chế biến. Làng rắn Lệ Mật do đó không chỉ nổi tiếng trong nước mà danh tiếng còn lan truyền tới cộng đồng quốc tế. Các hãng thông tấn lớn trên thế giới đã đăng tải nhiều bài viết và hình ảnh về ngôi làng độc đáo này. Đối với du khách quốc tế, làng Lệ Mật cũng là một địa điểm lý thú để ghé thăm mỗi khi đến Việt Nam.

Ngày 26/4/2024 vừa qua, làng rắn Lệ Mật chính thức được UBND Thành phố, Sở Du lịch Hà Nội công nhận là điểm du lịch thành phố. Theo bà Đặng Thúy Vân - Chủ tịch UBND phường Việt Hưng, Long Biên, phường sẽ tổ chức quản lý, khai thác, phát triển du lịch tại Lệ mật có hiệu quả trong thời gian tới.

Làng rắn Vĩnh Sơn

Làng nghề nuôi rắn Vĩnh Sơn ở xã Vĩnh Sơn, huyện Vĩnh Tường, tỉnh Vĩnh Phúc. Nằm cách trung tâm Thủ đô Hà Nội khoảng 50km về phía Tây Bắc, với lịch sử hơn 100 năm, người dân nơi đây sống chủ yếu nhờ làm nông và nuôi rắn. Nghề nuôi rắn tại Vĩnh Sơn được bắt đầu khi một số người dân địa phương đi săn và bắt rắn hoang về nuôi. Sau khi thấy được giá trị kinh tế mà rắn mang lại, những hộ dân này mạnh rạn mở rộng quy mô nuôi rắn tại gia đình, đồng thời tuyên truyền và hỗ trợ về kinh nghiệm nuôi rắn cho các hộ gia đình khác tại địa bàn để phát triển mô hình nuôi và buôn bán rắn.

Theo thống kê, hiện nay toàn xã Vĩnh Sơn có hơn 800 hộ nuôi rắn, chiếm gần 60% số hộ trong xã. Sản phẩm chính của làng nghề rắn Vĩnh Sơn là rắn thương phẩm và rắn sinh sản. Ngoài ra, các thương lái còn thu mua rắn về chế biến rượu rắn, cao rắn, xác rắn lột được thu mua làm thuốc chữa bệnh, nọc rắn được dùng trong dược phẩm, da rắn làm các đồ mỹ nghệ dây lưng, ví da, mật rắn dùng chữa các bệnh hen, tiêu hóa...

Về thăm xã Vĩnh Sơn ngày nay, du khách sẽ không khỏi ngạc nhiên bởi sự xuất hiện của hàng trăm, hàng nghìn con rắn được bày bán trên các khu chợ nhỏ, rìa đường hay ngay tại các gia đình. Người dân nơi đây tỏ ra rất thân thiện và gần gũi với rắn khi ôm, mang vác các bao tải rắn là những việc hết sức thường tình. Tới thăm làng nghề rắn Vĩnh Sơn, du khách sẽ được thụ hưởng nhiều dịch vụ như: tham quan khu chăn nuôi, trực tiếp quan sát loài động vật đang dần hiếm gặp trong môi trường tự nhiên, cảm nhận những khó khăn của nghề chăn nuôi rắn; thưởng thức món ăn ngon, lạ chế biến từ rắn và ra về với niềm hân hoan được sở hữu sản phẩm thịt, cao, rượu… từ rắn.

Các sản phẩm của làng rắn Vĩnh Sơn không chỉ được người dân trong nước yêu thích mà còn được xuất khẩu ra nhiều nước trên thế giới.

Làng rắn Phụng Thượng

Nếu Lệ Mật và Vĩnh Sơn là những làng rắn lâu đời thì làng rắn Phụng Thượng (huyện Phúc Thọ, Hà Nội) mới chỉ được biết đến trong khoảng 3 thập niên trở lại đây. Hiện nay, ở Phụng Thượng đang nuôi hai loại rắn truyền thống có giá, đó là rắn hổ mang chúa và rắn hổ mang bành. Tuỳ từng thời điểm mà giá của con giống cũng lên xuống khác nhau. Có lúc thì 300.000 đồng/kg, có lúc thì lên đến 700.000 - 800.000 đồng/kg.

Theo lời dân làng, hiếm có ai ở trong làng nuôi rắn hổ mang chúa mà chưa từng bị rắn cắn, nhưng có người may mắn chỉ để lại sẹo, có người trúng độc phải uống thuốc, phải phẫu thuật, thậm chí có người bại liệt hoàn toàn vì nọc độc của rắn. Số người phải bỏ mạng vì bị rắn cắn trong làng không phải là ít.

Với người nuôi rắn Phụng Thượng, các loại bao tay đều vô hiệu với những chiếc nanh dài, nhọn của những chú rắn to và hung dữ. Nên chỉ có cách là cẩn thận khi tiếp xúc với chúng, đề phòng bọn chúng "trở mặt" lúc nào không biết. Người có kinh nghiệm thường biết được tính nết của từng con trong khi cho ăn, hay khi bắt chúng ra ngoài xem thử. Cái sợ nhất là của người nuôi rắn là cho rắn ăn no. Điều này tưởng chừng đơn giản song lại thật khó. Khẩu phần ăn hàng ngày cho từng loại rắn, lứa tuổi rắn đều khác nhau. Việc này cũng chỉ dựa vào kinh nghiệm của từng người, từng dòng họ.

Rắn hổ mang chúa vốn là một loài động vật quý hiếm được luật pháp bảo vệ nghiêm ngặt. Việc nuôi nhốt loài rắn này đòi hỏi giấy phép đặc biệt của cơ quan chức năng. Chính vì vậy, người dân nơi đây đều không muốn chia sẻ nhiều về làng nghề nuôi rắn đặc biệt của mình.

Nghề nuôi rắn mang lại lợi nhuận kinh tế cao cho người dân địa phương. Thịt rắn, mật rắn, da rắn, huyết rắn đều có giá trị thương mại cao, được ưa chuộng bởi thị trường trong nước và quốc tế. Tuy nhiên, mô hình chăn nuôi đặc biệt này cũng đối mặt với nhiều khó khăn và thách thức. Không chỉ bởi tính chất nguy hiểm của rắn, nên việc nuôi, chăm sóc và thu hoạch đòi hỏi người phải có chuyên môn kỹ thuật cao, ngoài ra, dịch bệnh cũng là vấn đề hết sức cấp thiết, rắn là loài động vật dễ mắc các bệnh truyền nhiễm nguy hiểm, có thể gây thiệt hại lớn cho người nuôi nếu không được kiểm soát tốt. Chính vì vậy, để việc nuôi rắn trở thành một làng nghề truyền thống cũng như phát triển được những dịch vụ thương mại kèm theo cần sự quan tâm, hướng đi đúng đắn từ địa phương/.

PHƯƠNG TRANG
(Sưu tầm)

CON RẮN trong văn hóa dân gian Việt Nam

THANH HÀ

Trong văn hóa dân gian người Việt, rắn là con giáp thứ 6 trong tổng số 12 con giáp và có vị trí quan trọng, biểu thị những ý nghĩa văn hóa độc đáo. Là loài động vật hoang dã tồn tại trong thiên nhiên, nhưng rắn lại gắn bó mật thiết với đời sống văn hóa, tín ngưỡng và phong tục của con người. Hình ảnh con rắn xuất hiện khá nhiều trong những câu ca dao, tục ngữ, trong những câu chuyện, trò chơi dân gian và trong tín ngưỡng của người Việt…

Từ xa xưa, theo quan điểm của người Việt, rắn là một loài vật biểu trưng cho nhiều ý nghĩa phong phú, độc đáo. Trong văn hóa Việt Nam, hình tượng rắn đại diện cho sự biến đổi và tái sinh. Dân gian ta vẫn thường nói: "*Rắn già, rắn lột/ Người già, người tụt vào săng.*" Trong quan niệm dân gian thì rắn là con vật bất tử, trẻ mãi không già, vì rắn lột xác để tái sinh. Con người thì hoàn toàn ngược lại, luôn chịu sự chi phối của sinh, lão, bệnh, tử…. Chính vì vậy, chúng còn được xem là biểu tượng của sự sống lâu, sức khỏe dồi dào và may mắn.

Rắn cũng tượng trưng cho sự may rủi. "*Khi đi gặp rắn thì may/ Khi về gặp rắn thì hay phải đòn*" hay "*Rắn đi, quy (rùa) về*", là những quan niệm của nhân dân ta trong việc kiêng kị khi xuất hành, theo đó, khi ra ngõ mà gặp rắn thì tiếp tục đi còn gặp rùa thì nên quay về, vì nếu gặp rắn thì sẽ có may mắn, công việc hanh thông, thuận lợi, còn gặp rùa thì thường bị xui xẻo, không thành công.

Theo kinh nghiệm dân gian, rắn cũng là loài động vật biết "dự báo thời tiết". Ở một số vùng của châu thổ Bắc Bộ, căn cứ vào sự quan sát của người dân, mùa hè khoảng tháng 4, tháng 5, nếu trời đang nóng bức, oi nồng mà thấy rắn ráo bò ra thì hôm sau nhất định sẽ có mưa, và ngược lại, nếu trời đang mưa thì sẽ tạnh ráo.

Trong lĩnh vực phong thủy, linh vật rắn đại diện cho nguồn năng lượng mạnh mẽ và bí ẩn. Nó được xem là vị thần bảo hộ, mang lại sự thịnh vượng và bình an cho gia chủ. Hình ảnh rắn uốn lượn thường được sử dụng trong trang trí với niềm tin rằng nó sẽ thu hút năng lượng tích cực và xua đuổi tà ma.

Trong kiến trúc mỹ thuật Việt, rắn là hiện thân của quyền năng, sự linh thiêng và khát vọng may mắn của dân tộc. Hình ảnh rắn đại diện cho phong kiến, vương quyền khi nó gắn liền với hình ảnh của rồng. Rắn là con vật có thật trong tự nhiên song nó là hình mẫu khởi thủy của rồng (bởi vì rồng chỉ là sản phẩm của trí tưởng tượng). Không ít các nhà nghiên cứu đã khẳng định mối liên hệ đặc biệt này giữa rắn và rồng như: Chu Quang Trứ, Trương Chính, Đặng Đức Siêu… Giáo sư Trần Quốc Vượng còn khẳng định: Rồng Thăng Long Đại Việt là loại Rồng - Rắn, mình tròn trịa và thanh tú, với nhiều khúc uốn lượn nhịp nhàng, là loài có vảy, ở nước và cũng tượng trưng cho nước, cho mây mưa, vốn là cái nhân tố bận tâm hàng đầu của người dân trồng lúa nước.

Trong văn học dân gian Việt Nam, rắn là một hình ảnh khá phổ biến với sự xuất hiện rất nhiều trong kho tàng ca dao, tục ngữ, đồng dao, vè… Rắn xuất hiện trong tiếng cười tiếng hát hồn nhiên của người lao động: *"Bao giờ cho đến tháng ba/ Ếch cắn cổ rắn tha ra ngoài đồng"*. Rắn thường được đem ra ví von, so sánh với tính cách, hành động đa dạng của con người. Những người tính cách thẳng thắn thường được ví với: *"Thẳng như rắn bò"*. Những kẻ trâng tráo, mắt luôn thao láo liếc ngang, nhìn dọc thì được xem là: *"Thao láo như mắt rắn ráo"*. Những kẻ hay kêu la: *"Oai oái như rắn bắt nhái"*. Người hay gân cổ cãi cọ: *"Bạnh cổ như cổ hổ mang"*. Có hành động lén lút, sợ sệt: *"Len lét như rắn mùng năm"*. Kẻ hay bịa đặt, ba hoa quá sự thật: *"Vẽ rắn thêm chân"*. Nơi nhiều nguy hiểm: *"hang hùm miệng rắn"*. Đối với những kẻ phản bội gia đình, Tổ quốc: *"Cõng rắn cắn gà nhà"*... Ngoài ra, trong văn học dân gian còn có rất nhiều hình ảnh đề cập đến rắn, như: "*Rắn mất đầu*" (chỉ người lãnh đạo mất thì bộ phận bên dưới không làm được gì nữa); "*Khẩu Phật tâm xà*" (chỉ kẻ đạo đức giả, miệng nói thương người, lòng dạ ác hiểm, hãm hại kẻ khác); "*Khẩu xà tâm Phật*" (chỉ người ngoài miệng bốp chát nóng nảy, nhưng bản chất bao dung, lòng dạ thẳng ngay, nhân đức); "*Đánh rắn đánh đằng đầu*" (việc sử dụng đòn chí mạng đối với kẻ hung ác để khỏi bị báo thù), "*Vẽ rồng vẽ rắn*" (chỉ kẻ vô tích sự, chẳng làm nên việc gì mà còn bày vẽ lãng phí; tốn công sức, tiền của, lại còn phản tác dụng)…

Trong các truyện kể dân gian, hình tượng rắn thường xuyên xuất hiện với nhiều biến thể khác nhau, lúc là rắn, giao long, khi là thuồng luồng, rồng. Chúng ta có thể kể đến những câu chuyện huyền thoại của người Việt như: *Sự tích thánh Linh Lang, Sự tích Hồ Ba Bể, Thạch Sanh, Rắn báo oán, Ông Dài, ông Cộc*… hay *Lấy chồng rắn* trong truyện cổ Chăm. Đặc biệt không thể bỏ qua truyện *Con rồng cháu tiên*, đây là huyền thoại chim tổ và huyền thoại rắn bố để trở thành mẹ tiên Âu, bố rồng Lạc sinh ra bọc trứng, nở trăm con – cội nguồn của người Việt ngày nay.

Biểu tượng rắn có hai thuộc tính: tốt và xấu. Rắn là vị thần nước giúp mưa thuận

(Xem tiếp trang 49)

NGUỒN GỐC THỜ THẦN RẮN CỦA NGƯỜI VIỆT

MINH CHÂU

Trong mười hai con giáp thì rắn là loài vật mà người ta xem là đáng sợ nhất. Rắn cũng là hình tượng khá quen thuộc trong đời sống văn hóa người Việt Nam và nhiều cộng đồng quốc gia, dân tộc trên thế giới. Song nếu xem xét nguồn gốc về rắn và tục thờ Thần Rắn của con người Việt thì rắn là một loài động vật đem đến cho con người những điều thú vị nhất.

Từ thuở khai sinh lập địa, nhiều loài vật đã đi vào đời sống văn hoá của nhân loại và trở thành những hình tượng biểu trưng hết sức thiêng liêng. Bằng nhiều cách thức và sự biểu hiện khác nhau nhưng mỗi loài trong đó đều mang những ý nghĩa biểu trưng nhất định và đại diện cho một loại hình văn hóa, tín ngưỡng, phong tục tập quán, lối sống và đại diện cho sức mạnh vô hình. Nhưng xét về mặt ý nghĩa biểu trưng thì không có loài vật nào có đầy đủ các yếu tố như loài Rắn. Rắn đã trở thành loài vật linh thiêng, đại diện cho một thế lực siêu nhiên có thể giải quyết được toàn bộ những ước muốn, nguyện vọng cần thiết nhất của con người.

Một trong những quốc gia cổ xưa nhất được ghi nhận về sự hiện diện của tín ngưỡng thờ rắn là quốc gia Ai Cập. Người Ai Cập cổ xem rắn là một con vật linh thiêng, như một vị thần tối linh. Rắn biểu trưng cho sự khôn ngoan, thiêng liêng, cho nguồn năng lượng và sự sáng tạo, sự tái sinh, bất tử, vĩnh cửu. Đối với người theo đạo Hindu Ấn Độ, rắn như một biểu tượng của thần thánh, nó đã đi sâu vào tôn giáo của người Blamon. Họ có một lễ hội của rắn, trong lễ hội, người ta chia phần gạo của mình cho các con rắn với hy vọng điều này sẽ giảm bớt những rủi ro và mang lại những điều tốt đẹp. Tại Trung Hoa, tín ngưỡng thờ rắn được biết đến khá sớm, điều đó được thể hiện với các đền miếu thờ rắn ở Trung Hoa rất nhiều. Tập trung nhiều nhất có thể nói đến các khu vực phía Nam sông Dương Tử như các tỉnh Triết Giang, Phúc Kiến, Quảng Đông…. Hiện tượng thờ rắn cũng đã được người Trung Hoa cổ khắc vào các vách đá như: tranh thần Phục Hy, Nữ Oa với đầu hình người, đuôi rắn…. Ở các quốc gia Đông Nam Á, tục thờ Thần Rắn tương đối rõ nét hơn với nhiều truyền thuyết gắn với loài rắn, đặc biệt là huyền thoại về rắn Naga. Bất cứ nơi đâu trên các kiến trúc tôn giáo đều có hình tượng rắn.

Tục thờ Rắn là một trong những tín ngưỡng nguyên thủy của người Việt và được lưu truyền cho đến tận ngày nay. Xuất phát từ môi trường tự nhiên gắn liền với điều kiện sông nước, đầm phá, ao hồ, khe suối,.... bản chất của cư dân nông nghiệp lại cần tới nước để tưới tiêu nên người ta rất tôn sùng nước và cần một thế lực đủ mạnh để cai quản nguồn nước, dẫn đến tục thờ rắn đại diện cho thủy thần. Trong quá trình phát triển của lịch sử, sự thay đổi về điều kiện địa lí và văn hóa xã hội, tín ngưỡng thờ rắn đã được khoác thêm nhiều lớp văn hóa muộn hơn và ít nhiều có biến đổi cho phù hợp với từng khu vực, thời kỳ khác nhau. Không chỉ xem rắn với tư cách là thần, người Việt còn chọn rắn làm vật tổ. Cùng với thời gian và sự phát triển về ý thức, tín ngưỡng thờ vật tổ là cơ sở quan trọng của việc hình thành các biểu tượng về cái thiêng, thậm chí là con vật biểu tượng cho vương quyền. Đến đời Lý (1010 -1255), một điều liên quan mật thiết với rắn được thông qua hình tượng "*con Rồng thời Lý*", được chạm trổ ở các chi tiết kiến trúc, đại diện cho thế lực vương triều. Điều đáng nói ở đây con rồng thời Lý theo cảm nhận chủ quan của nhiều người cũng như các nhà khoa học, thực chất nó chỉ là một con rắn cách điệu từ con rồng trong dân gian (rắn lớn) đã có từ lâu đời. Đến thời Trần, Lê, rắn đã trở thành thần, thành hoàng được thờ phổ biến nhiều nơi ở các làng xã Việt Nam, xuyên suốt từ Bắc tới Nam, từ đồng bằng châu thổ đến Trung du miền núi và được các triều vua sắc phong "*Võ Sơn Long xà thượng thượng đẳng thần*".

Ở đồng bằng Bắc bộ, tục thờ Thần Rắn cũng khá phổ biến, thể hiện qua hệ thống đền thờ rắn ở dọc theo các con sông lớn như: Sông Hồng, Sông Đuống, Sông Cầu, có đến 316 ngôi đền thờ Thần Rắn. Điều đặc biệt là các ngôi đền này đều thờ một cặp rắn: Ông Dài, Ông Cụt như dân gian vẫn truyền. Qua các di tích, lễ hội như: Thần tích và hội làng Linh Đàm thờ vị thủy thần Bảo Ninh, Hội làng Thủ Lệ, Hội làng Nhật Tân (thờ Uy Linh Đại Vương, vốn là anh cả của bảy anh em rắn thần, sau đó đầu thai làm hoàng tử Uy Đô Linh Lang) cũng thể hiện những dấu vết của tín ngưỡng thờ rắn, …

Với khu vực Nam Trung Bộ và Tây Nam Bộ, rắn cũng là một vị thần được thờ chính của bà con dân tộc Chăm ở khu vực Ninh Thuận và Bình Thuận, với hình tượng con rắn thần Naga được tượng trưng cho sức mạnh của thần Si Va. Người Khơme Nam Bộ cũng cũng thờ Thần Rắn Naga của người Chăm Nam Trung Bộ nhưng người Khmer thờ Thần Rắn với niềm tin thần là người làm chủ nguồn nước, sẽ tạo ra mưa thuận gió hòa cho các cư dân nông nghiệp lúa nước Đông Nam Á (Naga cũng có nghĩa là thần mưa, tạo mưa cho vạn vật sinh sôi). Khu vực miền Trung, tín ngưỡng thờ Thần Rắn cũng được nhiều dân tộc tôn thờ và xem đó là một con vật hết sức linh thiêng, có thể hô phong hoán vũ. Người Mường ở Thanh Hóa có một ngôi đền thờ Thần Rắn được biết đến hiện nay ở thôn Lương Ngọc, xã Cẩm Lương, huyện Cẩm Thuỷ. Tại đây có một dòng suối rất nhiều cá gọi là suối Cá Thần. Tương truyền, cá ở đây do một Thần Rắn bảo hộ, che chở. Người dân tin rằng, ai làm hại tới những con cá sống ở đây thì sẽ chuốc lấy những hậu quả khôn lường. Trong khi đó, ở Nghệ An cũng có rất nhiều đền thờ rắn, chỉ tính riêng địa bàn 2 huyện Diễn Châu và Yên Thành có tới chín ngôi đền thờ Thần Rắn, song có ba ngôi đền, tiểu biểu gắn với tục thờ Thần Rắn rất rõ nét và đó là đền Canh ở xã Đức Thành, huyện Yên Thành, Đền Sò (nay thuộc thị trấn Diễn Châu) và đền Đức Thánh Cả (đền Thần Rắn) ở xã Diễn Lộc, huyện Diễn Châu. Ở Đình làng Phú Bài, xã Thủy Phù, Hương Thủy, Thừa Thiên - Huế cũng lập bài vị thờ Ông Dài, Ông Cụt. Theo truyền thuyết, đây là hai con rắn, một dài một cụt vốn là con của Thần Gió từng hiển linh giúp đỡ dân làng, đem lại mưa thuận gió hòa, nên được dân làng tưởng nhớ, tôn xưng là thủy thần. Điều đó cho thấy tục thờ Thần Rắn ở Việt Nam là một hiện tượng khá phổ biến.

Tục thờ rắn là tín ngưỡng tự nhiên đã có từ lâu đời của người Việt. Xuất phát từ quá trình lao động, sản xuất và sự khao khát chinh phục và lý giải các hiện tượng tự nhiên, đi kèm với sự khao khát đó là mong muốn được bình an. Vì vậy, người ta đã nhân cách hóa rắn thành thần và cho đó là vật thiêng đại diện cho một thế lực có thể giải quyết được vấn đề mà con người chưa bao giờ lý giải được đó là sự sợ hãi trước hiện tượng tự nhiên và cứ thế người ta tập trung lại để cầu nguyện hàng năm. Cùng với đó các câu chuyện về rắn thần, rắn thiêng lần lượt được con người tạo dựng lên và lưu truyền và tiếp biến qua nhiều thế hệ thông qua cuộc sống lao động. Chính vì vậy, sự sùng bái tự nhiên là một ý niệm xuyên suốt để tạo ra cơ sở cho việc thờ Thần Rắn không chỉ ở Việt Nam mà còn ở hầu hết các quốc gia trên thế giới.■

TẾT XƯA *nơi* HỎA LÒ

THÙY DƯƠNG

Đất nước Việt Nam đã trải qua hàng ngàn năm lịch sử với vô số cuộc chiến tranh giữ nước. Để có được hai tiếng "độc lập - tự do" cho dân tộc, các thế hệ cha anh đi trước đã không tiếc máu xương, xả thân mình để viết nên những trang sử bi hùng. Một trong những chứng tích cho khát vọng hòa bình mãnh liệt ấy chính là Nhà tù Hỏa Lò, Hà Nội.

Nhà tù Hỏa Lò hay nhà pha Hỏa Lò là một nhà tù do Thực dân Pháp xây dựng xây năm 1896 trên khu đất thuộc làng Hỏa Lò, thuộc ngoại ô Thành phố Hà Nội với tổng diện tích là 12.908m2, có quy mô lớn và kiên cố vào bậc nhất ở Đông Dương. Đây là ngục thất Trung ương của cả hai xứ Trung Kỳ và Bắc Kỳ, nổi tiếng là nơi giam giữ rất nhiều nhà cách mạng lớn của Việt Nam trong chiến tranh Đông Dương… Tên tiếng Pháp của nhà tù này là Maison Centrale, tiếng Việt là Nhà tù Trung ương, lúc bấy giờ thường gọi là Ngục thất Hà Nội tọa lạc tại số 1 phố Hỏa Lò, phường Trần Hưng Đạo, quận Hoàn Kiếm, Hà Nội.

"Nhà tù Hỏa Lò" ngay từ cái tên đã toát lên sự hà khắc, đọa đày nhưng đối lập với cánh cổng sắt kiên cố và dây thép gai lạnh lẽo đó, những tù nhân chính trị lại tràn đầy lạc quan! Các chiến sỹ yêu nước, cách mạng vẫn luôn giữ vững tinh thần yêu đời, tìm mọi cách để tổ chức cuộc sống trong tù được tốt hơn, nhiều ban đã được thành lập như: Ban Sinh hoạt, Ban Trật tự, Ban Ngoại giao, Ban Văn nghệ, làm thơ, bình văn, diễn kịch, tổ chức nhiều hoạt động sinh hoạt văn hóa tinh thần đầy sáng tạo với nhiều hình thức phong phú, sinh động.

Khi Tết đến, tù nhân thường tổ chức các hoạt động văn hóa, văn nghệ để đón Xuân và nhà tù lại trở thành nơi sáng tạo, để những tâm hồn nghệ sỹ của tù nhân bay bổng. Thật khó để nghĩ rằng, giữa "hầm tối", bất chấp sinh hoạt thiếu thốn, chế độ giam giữ hà khắc, những tù nhân chính trị lại động viên nhau học tập, làm thơ, tổ chức ngâm thơ, thi thơ. Năm 1933, đồng chí Trần Cung đã đạt giải Nhất với bài thơ "Tết nhà pha" trong cuộc thi thơ của Nhà tù Hỏa Lò. Bài thơ mang chất trào phúng và thể hiện thái độ khảng khái của người Cộng sản:

"Năm mới sang rồi, năm cũ qua
Đời tù mới, cũ khéo phôi pha
Nghinh tân lễ mễ khiêng ty nét
Bái tuế lom khom bế lập là
Mặt trái đời kia toàn mặt quỷ
Trò chơi Xuân đó thiếu trò ma
Mùi đời nếm trải ai sành sỏi?
Có biết mùi này... mặn nhạt a?"

Cụ Phạm Khắc Hòe - Nhà văn, người từng giữ chức Đổng lý Ngự tiền văn phòng triều vua Bảo Đại trong thời gian bị giam tại Hỏa Lò, đã mỉa mai chế độ nhà tù bằng những vần thơ trong bài "Ăn Tết Hỏa Lò" năm 1946:

"Phú quý phong lưu nếm đủ rồi
Năm nay ăn Tết Hỏa Lò chơi
...Bạn mới bốn anh nằm bốn góc
Lính hầu hai cửa đứng hai người..."

Không chỉ trở thành những "thi nhân", tù nhân Hỏa Lò còn trở thành những "diễn viên" với nhiều hoạt động sinh hoạt văn hóa tinh thần phong phú. Ban Văn nghệ của nhà tù thường tổ chức hát chèo, diễn kịch, thi thơ, bình thơ, dạy hát cho anh chị em tù nhân. Nhiều bài ca cách mạng đã được truyền đi từ trại nam sang trại nữ: "Cùng nhau đi hồng binh", "Đón gió Xuân", "Đừng khóc nữa", "Giữ trọn lòng thành". Mặc dù điều kiện trong tù rất thiếu thốn nhưng Ban Văn nghệ vẫn tổ chức được những buổi diễn kịch khá quy mô. Nội dung các vở kịch thường dựa vào các tích lịch sử hoặc do anh chị em tự biên soạn với những lời lẽ châm biếm, đả kích những thói hư, tật xấu trong xã hội, ca ngợi cách mạng, tố cáo tội ác của thực dân… Năm 1931-1932, tại trại giam nam anh em đã tổ chức diễn vở kịch "Anh hà tiện", "Tiếng bom Sa Diện của Phạm Hồng Thái". Tại trại giam nữ, đêm Giao thừa năm 1944 có vở "Táo quân lên thiên đình". Năm 1952, các tù nhân diễn vở kịch "Táo quân với Ngọc Hoàng".

Tranh vẽ Tù chính trị diễn kịch "Táo quân lên thiên đình" trong phòng giam Nhà tù Hỏa Lò.

Lá cờ - Tù chính trị Nhà tù Hỏa Lò tự tạo dùng trong đêm Giao thừa Tết Nhâm Thìn, năm 1952.

Nhiều vở kịch được tù nhân dàn dựng và trình diễn ngay trong các phòng giam của nhà tù với nội dung ca ngợi cách mạng, tình yêu đất nước và ý chí chiến đấu. Những hoạt động văn hóa, văn nghệ sôi nổi của tù nhân đã giáng một đòn mạnh về tinh thần đối với chính quyền thực dân. Tết năm 1944, chị em phụ nữ trong Nhà tù Hỏa Lò đã tổ chức diễn vở kịch thơ: "Táo quân lên thiên đình". Để chuẩn bị cho buổi diễn, các chị đã nhờ người nhà gửi vào những vật dụng cần thiết: giấy màu các loại, giấy trang kim, hồ dán, ống giang... những thứ đó, chị em phải giấu như giấu tài liệu. Ban ngày, các chị phải lấy chăn, quần áo đè lên tránh bị lính canh phát hiện. Buổi tối, các chị em phân công nhau làm thành áo dài, mũ Táo quân và tập các đoạn thoại, đoạn thơ đọc trong vở diễn.

Đúng vào tối Giao thừa, sân khấu đã được dàn dựng ngay trong phòng giam lớn, chị em đã tập trung đông đủ tại đây. Tuy nhiên, do số lượng chị em quá đông nên nhiều chị phải ngồi dưới gầm sàn. Một số chị em khác phải đứng sát vào nhau nhằm che kín cửa ra vào để tránh bị đầm gác phát hiện. Vở kịch với nội dung đả kích chế độ nhà tù khắc nghiệt, mượn các đoạn thơ, đoạn hội thoại để châm biếm toàn quyền Đờ-cu, vua Bảo Đại.... Buổi diễn kịch đã tạo không khí vui vẻ, gắn chặt tình đoàn kết giữa những tù nhân trong Nhà tù Hoả Lò, xua tan đi nỗi buồn và vơi bớt nỗi nhớ người thân, tiếp thêm sức mạnh cho các nữ chiến sỹ cách mạng trong chốn lao tù.

Vào dịp Tết Nguyên đán, để tạo thêm không khí trong các trại giam, anh chị em tổ chức treo cờ đỏ sao vàng, chân dung Bác Hồ do họ vẽ và khẩu hiệu "Mạnh khoẻ, tin tưởng, chiến thắng". Phút Giao thừa, mọi người quây quần bên nhau trò chuyện, hát, đọc thơ mừng Xuân. Những hoạt động này được diễn ra thường niên, khiến cho giám ngục rất hoang mang, lo sợ, luôn phải tìm cách đối phó với tù nhân mỗi khi Tết đến, Xuân về.

Xuân Nhâm Thìn 1952, ông Đỗ Đăng Long và các thành viên trong Ban lãnh đạo trại O họp bàn để tổ chức cho anh em một cái Tết thật đầm ấm. Anh em thống nhất chủ trương: Những người được gia đình hoặc cơ sở tiếp tế đồ ăn, bánh kẹo, thuốc lá… sẽ góp lại để cùng liên hoan đón Xuân. Phút Giao thừa, anh em trang trọng treo một lá cờ Tổ quốc lên bức tường trại giam, thực hiện nghi lễ chào cờ, rồi quây quần bên nhau trò chuyện, ca hát, ngâm thơ. Ở Hỏa Lò, các chiến sỹ cách mạng dùng chiếc chăn làm cờ, trại trưởng tổ chức cho anh em chào cờ, hát Quốc ca vào đêm 30 Tết Nhâm Thìn (1952). Sáng mùng Một, Giám thị bắt cả trại ngồi xếp hàng rồi cho lính dùng dùi cui phang tới tấp vào đầu, vào người anh em. Toàn bộ tù nhân bị phạt cắt tiếp tế ngày Tết vì các trại cùng chào cờ, hát Quốc ca. Giám thị Hoả Lò còn cho tiến hành lục soát toàn trại, lá cờ làm bằng chăn lại được gấp gọn lại, bỏ vào trong một chiếc túi vải và đặt ngay ngắn phía đầu phản gỗ để nằm, may mắn thế nào địch lại không phát hiện ra....

Không gian của Di tích lịch sử Nhà tù Hỏa Lò các mùa trong năm luôn đặc biệt bởi màu sắc của những chiếc lá bàng, quả bàng hay hàng nghìn cánh hoa nhỏ li ti, trắng tinh và thanh khiết. Chẳng biết từ bao giờ, bàng đã trở thành loài cây biểu tượng của nơi đây, mang trong mình những câu chuyện thấm đẫm máu và nước mắt của những người tù chính trị năm xưa. Qua thời gian, bàng vẫn tỏa bóng để chứng kiến những bước chuyển mình của Di tích Hỏa Lò trong quá khứ, hiện tại và tương lai. Hơn một thế kỷ đã trôi qua bàng vẫn xanh tươi, đều đặn trổ hoa, thay lá, đậu trái. Mùa hè xanh mướt, mùa thu vàng rực, mùa đông đỏ ối, mùa Xuân mơn mởn. Hàng ngày, gió vẫn xào xạc trên từng vòm lá như minh chứng cho câu chuyện về tình bạn tri kỷ giữa cây bàng và những tù chính trị Hỏa Lò. Dưới gốc bàng những chiến sỹ cách mạng cùng tập trung hát đồng dao, chào mừng Xuân mới và khéo léo cùng nhau cắt giấy đỏ, dán thành những bông hoa đào để gắn lên cây, để cảm thấy có không khí Tết.

Phía sau bức tường đá là cả một bầu trời khát vọng tự do.

Ký ức Xuân về còn ghi dấu trong những hoạt động sinh hoạt tập thể của tù nhân. Đêm Giao thừa năm Nhâm Thìn (1952), tù nhân tự làm lá cờ Tổ quốc từ chiếc chăn chiên được cấp phát khi vào tù và xé, dán một khẩu hiệu bằng vải đỏ với dòng chữ: "Mạnh khỏe, tin tưởng, chiến thắng" để tổ chức chào cờ, đón Tết. Ông Phan Thành Đông (cựu tù chính trị Nhà tù Hỏa Lò) đã thuật lại trong hồi ký của mình: "Vào giờ phút Giao thừa trang trọng năm Nhâm Thìn đó, những người tù nhân trong nhà tù lại quây quần bên nhau bất chấp tuổi tác, trình độ, giai cấp... cùng nhau trò truyện, làm thơ, hát vang những bài ca cách mạng để vơi đi nỗi nhớ gia đình và những khó khăn, cực khổ của cuộc sống nơi chốn lao tù".

Khi những cánh đào hé nụ đón Xuân sang, từ nơi địa đầu của Tổ quốc đến mũi Cà Mau, những đóa mai vàng đã đung đưa trong gió, mùa Xuân mới của dân tộc đang về. Lật trang báo Xuân, đọc lại câu chuyện đón Tết của những người tù chính trị Hỏa Lò năm xưa để nhắc nhở mỗi chúng ta: Sống trọn vẹn với hiện tại nhưng luôn trân trọng quá khứ, nhất là quá khứ hào hùng dựng nước và giữ nước của bao thế hệ đi trước, để hiểu và ý thức hơn về giá trị của hai tiếng "Độc lập - Tự do".■

NHỮNG LỄ HỘI LỬA ĐỘC ĐÁO

Xứ Phù Tang

AN LÂM

Hiếm có đất nước nào lại lưu giữ một nền văn hóa truyền thống lâu đời với những lễ hội lửa đặc trưng như Nhật Bản. Một năm có nhiều dịp lễ và hầu hết đều kéo dài trong nhiều ngày, đã được gìn giữ qua hàng nghìn năm lịch sử.

1. Lễ hội Wakakusa Yamayaki

Tương truyền vào năm 1760, khi hai ngôi đền Todaiji và Kofukiji đã xảy ra tranh chấp về quyền sử dụng ngọn núi Wakakusa, đỉnh điểm mâu thuẫn là hai bên quyết định đốt ngọn núi cao 342m. Ngày thứ Bảy cuối cùng của tháng 01 hàng năm trước khi mùa Xuân tới, lễ hội đốt cỏ dưới chân núi Wakakusa được tổ chức tại tỉnh Nara, Nhật Bản. Khi hoàng hôn sắp tắt, các nhà sư sẽ thắp đuốc tại cầu Mizutani và rước đuốc tới chân núi, nơi các giàn thiêu được dựng sẵn và nghi lễ Phật giáo được cử hành, lễ hội khai mạc với màn pháo hoa và sau đó là nghi lễ đốt lửa. Ngọn lửa bắt đầu bùng lên từ chân núi tới đỉnh, kéo dài từ 30 phút đến một tiếng tùy thuộc vào mức độ khô của cỏ. Hàng trăm người theo dõi tập trung tại chân núi Wakakusa. Và hàng nghìn người khác quan sát ngọn lửa từ bên trong Thành phố Nara. Ban Tổ chức phải thiết lập một hàng rào chắn đặc biệt để ngăn cản người dân và du khách đến gần ngọn lửa. Hàng trăm lính chữa cháy sẵn sàng túc trực đề phòng trường hợp sự cố xảy ra trong lễ hội. Lễ hội Wakakusa Yamayaki chiếm giữ một vị trí đặc biệt trong trái tim người dân nơi đây vì lễ hội được tổ chức nhằm diệt trừ sâu bọ, tăng chất hữu cơ cho đất và cung cấp một số loại muối vô cơ cho sự sinh trưởng của cánh đồng, để cỏ non sẽ mọc lên sau đó. Vì vậy, truyền thống này vẫn lưu giữ qua hàng thế kỷ.

2. Lễ hội Dosojin Matsuri

Dosojin Matsuri là một trong những lễ hội Thần đạo nổi tiếng diễn ra mỗi dịp Đông về vào ngày 15/01 tại làng Nozawa Onsen thuộc tỉnh Nagano, Nhật Bản.

Đây là nghi lễ nhằm tỏ lòng thành kính với vị thần bảo hộ Dosojin, vị thần được tin tưởng là sẽ giúp đẩy lùi dịch bệnh và những điều không may khác. Những vị thần này xuất hiện trong hình dáng của hai cây cột gỗ được vẽ như một cặp đôi, thường được thấy khắc trên đá nằm ven đường và các mốc ranh giới khắp miền Trung Nhật Bản.

Tâm điểm của lễ hội Dosojin Matsuri là một ngôi đền bằng gỗ giả được xây dựng trên một khoảng đất trống gần trung tâm của ngôi làng. Khi lễ hội bắt đầu, những người đàn ông 42 tuổi ngồi trên đỉnh ngôi đền, hát cho thần Dosojin được dựng bên kia trảng cỏ. Còn những người đàn ông 25 tuổi đứng ở phía dưới, giữ những sợi dây thừng được cột vào đền thờ. Khi bắt đầu lễ hội, họ hô vang: *"Mang lửa đến đây! Mang lửa đến đây!"*. Điều nguyện cầu của họ sẽ sớm được hồi đáp. Dân làng mang bó đuốc lau sậy đến "tấn công" ngôi đền được dựng tạm, họ cố hết sức để đốt cháy ngôi đền trước trận chiến của các tia lửa đỏ rực cùng ngọn lửa bùng cháy diễn ra.

Tiếng hô hào ngày càng náo nhiệt và sau 90 phút hoặc lâu hơn, những người đàn ông trên đỉnh ngôi đền ném những ngọn đuốc mà họ cần để đốt đền xuống cho dân làng. Trận chiến đã đến hồi cao trào khi dòng lửa nhắm đến phía ngôi đền trở thành một "dòng sông lửa" rực cháy, đang cố gắng vượt qua những chàng trai trẻ bên dưới, giờ đây phủ đầy muội và tro bụi. Đám lửa khổng lồ thiêu rụi ngôi đền được cho là sẽ mang lại may mắn, mùa màng bội thu, sức khỏe và sự thịnh vượng cho tất cả dân làng. Đây cũng là lễ hội được tổ chức nhằm xua tan đen đủi cho những người ở tuổi 25 và 42, hai độ tuổi được xem là kém may mắn đối với nam giới tại Nhật Bản kết hợp với lễ mừng năm mới cổ xưa.

3. Lễ hội lửa Yoshida

Lễ hội lửa Yoshida được tổ chức vào ngày 26 - 27/8 hàng năm tại đền Fuji Sengen, Thành phố Fujiyoshida, tỉnh Yamanashi. Lễ hội này có từ hơn 500 năm trước và bắt nguồn từ câu chuyện Nữ thần núi Fuji, người bị chồng buộc tội ngoại tình khi bà bất ngờ mang thai. Để chứng minh đứa con là con của chồng, bà đã tự nhốt mình trong một căn phòng tại Đền Fuji Sengen và châm lửa đốt. Đứa trẻ vẫn sống sót trong ngọn lửa dữ và được chứng minh chính là con của người chồng đa nghi. Để tưởng nhớ truyền thuyết này, hàng năm, người dân Fujiyoshida đưa Nữ thần núi Fuji ra khỏi ngôi Đền Fuji Sengen và rước quanh thành phố. Việc này nhằm cầu mong Nữ thần sẽ ngăn ngọn núi lửa phun trào trong năm mới. Những ngôi đền di động được mang diễu hành quanh thành phố cùng với những ngọn đuốc cao hơn 93m. Đến tham quan lễ hội này, du khách được thưởng thức màn biểu diễn trống Taiko đặc sắc và thỏa sức khám phá ẩm thực địa phương tại các sạp đồ ăn đường phố trong không khí cổ xưa của Nhật Bản.

4. Lễ hội lửa Kurama

Lễ hội lửa Kurama là một trong những lễ hội mùa thu nổi tiếng nhất ở Nhật Bản với lịch sử hơn 1.000 năm, được tổ chức vào ngày 22/10 tại Đền Yuki-jinja, làng Kurama thuộc Kyoto. Lễ hội Kurama có từ thời Heian (794 –1185) khi Nhật Bản cực kì hỗn loạn, chiến tranh, hỏa hoạn và thiên tai xảy ra thường xuyên, gây hoang mang cực độ trong dân chúng. Năm 940 Thiên hoàng Suzaku (923 – 952) đã quyết định dời Đền Yuki-jinja từ Heian-kyo đến núi Kurama để cầu mong các vị thần phù hộ, cứu đất nước khỏi thảm hoạ và chiến tranh loạn lạc. Ngọn núi Kurama nằm ở phía Bắc của thành phố, theo truyền thuyết, phía Bắc được cho là cánh cổng dẫn tới thế giới của linh hồn và ma quỷ. Vì thế đây là địa điểm lý tưởng để đặt ngôi đền trấn giữ, bảo vệ kinh đô khi ấy. Để dẫn đường cho Yuki Daimyojin (vị thần bảo hộ Kurama) và các vị thần khác đến ngôi đền mới, người dân đã đốt lửa dọc bên đường, cũng từ đó mà nghi thức đốt lửa trong lễ hội ra đời. Lễ hội Lửa Kurama cũng là một nghi thức trưởng thành dành cho những đứa trẻ trong vùng. Trước đây, chỉ có các bé trai mới có thể tham gia nhưng vì dân số ở Kurama đã suy giảm, ngày nay các bé gái cũng được phép tham dự.

Các nghi lễ sẽ bắt đầu vào lúc hoàng hôn khi cư dân làng Kurama đốt những đống lửa được gọi là kagaribi trước nhà họ. Vào lúc 6 giờ chiều, khi nghe tiếng hô "Shinji ni mairasshare" (Lễ hội bắt đầu!), những người tham gia sẽ thắp đuốc và cùng nhau diễu hành về phía đền Yuki-jinja. Hơn 250 ngọn đuốc tiến đến các bậc cổng dẫn vào đền Yuki-jinja, cùng với đó là âm thanh rộn ràng của trống Taiko, tiếng người la hét tạo nên cảnh tượng vô cùng ngoạn mục.

Những ngọn đuốc lớn nhỏ được mang theo bởi đoàn diễu hành, đám đông cùng nhau hét lên "Saireya sairyo!" (Chúc bạn có một lễ hội tốt lành!). Trẻ em và thanh thiếu niên cầm trong tay những ngọn đuốc nhỏ, trong khi những ngọn đuốc tự chế "khổng lồ" có trọng lượng lên đến 100kg được khiêng bởi nhóm đàn ông trưởng thành.

Nghi lễ rước đền thờ di động Mikoshi diễn ra ngay sau đó. Mikoshi là đền thờ di động với 04 cột như một đền thờ Thần đạo nhỏ, vì khá nặng nên việc vận chuyển cũng vô cùng khó khăn. Gần 9 giờ tối, sau khi kết thúc lễ cầu nguyện, những người đàn ông trong làng sẽ khiêng kiệu Mikoshi rời khỏi đền. Khi khiêng Mikoshi xuống các bậc thang dốc của đền, để giảm tốc độ của kiệu, những phụ nữ trẻ sẽ nắm lấy dây thừng được nối với Mikoshi và kéo mạnh về phía sau (nghi thức này được cho là giúp phụ nữ sinh nở an toàn). Đồng thời, hai thanh niên mặc khố sẽ ôm thanh xà của kiệu và nâng bổng lên; khi đi hết các bậc cầu thang họ cũng được thả xuống khỏi thanh xà. Đây được gọi là Choppen, một nghi lễ đánh dấu sự trưởng thành của đàn ông ở Kurama. Khi đến quận Otabisho vào khoảng nửa đêm, một buổi biểu diễn Kagura (điệu múa linh thiêng trong nghi lễ Thần đạo) được tổ chức để dâng lên các vị thần. Sau đó, khi lễ hội kết thúc vào khoảng 2 giờ sáng, Mikoshi được đưa trở lại đền Yuki-jinja.

5. Lễ hội lửa Gozan Okuribi

Lễ hội Gozan Okuribi là một trong những lễ hội truyền thống lâu đời và thiêng liêng nhất của Nhật Bản. Lễ hội này, với những hình dáng kỳ diệu của ngọn lửa trên các ngọn núi xung quanh Thành phố Kyoto, như những bức tranh sống động phản chiếu sự hòa hợp giữa cõi trần và cõi âm, giữa sự sống và cái chết. Gozan Okuribi không đơn thuần là một lễ hội lửa, mà là một cuộc hành trình tâm linh, nơi mỗi ngọn lửa bùng lên là một dấu ấn của tình yêu, sự kính trọng và lòng biết ơn sâu sắc đối với linh hồn của tổ tiên.

Đây là một phần không thể thiếu trong các lễ hội Obon, một trong những truyền thống tôn kính tổ tiên của người Nhật Bản. Vào dịp này, người Nhật tin rằng linh hồn của tổ tiên sẽ quay trở về thăm gia đình, và lễ hội Gozan Okuribi được tổ chức để tiễn đưa những linh hồn đó trở lại cõi vĩnh hằng. Theo truyền thuyết, lễ hội Gozan Okuribi có nguồn gốc từ những ngọn lửa được thắp lên trên núi, như một dấu hiệu để các linh hồn tìm đường trở lại cõi âm. Các ngọn lửa được tạo thành hình dạng đặc biệt như một thông điệp gửi đến linh hồn. Đây là dịp để gia đình sum họp, tưởng nhớ những người đã khuất và cầu mong những linh hồn này sẽ phù hộ cho những người sống. Đây cũng là dịp để cộng đồng thể hiện sự đoàn kết, khi người dân Kyoto cùng nhau chuẩn bị cho lễ hội, thắp lên những ngọn lửa, và tạo nên một bức tranh văn hóa đặc sắc. Mỗi ngọn lửa trên các ngọn núi đều mang một thông điệp riêng biệt thông qua hình ảnh được thắp trên 05 ngọn núi xung quanh Kyoto tượng trưng cho một ý nghĩa nhất định. Nổi bật nhất trong lễ hội Gozan Okuribi là chữ (Dai) có nghĩa là "lớn" được thắp sáng trên núi Daimonji. Hình ảnh này được cho là một lời chào tạm biệt dành cho các linh hồn trở về với tổ tiên, một biểu tượng mạnh mẽ của sự kính trọng và tiễn đưa. Myoken có nghĩa là "thần kỳ" hay "kỳ diệu". Đây là một biểu tượng của sự che chở và bảo vệ linh hồn. Furimuka: được biết đến với hình dáng giống như một chiếc đèn lồng lớn, tượng trưng cho sự hướng dẫn các linh hồn trở về. Hōjō là một hình ảnh có liên quan đến sự bảo vệ và sự vững chãi. Funagata với hình dáng của một con thuyền, biểu trưng cho hành trình đưa linh hồn trở về. Các hình ảnh này đều được đốt lên một cách có chủ đích và mang theo một thông điệp về sự tôn kính, hy vọng và lòng biết ơn. Những ngọn lửa sáng rực, tạo nên một không gian huyền bí và đầy ấn tượng, khiến lễ hội Gozan Okuribi trở thành một trải nghiệm khó quên đối với mọi du khách.■

OMIZUTORI
LỄ HỘI TẮM LỬA CỦA MÙA XUÂN

QUANG ANH

Lễ hội Omizutori tại chùa Todaiji, tỉnh Nara là lễ hội lâu đời nhất của Nhật Bản, bắt đầu khoảng 1.250 năm trước để chào đón mùa Xuân mới. Đây cũng là một trong những lễ hội lớn nhất của Nhật Bản, thu hút hàng chục ngàn du khách trong và ngoài nước đến chiêm ngưỡng và trải nghiệm các nghi lễ tôn giáo đặc sắc, hấp dẫn, mang theo niềm hy vọng ấp ủ một năm hạnh phúc, mĩ mãn.

Tương truyền, vào thế kỉ thứ 8 khi kinh đô Nhật Bản còn tọa lạc tại Nara, chùa Todaiji, chính là tu viện quyền lực bậc nhất kinh thành. Song hành cùng ngôi chùa có lịch sử ngàn năm này là lễ hội Omizutori, nghĩa là "Lễ hội lấy nước và lửa". Đây là khoảng thời gian để các tăng lữ sám hối tội lỗi trước tượng Quan Âm 11 mặt linh thiêng ở Nigatsudo (Nhị Nguyệt đường), dựa vào công đức dày mỏng của mình để nguyện cầu cho quốc thái dân an, mùa màng tươi tốt, muôn dân ấm no. Khi chùa Todaiji thành lập vào năm 751, một hòa thượng của chùa tên là Jitchu trong lúc tu hành trên núi Kasagi thì phát hiện một long huyệt khai thông với thiên giới. Khi đến đây, ông nhìn thấy người nhà trời đang tổ chức lễ sám hối trước Quan Âm 11 mặt tại tu viện thì ông cũng nung nấu ý định tổ chức một sự kiện tương tự ở hạ giới. Khi trở về, nhà sư Jitchu đã cho xây dựng điện Nigatsudo cách chính điện không xa, đến năm sau thì tổ chức lễ sám hối trước Quan Âm. Omizutori còn có tên gọi khác là nghi thức Shunie được tổ chức trong hai tuần từ ngày 01 đến ngày 14 tháng 3 hàng năm. Nghi thức được cử hành nhằm để thanh tẩy, chào đón mùa Xuân và năm mới.

Điều hành xuyên suốt lễ hội Omizutori gồm có 11 tăng lữ được gọi là Rengyoshu đã được tuyển chọn từ tháng 12. Khoảng giữa tháng 02, các Rengyoshu sẽ tề tựu về viện Kaidanin nằm trong khu phức hợp của chùa để bế quan tu tĩnh, lễ hội càng đến gần thì yêu cầu giữ cơ thể thanh sạch, khắt khe hơn, phải mặc áo làm bằng giấy Washi, không được ngồi lên bất cứ vật gì ngoài chiếu rơm Teshima, không được nói chuyện riêng, không được tự ý uống nước nóng và trà. Trọng tâm của lễ hội là lễ tụng kinh sám hối được tổ chức 6 lần trong ngày, mỗi ngày có một quy định giờ giấc cụ thể, cả nội dung tụng niệm và nghi thức trong từng buổi cũng khác nhau. Điểm chung nhất của các buổi lễ này là trong khi các Rengyoshu đọc kinh, sẽ có một Rengyoshu nằm phủ phục trong lễ đường, biểu hiện lòng thành tâm sám hối bằng toàn bộ cơ thể. Đầu tiên là lễ tưởng niệm Thiên hoàng các triều đại cũng như vong linh của những người đã chết trong chiến tranh, thiên tai. Đồng thời, các nhà sư cũng sẽ xướng tên thành viên nội các, chánh án Tòa án tối cao, để cầu mong chính quyền đương nhiệm sẽ mang lại hòa bình, thịnh vượng cho đất nước. Tiếp đó, chú sư – một vị trí trong Rengyoshu, sẽ đi vẩy những giọt nước đã được thanh tẩy quanh đài Quan Âm, kết ấn và xướng chúc văn theo nghi thức Mật giáo. Trong ba ngày cuối cùng, các Rengyoshu còn khoác lên người trang phục đặc biệt để thanh tẩy đạo trường. Trong số rất nhiều sự kiện khác nhau được tổ chức trong Omizutori, nghi thức Otaimatsu nổi tiếng và ngoạn mục nhất. Ngay sau khi hoàng hôn xuống từ ngày 01 đến ngày 14 tháng 3, khoảng 19 giờ mỗi ngày, sẽ có 10 đồng tử vác 10 bó đuốc dài khoảng 6m - 8m đến Nigatsudo, để ánh sáng của ngọn đuốc này soi đường cho các Rengyoshu. Riêng trong ngày 12 tháng 3 tức là ngày đỉnh điểm của sự kiện, sẽ có 11 bó đuốc, bó đuốc lúc này có chiều dài lên đến hơn 8m, cân nặng khoảng 70kg, đầu đuốc dạng lồng có đường kính 1m và bên trong nhét đầy lá tuyết tùng. Sau khi các Rengyoshu đã an vị trong lễ đường, những đồng tử sẽ vác đuốc chạy ra trước ban công và xoay liên tục khiến hàng trăm tia lửa tuôn xuống như mưa, tương truyền nếu người đứng bên dưới hứng được lửa sẽ trải qua một năm khỏe mạnh và viên mãn, thông thường có đến khoảng 2.000 đến 3.000 người tụ tập dưới Nigatsudo để tranh nhau tắm mình dưới các tia lửa. Vào ngày 12, ngọn đuốc sẽ lớn hơn, nhiều hơn và buổi lễ kéo dài hơn. Đây cũng là ngày đông đúc nhất vì vậy hầu hết khán giả không thể ngồi yên trước điện Nigatsudo, mà liên tục di chuyển quanh sảnh, Ban Tổ chức sẽ hạn chế thời gian tham dự lễ của mỗi người xuống còn khoảng 5 đến 10 phút. Quy mô đám đông thay đổi theo từng ngày với những đám đông nhiều hơn dự kiến vào những ngày cuối tuần và đám đông ít hơn khi thời tiết xấu. Vào ban đêm từ ngày 12 tháng 3 đến 13 tháng 3 từ khoảng 01 giờ 30 sáng đến 02 giờ 30 sáng, các linh mục xuống nhiều lần từ điện Nigatsudo bằng ngọn đuốc để lấy nước từ giếng ở chân tháp chùa. Nước giếng chỉ chảy mỗi năm một lần và có khả năng phục hồi. Sự kiện này tên là Omizutori (sự kiện nước vẽ). Sau sự kiện vẽ nước, lễ Dây bí ẩn được thực hiện bên trong hội trường điện Nigatsudo. Trong buổi lễ, các chú sư sẽ thổi sừng, chuông rung lên và các linh mục xoay quanh ngọn đuốc đốt bên trong tòa nhà bằng gỗ. Sự kiện này kết thúc vào khoảng 03 giờ 30 sáng. Trong rạng sáng 13 tháng 3, chú sư sẽ cùng 5 Rengyoshu tiến về giếng Wakasai để múc nước và đổ vào bình cúng cho Quan Âm 11 mặt. Giếng nước này thông ra chùa Jinguji ở thành phố Obama, tỉnh Fukui, do đó để có đủ nước dùng cho lễ hội, chùa Jinguji đã gửi nước đi từ ngày 02 tháng 3. Sau nghi thức lấy nước, chú sư sẽ thực hiện các nghi thức Mật giáo một lần nữa trước khi kết thúc đêm cao trào của lễ hội.

Lễ hội Omizutori ở Todaiji là một lễ hội mang dấu ấn lịch sử đặc biệt. Trong hơn nghìn năm qua, dù vùng đất Nara đã hứng chịu nhiều thiên tai và chiến tranh, nhưng lễ hội trên chưa bao giờ bị trì hoãn. Ẩn chứa trong những cuộc tu tập khắc nghiệt, những đóa hoa bằng giấy trang trí cầu kì đặt ở Phật đường, những ngọn đuốc dẫn đường cho đoàn Rengyoshu không chỉ thể hiện tấm lòng thành kính với Đức Phật mà còn là tấm lòng hướng thiện, lời cầu bình an của người dân nơi đây dành cho những người xấu số trên đất nước Nhật Bản. Khi lễ hội kết thúc cũng là lúc mùa Xuân đến, mang theo niềm hi vọng mới, một sự khởi đầu mới cho tương lai tốt đẹp.■

CON RẮN TRONG VĂN HÓA... *(Tiếp theo trang 46)*

gió hoà, mang điềm lành và báo điềm dữ. Rắn là con vật tinh quái phá hoại mùa màng và cuộc sống của người dân. Truyện cổ tích *"Thạch Sanh"* kể về một con trăn tinh (hay chằn tinh) tu luyện lâu năm chuyên đi hại người. Mỗi năm, dân làng phải nộp cho chằn tinh một mạng người, song cuối cùng nó bị tiêu diệt bởi chàng Thạch Sanh hiền lành, dũng cảm. Trong truyện *"Rể trăn"* lại xuất hiện hai con trăn hoàn toàn đối lập nhau: một con là hiện thân của chàng trai có diện mạo đẹp đẽ, hiền lành, tốt bụng, con còn lại có hình hài gớm ghếc chuyên đi hại người.

Trong huyền thoại *"Thần Tản Viên"*, rắn xuất hiện trong vai trò là con trai vua thủy tề bị trẻ trăn trâu đánh chết vứt bên bờ sông được một chàng trai tốt bụng cứu sống sau rắn quay lại hậu tạ… Rắn trong huyền thoại Thần Tản Viên là mô tuýp phổ biến phản ánh tâm thức tín ngưỡng của cư dân nông nghiệp. Rắn ở đây được đồng nghĩa với các vị thần nước, thần sông, thần suối.

Trong truyền thuyết *"Sơn Tinh, Thủy Tinh"*, rắn lại xuất hiện dưới hình hài là những con thủy quái hay còn gọi là thuồng luồng - đại diện cho thế lực siêu nhiên mang theo những hiểm họa đe dọa mùa màng và sự sinh tồn của con người. Sự chiến thắng của Sơn Tinh trong truyện phản ánh tín ngưỡng nguồn nước và ước vọng ngàn đời của các cư dân nông nghiệp lúa nước…

Rắn xuất hiện với biến thể là giao long có thể tìm thấy trong truyền thuyết Lạc Long Quân, huyền thoại Linh Lang Vương…

Rắn còn xuất hiện trong những trò chơi dân gian: *"Rồng rắn lên mây có cái cây núc nác, có nhà hiển vinh!"*.

Trong tín ngưỡng dân gian của người Việt, rắn được coi là loài vật linh thiêng và có nhiều sức mạnh kỳ diệu. Trong tín ngưỡng thờ Mẫu của người Việt, trên thần điện, bên cạnh các tượng thờ như: Tam tòa thánh mẫu, Ngũ vị vương quan, Tứ vị chầu bà…thì bao giờ cũng có một đôi thường là thanh xà và bạch xà nằm vắt ngang phía trên điện thờ chính, người ta gọi là "Ông lốt".

Có thể thấy, trong dòng chảy văn hóa dân gian Việt Nam, rắn là một hình tượng khá phổ biến và có sức ảnh hưởng lớn. Hình tượng con rắn đã mang một dấu ấn riêng trong văn hóa dân gian của người Việt, với nhiều tầng ý nghĩa khác nhau, thậm chí là trái ngược nhau trong cuộc sống. Sự đa dạng ý nghĩa trong biểu tượng rắn cũng đã cho thấy sự tinh tế, phong phú và sắc sảo trong trí tuệ và đời sống văn hóa của người Việt khi sử dụng hình ảnh loài vật này trong cuộc sống thường ngày.■

THIẾT BỊ ĐEO VAI ỨNG DỤNG TRONG CÔNG TÁC PHÒNG CHÁY CHỮA CHÁY

Thượng tá, TS ĐẶNG BÁCH TÀI - Trung tá, TS ĐỖ SƠN HẢI - Trung tá LÊ THỊ HỒNG DUNG - Thiếu tá NGUYỄN HOÀNG MAI - Thiếu tướng, PGS, TS LƯU HỒNG QUẢNG

Viện Khoa học và Công nghệ, Bộ Công an

Thiết bị chữa cháy đeo vai được nghiên cứu và phát triển những năm gần đây. Thiết bị này cơ động và có hiệu quả chữa cháy cao. Một số công nghệ tiêu biểu được ứng dụng để chế tạo thiết bị này bao gồm: công nghệ phun sương áp suất cao, công nghệ CAFS, công nghệ AFT và công nghệ IFEX.

CAFS (Compressed Air Foam System: hệ thống tạo bọt khí nén) ra đời từ những năm 1940 được ứng dụng trên các xe phòng cháy chữa cháy (PCCC), cũng như tại các cụm PCCC gần bể chứa xăng dầu.

Cấu tạo thiết bị được mô tả trên hình 1 bao gồm (1) bộ phận cung cấp nước, (2) bộ phận cung cấp chất tạo bọt đậm đặc, (3) bộ phận khí nén, (4) buồng trộn, (5) vòi phun. Tỷ lệ giữa chất tạo bọt và nước có thể điều khiển được và được trộn lẫn nhau, dưới tác dụng của khí nén (khí thủy lực) chuyển động, va chạm, cọ sát sinh ra các hạt bọt và được phun ra ngoài qua lăng phun [1].

Những năm gần đây, trên thế giới phát triển mạnh dòng sản phẩm thiết bị chữa cháy đeo vai phun chất tạo bọt chữa cháy. Các sản phẩm đã được thương mại hóa mang lại hiệu quả và góp phần tích cực vào công tác PCCC nhờ một số ưu điểm như: (1) thiết bị nhỏ gọn, đeo vai, chỉ cần một người điều khiển, cơ động, linh hoạt; (2) có 2 chế độ phun, khả năng phun được xa từ 7 - 15m tùy chế độ; (3) phun được chất tạo bọt chữa cháy và phun nước làm mát.

Về cấu tạo: cấu tạo thiết bị chữa cháy đeo vai gồm 3 bộ phận chính: (1) bộ phận chứa khí nén ở áp suất cao; (2) bộ phận chứa hoạt chất; (3) bộ phận súng phun, ngoài ra còn một số bộ phận phụ kiện khác. Sơ đồ cấu tạo của thiết bị mô tả tại hình 2: Bình màu vàng (số 1) chứa áp lực cao, bình màu đỏ chứa hoạt chất (số 2), súng phun (số 3).

Về nguyên lý hoạt động: nguyên lý hoạt động chung của thiết bị đeo vai phun chất chữa cháy là bình chứa áp lực nén khí ở áp suất cao (200 - 300bar) khi mở van khí sẽ được dẫn qua bộ phận giảm áp để duy trì ở áp suất làm việc thích hợp (thường duy trì ở 8 - 10bar). Áp lực sau giảm áp này được chia thành hai nguồn, nguồn thứ nhất được dẫn qua bình chứa hoạt chất tạo bọt để kéo hoạt chất (dạng lỏng) ra khỏi bình chứa và dẫn tới súng phun, nguồn thứ 2 được dẫn trực tiếp tới súng phun hòa trộn với nguồn thứ nhất, dưới áp lực cao (8 - 10bar), sự nén, di chuyển, cọ sát, va chạm giữa dung dịch chất tạo bọt và dòng khí, tương tác khí thủy lực sinh bọt và phun ra ngoài dưới áp lực đẩy từ bình khí nén [2 - 5].

Xuất phát từ nguyên lý nêu trên, các nhà khoa học đã nghiên cứu và áp dụng thành công các công nghệ chữa cháy mới với hiệu quả chữa cháy cao. Điểm mấu chốt ở các công nghệ này nằm ở hệ thống súng phun, mỗi kiểu súng phun khác nhau sẽ thu được hiệu quả chữa cháy khác nhau. Một số dòng sản phẩm đang được thương mại hóa trên thị trường, bao gồm:

- Thiết bị chữa cháy đeo vai phun sương áp suất cao.
- Thiết bị chữa cháy đeo vai công nghệ CAFS
- Thiết bị chữa cháy đeo vai công nghệ AFT
- Thiết bị chữa cháy đeo vai công nghệ IFEX.

Thông số kỹ thuật chính của thiết bị đeo vai phun bọt chữa cháy được trình bày trong bảng 1.

Bảng 1: Thông số kỹ thuật chính của thiết bị đeo vai phun bọt chữa cháy.

Khoảng cách phun xa dạng tia: 15 - 20m	Lưu lượng phun: 20 - 25lít/phút
Khoảng cách phun xa dạng bọt mịn: 5 - 10m	Áp suất làm việc: 8 - 10bar
Thể tích bình chứa hoạt chất: 9 - 12 lít	Áp suất bình khí nén: 200 - 300bar
Thể tích bình khí nén: 2 - 3 lít	Chất chữa cháy: Nước hoặc hỗn hợp nước và bọt

Về ứng dụng:

Được thiết kế nhỏ gọn và dễ dàng mang theo, thiết bị chữa cháy này rất hữu ích trong việc dập tắt đám cháy trong không gian hạn chế như: trong nhà kho, căn hộ, phòng máy, tàu hỏa, xe buýt, máy bay, hay các phương tiện di động khác.

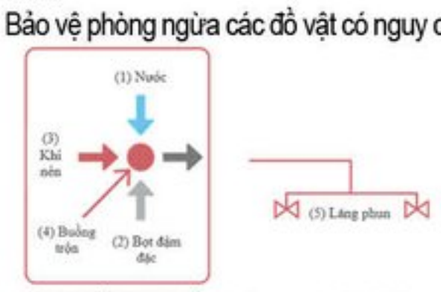
Áp dụng với đám cháy trong môi trường khó tiếp cận chẳng hạn như: trên các cây cao, trên mái nhà, bốt điện hay trong các vùng rừng núi.

Chữa cháy trực tiếp đối với những đám cháy loại A và B mới hình thành và quy mô nhỏ.

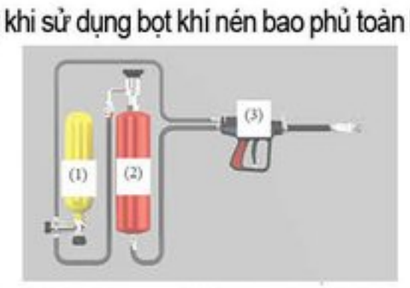
Chữa cháy lưu động, can thiệp nhanh đối với các trạm xăng dầu, bãi trông giữ xe, tầng hầm để xe, nhà riêng, cửa hàng, cháy phương tiện giao thông trong điều kiện tắc đường và xe chữa cháy không thể tiếp cận được, các vị trí khi có các vật liệu cháy không thể xử lý bằng nước hoặc khí CO_2 thông thường, đám cháy tại các khu ngõ phố mà xe chữa cháy không tiếp cận được...

Bảo vệ phòng ngừa nguy cơ bùng phát lại đám cháy khi bao phủ toàn bộ bề mặt bằng bọt khí nén.

Bảo vệ phòng ngừa các đồ vật có nguy cơ cháy khi sử dụng bọt khí nén bao phủ toàn bộ bề mặt.

Hình 1: Cấu tạo thiết bị công nghệ CAFS.

(1) bình chứa áp lực cao, (2) bình màu đỏ chứa hoạt chất, (3) súng phun

Hình 2: Cấu tạo thiết bị chữa cháy đeo vai.

Một số sản phẩm thiết bị đeo vai tiêu biểu:

**Thiết bị chữa cháy đeo vai phun sương áp suất cao.* Đây là một loại thiết bị tiên tiến phun ra dòng nước mịn và sương mù tạo ra hiệu quả tối đa trong việc dập tắt đám cháy.

Với thiết kế kiểu đeo vai, thiết bị này rất tiện dụng, cho phép người sử dụng dễ dàng mang theo thiết bị chữa cháy khi phải di chuyển đến các khu vực khác nhau.

a) Tổng thể sản phẩm

b) Chi tiết bình tích áp và van giảm áp

Hình 3: Thiết bị chữa cháy đeo vai phun sương áp suất cao.

a) Sản phẩm của Công ty Donges (Đức)

b) Sản phẩm của Công ty Trimax (Mỹ)

c) Sản phẩm của Công ty Hydram (Pháp)

Hình 4: Một số thiết bị chữa cháy đeo vai công nghệ CAFS.

**Thiết bị chữa cháy đeo vai công nghệ CAFS.* Hiện nay, công nghệ chữa cháy bọt khí nén (CAFS) là một trong những công nghệ tiên tiến nhất trên thế giới và trở nên phổ biến khi công nghệ này có nhiều lợi thế hơn hẳn so với các phương pháp kết hợp khí - bọt thông thường. Hệ thống chữa cháy sử dụng công nghệ CAFS rất đa dạng và có nhiều ưu điểm vượt trội như độ giãn nở của bọt và khí lớn hơn nhiều lần so với các công nghệ khác, tỷ lệ giãn nở có thể đạt từ 1:8 cho tới 1:22; hệ thống sử dụng vòi phun bọt chữa cháy siêu nhẹ, chất lượng cao.

Thông qua hệ thống tạo bọt khí nén, số lượng tác nhân chữa cháy được nhân lên và hiệu quả chữa cháy cũng được tăng lên với tỷ lệ tương ứng.

Đặc điểm cấu trúc bọt đồng nhất cực nhỏ của hỗn hợp bọt khí nén giúp bọt có thể tiếp cận sâu bên trong đám cháy, làm nguội nhanh và khả năng bám dính cao sẽ cách ly được vật liệu gây cháy với đám cháy. Hiệu quả bám dính mạnh cả trên bề mặt thẳng đứng nhờ cấu trúc đồng nhất.

**Thiết bị chữa cháy đeo vai công nghệ AFT.* Hiện nay, tại một số quốc gia trên thế giới như Đức, New Zeland, các nhà khoa học đã nghiên cứu và áp dụng thành công công nghệ chữa cháy mới AFT (Advanced Firefighting Technology - chữa cháy công nghệ cao). Trong đó, đặc biệt là các thiết bị chữa cháy đeo vai AFT.

AFT đã áp dụng công nghệ khí động học tiên tiến cho hỗn hợp chất lỏng - khí để tạo ra hệ thống chữa cháy phun sương nước AFT. Công nghệ này tạo ra các giọt nước nhỏ có diện tích bề mặt lớn hơn gấp 50 lần so với công nghệ chữa cháy thông thường. Điều này giúp cho việc làm mát nhanh hơn nhờ gia tăng diện tích hấp thụ nhiệt và hơi nước tạo thành gia tăng về thể tích có thể nhanh chóng chiếm chỗ không khí xung quanh ngọn lửa. Bằng việc kết hợp hiệu ứng làm mát và phủ kín (cô lập không cho không khí tiếp xúc với lửa), hiệu quả chữa cháy tăng lên rõ rệt.

** Thiết bị chữa cháy đeo vai công nghệ IFEX.* Công nghệ chữa cháy IFEX (Impulse Fire Extinguishing System - Công nghệ chữa cháy bằng xung lực) được phát triển vào năm 1994 tại Đức. Hệ thống chữa cháy công nghệ IFEX có ưu điểm nhỏ gọn, nhẹ, di động, phun nước với tốc độ cao, giúp nhanh chóng khống chế đám cháy chỉ với lượng nước nhỏ nhưng rất có hiệu quả.

Thiết bị chữa cháy đeo vai IFEX là biến thể cơ động nhất trong số các sản phẩm của IFEX®. Súng chữa cháy xung lực là sản phẩm cốt lõi của công nghệ chữa cháy IFEX, được đánh giá cao nhờ chất lượng và hiệu quả được cải thiện, cũng như tay cầm được thiết kế tối ưu, đảm bảo độ chính xác cao nhất đến nguồn lửa [6].

a) Sản phẩm AFT 9 lít

b) Sản phẩm AFT 10 lít

c) Sản phẩm AFT 12 lít

Hình 5: Một số thiết bị chữa cháy đeo vai công nghệ AFT.

a) Sản phẩm tổng thể b) súng phun IFEX

Hình 6: Thiết bị chữa cháy đeo vai công nghệ IFEX.

Từ ứng dụng công nghệ CAFS, các thiết bị chữa cháy cơ động đeo được nghiên cứu sản xuất. Các sản phẩm này ngày càng được ứng dụng rộng rãi phục vụ hữu hiệu công tác PCCC. Đây là công nghệ mới, việc nghiên cứu, ứng dụng công nghệ này mở ra hướng mới trong việc nghiên cứu chế tạo ra thiết bị phun các dòng chất khác nhau phục vụ công tác nghiệp vụ Công an.

**Nghiên cứu này được hỗ trợ kinh phí từ đề tài cấp Bộ Công an, mã số BCN.2021.H09.08.*■

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. https://compressedairfoam.eu/ (tham vấn ngày 10/6/2024).

2. https://aftwatermist.com/ (tham vấn ngày 10/6/2024).

3.https://curve.carleton.ca/e089d1bd-9df9-420e-a5dd-b33404279f19 (tham vấn ngày 10/6/2024).

4. Schneider, N. N. (2019). Backpack impact protection in cycling - Comparison of a conventional foam-based vs. an air-based protection system. Journal of Science and Cycling, 8(2), 15-17.

5. https://www.fireengineering.com/leadership/compressed-air-foam-mechanics/#gref (tham vấn ngày 10/6/2024).

6. https://www.ifex3000.com/files/ifex-roschuere -web-english.pdf (tham vấn ngày 10/6/2024).

Trung tướng, PGS, TS Lê Quang Bốn - Hiệu trưởng Trường Đại học PCCC trao Quyết định bổ nhiệm chức danh Phó Giáo sư năm 2024 cho 4 đồng chí.

Thừa ủy quyền của Chủ tịch nước, Thượng tướng, PGS, TS Trần Quốc Tỏ - Thứ trưởng Bộ Công an trao danh hiệu "Nhà giáo ưu tú" cho Đại tá, PGS, TS Hoàng Ngọc Hải và 9 nhà giáo khác trong lực lượng Công an nhân dân.

Học viên Khóa VB2TM – K1 thực hiện nghi lễ tuyên hệ trước Quốc kì.

Thay mặt lãnh đạo Trường Đại học PCCC, Đại tá, TS Lã Xuân Lực – Phó Hiệu trưởng nhà trường trao Bằng tốt nghiệp và Giấy khen cho các học viên lớp Trung cấp lý luận chính trị hệ tập trung năm 2024.

Sản phẩm rô-bốt chữa cháy cho công trình công nghiệp do Trường Đại học PCCC sáng chế được trưng bày tại Triển lãm Quốc phòng an ninh.

10 SỰ KIỆN TIÊU BIỂU NĂM 2024 CỦA TRƯỜNG ĐẠI HỌC PHÒNG CHÁY CHỮA CHÁY

1 Năm 2024, Trường Đại học PCCC tiếp tục kiện toàn tổ chức bộ máy bên trong theo chủ trương tinh gọn biên chế, sắp xếp tổ chức bộ máy của Đảng, Nhà nước và Bộ Công an. Nhà trường đã công bố mô hình tổ chức bộ máy mới (căn cứ Quyết định số 8447/QĐ-BCA ngày 18/11/2024 của Bộ Công an quy định về chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn, tổ chức bộ máy của Trường Đại học PCCC); theo đó, Trường Đại học PCCC có 19 đơn vị trực thuộc, gồm 8 Phòng, 9 Khoa và 2 Trung tâm.

2 Tiếp tục thực hiện đề án xây dựng, nâng cao năng lực, trình độ cho đội ngũ cán bộ, giảng viên, năm 2024, Trường Đại học PCCC vinh dự có thêm 4 đồng chí được Hội đồng Giáo sư Nhà nước công nhận đạt tiêu chuẩn chức danh Phó Giáo sư, đó là các đồng chí:

Đại tá, TS Nguyễn Thành Long – Giám đốc Trung tâm Nghiên cứu ứng dụng khoa học kỹ thuật phòng cháy, chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ đạt tiêu chuẩn chức danh Phó Giáo sư, ngành Khoa học an ninh;

Thượng tá, TS Đặng Như Định – Trưởng Phòng Quản lý học viên đạt tiêu chuẩn chức danh Phó Giáo sư, ngành Khoa học an ninh;

Thượng tá, TS Nguyễn Đức Việt – Trưởng Khoa Phòng cháy đạt tiêu chuẩn chức danh Phó Giáo sư, ngành Khoa học an ninh;

Thượng tá, TS Hà Thu Hằng – Trưởng Khoa Luật đạt tiêu chuẩn chức danh Phó Giáo sư, ngành Khoa học an ninh. (Đặc biệt, với việc được Hội đồng Giáo sư Nhà nước công nhận chức danh Phó Giáo sư năm 2024, đồng chí Thượng tá Hà Thu Hằng đã trở thành nữ Phó Giáo sư đầu tiên của nhà trường và cũng là nữ Phó Giáo sư đầu tiên của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH).

Tính đến thời điểm hiện tại, Trường Đại học PCCC đã có đội ngũ Giáo sư và Phó Giáo sư gồm 20 đồng chí, trong đó có 12 Phó Giáo sư thuộc biên chế cơ hữu của nhà trường, 01 Giáo sư và 07 Phó Giáo sư là các đồng chí nguyên Ban Giám hiệu, lãnh đạo nhà trường đã nghỉ hưu hiện đang thực hiện công tác thỉnh giảng. Đây là tiền đề quan trọng để sang năm 2025 nhà trường thành lập Hội đồng Giáo sư cơ sở.

3 Cũng trong năm 2024, đồng chí Đại tá, PGS, TS Hoàng Ngọc Hải – Trưởng Khoa Nghiệp vụ cơ bản đã vinh dự được Chủ tịch nước phong tặng danh hiệu "Nhà giáo Ưu tú" và được Bộ Giáo dục và đào tạo vinh danh "Nhà giáo Tiêu biểu toàn quốc năm 2024". Với việc đồng chí Đại tá, PGS, TS Hoàng Ngọc Hải đạt danh hiệu "Nhà giáo Ưu tú" đã nâng tổng số danh hiệu cao quý nhà giáo của Trường Đại học PCCC lên thành 01 Nhà giáo Nhân dân và 13 Nhà giáo Ưu tú.

4 Năm 2024 là năm đầu tiên Trường Đại học PCCC tổ chức bảo vệ luận án Tiến sỹ cấp Trường, theo đó, đã có 07 Nghiên cứu sinh bảo vệ thành công Luận án Tiến sỹ. Đây là những Nghiên cứu sinh đầu tiên do Trường Đại học PCCC đào tạo (thuộc khóa 1, khóa 2 – đào tạo trình độ Tiến sỹ ngành PCCC&CNCH) kể từ khi nhà trường được Bộ Công an và Bộ Giáo dục và đào tạo phê duyệt nhiệm vụ đào tạo trình độ Tiến sỹ ngành PCCC&CNCH vào năm 2018.

Đồng thời nhà trường cũng tổ chức bế giảng và cấp bằng tốt nghiệp cho 32 học viên Khoá 1 - Đào tạo trình độ Đại học Phòng cháy chữa cháy và Cứu nạn, cứu hộ đối với công dân đã có bằng tốt nghiệp Đại học trở lên ngoài ngành Công an nhân dân (gọi tắt là Khóa VB2TM - K1) là khóa đầu tiên trong diện đối tượng tuyển sinh theo Đề án 01 của Bộ Công an với hình thức thí điểm kết hợp tuyển chọn và tuyển sinh đào tạo.

5 Năm 2024 cũng là năm Trường Đại học PCCC có sự bứt phá mạnh mẽ trong công tác tuyển sinh hệ dân sự nhờ việc áp dụng nhiều cách làm mới trong công tác tuyên truyền tuyển sinh, qua đó giúp quảng bá hình ảnh của nhà trường đến đông đảo người dân trong cả nước. Nhà trường đã tuyển sinh được gần 240 học viên hệ đại học dân sự và hơn 170 học viên đại học Văn bằng 2 dân sự trong năm học 2024 – 2025.

6 Trường Đại học PCCC là 1 trong 7 trường Công an được giao nhiệm vụ và triển khai tuyển sinh, tổ chức đào tạo Trung cấp lý luận chính trị cho cán bộ trong ngành Công an nhân dân. Trong năm 2024, nhà trường đã tuyển sinh và tổ chức đào tạo 10 lớp Trung cấp lý luận chính trị với tổng số trên 500 học viên.

7 Trong năm 2024, Trường Đại học PCCC đã và đang triển khai thực hiện 42 nhiệm vụ nghiên cứu khoa học và công nghệ các cấp. Trong đó, nhà trường đã hoàn thành các nội dung nghiên cứu đối với 02 Đề tài Khoa học và công nghệ cấp Nhà nước, đó là đề tài "Nghiên cứu công nghệ, thiết kế và chế tạo thử nghiệm rô-bốt chữa cháy cho công trình công nghiệp" do đồng chí Trung tướng, PGS, TS Lê Quang Bốn – Hiệu trưởng nhà trường là Chủ nhiệm và đề tài "Nghiên cứu xây dựng hệ thống thông minh phục vụ cảnh báo cháy, hỗ trợ chỉ huy, điều hành chữa cháy cho đô thị tại Việt Nam" do Thượng tá, TS Nguyễn Đức Ánh – Trưởng Phòng Quản lý nghiên cứu khoa học là Chủ nhiệm đề tài. Các đề tài khoa học và công nghệ cấp Nhà nước trên được thực hiện bảo đảm đúng tiến độ và đã được Hội đồng Khoa học cấp Nhà nước nghiệm thu, đánh giá cao về tính hiệu quả trong thực tiễn chiến đấu của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH.

8 Cũng trong năm 2024, Trường Đại học PCCC đã báo cáo và được Bộ Công an hiệp y với Bộ Thông tin và truyền thông cấp Giấy phép xuất bản Tạp chí Phòng cháy và chữa cháy điện tử. Đây là một bước tiến mới của nhà trường trong bối cảnh chuyển đổi số về báo chí, về nghiên cứu khoa học.

9 Thực hiện quyết định của Đảng ủy Công an Trung ương, lãnh đạo Bộ Công an về quy định nhiệm vụ xây dựng lực lượng dự bị sẵn sàng chiến đấu cho các trường CAND, thông tư quy định huy động học viên tham gia giữ gìn an ninh trật tự và tổ chức đơn vị dự bị chiến đấu trong các trường CAND,Trường Đại học PCCC thành lập Đơn vị dự bị chiến đấu năm học 2024 – 2025. Theo đó, Đơn vị dự bị chiến đấu Trường Đại học PCCC được biên chế với 237 cán bộ, chiến sỹ, học viên; tổ chức thành 9 Tiểu đội và 3 Trung đội học viên. Nhiệm vụ của Đơn vị dự bị chiến đấu là tham gia xử lý các tình huống, tổ chức các phương án trong công tác PCCC&CNCH, sẵn sàng chiến đấu trong mọi tình huống khi có lệnh điều động của lãnh đạo Bộ Công an.

10 Năm 2024, Trường Đại học PCCC đã tiếp nhận thêm 1,2ha trụ sở nhà đất tại 207 Khuất Duy Tiến để sử dụng. Hiện nay, cơ sở 1 của nhà trường tại địa chỉ Khuất Duy Tiến – Thanh Xuân – Hà Nội khang trang, sạch đẹp, liền khối với diện tích gần 5ha. Nhà trường cũng tích cực triển khai xin đất mở rộng trường tại huyện Quốc Oai và đã được Bộ Công an, Ủy ban nhân dân Thành phố Hà Nội đồng ý về chủ trương; dự kiến cấp cho nhà trường khoảng 40ha để xây dựng trụ sở mới, đồng bộ, hiện đại.■

BAN BIÊN TẬP

2025
HAPPY NEW YEAR